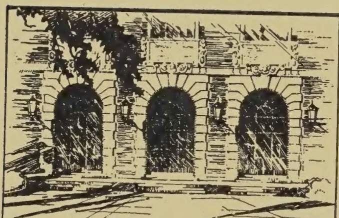

AARBOG FOR BOGVENNER

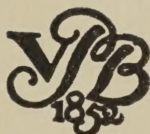
TRYKT I
500 NUMMEREREDE EKSEMPLARER
AF HVILKE DETTE ER NR.
24.

AARBOG FOR BOGVENNER

UDGIVET AF

SVEND DAHL

OTTENDE AARGANG

V. PIOS BOGHANDEL POVL BRANNER
NØRREGADE KØBENHAVN
MCMXXIV

BØGERNE

Bibliotekets Arsenaler
af fornaglet Skyts, som taler,

Fortids rustne Vaaben blinker
— visne Folianter vinker.

Lærdom stillet i Kolonner,
Rad paa Rad af glemte Aander.

Lig Koralrev Jordens Viden
langsomt højnet gennem Tiden.

Urner fyldt med Fortids Aske,
Aander proppet i en Flaske.

Sjæl i Pergament forsænket,
Livet til Papiret lænket.

—

Men befri de fangne Sjæle,
luk dem op, og de faar Mæle.

Mærk, de aander dig i Møde,
som de opstod fra de Døde.

Støvet, rejst af Kolumbarier
synger sunkne Templers Arier,

Brus fra Sjæle-Grammofoner,
som har læsket Millioner.

Dybt i dette Væld af Bøger
tusind Slægters Genfærd spøger,

sender fra de sunkne Grave
Aandens sidste ædle Gave.

—

Evig rede disse Røster
mildt husvaler, trofast trøster.

Læg den gamle Bog paa Bordet,
og din bedste Ven har Ordet.

Alt er evigt, intet svundet,
Livet er i Bogen bundet

for at løfte sine Vinger,
blot du blader med din Finger.

Aanden stiger af sin Flaske,
Evigheden af sin Aske.

Hvad de svundne Sjæle skreve,
vaagner for i dig at leve.

SOPHUS MICHAËLIS

AFHANDLINGER

DEN DANSKE BOGTRYKKERSLÆGT GODICHES HISTORIE I OMRIDS

AF EMIL SELMAR

SLÆGTSNAVNET GODICHE var i det syttende og attende Aarhundrede knyttet til to københavnske Bogtrykvirksomheder, en ældre fra Enevældens første Aar til 1720, og en yngre fra 1735 til 1781. Stamfaderen, MATHIAS JØRGENSEN GODICHE, begyndte 1661 eller maaske lidt før. Efter hans Død 1677 førte Enken Forretningen videre til 1707 og efterfulgtes af Sønnen, JØRGEN MATHIESEN GODICHE, fra 1707 til 1717. Da dennes Enke, MARIA CATHARINA GODICHE, 1720 giftede sig igen, ophørte Navnet Godiche en Tid at være knyttet til selvstændig Bogtrykvirksomhed, men 15 Aar senere indførtes det atter ved Jørgen Godiches yngste Søn ANDREAS HARTVIG.

De ældre Godicher satte ikke nogen Mærkepæl i Bogtrykkerkunstens kulturelle Udvikling herhjemme. Den Begejstring, med hvilken mange af det femtende Aarhundredes Udøvere af Gutenbergs Kunst omfattede deres Kald, bortdunstede under Reformationstidens trinvise Opløsning eller Omformning af Middelalderens sociale Forhold. Interessen for Trykarbejdernes ydre Fremtræden svækkedes mere og mere, og i det Tidsrum, Mathias Godiche virkede, stod det adskillige Steder saa slet til med Kunsten, at Myndighederne lejlighedsvis alvorligt maatte formane Bogtrykkerne til at holde bedre Typer og levere læseligt Tryk. Almindelig Bedring i Forholdene bragte disse Formaninger dog ikke. Udøvelsen af „den guddommelige Kunst“ kom vedblivende det

simple Haandværks nærmere, mest i Tyskland og i de Lande, der ikke kunde frigøre sig for den dem paatvungne tyske typografiske Overhøjhed. Den ældste Periodes Begejstring har vel aldrig fundet stærke Udtryk i dansk Bogtryk, men da Mathias Godiche indrettede sig som Bogtrykker, bar dog enkelte af hans københavnske Kaldsfællers Arbejder endnu tydelige Spor af svundne Tiders Forstaaelse af typografisk Kunst. Inden Sønnen Jørgen Godiche et halvt Aarhundrede senere sluttede af, var disse Spor imidlertid helt udviskede, Typematerialet var forsimplet i Formerne og brugtes for det meste langt ud over det Tidspunkt, da det burde have været kastet i Smeltegryden, Papirformaterne udnyttedes oftest til Trykdigelens yderste Grænser, Papiret var i Almindelighed graaligt, tyndt og slattent, og den typografiske Sats- og Trykteknik i Forhold hertil. Godichernes Trykarbejder var i alle Henseender lige saa maadelige som de fleste andre danske Bogtrykkeres paa deres Tid.

Udmærkede de ældre Godicher sig end ikke som dygtige Fagmænd, saa udmærkede de sig dog som Forlæggere, nemlig ved, i Modsætning til mange af deres samtidige Standsfæller, at faa noget haandgribeligt ud af Virksomheden. De samlede sig et ret stort Forlag af den Slags Litteratur, som alle Dage og overalt, hvor der læses, har været let afsættelige Varer i bredt folkelige Kredse og med god Fortjeneste kan sælges for en billig Penge. Ved Jørgen Godiches Død omfattede hans Efterladenskaber, foruden en sikkert pæn kontant Formue, et stort Antal indbringende Forlagsartikler, et Trykkeri og et Hus, der laa paa en Del af den Grund, hvor nu Jorcks Passage mod Skindergade findes.

Jørgen Godiche efterlod sig Enke og fire Børn, to Sønner og to Døtre, henholdsvis 11, 3, 9 og 4 Aar gamle. De to ældste Børn var fra Jørgen Godiches første Ægteskab. I tre Aar drev Madam Godiche selv Forretningen med en 1715 indvandret tysk Bogtrykkersvend JOHANN GEORG HÖPFFNER som Faktor, og denne udfyldte sit Hverv saa vel, at hans Principalinde 1720 skænkede ham sin Haand med de dertil hørende økonomiske Goder. Den gamle Virksomheds Arvtager viste sit nye Fædreland den Ære at fordanske sit ene Fornavn og førte derefter Forretningen videre som Johan Jørgen Höpffners. Det gamle Bogtrykkernavn gik nu ud af Sagaen, og ved den store Brand i Oktober 1728 ødelagdes ogsaa Slægten Godiches Forretning og Hjem — det ene Hus i Skindergade var nu blevet til to ved Siden af hinanden — „mit allen Hauss-Geräthe, eine schöne Druckerey und einen kostbahren Verlag von Büchern“, hedder det i Gessners typografiske Haandbog, Leipzig 1740. Helt maa det tidligere Godicheske Trykkeri dog ikke være gaaet tilgrunde ved Branden, thi i det Mandtal, der optoges af Magistraten i December samme Aar, staar Höpffner opført med en ret stor Husstand, derimellem 8 Bogtrykkersvende og Lærlinge, og som foreløbigt boende i Commerceraad Sohls Gaard paa Amagertorv. Trykkeriets Standsning har i alt Fald ikke været af lang Varighed. Höpffner fik snart indrettet et nyt Trykkeri og de to Huse genopførte „viel herrlicher als zuvor“ (Portens Sandstenskarm med Indskrift findes paa Bymuseet), og han blev senere ogsaa en mægtig Mand. Allerede 1722 var han bleven 2den Universitetsbogtrykker, og efter Joachim Wielandts Død 1731 fik han Be-

stalling som 1ste Universitetsbogtrykker og „Direktør for Hans Majestæts Bogtrykkeri“, det sidste et Prædikat, der i hine Dage var mere end en tom Titel. En Fornyer af Bogtrykkerkunsten i Danmark blev Höpffner derimod ikke.

Da Forbindelsen mellem Jørgen Godiches Enke og Höpffner velsignedes med Børn, en Datter, der døde i Barnealderen, og en Søn, NICOLAUS CHRISTIAN, som alt fra Fødselen af var udset til at blive Faderens Efterfølger, gik Godiches efterladte Sønner glip af Udsigten til efter Stiffaderens Død at genindføre Navnet Godiche i den oprindelig af deres Farfader stiftede Virksomhed. Begge Brødre lærte Faget. Den ældste, JØRGEN MATHIAS, blev aldrig selvstændig; i en Henvendelse til Kancelliet af 20. Februar 1744 faar han af Broderen og Stifbroderen det Vidnesbyrd, at han „ey haver været, icke heller endnu er ved saa fuldkommen Forstand at kunde være mægtig over sine egne *affecter*“. Han forblev ugift, og endnu 1755 var han Kunstforvandt hos sine Søstersønner, Brødrene Berling. Den yngste, Andreas Hartvig Godiche, blev derimod Bogtrykker og Forlægger, efter Datidens Forhold endda i stor Stil, og det lykkedes ham og hans efterlevende Hustru at gøre dette sidste Godicheske Bogtrykkeri berømt og dermed forlene Slægtsnavnet med den Glans, det hidtil havde savnet. Søstrene Godiche blev begge gifte, den ældste, CATHARINA MARIA, med en Magister HENRIK TEYSEN, den yngste, CECILIE CHRISTINE, med ERNST HEINRICH BERLING, det endnu bestaaende Berlingske Bogtrykkeris Stifter.

Bogtrykkerkunstens mere end hundredaarige Forfald naaede

i Tyskland og de nordiske Lande Bunden i det attende Aarhundredes første Fjerdedel. Interessen for Faget indskrænkede sig hovedsagelig til per fas et nefas at faa presset det mest mulige ud af Virksomheden, Eftertryk og Trykning af flere Eksemplarer af Bøgerne end der med Forlæggere eller Skribenter var kontraheret om, og Salg af det saaledes uretmæssigt tilegnede for egen Regning var vel ikke noget nyt i Faget, men hørte nu til næsten dagligdags Foreteelser, ogsaa i Danmark, og Trykarbejdernes typografiske Udførelse var oftest under Lavmaalet. En Snes Aar ind i det ny Aarhundrede fremstod der imidlertid i Tyskland enkelte Fagmænd, som i deres Virksomhed ikke alene gjorde kraftige Forsøg paa at forskønne Typeformerne, navnlig Frakturskriftens — paa dette Punkt var Bernh. Christ. Breitkopf i Leipzig den heldigste —, men ogsaa efter bedste Evne bestræbte sig for i deres Trykarbejders Anlæg at komme de romanske Landes og Nederlandenes højere Standpunkt nærmere. Denne kun svagt voksende Bevægelses første Talsmand i Danmark blev Ernst Heinrich Berling, der 1731 var bleven indkaldt af Höpffner og Aaret efter ægtede Principalens yngste Stifdatter. I sine Vandreaar havde den unge Bogtrykkersvend haft Lejlighed til paa nært Hold at følge de særlig fra Leipzig udgaaende Bestræbelser, og da han i Aaret 1733 indrettede et fra nyt anlagt Bogtrykkeri i København, sluttede han sig i Praksis til disse. Berlings Opfattelse af Reformernes Betydning for en begyndende Bogtrykker viste sig at være den rette; hans Trykarbejder vakte ved deres klare Typeformer, deres uvant gode Forhold mellem

Satsbilleder og Papirformater, det bedre Papir og den omhyggelige tekniske Udførelse berettiget Opmærksomhed i boginteresserede Kredse.

Som Berling havde ogsaa Svogeren Andreas Hartvig Godiche sine personlige Grunde til snarest at komme bort fra Afhængighedsforholdet til Höpffner, og allerede to Aar efter at Berling var bleven selvstændig, kom den ønskede Lejlighed ved den gamle Bogtrykker JOACHIM SMITGENS Død. Smitgen havde trykt siden 1682 og hørte til sin Tids mere respektable Bogtrykkere, ikke mindst ved sin Forretningsmoral, og i sin Ungdoms Dage frembragt adskillige større og mindre Arbejder, der i typografisk Udførelse naaede op over Gennemsnittet, men købmandsmæssigt set havde han ikke opnaaet noget i de 53 Aar, han havde virket. Ved hans Død 1735 har Typematerialet formentlig været baade slidt og forældet; det havde vistnok kun én Gang, i Aaret 1711, faaet en passende Fornyelse, efter at hans første Trykkeri, eller dog en større Del deraf, ved en Krigshændelse var gaaet tilgrunde. I det foran nævnte Mandtal for 1728 — Smitgens Trykkeri paa Nikolai Kirkegaard skaanedes ved Branden, da Ilden ikke naaede Øster Kvarter — staar han opført med 4 Karle og Drenge, hvoraf fremgaar, at han paa den Tid kun kan have haft én Presse i Gang, og muligvis ikke har ejet flere end den samme Presse.

Den 21aarige ANDREAS HARTVIG GODICHE købte for sin Fædrenearv det Smitgenske Materiale og flyttede det til et efter Branden lige genopført Hus i Skindergade, skraas overfor Barndomshjemmet. Huset laa ved Siden af Vor Frue latinske Skole,

paa en Del af den Grund, Skindergade Nr. 34 og Dyrkøb Nr. 1, som nu optages af den Soldinske Stiftelses Bygninger. Der var efter Indkvarteringslisten for 1735—36 6 Lejligheder i Huset, Godiche havde lejet den ene Stuelejlighed, i den anden boede en Theskænker. Ligesom de andre Bogtrykkere skulde Godiche have sine bedste Indtægter ved Forlagsvirksomhed. Om han ved Købet af Smitgens Trykkeri ogsaa overtog dennes vistnok faatallige Forlagsskrifter vides ikke, men da Smitgens Søn var Bogbinder og boede sammen med Faderen, er det sandsynligst, at Restoplagene er forblevet paa Nikolai Kirkegaard, og Forlagsret uden et beskyttende kongeligt Privilegium fristede i hine Tider ikke til Køb.

Den unge Godiches Trykarbejder vakte ikke som Svogerens Opmærksomhed i betydende Kredse. Det forældede Typemateriale og hans i Stiffaderens Officin erhvervede ufuldkomne faglige Forstaaelse maatte selvfølgelig stille sig hindrende i Vejen for ham til snart at gøre sig gældende lige overfor Berlings ny og smukkere Typemateriale og overlegne typografiske Dygtighed. Godiches faglige Forstaaelse udviklede sig ogsaa saa langsomt, at den først gav sig tydelige Udslag, efter at han havde virket i mere end en Snes Aar. Da han 1735 blev selvstændig, har hans foreløbige Maal sikkert først og fremmest været det ikke usædvanlige: snarest at blive sat i Stand til at kunne gifte sig. Dette eftertragtede Maal naaede han da ogsaa allerede efter at have været selvstændig i et Aars Tid. I December 1736 satte han nemlig Bo i den ene Salslejlighed over Trykkeriet. Hans Hustru, den næppe 16aarige ANNA MAGDALENA HÖPFFNER, var formentlig

en Slægtning af Stiffaderen; hun stammede fra Haderslev, hvor Faderen var Borger og Raadmand.

Der er ikke bevaret mange af A. H. Godiches tidligste Trykarbejder; de hørte til den Slags Litteratur, som slides op i Løbet af kort Tid, men de, der findes, er dog saa typografisk respektable som det ufuldkomne Smitgenske Materiale tillod det, og efterhaanden som dette blev fornyet, kom de i Anlæg paa Højde med Berlings tilsvarende Arbejder, det vil sige: ligesom denne ofrede Godiche altid saa meget paa sine mere almindelige Forlagsskrifters Udstyrelse, som det uomgængelige Hensyn til Salgspris og Omsætning kunde forsvare. I Foretagsomhed var A. H. Godiche imidlertid fra den første Dag Svogeren og Forfædrene jævnbyrdig, og hans Virksomheds Vækst krævede efterhaanden mere Trykkemateriel, flere Medhjælpere og større Rum. I Indkvarteringslisten for 1743 staar han allerede opført med 7 hos ham boende Svende og Lærlinge, hvoraf fremgaar, at han paa den Tid maa have haft to Presser i Gang, og da han i Efteraaret 1746 køber Huset, er kun den ene Stuelejlighed og de to Kælderlejligheder udlejede til andre.

Der blev i ældre Tider brugt megen religiøs Godtkøbs-Litteratur, og det var ogsaa af denne sikre Indtægtskilde, at de ældre Godicher fortrinsvis havde øst. Da Berling og Godiche begyndte deres Forlagsvirksomhed i Pietismens Glansperiode, blev denne Slags Folkelæsning selvfølgelig ogsaa en højst vigtig Part af deres Salgsvare. Godiche holdt sig i den første halve Snes Aar, han virkede, udelukkende til de mindre Arter, der kunde sælges for faa Skilling Stykket, og i de 46 Aar, Forretningen bestod, var

det vedblivende den religiøse Godtkøbs-Litteratur, der skæppede bedst i Bøssen. Det Godicheske Forlags Bidrag til Dyds og Gudsfrygts Fremme i Danmark og Norge omfattede alle Former, lige fra Traktater med de for hine Tiders folkelige Opbyggelsesskrifter særegne plumpe Titler til mindre Prædikensamlinger, Bønnebøger, Katekismer og Salmebøger i flere Udgaver: Storstils (Mittel Fraktur), Ordinærstils (Cicero), Jomfruestils (Petit) og Fladstils (Schwabacher). Det verdslige Forlag omfattede belærende folkelige Smaaskrifter, Skolebøger, som ABC'er, Lærebøger i Regning og Geografi, forskelligartede Vejledninger for Husmødre, Jordbrugere og Haandværksfolk og saaledes fremdeles. Krøniker, Historier, Gadeviser og lignende Morskabslæsning, der ogsaa hørte til de stærkt indtægtgivende Bogtrykarbejder, forsmaaede A. H. Godiche vistnok helt, hvad enten nu Grunden hertil har været personlig Uvilje mod Arten, eller fordi denne ikke havde de pietistiske Magthaveres Bevaagenhed. For de mange militære og civile Tyskere i Landet udgav Godiche ogsaa Skolebøger og religiøse Smaaskrifter paa Tysk, og som den hjælpsomme Mand han var imødekom han ogsaa visse Samfundsklassers Interesse for fransk Politesse med passende sproglige Læremidler.

Som foran berørt fremlagde A. H. Godiche ikke i de første tyve Aar, han virkede, særlige Prøver paa, at han var i Besiddelse af fremragende typografiske Evner. Det forholdsvis lidet, han trykte for andre, og det meget, han trykte paa eget Forlag, var jævnt godt anlagt og teknisk respektabelt udført Bogtrykarbejde, men heller ikke mere. Store og meget krævende typo-

Auserlesne

Schnecken Muscheln

und andre

Schaalthiere

auf allerhöchsten Befehl

Seiner Königlichen Majestät

nach den Originalen gemalt,

in Kupfer gestochen, und mit natürlichen Farben

erleuchtet

von

Franz Michael Regenfuß,

Königlichem Kupferstecher.

Kopenhagen, 1758.

Den tyske Titel til Regenfuss: „Auserlesne Schnecken“ o. s. v. (Kgl. Bibliotek).

CHOIX

DE

COQUILLAGES

ET DE

CRUSTACÉS

PEINTS D'APRÈS NATURE

GRAVÉS EN TAILLE DOUCE

ET

ILLUMINÉS DE LEURS VRAÏES COULEURS

PAR

FRANÇOIS MICHEL REGENFUSS

GRAVEUR DU ROI.

PUBLIÉ PAR ORDRE DU ROI.

A COPENHAGUE, MDCCLVIII.

Den franske Titel til Regenfuss' Værk.

grafiske Opgaver kom han først til at gøre Bekendtskab med, efter at han 1755 var bleven Ove Lynovs Efterfølger som Universitetets 2den Bogtrykker. De Trykarbejder, Videnskabelighedens Hovedkvarter henviste til den nye Universitetsbogtrykker, stillede ikke særlige Krav til Udstyrelse og Udførelse, men Godiches Løsning af Opgaverne var alligevel en saadan, at hans faglige Opadstræben vakte Opmærksomhed hos de lærde Herrer, der ikke var vant til, at Universitetsbogtrykkerne viste Fremførelsen af deres Arbejder særlig typografisk Interesse. Det gunstige Omdømme, Godiche fik, kom ogsaa Hoffet for Øre, og det følgende Aar blev det ham overdraget at trykke den tyske Maler og Kobberstikker Regenfuss' Konkylieværk „Auserlesne Schnecken, Muscheln und andre Schaalthiere". Første Del af dette i kostbar Tilblivelse enestaaende danske Billedværk udkom i Sommeren 1758 og indeholdt, foruden en udførlig tekstlig Forklaring paa Tysk og Fransk, 12 kobberstukne og haandkolorerede Tavler. Der findes endnu 24 Tavler til dette Pragtværk, men da de hverken ledsages af Titler eller Tekst, kan det tænkes, at de kun er Prøvetryk. Arbejdet blev nemlig ikke fuldført. Regenfuss havde faaet henved 20000 Rigsdaler Courant i Forskud, og da Tavlernes Tryk og Kolorering, Tekstens Affattelse paa Tysk og Fransk saa vel som Bogtrykket og det kostbare Papir ogsaa maa have kostet store Summer, slog Frederik V paa et vist Tidspunkt Laaget til den kongelige Partikulærkasse i for yderligere Aareladninger til Foretagendets Fremme.

Godiche forberedte sig grundigt til Løsningen af den ærefulde, men ogsaa yderst vanskelige Opgave, der, med Forbigaaelse af

„Direktøren for Hans Majestæts Bogtrykkeri“, var bleven ham tildelt. Han anskaffede sig ikke alene helt nyt Typemateriale til Arbejdet, men ogsaa en Kobbertrykpresse for at kunne holde Øje med Tavlernes Trykning. Tekstens tospaltede Afsnit er sat med Fraktur, Antikva og Kursiv paa Mittel Størrelse, og Fremhævelserne i Tekstlinierne, af hvilke der er mange, som sædvanlig i hine Tiders Bogsats med den nærmest liggende højere Typestørrelse, i dette Tilfælde Tertia. Satsarrangementet i Titler og Tekst er fortræffeligt, og i Fremhævningsskriftens Indpassen i den løbende Tekst aabenbarer Godiche en for Tiden usædvanlig fint udviklet Sans for typografisk Symmetri, og Trykningen bærer et Satsarrangementet jævnbyrdigt Vidnesbyrd om kunstnerisk Omsigt. De enkelte Trykforme, hver bestaaende af to Satssider i Dobbeltfolio-Format, har krævet kraftigere Tryk for at blive sat jævnt ud paa det kartonagtigt svære og haarde Papir, end Datidens Trykpressers kobber- eller messingbeklædte Trædigler har formaaet at yde, og da Trykket er aldeles egalt, maa Trykningen være gjort i to Træk, selv om Trykdigelens Flade ellers har været stor nok for hele Satsformen.

Den sikre Smag og den højt udviklede tekniske Omhu, Godiche havde lagt for Dagen i Konkylieværket, fastslog hans Ry som fremragende Fagmand. I den halve Snes Aar, han endnu virkede, udgik der mange store og smukke Bogarbejder, ofte prydede med kobberstukne Bogudsmykninger, fra Forretningen i Skindergade „nest ved Vor Frue Latinske Skole“, men saa kostbar typografisk Udstyrelse som Konkylieværket kunde han selvfølgelig ikke indlade sig paa i sine egne Forlagsartikler. For

de store Former, han efterhaanden kom til at tumle med, forsømte han dog ikke Vedligeholdelsen af sit litterært set mindre værdifulde, men i økonomisk Henseende højst vigtige Forlag. Han ikke alene opretholdt det, han udvidede det uafladeligt med ny folkelig Litteratur af eller ved de Skribenter, han som Universitetsbogtrykker kom i Føling med, og med ældre Sager, han erhvervede sig Forlagsretten til andre Steder fra. Af Joachim Wielandts Enke købte han saaledes Forlagsretten til „Peder Paars", oprindelig et lumpent Eftertryk, som ved Forordningen af 7. Januar 1741 havde opnaaet en vis Beskyttelse, og hos sine Søstersønner, Brødrene Berling, erhvervede han sig de af Holbergs Skrifter, deres Fader havde haft paa Forlag, endvidere den tyske Skolemand Hübners Geografi og nogle andre Forlagsartikler.

Andreas Hartvig Godiche blev kun 55 Aar. Efter et langt Sygeleje døde han den 4. August 1769 paa Blaagaard, hvor han havde lejet Sommerbolig, og blev fem Dage senere jordet paa Frue Kirkegaard „i det lidet indhugge ved Søndre Kirke-Dør". Der havde været 6 Børn i Ægteskabet, men ved hans Død var kun de tre levende, den 29aarige Frederik Christian, der under Faderens Sygdom i alt Fald nominelt havde ledet Virksomheden, den 28aarige Marie Cathrine, som siden 1766 var gift med Fætteren Georg Christopher Berling, og den 25aarige Elisabeth Christine, der gjorde Nytte paa Kontoret.

Det var en stor Virksomhed, Godiche i 34 Aar havde oparbejdet; før han døde, var der foruden Kobbertrykpressen, som dog kun nu og da blev taget i Brug, tre Bogtrykpresser i stadig Gang, og Antallet af typografiske Medhjælpere, Svende og Lær-

linge, androg mindst et Dusin. Huset i Skindergade havde længe før Godiches Død været for lille til Virksomheden, og for at skaffe Plads til det store Forlag havde han maattet leje Pakrum paa Frue Kirkes Loft og senere ogsaa i et Hus i Studiestræde.

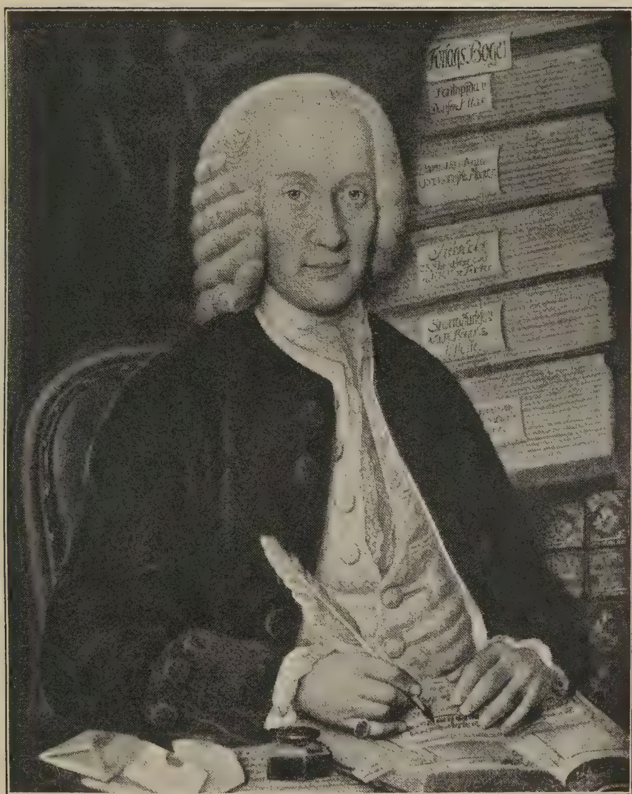
Efter Godiches Død førte Anna Magdalena Virksomheden videre. Der var den samme Fremdrift i hende som i Manden, og den Sikkerhed, med hvilken hun uden nogen som helst forretningskyndig Støtte ledede den, godtgør, at hun i de 33 Aars Samliv havde været mere for ham end Husmoderen. Hun forstod ikke alene at fastholde Forbindelsen med de gamle Forretningsvenner, men ogsaa at knytte ny Navne til Forlaget. I Efteraaret 1771 købte hun den nylig afdøde Etatsraad Kønnemanns Borgmestergaard paa Gammeltorv. Den herskabeligt indrettede Ejendom havde 40 Alen Façade — det nuværende Nr. 4 ligger paa Grunden — og bestod af Forhus og to Sidehuse, alle tre Etager høje og med Kælder og Kvist, og et Baghus paa to Etager; i det ene Sidehus og i Baghuset var der Vognskur og Stald. Kun de to Kælderlejligheder, Andensalen og et Lagerrum blev udlejet, hele Resten brugtes til Forretningslokaler og Familiens Bolig. Loftsrummet i Professor Balles Hus i Studiestræde havde det Godicheske Forlag dog endnu, da Madam Godiche døde.

I Februar 1772 døde Georg Christopher Berlings Hustru, og da Enkemanden 9 Maaneder derefter ægtede hendes yngre Søster, mistede Madam Godiche sin betroede Medhjælperske paa Kontoret og ved Bogsalget. Elisabeth Christines Afløser blev en 20-aarig Student, BERTEL CHR. SANDVIG, der for 15 Mark ugentlig paatog sig Hvervet som Korrektør. Sandvig blev sin Principal-

inde en udmærket Medarbejder; han var i Besiddelse af saa store historiske Kundskaber, at Hans de Hofman, Langebek og Suhm kunde bruge hans Hjælp, og han var ogsaa som hjemme i Latin, Tysk, Fransk, Islandsk og Angelsaxisk, hvilket de mange dels oversatte, dels bearbejdede og dels originale Arbejder, han tilførte det Godicheske Forlag, bærer Vidnesbyrd om.

Anna Magdalena Godiche fortsatte Udgivelsen af Pontoppidans „Danske Atlas“, og afsluttede Thøger Reenbergs „Poetiske Skrifter“, Kofod Anchers „Danske Lovhistorie“ og flere andre af Manden paabegyndte store Trykarbejder, og deres typografiske Udstyrelse og Udførelse var ganske i den Afdødes Aand. Af andre betydelige Arbejder udførte hun 1772 den berømte Antikvaudgave i Kvartformat af „Peder Paars“ med Clemens' Stik efter Wiedewelts Tegninger, Hans de Hofmans „Fundationer“, Tycho de Hofmans Værk om fortjente danske Adelsmænd, alle med prægtige kobberstukne Prydelser, endvidere flere Bind af Langebeks „Scriptores rerum Danicarum“ og tre Hæfter af Suhms „Samlinger til Danmarks Historie“, et kreolsk Testamente for Missionskollegiet og mange andre betydelige Værker.

Medgangen udadtil friede ikke den virksomme Kvinde for tunge huslige Sorger. Der synes at have været degenerative Anlæg til Stede i den Godicheske Slægt; Jørgen Mathias Godiche stempledes, som foran berørt, 1744 som unormal, og den 7. April 1769 blev Søsteren Cecilie Christines næstyngste Søn, ANDREAS GOTHARDT, med den samme Motivering gjort umyndig. Efter Andreas Hartvig Godiches Død stod Frederik Christian i henved ti Aar som Bogtrykkeriets ansvarlige Leder, men Stillingen var i Virkeligheden

ANDREAS HARTVIG GODICHE

Maleri af U. F. Beenfeldt i Generalkonsul
Johan Hansens Malerisamling

ANNA MAGDALENA GODICHE

Maleri af U. F. Beenfeldt i Generalkonsul
Johan Hansens Malerisamling

et fromt Bedrag over for Offentligheden, dækkende over Moderens taalmodige Bestræbelser for at gøre Sønnen skikket til at holde Virksomheden oppe, naar hun ikke var mere. Det viste sig at være et haabløst Arbejde; i Oktober 1779 maatte hun give endeligt op og i et Andragende til Regeringen kræve Frederik Christian gjort umyndig. Madam Godiche oplyser i dette triste Aktstykke, at Sønnen havde nydt den bedste faglige Undervisning hjemme og ude, i det Haab, at han i hendes Levetid skulde kunne gaa hende til Haande i Forretningen og efter hendes Død føre den videre. Dette Haab var ikke gaaet i Opfyldelse; Sønnen „var ikke begavet med det bedste Begreb", og han var i de senere Aar tilmed bleven saa stærkt forfalden, at han den største Del af Dagen ikke var sig selv mægtig. Hun maatte derfor befrygte, at han, naar han efter hendes Død havde forødt sin Arvelod, enten maatte lide Nød eller falde sine Slægtninge eller det Offentlige til Byrde. Den 25. Oktober udstedtes Umyndighedserklæringen, og til hans Værge beskikkedes Vinhandler Johan Erik Glasing, en Søn af den afdøde Bogtrykker Glasing.

Nogen Tid før Umyndiggørelsen var Frederik Christian for bestandig fjærnet fra Trykkeriet, og en af Sætterne, GUSTAV LUDVIG FRANTZEN, der tidligere, i alt Fald én Gang i længere Tid, havde fungeret som Mellemled mellem Principalinden og Arbejderne, udnævntes til Faktor, og denne Stilling havde han, til Trykkeriet to Aar derefter kom paa Auktionsbordet.

Den 22. Februar 1780 døde Anna Magdalena Godiche. I et af Sørgedigtene i Anledning af Dødsfaldet staar, at hun kun havde været tre Dage syg, men Hovedaarsagen har sikkert været Græm-

melse over den ubarmhjertige Skæbne, der havde ramt hende. Før sin Død havde hun lagt alt tilrette for, hvorledes Datteren med sin Lavværge, Hofbogtrykker Nicolaus Møller, og Sønnens Værge, Vinhandler Glasing — de var Halvbrødre —, skulde forholde sig med Boet. Hun havde bestemt, at Forretningen ikke samlet maatte overgaa til andre, men at alt skulde udstykkes ved Auktion, naar de paabegyndte og forberedte Trykarbejder var færdige. To Dage efter Moderens Død indsendte Elisabeth Christine Berling et Andragende til Regeringen om Udsættelse af Boets Skiftebehandling, til disse Arbejder var udførte. Efter indhentede Erklæringer fra Overpræsident, Borgmester og Raad gav Regeringen den 3. Marts den ønskede Tilladelse, men med Forpligtelse for Eksekutorerne til i to uvildige Bogtrykkeres Nærværelse straks at lade optage en fuldstændig Fortegnelse over alt Boet tilhørende, og, saa længe dette ikke var skiftet, føre en særskilt Protokol over dets Indtægter og Udgifter.

De tre Deltagere i Boets Afvikling delte det daglige Arbejde saaledes mellem sig, at Nicolaus Møller tog den tekniske, Glasing den finansielle Overledelse, medens Elisabeth Christine, der siden 1778 var Enke, holdt Øje med Bogsalget og Husholdningen. Personalet bestod af Sandvig, Faktor Frantzen, 5 Svende og 7 Lærlinge, en kvindelig Slægtning af den Afdøde, der gik til Haande i Trykkeriet og paa Papirlageret, og to Bude. Kobbertrykpressen havde ingen fast Betjening. De Trykarbejder, der skulde gøres færdige, var 7de Bind af Pontoppidans Atlas, 4de Bind af Langebeks Scriptores, 4de Hæfte af Suhms Samlinger, et lille Skrift om Herluf Trolle af Præsten Ludvig Boesen, et nyt Oplag af Hübners

Geografi og indtil videre Fortsættelse af det 1779 paabegyndte Hæfteskrift „Nyeste Magazin af Fortællinger“. Efterhaanden som Arbejdet tyndede ud, indskrænkedes ogsaa Personalet; Sandvig og Frantzen fratraadte som de sidste i Begyndelsen af September 1781, medens de tilbageværende tre yngste Lærlinge fik de resterende Maaneder af Læretiden eftergivet og Nytaarsaften samme Aar blev gjort til Kornut-Svende.

Bortauktioneringen af Boets Ejendele foregik i fem Afdelinger; i Maj 1780 solgtes Løsøret, i Marts 1781 de indbundne Bøger, i Juni Ejendommen, i September Forlagsartiklerne med Forlagsret og kobberstukne Plader, og endelig den 13. December Bogtrykkeriet. Af det bevarede Auktionskatalog over Bogtrykkeriet ses, at det brugbare Typemateriale androg ialt 14400$\frac{1}{2}$ Pd., nemlig 8030 Pd. Frakturskrifter, 3071 Pd. Antikva, 448 Pd. Schwabacher, 947 Pd. Kursiv, 275 Pd. græske og 50 Pd. hebraiske Typer, 1589$\frac{1}{2}$ Pd. Udslutningsmateriale, Brøktal, Ornamenter o. s. v. Trykkematerialet bestod af 3 komplette Bogtrykpresser med Kobber- eller Messingfundamenter, en gammel ukomplet Presse — denne Presse og et lille Kvantum Typer af et ældre Snit har sikkert været Resterne af det Smitgenske Trykkeri — og en Kobbertrykpresse. Resten af det af 225 Numre bestaaende Sætteri- og Trykkerimateriale var Træstokke, Klichéer og forskelligt Sætteri- og Trykkeri-Inventar. Lageret af Tryk- og Skrivpapirer var paa 94 Numre. Endel af Auktionsgenstandene blev dog solgt underhaanden, saaledes købte Søren Gyldendal „Nyeste Magazin“ for 400 Rigsdaler, Brødrene Berling Tryk- og Skrivpapirer for 1123 Rigsdaler, medens Elisabeth Christine Berling fik sig overdraget

endel Løsøre og kurante Forlagsartikler for Vurderingssummen. Da Boet sluttedes i December 1783, beløb hele Formuen sig til ca. 32000 Rigsdaler, og efter at et Gravmonument paa Frue Kirkegaard var bleven betalt med 388 Rigsdaler 5 Mark 13 Skilling, var der til den umyndiggjorte Frederik Christian 21000 Rigsdaler, som af Glasing indsattes i Overformynderiet, medens Søsteren, der efter Christian V.s Danske Lov kun kunde arve halvt mod Broderen, fik Restbeløbet.

Ligesom Ernst Heinrich Berling berømmes med Rette ogsaa Andreas Hartvig Godiche og hans Hustru for det Vovemod, de viste ved at forlægge betydelige Værker, hvis Afsætningsmuligheder maatte være stærkt begrænsede, og uden Henblik paa den øgede økonomiske Risiko fremføre dem i kostbar og omhyggelig typografisk Skikkelse. I hvor mange Tilfælde, Godiche og hans Hustru viste denne Offervilje, lader sig næppe fuldt oplyse, og Avertissementerne i Höpffners, Berlings og Holcks Aviser giver ingen Besked om, hvorvidt Bøgerne, der solgtes fra Bogladen, var paa eget Forlag eller havdes i Kommission. Pontoppidans Atlas var paa eget Forlag, det staar paa Prent i 7de Bind, og de større og mindre Arbejder, Sandvig tilførte det Godicheske Trykkeri, var det formentlig ogsaa; Langebeks Scriptores derimod betaltes af den kongelige Partikulærkasse, og Suhm bekostede ikke alene sine egne Samlingers Udgivelse, men ogsaa nogle islandske Sagaer, og alle Arbejderne solgtes fra Butiken paa Gammeltorv.

Eftertiden berømmer ogsaa det sidste Godicheske Bogtrykkeri for dets Typemateriale, der formenes at være smukkere end de andre samtidige danske Bogtrykkeres. Paa dette Punkt gives der

dog Godicherne mere, end der med Rette tilkommer dem; de havde ikke og kunde ikke have særegent Typemateriale, fordi de danske Skriftstøbere i det attende Aarhundrede, Hesse, Berling og Poetzsch, havde Eneret for hele det daværende danske Monarki, og som Følge heraf kunde intet Satsmateriale erhverves andre Steder fra uden med Privilegiehavernes skriftlige Billigelse, som selvfølgelig ikke var nem at faa. Ernst Heinrich Berling fik sit første Typemateriel fra Bernh. Christ. Breitkopf, da der 1733 endnu ikke fandtes noget Skriftstøberi i Danmark, og da han 1747 arvede Skriftstøber-Privilegiet efter Hesse, anskaffede han sig fra Breitkopf Matricer til de Bogskrifter, han alt havde. Den næste Skriftstøber, Joh. Gottfr. Poetzsch, der 1755 overtog Berlings Skriftstøberi med tilhørende Privilegium, kompletterede i Aarenes Løb de forhaandenværende Skrifter med Matricer til de fleste af dem, som findes i Breitkopfs Skriftprøve 1739, og om hvilke „dabey man mehrentheils bemerket hat, von wem eine jede Schrift in Messing oder Stahl ist geschnidten worden“. Breitkopfs Skrifter var de smukkeste, der paa den Tid fandtes i Tyskland, og Stemplernes Gravering skyldtes de bedste tyske Stempelskærere, for de største Skrifters Vedkommende Joh. Peter Artopæo, der skar Stemplerne i Messing, for de øvriges Christian Zingk, Andr. Köller og Joh. Caspar Müller. I Poetzsch' samlede Skriftprøver, der maa være fuldført omkring 1770, findes blandt meget andet saa godt som alle de Skrifter, Fraktur, Schwabacher, Antikva, Kursiv, Græsk og Hebraisk, Breitkopf fremviser i sin ovenfor nævnte Skriftprøve. Det Godicheske Trykkeri ejede de fleste af disse Skrifter, men de var altsaa ikke bedre end deres samtidige dansk-

norske Standsfællers. Til det Godicheske Trykkeris Berømmelse kan dog føjes, at det forstod fuldtud at fremhæve Typematerialets Skønhed, og at det ikke sled Skriftbillederne helt ned til Bunden.

Frederik Christian Godiche var efter Moderens Død legemligt og sjæleligt bleven et Vrag, og da Søsteren, som sammen med Joh. Chr. Berlings Enke styrede Bogtrykkeriet og Bryggeriet i Pilestræde, og desuden havde to smaa Børn at passe, ikke kunde overkomme ogsaa at være Broderens Plejerske, søgtes der et Hjem for ham paa Landet. I Oktober 1780 kom han til Tystrup Præstegaard i Flakkebjerg Herred, hvor Sognepræsten Søren Wædelée og Hustru paatog sig det besværlige Hverv at pleje den Syge for 200 Rigsdaler aarligt. Her døde han den 21. Marts 1784 og blev ti Dage senere „nestefter en sømmelig *Ceremonie* i Sørge-Huuset“ i Pilestræde jordfæstet i Familiegraven paa Frue Kirkegaard. Den 14. December s. A. udbetalte Overformynderiet de 21000 Rigsdaler til hans eneste Arving, Elisabeth Christine Berling, og hermed sluttede sidste Afsnit af Bogtrykkerslægten Godiches Historie.

A. H. Godiches Trykkermærke.

Fra Danske Atlas. Første Bind.

EN ANTIKVARBOGHANDELENS NAPOLEON

AF ALEKS. FRØLUND

En af de betydeligste og interessanteste Skikkelser indenfor nyere engelsk Boghandelshistorie er Bernard Quaritch. Fra en ganske ringe Begyndelse skabte han gennem 50 Aars haardt Arbejde en Forretning, der var kendt overalt i Verden, hvor Mennesker har Sans for Bøger. Hans Initiativ var saa rigt, hans Arbejdsindsats saa umaadelig og hans Resultater saa lysende, at Times ved hans Død med Rette kunde kalde ham en Boghandelens Napoleon eller Wellington. Som Napoleon, tilføjer Bladet, begyndte han fra neden. Det Værk, han skabte, var fuldt ud hans eget.

Bernard Quaritch fødtes 23. April 1819 i den lille By Worbis i preussisk Sachsen. De Oplysninger, man har om hans Barndom og Ungdom, er ikke mange. 1834 kom han i Lære hos en Boghandler i Nordhausen og blev hos denne til 1839. Saa fulgte nogle Aar som Medhjælper paa et Forlag i Berlin, til han 1842 rejste til London. Her arbejdede han et Par Aar i en underordnet Stilling hos H. G. Bohn, der i York Street tæt ved Covent Garden havde en af Tidens kendteste Boglader. 1844—45 tilbragte Quaritch i Paris hos Boghandleren Théophile Barrois, men allerede i 1846 vendte han tilbage til Bohn i London, hvor han deltog i Udarbejdelsen af et stort systematisk Katalog, som Bohn udsendte 1847.

Bohn blev for Quaritch det store Forbillede, hvis Metoder han tildels direkte efterlignede. Ledestjernen for Quaritch blev en Stræben efter at komme paa Højde med Bohn og helst overgaa ham.

En Omtale af Bohn, der ogsaa var Boghandler i Verdensformat, hører derfor naturligt med i en Skildring af Quaritch og hans Virke. Henry George Bohn var som sin store Elev af tysk Oprindelse, idet Faderen var en Bogbinder fra Münster i Westphalen, der omkring 1795 bosatte sig i London, hvor han efter at have giftet sig med en skotsk Dame først aabnede et Bogbinderi og senere et Antikvariat. Sønnen, der blev født i 1796, fik en udmærket Opdragelse og blev i en tidlig Alder ansat i Faderens Forretning. I en Tid, der boghandlermæssigt havde ikke saa faa Lighedspunkter med vor egen, foretog han store Indkøbsrejser paa det europæiske Kontinent. De økonomiske Omskiftelser, der var Følgen af den franske Revolution og de stadige Krige, tilførte Bogmarkedet en Mængde kostbare Samlinger, som fortrinsvis fandt deres Vej til England, der dengang økonomisk stod overfor Fastlandet paa lignende Maade som Amerika overfor Europa i vore Dage. I disse rørte Vande fiskede den unge Bohn med rigt Udbytte, sprogbegavet og hjemmevant i Tyskland som han var (Faderen var en Ungdomsven af Metternich). I Leipzig, allerede dengang Boghandelens Midtpunkt, afholdtes der f. Eks., medens Folkeslaget i Oktober 1813 udkæmpedes udenfor Byens Porte, en stor Bogauktion, hvor Bohn var den eneste Køber af Betydning. Ejendommeligt nok var han, da en anden af Datidens afgørende Kampe, Slaget ved Waterloo, stod paa, igen til Auktion i Leipzig.

Selvstændig af Natur som Bohn var, tilfredsstillede det ham ikke i det lange Løb at være Førstemand i en andens Forretning, selvom det var i hans Faders. Da en Anmodning om at blive optaget som Medejer af Firmaet blev afslaaet, etablerede han sig 1831 som Bog-

BERNARD QUARITCH

Fotografi

handler for egen Regning. I de første Aar helligede han sig især Handelen med kostbare og sjældne Bøger. Han samlede sig hurtigt et mægtigt Lager og udsendte i 1841 det Katalog, der med ét Slag gjorde ham berømt som Fagets Førstemand. Kataloget var paa næsten 2000 Sider og beskrev 23208 Numre, foruden at det suppleredes af en 152sidet Fortegnelse over Restoplag. Det blev disse og Udnyttelsen af de Forlagsrettigheder, han erhvervede sig sammen med dem, der i de følgende Aar mere og mere fik hans Interesse. Han hørte til Grundlæggerne af de saakaldte „libraries", idet han efter 1846 udsendte en Række Serier af gode skønlitterære og oplysende Bøger til billige Priser. Disse Foretagender, der tildels bestaar endnu under hans Navn (paa Forlag hos George Bell & Son), omfattede tilsidst over 600 Bind. Som Følge af sit Held paa dette Omraade ønskede han at udvikle sit Forlag i stor Stil, men da han ikke fandt Støtte for sine Planer hos sine Sønner, besluttede han sig til gradvist at afvikle sit Lager og trække sig tilbage fra Forretningslivet.

Bohn var ikke blot den fremragende Købmand, der personligt besøgte alle vigtigere Auktioner og direkte ledede sin mangesidede Forretning. Han besad universel Dannelse og var — i Modsætning til Quaritch — interesseret i Bøgerne for deres Indholds Skyld. Hans udmærkede Sprogkundskaber — han talte fem levende Sprog og havde et nøje Kendskab til Græsk og Latin — kom ham tilgode ved en ikke ubetydelig Udgiver- og Oversættervirksomhed. Sine sidste Aar viede han Ordningen og Katalogiseringen af de store Samlinger af alle mulige Kunstgenstande, han havde ophobet paa sin

Villa i Twickenham. I Aktivitet til det sidste var han tiltrods for Lægens Forestillinger beskæftiget med Korrekturlæsning til faa Dage før sin Død, der indtraf i 1884.

Det var denne Mand, der blev Quaritch' egentlige Læremester. En velsagtens apokryf Anekdote beretter, at da Quaritch i 1847 forlod sin hidtidige Principal, spurgte denne ham, hvad han agtede at tage sig for. Den yngre Mand lagde ikke Skjul paa, at Bohn i ham fremtidigt maatte se en Konkurrent. „Véd De ikke," skal Bohn med et Smil have sagt, „at jeg er Englands første Boghandler?" Svaret, man tillægger Quaritch, og som — sandt eller ikke sandt — kom til at gaa i Opfyldelse, lød: „Jo, men jeg agter at blive den første i Europa".

Quaritch begyndte med meget ringe Midler. Af de 24 Shillings, som han havde oppebaaret i ugentlig Gage hos Bohn, havde han efterhaanden faaet lagt et Beløb tilside, der af nogle opgives at have været 5 Pund, af andre 10. Tilmed var han ikke i første Omgang heldig. Et Forsøg som en Slags Kommissionær i Great Russell Street overfor British Museum slog fejl, og hans egentlige Etablering fandt først Sted, da han i April Maaned 1847 lejede en lille Butik i Castle Street 16, beliggende tæt ved Leicester Square og nu en Del af Londons berømte Antikvargade, Charing Cross Road. Hvad han fattedes i Kapital, erstattede han imidlertid med Energi og Nøjsomhed. Han arbejdede i Bogladen hele Dagen og indtog sine Maaltider i dens Kælder, hvor han endog efter Overleveringen skal have haft sit Sovested. Hans første Katalog blev udgivet i November 1847. Det var et enkelt Blad, der havde Titlen „Quaritch' Cheap Book Circular", og sikkert ingen af de Mennesker, det kom

i Hænde, har gjort sig Tanker om, at den Mand, det skyldtes, skulde blive Udgiver af Verdens største Antikvarkatalog.

I Etableringsaaret blev Quaritch britisk Borger. Det var en Omstændighed, han altid var meget stolt af, og skønt han aldrig mistede sin tyske Akcent eller sit fremmedartede Udseende, følte han sig som Englænder. Hans første Virksomhed som Forlægger — den faldt i Aarene omkring Krimkrigen og bestod i Udgivelsen af forskellige tyrkiske og arabiske Grammatiker og Ordbøger — har man villet se som et Forsøg paa at være med til at bryde den Magtstilling, Fransk havde opnaaet i Levanten, og saaledes bane Vej for Englands og det engelske Sprogs Indflydelse.

Fra 1848 udgav Quaritch med nogenlunde Regelmæssighed en maanedlig „Catalogue of Foreign and English Books". Altid paa Vagt overfor unødvendige Udgifter kaldte han fra 1854 til 1864 Fortegnelsen for „The Museum" for paa den Maade at faa den indregistreret som Avis og forsendt til en lavere Porto. Paa det Tidspunkt, da Titelforandringen fandt Sted, var han allerede ved at blive kendt som Specialist i kontinental og orientalsk Litteratur.

Et af hans første opsigtvækkende Køb var Erhvervelsen af et Eksemplar af Gutenbergs 42liniede Bibel paa Biskoppen af Cashels Auktion i Februar 1858. Det kom til at staa ham i 595 Pund. Ialt købte og solgte han seks Eksemplarer af denne, Verdens vistnok dyreste trykte Bog. Den højeste Pris, han betalte, var £ 3900.

Fra 1860 kan man regne, at Quaritch' Storhedstid begynder. Hidtil havde han kunnet nøjes med Lokalerne i Castle Street-Ejendommen, som han tilsidst havde købt, men i nævnte Aar maatte han flytte til Piccadilly Nr. 15, hvor han blev til sin Død. Huset i Castle

Street beholdt han som Lagerrum. Den første Husleje, han havde betalt, var 16 s. om Ugen. Med Flytningen til det fashionable Strøg fulgte en saa mægtig Stigning i Lejeudgifter, at en Ven spaaede ham Ruin og Fordærv som Følge deraf. Naturligvis saa dog Quaritch rigtigt, da han traf sin Bestemmelse, hvad der ikke afholdt ham fra til det sidste at klage over den høje Leje, han maatte ud med.

I 1858 havde Quaritch udgivet sit første større Katalog, der var paa ca. 5000 Numre. Det næste fulgte 1860 og indeholdt 7000 Værker samt Register. I Tiden heromkring begyndte han sin storstilede Opkøbervirksomhed. Den satte ind med store Erhvervelser ved Libri Auktionerne i 1859 og 1861 og van Alstein Auktionen i Gent i 1863. En af Følgerne blev et udvidet Katalog i 1864. I 1873 købte han omtrent Halvdelen af de falbudte Bøger paa Perkins Auktionen og den ikke-videnskabelige Del af The Royal Society's Norfolk Library. Væsentlig paa Grundlag af disse Erhvervelser udarbejdede han sit berømte „Bibliotheca Xylographica, Typographica et Palæographica: Catalogue of Block Books and of Early Productions of the Printing Press in all Countries; and a Supplement of Manuscripts“ (Oktober 1873, 8vo, 167 S.). I dette fremragende Katalog, det bedste, der nogensinde var blevet udgivet af en Boghandler, var Bøgerne ordnede efter Oprindelsesby og Bogtrykker. Ialt indeholdt det Beskrivelse af 1700 Værker fra Bogtrykkerkunstens første Tid. Senere indgik det i et mægtigt Katalog fra 1874, af hvilket et andet Afsnit var helliget Ridderfortællinger, tidlige Romaner og Folkebøger, der var ordnede efter et helt nyt Princip med de forskellige Bøger grupperede efter de Cykler, hvortil de hørte. Det hele var

forsynet med originale Indledninger og Anmærkninger. Andre vigtige Afsnit var Americana og gamle Rejsebeskrivelser.

Æren for dette Katalog, der blev modtaget med den største Anerkendelse af Tidens Boghandlere og Biblioteksfolk, maa tilskrives MICHAEL KERNEY, der siden 1862 havde været Quaritch' Hovedmedarbejder paa Katalogvæsenets Omraade. De fleste Beskrivelser af Sjældenheder og Noter i dette og de efterfølgende Kataloger stammer fra samme Haand. Til Quaritch' Ros skal det siges, at han — skønt altid stærkt egoistisk — var den første til at indrømme Værdien af Kerneys Arbejde.

Købene paa Sir William Tites Auktion i 1874 løb op i £ 9500, og disse Erhvervelser sammen med andre blev beskrevet i et „Supplemental Catalogue“, hvorved Antallet af Numre steg til 44.324 eller omkr. 200.000 Bind. Det blev dog overgaaet af det Katalog, som fulgte efter hans meget store Køb ved de to Didot Auktioner i Paris i 1878 og 1879. Over 6 Tommer tykt, med en Vægt af næsten 16 engelske Pund og indeholdende 2395 Sider er dette Katalog formentlig det største, der nogensinde er udgivet af en Antikvarboghandler.

Huset Quaritch stod nu som et af Jordens betydeligste indenfor Boghandelen. Det havde Forbindelser i alle Verdensdele, og medens der — i Særdeleshed i Paris — var Firmaer, som paa særlige Omraader var Quaritch' Overmænd, var der intet, som i samlet Omfang kunde maale sig med hans. I en Forretning af denne Størrelse fandtes naturligvis Bøger af enhver Art. Der var dog Felter, som i højere Grad havde hans Interesse end andre. Som saadanne skal nævnes Naturhistorie, de skønne Kunster, Arkæologi, Rejser,

Tidsskrifter og orientalsk Litteratur, men hvad der især skabte Quaritch' Berømmelse var hans Køb og Salg af Inkunabler, Shakespeariana, tidlige engelske Bøger og Bøger i historiske Bind.

Han ikke blot søgte sine Kunder overalt i Verden, men han hentede ogsaa sine Forsyninger allevegne fra. Der blev ikke afholdt en større Auktion noget Sted, uden at han mødte personligt eller ved Stedfortræder. Didot Auktionerne er allerede nævnt, men dette var langt fra den eneste Gang, han mødte Franskmændene i deres eget Land og slog dem. Beretningen om de sidste femogtyve Aar, han levede, bliver Beretningen om en fortsat Række Triumfer som Opkøber i den allerstørste Stil. Berømte er især hans Køb ved Salget af Sunderland-Marlborough Bibliotekerne i 1881—83 og af Beckford Hamilton Samlingerne i 1882—84. Ved disse to Lejligheder anslaas Værdien af hans Erhvervelser til henholdsvis 33.000 og 40.000 Pund Sterling eller henved 2 Millioner i danske Penge. Her som ved andre Auktioner overbød han enhver, naar det drejede sig om noget virkelig værdifuldt og sjældent. Han syntes at handle ud fra den Anskuelse, at vilde Samlere ikke betro ham deres Kommissioner, kunde de uden Held byde lige saa meget, de vilde. Noget bidrog ogsaa hans iltre Temperament til de høje Bud, han fremkom med. Han var en Mand, der ikke taalte Modsigelse, og han lod sig derfor jævnligt rive med til Priser, han ikke vilde have betalt, hvis han havde givet sig Tid til Overvejelse. Naar han bagefter indsaa sin Letsindighed, kunde han ikke altid lade være at beklage sig, men det afholdt ham ikke fra at begaa den samme Fejl ved næste Auktion. I Reglen slap han ogsaa — takket være den mægtige Kundekreds — heldigt fra sine Spekulationer.

I det Hele maa de Priser, der opnaaedes for virkelige Sjældenheder i det nittende Aarhundredes sidste Trediedel, væsentlig tilskrives Indflydelsen fra Quaritch. Han havde en ukuelig Tro paa, at det virkeligt værdifulde vilde beholde sin Pris. Hans Meninger i saa Henseende bundede i en klar Erkendelse af, at med den stigende Kultur kunde Efterspørgselen kun tiltage, ligesom han var en af de første til at forstaa den Indflydelse, Amerika skulde komme til at øve paa den gamle Verdens Bogmarked. Dette Lands unge videnskabelige Institutioner og opvoksende Museer og Biblioteker ejede en umættelig Hunger paa Bøgernes Omraade. Med et pengestærkt og ærgerrigt Borgerskab i Ryggen kunde de betale omtrent, hvad det skulde være.

Selvom Quaritch i særlig Grad havde Blikket rettet mod Vest, glemte han dog ikke den øvrige Verden. Hans Kataloger, der endnu er i Brug i engelske Antikvariater, afgiver Vidnesbyrd om, at han f. Eks. ogsaa interesserede sig for Skandinavien. Han kan Gang paa Gang tilbyde Bøger af nordisk Oprindelse enkeltvis. Et større samlet Køb paa dette Omraade var Erhvervelsen af B. H. ROSENBLADS efterladte Bogsamling, der under Titlen „Bibliotheca Septentrionalis: a Collection of Books relating to Greenland and the Scandinavian Countries; also to Lapland and Finland“ indgaar som et Afsnit i det store Supplementskatalog fra 1877. Det omfatter 1085 Numre, hvoriblandt Ting som 1575-Udgaven af Anders Sørensen Vedels Oversættelse af Sakse, for hvilken han forlanger 20 Shillings, Thurahs Vitruvius (£ 5), sammes Hafnia Hodierna (36 s.), en hos Hans Vingaard trykt Kirkeordinants fra 1542, Olaus Magnus' Historia de Gentium septentrionalium, trykt i Rom 1555 (£ 5) o. s. fr.

Det var som Antikvarboghandler, at Quaritch vandt størst Betydning. Han skaffede naturligvis ogsaa nye Bøger, men naar han aldrig udbyggede denne Del af sin Forretning til noget større, skyldes det utvivlsomt, at Sortimentsboghandleravancen, der altid maa forekomme en Antikvar ringe, netop i den Periode, hvori han virkede, som Følge af det fortvivlede Rabatsystem var ganske utilstrækkelig til at dække de med Driften forbundne Omkostninger. Overtagelse af Restoplag, som han i Bohns Stil forsøgte sig med, blev for Quaritch aldrig nogen betydelig Forretning. Højere naaede han som Forlægger. Hans første Indsats her er allerede omtalt. Senere udgav han en hel Del Ting, mest af videnskabelig Natur eller faksimilerede Udgaver af store Værker i Smag med, hvad British Museum udsendte. For denne Institution og for en Række andre, Society of Antiquaries, Royal Numismatic Society, den indiske Regering m. fl. var han Kommissionær. Kendt er hans Forbindelse med EDWARD FITZ-GERALD, Oversætteren af Omar Khajjáms Rubáiyát. Denne Oversættelse, der nu anses for et af den engelske Litteraturs klassiske Værker og udgivet i talløse Udgaver i England og Amerika, blev af Fitz-Gerald oprindelig overgivet Frazer's Magazine til Offentliggørelse. Da Redaktionen lod den ligge et Aar uden at bringe den frem, traf Fitz-Gerald Aftale med Quaritch om Udgivelsen. Den saa Lyset som et tyndt Kvarthæfte i brunt Omslag og blev saa langt fra en Sukces, at Fitz-Gerald tilsidst forærede Quaritch Restoplaget, som denne forsøgte at realisere ved at anbringe Eksemplarer i den penny box, han havde udenfor sin Boglade. Her blev Bogen fundet af ROSETTI, og det første Grundlag for dens senere Berømmelse var dermed lagt. Ialt udgav Quaritch fem

Udgaver af Bogen, og han har formodentlig maattet forandre sit Syn paa dens Salgbarhed.

Fra den første Dag til den sidste var Forretningen Midtpunktet for Quaritch' Interesser. Han kendte ikke til Fornøjelser og tillod sig kun sjældent en Ferie. Hans Betragtning af Bøger var udpræget kommerciel, og hans Kendskab til dem strakte sig i Reglen ikke længere end til Titlen. Han hørte ikke til de belæste Boghandlere, men havde dog i sine yngre Dage sat sig ind i adskillige Værker, mest om Historie og Etnologi, hvis Indhold han til Gengæld fuldt havde tilegnet sig. Han holdt af at lufte sine personlige Anskuelser om Politik og sociale Foreteelser i Noter om de Bøger, han nævner i sine Kataloger. Her skal kun anføres den Bemærkning, han ledsager Baggesens „Der dänische Staat“ med i Kataloget fra 1874: „En god Fremstilling af Forhold, som Tiden har fejet bort. Det lille danske Monarki gjorde et desperat Forsøg paa at afnationalisere de store tyske Hertugdømmer, det tilfældigt var bleven knyttet til. Den naturlige Følge var, at de brød Baandet“.

Der foreligger forskellige Skrifter, som bærer Quaritch' Navn. Originale menes kun et Par Piecer at være — den ene, der henvendte sig til GLADSTONE, indeholdt et Forslag om, at Valgret skulde gives til alle, der var villige til at tjene i Hæren og Flaaden, medens den anden var et aabent Brev formet som en Tilbagevisning af Beskyldninger for at have været med til at bedrage det amerikanske Toldvæsen. Derimod menes forskellige Udstillingskataloger, Bøger om Bogbind o. l., som tilsyneladende er hans, at være Venners Arbejde. Det samme skulde gælde om Manuskripterne til de Fore-

drag, han holdt om beslægtede Emner i den nedenfor nævnte Klub „Ye Sette of Odde Volumes“.

Quaritch var som Menneske self-made Manden. De Egenskaber, der bragte ham frem, formede sig i nogen Grad som et Handicap i Forholdet til andre. Hans Udtryksmaade, der var halvt humoristisk, halvt satirisk, har næppe heller hjulpet til at glatte over Uoverensstemmelser. Ærgerrighed, utrættelig Energi, Paagaaenhed og udpræget Egoisme indgik en Forening, der gjorde ham til en interessant, men maaske ikke meget tiltalende Personlighed, siger hans Skildrer i „Dictionary of National Biographies“. Om der her ydes ham Retfærdighed, turde være et Spørgsmaal, da paagældende ikke havde Sympati for Quaritch. Et bedre Skudsmaal faar han af den nuværende Leder af Firmaet Bernard Quaritch, Mr. E. H. Dring, der allerede i 1877 kom i Husets Tjeneste. I et Brev skriver Mr. Dring, at Quaritch „vel nok havde en Preussers Karaktertræk, men samtidigt var en af de bedste Venner, nogen kunde ønske sig. Hvis han en Gang havde gjort en Mand til sin Ven, vilde han gøre alt for at fæstne og udvide Venskabet, og i saadanne Sager lod han ikke sin venstre Haand vide, hvad den højre foretog sig. Jeg, der har kendt ham i saa mange Aar, kunde fremdrage utallige Tilfælde, hvor han har gjort godt i det skjulte, og uden at Modtageren fik at vide, hvem Velgerningen skyldtes. Under et Ydre, der ofte var præget af Barskhed, fandtes et ualmindelig godt og sympatisk Hjerte“.

Som saa mange andre Antikvarboghandlere var han ikke saa lidt af en Original i Udseende. Hans gammeldags Hat var i mange Aar Genstand for en Blanding af Forundring og Respekt. Grolier Klubbens Medlemmer samlede en hel Bog Avisudklip om den, og en

fransk Bibliofil gjorde den til Midtpunkt i en Tragedie i klassisk Stil. Quaritch hørte til Grundlæggerne af en bibliofil Klub med det morsomme Navn „Ye Sette of Odde Volumes“ og var dens første Formand. Den særlige Stemning, der var over Klubbens Sammenkomster, skyldtes i ikke ringe Grad hans tørre Humor.

Bernard Quaritch døde den 17. December 1899 i sit 89. Aar. Saa sent som Søndagen forud havde han arbejdet i Bogladen, og da Enden kom, var det pludseligt og uventet. Forretningen blev ført videre af en Søn af samme Navn, der allerede i Faderens senere Leveaar havde været denne en god Medhjælp, og som nu forstod at give Firmaet et yderligere Opsving. Siden Mr. Quaritch jun.s Død, der indtraf i 1913, har Ledelsen været i Hænderne paa Mr. Dring, der med Bibeholdelse af de gamle Traditioner har ført Virksomheden yderligere frem.

JACOB KRAUSE-BIND PAA DET KONGELIGE BIBLIOTEK

AF CARL ROOS

BLANDT de Motiver, hvormed Bogbinderne gennem Tiderne har smykket deres Arbejder, er ogsaa nogle af heraldisk Karakter, Vaabenskjolde o. l. Allerede i Middelalderen finder vi saadanne. Den Broder, som i Klosteret stod for Bogbinderiet, satte undertiden Klosterets Vaaben med ind blandt de Fabelfugle, Drager og andre Vilddyr, som spændte i smukke stiliserede Stillinger sidder fængslede paa de gamle cirkelrunde, rhombiske, rektangulære eller kvadratiske Stempler.

Paa disse Bind tilkendegiver Skjoldet altsaa Ejendomsforholdet. Naar vi kommer ned i Renæssancen, er det derimod ikke altid saaledes. De heraldiske Tegn degraderes da ofte til at fungere som et blandt andre dekorative Midler. Det vil naturligvis ikke sige, at Privatpersoner og Institutioner undlod ved Superexlibris at gøre deres Ejendomsret aabenbar for alle. Tværtimod, dette blev mere almindeligt; men fyrstelige Vaaben, Portrætter og Monogrammer, enten de forekommer i Pladetryk eller i rullede Stempler, giver ikke længer nogen sikker Vejledning med Hensyn til Bogens oprindelige Ejermand. I et saa løst Forhold kom Bogbinderens heraldiske Materiel til at staa til Bogen og dens Ejer, at vi t. Ex. kan finde det katholske Bayerns Vaaben indrammet af Rullestempler med Reformatorernes Hoveder.

Paa talløse Bind fra det 16. Aarhundrede finder vi Kejser Karl V.s Billede eller Billeder af sachsiske Churfyrster i Forbindelse

med det tyske Rigsvaaben eller det sachsiske, preussiske o. s. v. Vaaben. Bøgerne har lige saa lidt tilhørt vedkommende Fyrstes Bibliotek, som Frederik II eller hans Efterfølgere har ejet alle de Bøger, paa hvis Bind deres Vaaben, Billede eller Monogram sidder.

I Forbindelse med andre Omstændigheder kan et Vaaben e. l. dog alligevel give adskillig Vejledning. Et usædvanligt Karl V-Billede med hans Valgsprog *Plus oultre* paa Fransk peger hen paa Proveniens fra Kejserens franske Provinser, altsaa Flandern. En sædvanlig tysk Type af Billedet paa et Bind om et islandsk Haandskrift meddeler os rimeligvis, at en tysk Bogbinder med sit Materiel er udvandret til Norden, hvilket jo ikke er mærkeligt eller nyt.

Anderledes er Forholdet, naar vi finder det danske Vaaben paa Bind, som bevislig er gjort i Udlandet. Da maa Valget af Prydelsen have sin særlige Grund. Thi at udenlandske Bogbindere skulde anskaffe og benytte Stempler med et fremmed Lands Emblem kun for Dekorationens Skyld er ikke tænkeligt.

Paa udenlandske Bind optræder det danske Vaaben alene — gerne lidt fortegnet — i senere Tid af og til paa franske Dedikationsbind til den danske Konge. I ældre Tid, i det 16. Aarhundrede, er det almindeligt paa to Grupper af Bind, som stammer dels fra Mecklenburg, dels fra Sachsen; paa de første optræder det i Forbindelse med Landets Vaaben, paa de sidste ogsaa alene.

I begge disse Tilfælde maa Forklaringen søges i Tilkytning til Kong FREDERIK II. Hans Dronning SOPHIE, hvis Forbogstav, sammenslynget med Kongens F, er saa vel kendt fra Datidens danske Bind, var en Datter af Hertug Ulrich af Mecklenburg, af hvis Bibliotek i det mindste store Partier senere indgik i det kgl. Biblio-

tek[1]. Hans Søster ANNA, „aus königlichem Stamm zu Dennemarcken“, som det officielt gerne fremhævedes, „Mutter Anna“, som hun kaldtes af sine Undersaatter og af deres Efterkommere indtil denne Dag, var gift med Churfyrst August af Sachsen.

I begge Lande har de Mestre, der arbejdede for Hoffet, indføjet Plader med det danske Vaaben i deres Samling af Stempler, ligesom den Arkitekt, der arbejdede med Brühls Terrasse i Dresden, prydede dens ene Ende, Muren ned mod Elben ved Carola-Brücke, længst borte fra Slottet, med samme Skjold. De fleste af de Bind, der bærer begge Vaaben, har sikkert oprindelig været ejet af det fremmede fyrstelige Hus. Nogle af dem er dog strax vandret bort som Gaver bl. a. til det danske Kongehus. Men de af Bindene, som kun bærer det danske Vaaben, skønt de er udført i det fremmede Hofbogbinderi, er rimeligvis bestilt af og udført til det danske Hof. Et af de Bind, som i det følgende skal omtales, synes at levere et Indicium derfor.

Det er om de sachsiske Bind, jeg i det følgende gerne vilde give nogle Meddelelser. De fortjener det, fordi de stammer fra Perioden før, under og efter den berømte JACOB KRAUSES Ledelse af Hofbogbinderiet og saaledes viser, hvad en enkelt Mands Talent betyder, hvorledes det bringer svagt antydede Ansatser til rig Blomstring, og hvorledes Herligheden glider ud i Almindelighed, naar Mesteren, den Ene, gaar bort.

Først nogle Ord om JACOB KRAUSE og hans Betydning[2].

[1] Idet Christian IV 1631 arvede dem efter sin Moder, slg. Werlauff, Hist. Efterretn. om det kgl. Bibliotek 14 og Sof. Larsen i Aarbog f. Bogvenner VI, 74.

[2] Jeg har i de følgende Meddelelser om Krause benyttet CHRISTEL SCHMIDTS righoldige og omhyggelige Bog om ham, som kom 1923.

Han levede fra 1526 eller 1527 til 1585, er vistnok født i Zwickau i Sachsen, arbejdede i nogen Tid for FUGGERNE i Augsburg og indkaldtes 1566 til Dresden af Churfyrst AUGUST. Ifølge Bestallingen som Hofbogbinder havde han forpligtet sig til at binde Bøger ind „auf Teutsch, Französisch oder Welsch“, og hermed er hans historiske Stilling kendetegnet.

Det er en bekendt Sag, at det var Italien og Frankrig, som var førende paa Bogbinderkunstens Omraade allerede fra det 15. Aarhundrede af. Ganske vist havde de tyske Haandværkere, der i Bogtrykkerkunstens første Dage bragte „den sorte Kunst“ ud til Nabolandene, ogsaa en Tid været de fremmedes Læremestre i Bogbinderiet, men Tyskerne kom til at staa udenfor Udviklingen, da Orientens Læderbehandling og Forgylderteknik fra c. 1470 over Italien naaede til Europa. I Tyskland hvilede man paa de Laurbær, man havde høstet ved Opfindelsen af Rullestemplerne til Afløsning af de middelalderlige Enkeltstempler. Og saaledes skete det, at da højættede Bogelskere i Italien og Frankrig allerede forlængst færdedes i rige Biblioteker, hvis Bøger, liggende paa de skraa Hylder, fremviste Permer, der straalede af Guld og blanke Farver, nøjedes man i Tyskland stadigvæk væsentlig med blindtrykte brune Kalveskinds- eller hvide Svineskindsbind, tunge af Metalbeslag og af Træpladerne, der først omkring 1550 begyndte at blive afløst af Pap som Indlæg i Permerne.

Naar man i Tyskland saaledes langt ned i det 16. Aarhundrede fastholdt en Teknik, som i de andre Lande blev forladt allerede i Aarhundredets Begyndelse, hang det ikke blot sammen med, at der savnedes Bogsamlere med Raad og Sans for den kostbare

Luxus, som smukke Bind altid har været, men sikkert ogsaa med, at tyske Haandværkere manglede Smag og Haandelag for den nye Methode. Det fremgaar uimodsigeligt af de Resultater, som fremkom, da den endelig blev adopteret. Tyskerne saavelsom forøvrigt Englænderne har aldrig naaet den Lethed og Elegance, som karakteriserer de franske Mestre. Undtagelserne bekræfter kun Regelen, og i Tyskland er Jacob Krause — indenfor sin Begrænsning — den udmærkede Undtagelse.

Hvor han har lært Kunsten véd vi ikke. Men ogsaa uden dette er det klart, at hans Forbilleder har været hin Skole, hvis ypperste Frembringelser var samlet i GROLIERS berømte Bibliotek. Hans Arbejder røber baade ren italiensk (slg. saaledes Tvl. 6 med Tvl. 7) og italiensk-fransk Paavirkning. Ogsaa den brogede Lakmaling, der saa hyppigt findes paa Lyon-Bindene fra første Trediedel af 16. Aarhundrede, har Krause anvendt. Samtidig med at han som den første i Tyskland arbejder frit og personligt i denne Skoles Spor, fortsætter han tillige den ældre tyske Tradition. Hans „tyske“ Bind, der som alle hans Arbejder er sjældent smukt Haandværk, er udført i hvidt Svineskind, blindtrykte med Rulle- og Pladestempler; hans „franske eller vælske“ i Kalveskind eller Pergament med Gulddekoration *à petits fers* og Pladetryk. Desuden har han vistnok ogsaa udført Fløjelsbind med Beslag i ædle Metaller.

Churfyrst AUGUST (1526—1586), som kaldte ham til sit Hof og derved sikrede ham Muligheder for Udviklingen af hans Talent, var en i Kunst og Videnskab meget interesseret Mand. Vi véd, at han begyndte at samle paa Bøger 1556; 18 Aar senere ejede han

1721 Bind, som allerede 1580 var forøget til 2595 Bind. Og han nøjedes ikke med at samle Bøger, han trykkede dem endog selv, forsaavidt som han lod indrette et Privattrykkeri paa Slottet i Dresden og ogsaa bekostede flere Pragtværker trykt, bl. a. en tysk-latinsk Bibel i 20 Bind, hvis Bestemmelse egentlig var at være Lærebog i Latin for hans Søn. Den blev udført i Wittenberg 1565, og foruden de almindelige Exemplarer lod Churfyrsten ogsaa tage nogle Aftryk paa Pergament, som illuminerede i stærke Farver og med ringe Smag blev benyttet som Gaver til fornemme Venner. Som vi skal se, fandt et af de faa kendte Exemplarer[1] indirekte Vej til København. Hans Gemalinde delte hans Interesse for Bøgerne. Hun var en ligesaa udmærket som smuk Dame, der blandt mange andre Ting ogsaa var en stor Mediciner. Som et enkelt Exempel paa hendes uselviske Menneskekærlighed kan nævnes, at hun endog destillerede en Likør, der var god mod Tømmermænd. Det kunde nok gøres behov. En af hendes Omgivelser, som endda roses for Maadehold, havde beregnet 30 Potter Vin til sit daglige Forbrug.

Hendes Haandbibliotek paa c. 350 Bd. stod ligesom Gemalens opstillet paa Slottet Annaburg ved Torgau. Efter Augusts Død flyttedes det til Slottet i Dresden, hvor det senere 1717 indgik i det nuværende Landesbibliothek, der stadig har til Huse i det skønne „Japanske Palæ“.

I dette Bibliotek findes derfor Hovedmængden af de mange Hundrede Bind, som Krause gennem Aarene har udført. Men og-

[1] Slg. Falkenstein, Kgl. Bibl. zu Dresden 482; van Praet, Cat. d. livres impr. s. velin. Bibl. publ. & part. I, 35; Molbech, Kgl. Bibl.s Pergamenttryk 23.

saa andre Biblioteker er saa lykkelige at eje nogle af hans Frembringelser. Dels havde han i nogen Tid Tilladelse til at arbejde for Private, dels brugte Churfyrsten gerne sin Mesters Arbejder som Gaver, og endelig er en Del Bind i det 18. Aarhundrede bleven bortsolgte som Dubletter. Bibliotekerne saa jo i ældre Tid med mindre Kyndighed paa Bindene end paa deres Indhold.

Blandt de fem Krausebind, som indtil nu er fundne paa det kgl. Bibliotek, er det ene en saadan Dublet. De øvrige fire synes at være gammel kongelig Besiddelse[1]; det ene af disse er muligvis gjort paa Bestilling af den danske Konge, men de andre er Gaver. Da Christian IV 1605 skænkede Universitetsbiblioteket over 1000 Bind af sin Bogsamling, har han aabenbart ikke villet fjærne disse Klenodier fra sine kongelige Øjne. Heldigt nok, de vilde ellers være brændt med, da Universitetsbiblioteket 1728 gik op i Luer.

Om der ved den Lejlighed er gaaet andre, nu ukendte Krausebind til Grunde, lader sig ikke eftervise. BIRKET-SMITH taler ganske vist i sin Bog om Universitetsbiblioteket om de „mange pragtfulde Indbindinger“, som fandtes i Kongens Gave. Men ser man efter i Kilden til denne Meddelelse, en gammel Fortegnelse, som findes i den Arne-Magneanske Samling (Nr. 901, 4:to), viser det sig, at det kun er Indbindinger af rødt eller sort Fløjel, delvis med „Sølfspænder og Dopper“, som fremhæves; altsaa intet Bind af dem, som er særlig karakteristiske for Mesteren. De kunde i og for sig være

[1] To af dem (Tvl. 10 & 11, slg. Tvl. 1) har ligesom talrige andre Bind af Bibliotekets ældre Bestand tværs over Spejlet et hastig skrevet Løbenummer, hvis Oprindelse endnu er uopklaret. Det synes at stamme fra 18. Aarh. og har maaske Sammenhæng med en Aflevering til det store kgl. Bibliotek fra Kongens Haandbibliotek.

udført af ham. Vi har en Efterretning om, at Frederik II 1578 personlig opbrændte et Fløjelsbind beslaaet med Guld, som var tilsendt ham som Gave fra Churfyrsten, og som maa antages at være gjort af Hofbogbinderen, altsaa Krause. Det sad om Concordieformlen, som han afskyede, og som Churfyrsten forsøgte at faa ham til at modtage saaledes camoufleret. Resen fortæller i Frederik II.s Krønike Begivenheden med følgende Ord: Da Kongen kom udi Erfaring, at i samme Bog indeholdtes foruden de gamle Symboler mange nye og forborgne Phraser og Meninger, som lettelig kunde forstyrre den Enighed hans højlovlige Hr. Fader havde stiftet og Gud hidindtil i disse Riger naadeligen bevaret, da om Natten, som han ikke kunde sove og vidtløftigen betænkte denne Lejlighed, stod han op, kaldte paa sin Kammerjunker, bad hannem gøre Ild, sigende: han havde fanget en Djævel, som han vilde opbrænde. Og som Ilden stod udi lys Lue, slog han Bogen derpaa og opbrændte den[1].

At der imidlertid i Kongens Bibliotek har været Krausebind, som nu er forsvundne, fremgaar af Arkivakter i Dresden, som melder, at der d. 15. Januar 1573 tilsendtes Kongen af Danmark som Gave en Wittenberg-Bibel i Folio, indbunden af Krause[2]. Det vilde ligge nærmest at tro, at det var Udgaven fra 1572, der er Tale om; det kgl. Biblioteks Exemplar af denne sidder imidlertid i et — ejendommelig nok med Laas forsynet — hvidt Pergamentbind, der er dateret 1575, og som ikke stammer fra Krauses Haand. Frederik II.s Haandexemplar, Udgaven fra 1551, er ombundet under Frederik

[1] Slg. Vidensk. Selsk. Afhandl. II, 1824, 367.
[2] Christel Schmidt anf. St. 26.

III; men ifølge Kongens egenhændige Bemærkninger foran i Bindet begyndte han at læse i den allerede 1566. Den kan det altsaa heller ikke være. En 2 Binds-Udgave fra 1557, der som de forrige er illumineret, er ligeledes ombundet, men der er intet Indicium for, at det er den, Efterretningen gælder.

Ved Bedømmelsen af Jacob Krauses Arbejder kommer det i høj Grad an paa, om man gaar til dem fra de italiensk-franske Forbilleder eller lægger dem ved Siden af foregaaende og samtidige tyske Bind. Sammenstillingen med Forbillederne er dem ikke gunstig. Da synes de tunge og overlæssede, ja undertiden endog klodsede. Man sammenligne saaledes Afbildningen af det venetianske Bind Tvl. 7 med Tvl. 6. Ikke sjældent røber de en Svaghed i den dekorative Fornemmelse, idet heterogene Stempler hensigtsløst bringes sammen, saaledes t. Ex. Rosettestemplet paa Tvl. 7; eller Vaabnet og den trekløftede Kvist i Midtfeltet paa Tvl. 11, der ikke harmonerer med den enkelte Linjebehandling af det øvrige, som er pladetrykt med Undtagelse af det lille Stempel ovenover og nedenunder Vaabnet.

Sammenligningen med ældre tyske Bind fremhæver derimod alle Krauses Fortrin: Det ypperlige Haandværk og det udsøgte Materiale; det rige nye Stempelmateriel og den kombinatoriske Fantasi, hvormed det er benyttet.

Det kongelige Biblioteks Samlinger yder udmærket Materiale til en saadan Sammenligning, Materiale som bekræfter hvad man ogsaa ellers véd, at saavel Haandforgyldningen som Stempler af

italiensk Karakter og rig Ciselering af Guldsnittet var i Brug i Sachsen, inden Krause kom derhen.

Jeg skal omtale to af de ældre Indbindinger. Den ene sidder om Ludovicus Rabus v. Memmingens Martyrhistorie fra 1555-56, som er i 6 Bind, der alle er mer eller mindre forskellige. Nogle af dem bærer paa den ene Perm en Dekoration af ren tysk Karakter med bibelske Motiver i Plade og Rulle og viser saaledes et typisk Overgangsstadium, hvor Smagen endnu ikke har accommoderet sig til de nye Moder. Alle undtagen ét bærer de paa Forpermen hin smukt skaarne runde Plade med det laurbærkransede danske Vaaben, som ogsaa Krause senere brugte, og som endnu genfindes paa et brunt Faareskindsbind, der er dateret 1598 og bærer Bogstaverne C. K. Z. D. (ɔ: Christian König zu Dennemarcken). Det sidder om et trykt Nodehefte, som har tilhørt en af Kongens Trompetere[1], og hvis Forsats bærer et sachsisk Vandmærke.

Forgyldningen paa disse Bind er uegal, Stemplerne er gerne presset for langt ned i Læderet og har været for varme; Læderet er stærkt, men noget grovt. Endelig er Permindlægget paa tysk Manér af Træ, og der findes Messingspænder, medens det fransk-italienske Renæssancebind med Haandforgyldning gerne bruger Baandlukker ligesom Krauses Bind. Det usædvanlige ved disse seks Bind er Dateringen. Christel Schmidt, der afbilder et af ganske samme Type (S. 32), beklager, at hun intet dateret har fundet. Formodentlig er de gjort af JACOB WEIDLICH, som havde arbejdet for Churfyrsten. Til samme Mester maa da henføres den usædvanlige Indbinding, som sidder om vort Exemplar af den ovenfor

[1] Slg. Hammerich, Musiken ved Christian IVs Hof, 7.

omtalte Wittenbergerbibel paa Pergament fra 1565. Ryggene paa denne, som alle er forskellige, er nemlig dekorerede med nogle af de der anvendte Stempler.

I Modsætning til Bogen om Martyrerne er Permerne paa Bibelen dekoreret ikke med Stempler og Ruller, men med en stor, i italiensk Stil kønt tegnet Plade, i hvilken der har været et rundt Hul paa Midten, og i dette Hul er anbragt Pladen med baade det danske og det sachsiske Vaaben. Indlægget er som ovenfor svære Træplader, og der findes Messingspænder. Desværre er det anvendte hvide Kalveskind ikke af nogen god Kvalitet, det er tyndt og skørnet, og det engang pragtfulde Bind er temmelig slidt. Men Bogen har ogsaa været en Del paa Vandring og har vel ogsaa været læst meget. Exemplaret kan følges Skridt for Skridt tilbage til Churfyrstens Bibliotek paa Annaburg.

En Tilføjelse i Margenen i den gamle Katalog fra 1574[1] angiver, at Hertug Hans af Holsten, Churfyrstindens Onkel, da under et Besøg fik det til Gave. Med ham maa det derpaa være kommen til Hansborg i Haderslev, derfra 1581 efter hans Død til Gottorp Slot, og endelig derfra sammen med det Gottorpske Bibliotek til det kgl. Bibliotek 1749[2].

Foruden disse to Arbejder af Jacob Weidlich har der i Danmark været mindst ét til. Af Arkivakter i Dresden fremgaar, som Christel Schmidt meddeler, at Weidlich 1563 fik udbetalt 6 Floriner for

[1] Privat Meddelelse fra Dresden; slg. Beskrivelsen af Tvl. 4.

[2] Hertug Hans den Ældres Bibliotek arvedes af hans Broder Adolph, slg. Hist. Tidsskr. IV. R., 6, 428; der kan ogsaa menes Hertug Hans den Yngre; i saa Fald har Vejen været en anden.

to Bibelfuteraler til Kongen af Danmark. Disse Futeraler eksisterer næppe mere.

Naar vi nu har set, at Bogbinderen paa Bibelen, som har tilhørt Churfyrsten, anvender baade det danske og det sachsiske Vaaben, og at det samme er Tilfældet paa en lille Bog: Matth. Friedrich, Widder den Saufffteuffel fra 1557, som desuden har de fyrstelige Initialer A. H. Z. S. K. (ɔ: August eller Anna, Herzog[in] zu Sachsen, Kurfürst[in]), medens Nodebogen, der er gjort til Christian IV, kun har det danske, ligger det nær at tænke sig, at Bogen om Martyrerne, der ligeledes kun har det danske Vaaben, ogsaa er udført paa Bestilling af det danske Hof.

Naar man gaar fra disse Frembringelser med den kluntede og provinsielle Karakter til de her afbildede Kalveskindsbind af Jacob Krause, vil ingen være i Tvivl om, at man kommer fra Elever, der tumler med Materialer, som de ingen naturlig Samfølelse har med, til en Mester, der er Herre over det tekniske i en saadan Grad, at det ingen Modstand kan yde mod hans Vilje eller Ideer.

Der var næppe noget egentlig Hofbogbinderi før Krauses Tid; det ser da ogsaa ud til, at han monterede Værkstedet helt af nyt, da han traadte til. Intet af det Materiel, som optræder paa ældre Indbindinger for Churfyrsten, genfindes paa Krausebindene, undtagen den ovenfor omtalte runde Plade med det sachsiske og danske laurbærkransede Vaaben. Under sin Virksomhed i Sachsen forøgede han stadig sin Stempelsamling. De smukke ciselerede, forgyldte og malede Snit, hvormed han forsynede sine Bind, vidner om, at han havde Evner som Ornamenttegner. Det er der-

for sandsynligt, at han selv har leveret Udkastene til nogle af sine Stempler; andre skylder han rimeligvis den Augsburgske Metalsmed og Sværdfeger THOMAS RÜCKART, der ogsaa en Tid var i Churfyrst Augusts Tjeneste, og hvis Stil genkendes i Stemplerne; andre endelig slutter sig saa nær til f. Ex. Grolier-Stempler, at de maa kaldes Kopier af disse.

Christel Schmidt har, vistnok uden at udtømme Emnet, sammenstillet og afbildet 19 Rullestempler, 38 forskellige Plader, hvoraf 5 var bestemt til at dække hele Permen, samt 171 Enkeltstempler, baade fulde, skraverede og kontur erede. Saavel blandt Pladerne som blandt Stemplerne findes flere Former for det danske Vaaben. Dette Materiel blev benyttet i Hofbogbinderiet ogsaa efter Krauses Død. Det var ganske vist hans personlige Ejendom og gik i Arv til hans Enke, der giftede sig udenlands; men vi véd, at hendes nye Mand 1587 paa Opfordring af Markgrev Georg Friedrich af Brandenburg solgte det til det sachsiske Hof for 188 Gulden, 11 Groschen og 1 Penning. Den første, der fik Raadighed over det efter Krauses Død, blev da hans Efterfølger i Embedet, CASPAR MEUSER. Denne havde fra 1574 været hans Svend, men blev fire Aar senere udnævnt til anden Hofbogbinder. Ogsaa han var en dygtig Haandværker, hvad det her gengivne Bind (Tvl. 12) vidner om, og berigede Værkstedet med mange nye, originale Stempler. Saalænge Krause levede, besørgede Meuser som anden Mester navnlig Indbindingen af Churfyrstens „Rejsebibliotek“. Et Rejsebibliotek var indbundet i de saakaldte Rejsebind, der udførtes i hvidt Pergament uden Indlæg i Permerne, hvorved Bø-

gerne blev lettere og ganske bøjelige. Ofte bukkedes Permkanten ind over Snittet, saa at Bogen var beskyttet paa alle Sider.

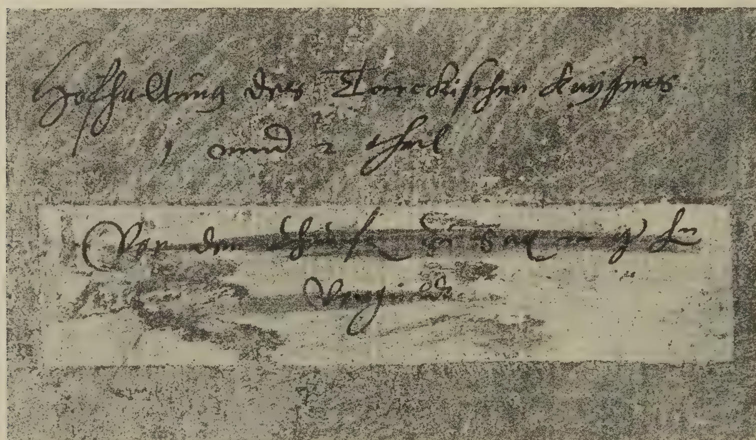
Det fremgaar af ovenstaaende, at Krause ikke har været ene om at bruge sine Stempler, og det er følgelig ikke tilstrækkeligt at genkende disse for at henføre et Bind til ham. Ja, ikke engang hans Signatur er altid tilstrækkelig. Adskillige af de Ruller, hvormed han udførte sine „tyske“ Bind, var signerede med Bogstaverne I. K.[1] paa begge Sider af en „Krause“, d. v. s. en Krukke med snæver Hals (det samme Ord som det danske Krus). Men Rullerne er naturligvis ligesom Stemplerne ogsaa bleven anvendt af andre. Afgørende er Signaturen derimod, naar den er ciseleret paa Snittet. Paa Kalveskindsbindene findes den saaledes undertiden med et eftersat F. (d. v. s. fecit). I Mangel af Signatur kan en Datering hjælpe. Alle de Bind, som er gjorte paa Værkstedet fra 1566 til Krauses Død 1585, maa tilskrives ham. Ogsaa her maa man dog passe paa, om Dateringen ikke gælder det anvendte Materiel. Den paa Tvl. 10 anvendte Plade har saaledes en Datering, der ligger 5 Aar før Trykkeaaret.

Ingen af vore to store Kalveskindsbind er signeret, og kun det ene er dateret, nemlig 1578. Det andet lader sig imidlertid, hvis man endelig vil berolige en unødig Tvivl, henføre til Krause ved et ganske særligt Hjælpemiddel: hans egen Haandskrift[2]. Det er vistnok det eneste kendte Tilfælde, hvor denne er funden paa noget af

[1] Det kgl. Bibliotek ejer Bind, der er signeret af en anden Mester I. K.

[2] At det er Krauses Haand fremgaar af en Sammenligning med det hos Christel Schmidt faksimilerede Brev, slg. navnlig det begge Steder forekommende Ord Churf[ürst].

hans Arbejder. Paa den Side af Forsatsen, som er klæbet paa Spejlet, læstes, efter at Bladet med Overbibliotekar CARL S. PETERSENS Tilladelse var løsnet, følgende:

Hofhaltung des türkischen Keysers
1 und 2 theil
Vor den Churf[ürsten] zu Sax[en] m[einen] g[nädigen] h[err]n.
Verguldt.

Krause har altsaa noteret Bogens Titel, Bestillerens Navn og Anvisning for Indbindingen. Imidlertid vil man paa Faksimilen se, at Churfyrstens Navn er overstreget; ydermere var det overklæbet med en Papirstrimmel. Jeg véd ikke, om dette kan forklares paa anden Maade, end at Mesteren er bleven gjort opmærksom paa, at Bindet skulde leveres for en andens Regning end Churfyrstens. Da Bindet nu kun bærer det danske Vaaben, ikke tillige det sachsiske, hvad der er det sædvanlige, tør man maaske slutte, at den anden,

for hvis Skyld Churfyrstens høje Navn er strøget, har været Kongen af Danmark, altsaa Frederik II. Og i saa Tilfælde afgiver Bogen Bevis for, at det danske Hof har gjort direkte Bestilling hos Jacob Krause, ligesom ifølge det tidligere fremsatte hos hans Forgænger Jacob Weidlich. Hvorfor Krause ikke har skrevet den ny Bestillers Navn, kan jeg ganske vist ikke forklare. Ved dette Bind er der forøvrigt ogsaa den Mærkelighed, at et Par af de anvendte Stempler, saaledes det morsomme i Hjørnerne, der ligner en Gondol med en opslaaet Paraply, af Christel Schmidt henføres til Meuser. Hvis dette er rigtigt, har vi altsaa her et Exempel paa, at Krause har benyttet sin Kollegas Materiel.

For de øvrige Binds Vedkommende maa Sandsynligheden af Krauses Autorskab udledes af Trykkeaaret i Forbindelse med Arbejdets hele Karakter.

Af Caspar Meusers Bind ejer Biblioteket kun et enkelt, der er udført i hvidt Pergament. Gulddekorationen er mærkelig ved, at den strenge Symmetri i det dekorative Anlæg ikke udstrækker sig til Detaillerne. Enkelthederne synes udført paa fri Haand, uden ordentlig Fortegning, men med en saa sikker Fornemmelse, at man ingen Uro mærker. Noget tilsvarende findes næppe paa noget af Krauses omhyggelige Arbejder.

Som en Prøve paa, hvor lidt Materiellet alene kan gøre et Bind godt, naar Mesterens kyndige Haand mangler, følger som sidste Billede et senere Arbejde[1], dateret 1598, som er gjort for en Chur-

[1] Tilhører Universitetsbiblioteket, var udstillet paa Udstillingen af gamle Bogbind 1924 og reproduceres her med velvillig Tilladelse af Udstillingens Arrangør, Overbibliotekar Dr. phil. SOFUS LARSEN.

fyrste af Brandenburg, hvis Vaaben genkendes paa Permen. De store Hjørnestempler med Engelen, der holder de enkelte Dele af Sachsens Vaaben, er vistnok Caspar Meusers egne. Men hele Behandlingen saavelsom Benyttelsen af Træindlæg i Permerne viser, at Kunsten nu paany befinder sig paa det Standpunkt, som den forlod, da Jacob Krause dukkede op. Dog skylder vi Retfærdigheden at indrømme, at ingenlunde alle Produkter, der udgik fra det sachsiske Hofbogbinderi efter de to brave Mestres Afgang, har en saa grov Karakter.

BESKRIVELSE AF BINDENE

Tvl. 1-4 udført af WEIDLICH, 5-6, 8-11 af KRAUSE, 12 af MEUSER, 13 af en ukendt Mester.

TAVLE 1—3

Mørkt, brunt, Kalveskind, Indlæg af Træ; dateret 1556; Forgyldning med Smaastempler og Plade; c. 20 × 15. 3 ægte Bind, mellem hvilke Pergamentstrimler, der ses under Forsatsen paa Spejlet. 2 Messingspænder.

Permerne forskellige. Forperm: Indenfor en Ramme, dannet af et temmelig stort Arabesk-Stempel og paa begge Sider afgrænset af Guld- og Blind-Linjer, findes et rektangulært Felt. Dettes øverste Del, der er afgrænset ved Guldlinjer, rummer Titel, Bindtal og Datering. Titelen er understreget med en smal Kandelaberrulle. — Nederste Felt udfyldt af en stor cirkelrund, laurbærkranset Plade (Krause Nr. 3—4)[1] med det danske Vaaben. (Den samme som benyttedes af Krause, og som paa den anden Side har været indgraveret med det sachsiske Vaaben). I hvert Hjørne af Feltet et Stempel, — Bagperm: Samme Ramme, men inden for denne en Evangelist-

[1] Med disse Numre henvises til Christel Schmidts Bog om Krause.

rulle i Guld, som atter omgiver en Plade i Guld, der forestiller Saul paa Vej til Damascus[1].

Staakanterne[2] skraat afskaarne fra Spejlet udad og tillige — undtagen ved de 4 Hjørner — fra Permen indad. Paa den ydre Side en smal Tov-Rulle.

Ryg. Smal Kandelaberrulle, Guldlinjer og et større Guldstempel af italiensk Karakter, slg. Tvl. 14 b.

Snit. Forgyldt og kraftigt ciseleret, forskelligt paa hvert Bind, slg. Tvl. 15 a.

Kapitæl grøn, paa nogle af Bindene blegrød og resedagrøn.

Proveniens. Formentlig gammel kgl. Besiddelse. I øverste Rygfelt en samtidig Seddel med Titel, Bindbetegnelse og Tallet 116. — Tværs over Spejlet et stort Løbenummer med Blyant.

Bemærkning. Værkets 6 Bind er alle noget forskellige paa Perm, Ryg og Snit. Et af dem har religiøse Motiver af tysk Karakter baade paa For- og Bagperm. Alle Dateringer er et Aar yngre end Trykkeaaret; den yngste er 1557.

Titel. Ludovicus Rabus v. Memmingen, Historien der h. Gottes-Zeugen etc. 1-6. Strassburg 1555-56.

TAVLE 4

Hvidt Kalveskind, Indlæg af Træ[3]; udateret. Forgyldning med Plade. 21,2 × 15,2. 4 ægte Bind, mellem hvilke Pergamentstrimler, der ses paa Spejlet under Forsatsen. 2 Messingspænder.

Permerne ens, undtagen at Forpermen har det sachsiske Vaaben, trykt særskilt med den under Nr. 1 omtalte Plade; Bagpermen det danske.

Staakanterne skraat afskaarne som Nr. 1. Paa den indre Side en forgyldt Bort sammensat af Enkeltstempler, der minder om, men ikke er identiske med Krause Nr. 43.

[1] Gengives ikke; Tvl. 2 forestiller Bagpermen af Værkets 5. Bd, Tvl. 3 Forperm af Bd. 5.

[2] Oversættelse af det tyske Stehkanten; vi savner en Terminologi.

[3] Mærkeligt ved, at der midt over Spejlet under Forsatsen findes en smal tynd Stav, der formodentlig skal forhindre Permindlæget i at slaa sig. Jeg har ikke ellers lagt Mærke til en saadan Foranstaltning.

Ryg. Alle Bind forskellige. Paa flere af dem findes de samme Stempler (af italiensk Karakter), som var anvendt paa de forskellige Bind af foregaaende Nummer; slg. Tvl. 14 a.

Snit. Forgyldt og grovt ciseleret med en Tegning efter lodret Axe.

Kapitæl blegrød og resedagrøn.

Proveniens. Paa Spejlet læses Ex Bibl. Gott. Exemplaret er altsaa kommen til os ved Gottorperbibliotekets Aflevering 1749, men synes ikke at findes i den gamle Afleveringskatalog (Bibliotekets Arkiv). Slg. iøvrig ovenfor p. 54. I den gamle churfyrstelige Katalog (Landesbibliothek, Dresden) fra 1574 er det opført som Nr. 1054—73, og udenfor i Randen staar: Diese Biblia, so in weiß Leder, vergult, gebunden, hat Mein gnedigster H[err] Hertzog Hansen von Holstein in sr. f[ürstlichen] G[naden] Abreisen zur Annaburg geschenckt den Anno 1574.

Titel. Biblia Latino-Germanica. 1—20. Wittenberg 1565.

TAVLE 5

Hvidt Svineskind, Papindlæg; dateret 1575. Blindpresning med Ruller og Plade. 32,7 × 20,5. 5 ægte Bind, mellem hvilke Pergamentstrimler, der ses under Forsatsen paa Spejlet.

Permerne ens, blot at Forpermen bærer det store sachsiske Vaaben (ovenover dette A. H. Z. S. C. [ɔ: August, Herzog zu Sachsen, Churfürst], nedenunder Aarstallet 1575); Bagpermen derimod det danske. Vaabenet omsluttes af en Ramme af 3 Ruller (Nr. 6—3—1) og Blindlinjer.

Ryg udekoreret.

Snit. Kun Undersnittet har bevaret den lysegrønne Farve, som oprindelig har prydet hele Snittet.

Kapitæl resedagrøn og blegrød.

Proveniens. Til det kgl. Bibliotek er Bogen kommen fra Suhm, hvis Navn staar paa Titelbladet. Suhm har erhvervet den ved et Doublet-Salg fra Biblioteket i Dresden. Paa Flyvebladet staar nederst t. h. H. eccles. Doubl. 99; paa Spejlet øverst t. v. 52 Rit. eccl.

Titel. Kirchenordnung wie es in Wolfgangs, Pfalzgrafen bey Rhein, Hertzogen in Bayern etc. Landen gehalten worden. U. St. 1570.

TAVLE 6—7[1]

Lyst, brunt Kalveskind, Papindlæg; udateret. Forgyldning med Smaastempler, Rulle og Plade. 33 × 21. 5 ægte Bind, mellem hvilke Pergamentstrimler, der ses paa Spejlet under Forsatsen. 4 Sæt tabte Baandlukker, hvoraf to Sæt paa Forsnit, parvis sorte og gule.

Permerne ens. Indenfor en dobbelt Ramme, der er dannet af 1) en bred Bort i Enkeltstempler og Buer og 2) en Rulle (Nr. 11), findes et rektangulært Midtfelt, der er udfyldt af en mægtig Dekoration, udført i Enkeltstempler og Buer. I Centrum det danske Vaaben (Plade Nr. 6). Blandt Stemplerne et Par som af Christel Schmidt henføres til Meuser (slg. S. 59).

Staakanterne udviser et fint Rankemønster (Nr. 42), der skifter med en Guldlinje.

Ryg dekoreret med forskellige Fileter, Smaastempler og Buer.

Snit forgyldt og fint ciseleret med Planteornamenter og vinget Hest, symmetrisk ordnet (naar Bogen ligger ned) i Forhold til et tomt rundt Felt. Paa Undersnittet staar Tegningen paa Hovedet i Forhold til det øvrige. Slg. Tvl. 16 b.

Kapitæl gul og sort.

Proveniens. Formentlig udført direkte for det danske Hof.

Bemærkning. Forsatsen bærer Jacob Krauses Haand (slg. S. 58). Ved Undersøgelsen faldt en smal ophøjet Stribe paa Spejlet i Øjnene. Da Forsatsen løstes af, viste den sig at hidrøre fra en Strimmel Papir, der var klæbet over den ovenfor i Faksimile gengivne Bemærkning, der desuden var overstreget.

Titel. Hofhaltung des türkischen Keysers etc. Verteutscht durch Nicol. Höniger von Königshofen. Basel u. A. (Fortale dateret 1578).

TAVLE 8—9[2]

Brunt (ikke saa lyst som foregaaende) Kalveskind, Papindlæg; dateret 1578. Forgyldning med Smaastempler og Plader. 34,7 × 22.

[1] Tavle 7, et venetiansk Bind, afbildet efter Gottlieb, Wiener Einbände, er aabenbart Mønsteret.

[2] Ogsaa afbildet hos Emil Hannover Nr. 49—50.

6 ægte Bind, mellem hvilke Pergamentstrimler, der ses under Forsatsen paa Spejlet. 4 Sæt tabte Baandlukker, hvoraf 2 Sæt paa Forsnit, parvis sorte og gule.

Permerne ens, blot at Forpermen bærer Churfyrstens Billede med Omskrift (Plade 11); Bagpermen det store sachsiske Vaaben (Plade 9). Inden for en enkelt Ramme, der er dannet af samme Stempler som paa Tvl. 6 (idet Virkningen dog denne Gang forstærkes ved svære istrøede Guldpunkter), og som afgrænses ved dobbelte Guldlinjer, findes et rektangulært Felt, i hvis Hjørner et Pladestempel (Nr. 17); det øvrige Rum optages af en stor Dekoration af Buer og Enkeltstempler; de yderste af disse naar Feltets Sider og gaar delvis ind over de afgrænsende Blindlinjer.

Staakanterne udviser et fint Rankemønster (Nr. 44), der veksler med en enkelt Guldlinje og Felter med 4 Skraalinjer i Guld.

Spejl. En Guldlinje langs Randen.

Ryg dekoreret med en Filet, Smaastempler og Linjer.

Snit forgyldt, malet og fint ciseleret med Bladornamentik symmetrisk ordnet efter Højdeaksen. Midtpaa det sachsiske Kransvaaben i sort og grønt; Sværdvaabnet i sort og rødt, slg. Tvl. 16 a.

Kapitæl gul og sort.

Proveniens. Formentlig Gave til Frederik II fra Churfyrsten.

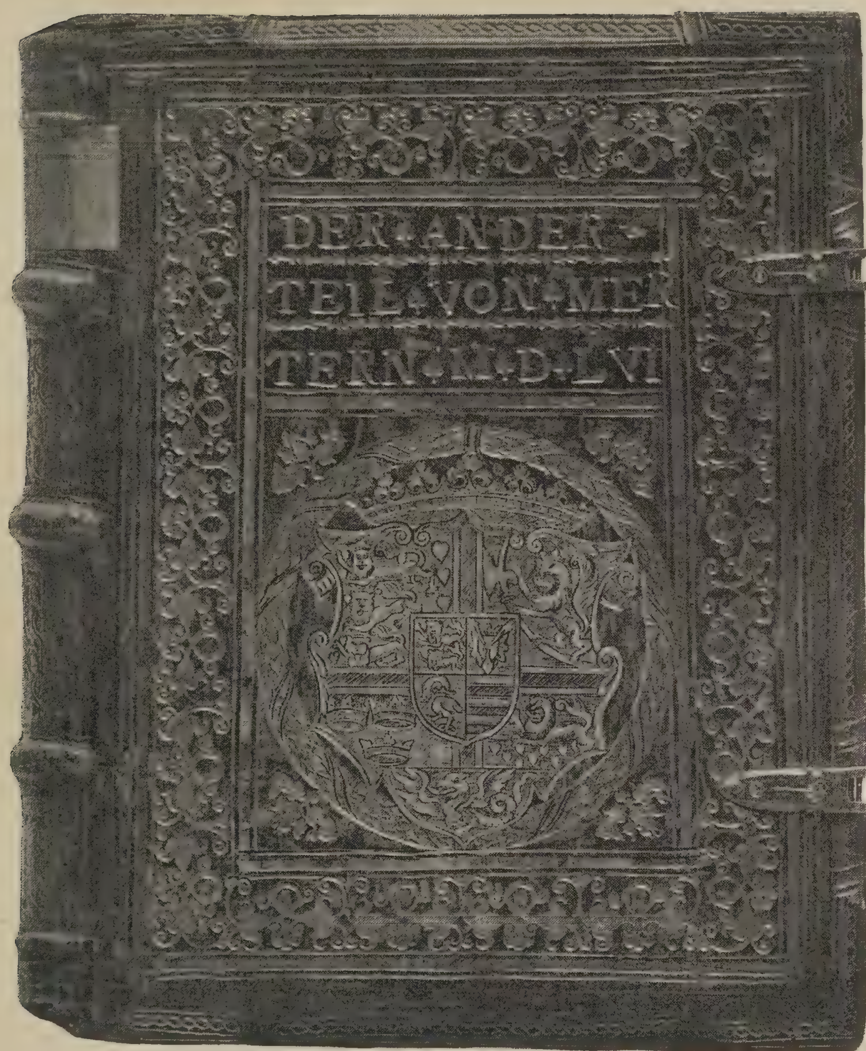
Titel. Türkische Chronika. Verdolmetscht durch Heinrich Müller. Frkf. a. M. 1577.

TAVLE 10

Mørk, brun Kalv, Papindlæg; udateret[1]; Forgyldning med Plade, Rulle og Smaastempler. 19,3 × 14,2. 4 ægte Bind, mellem hvilke Pergamentstrimler, som ses paa Spejlet under Forsatsen.

Permerne ens, blot med forskelligt Vaaben. Indenfor en dobbelt Ramme, dannet ved to Ruller (Nr. 10 og 16) findes et rektangulært Felt, hvis Hjørner udfyldes af Stempel Nr. 51. Det øvrige dækkes næsten helt af henholdsvis det sachsiske (Forperm) og det danske (Bag-

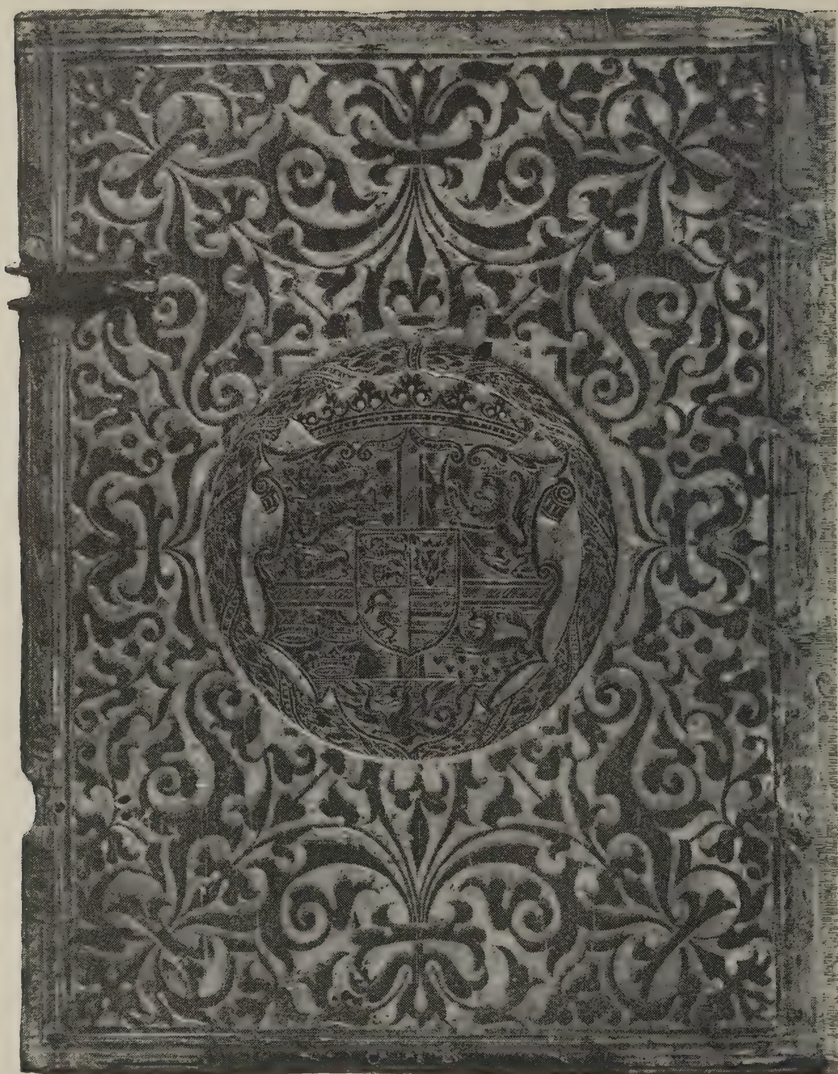
[1] Aarstallet 1567 er indgraveret i den benyttede Plade og gælder altsaa denne, ikke Indbindingen.

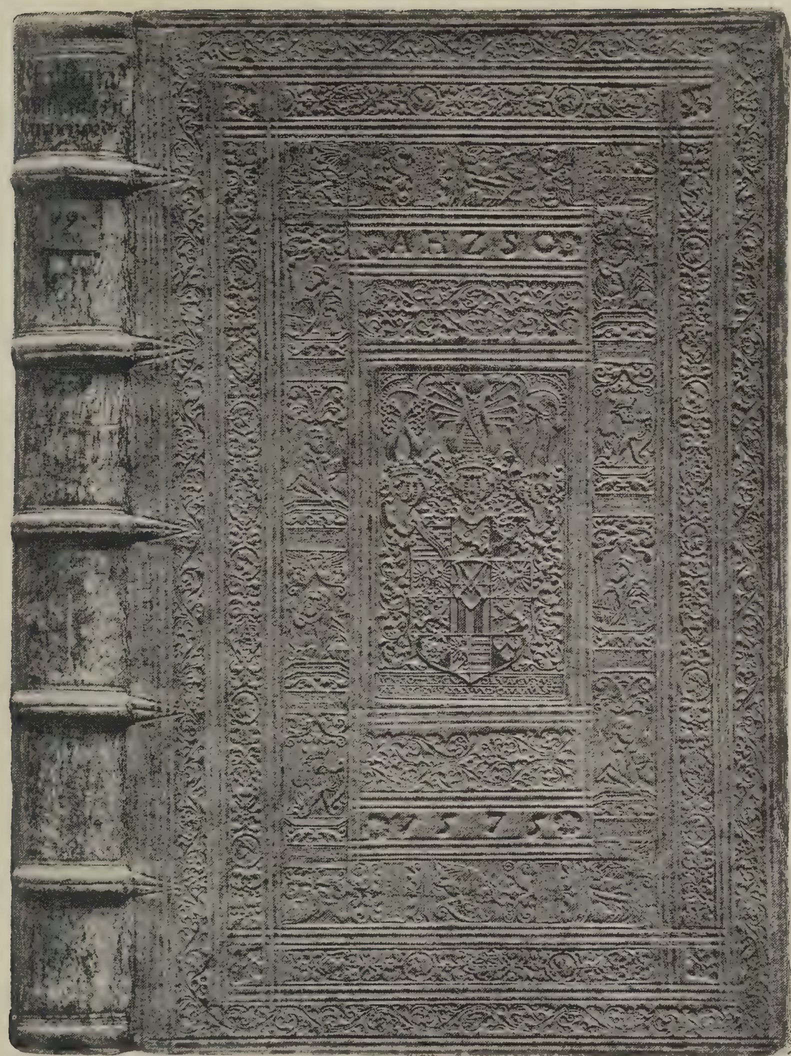

DER·ANDER·
TEIL·VON·MER
TERN·M·D·LVI

TAVLE 2

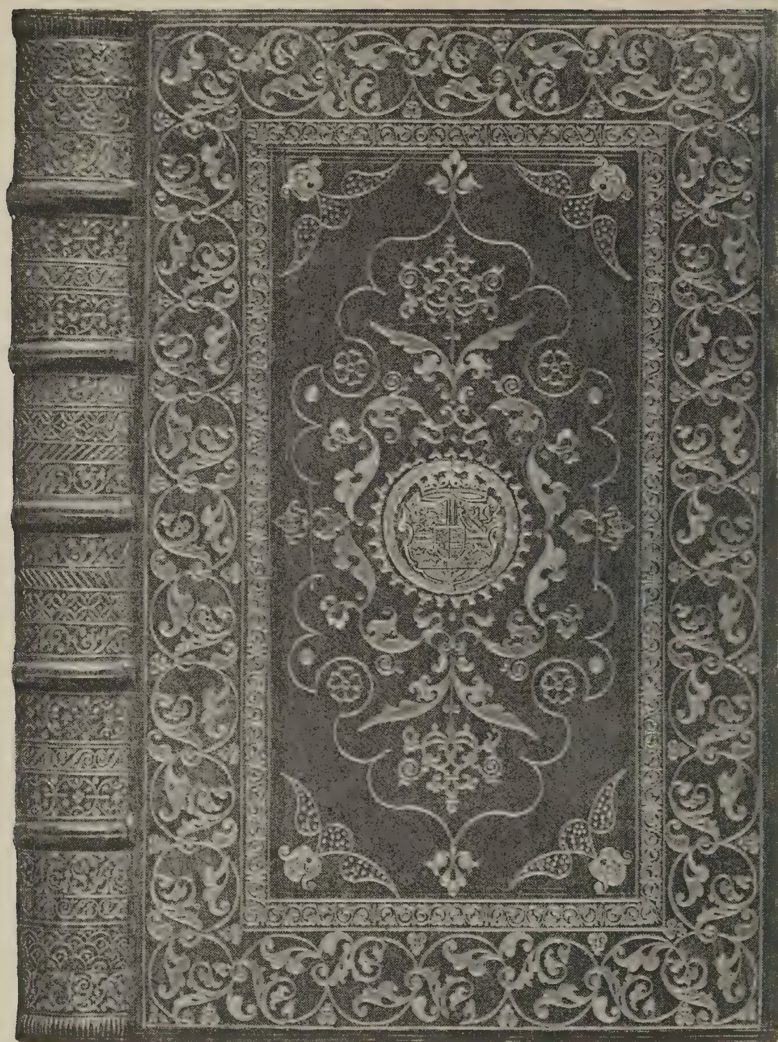

DER FVNFFTE
TEIL VON
MERTERN
M D L VII

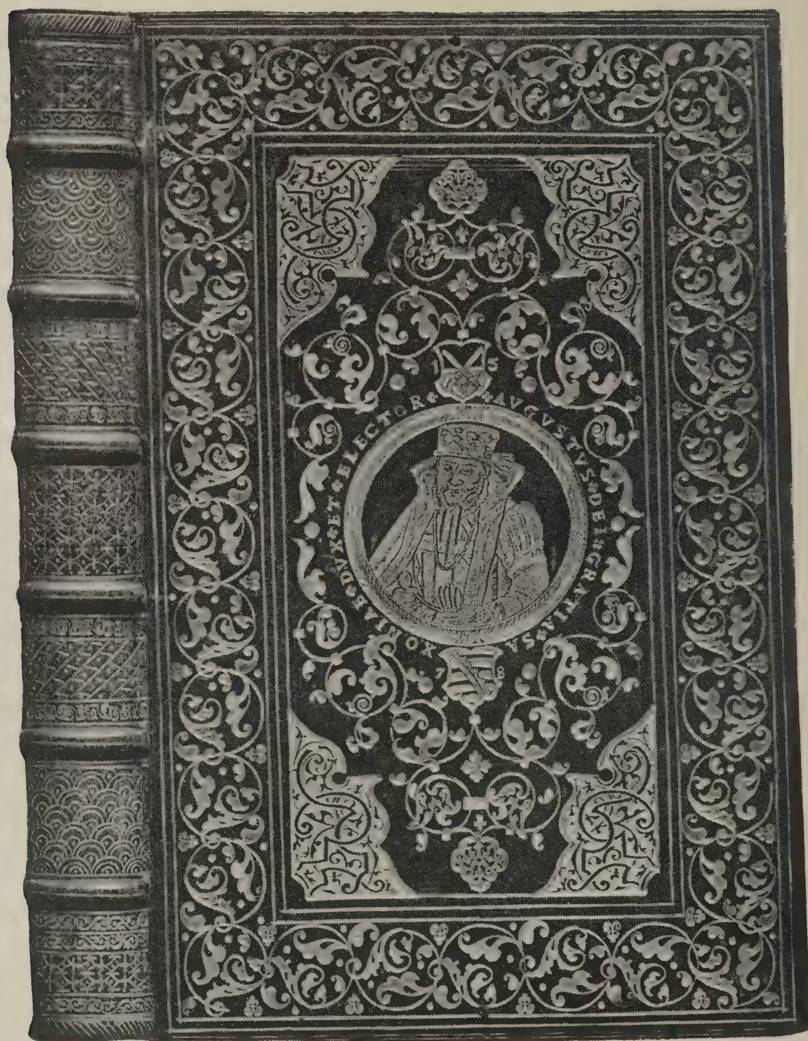

Tavle 6

TAVLE 8

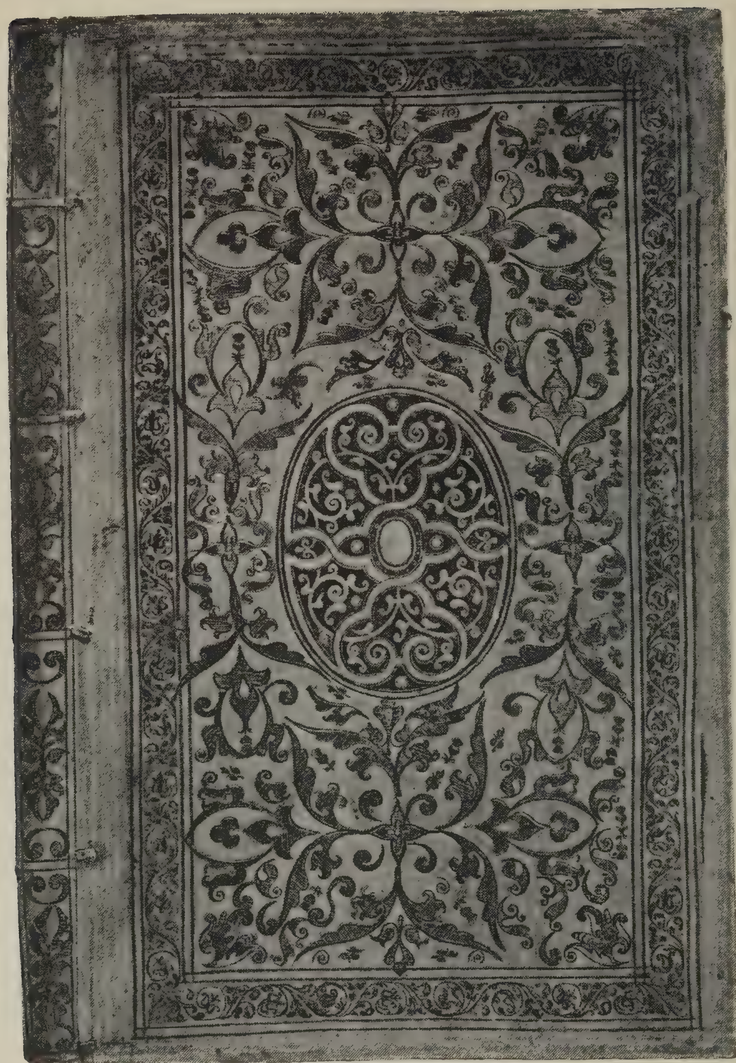
Tavle 10

TAVLE 11

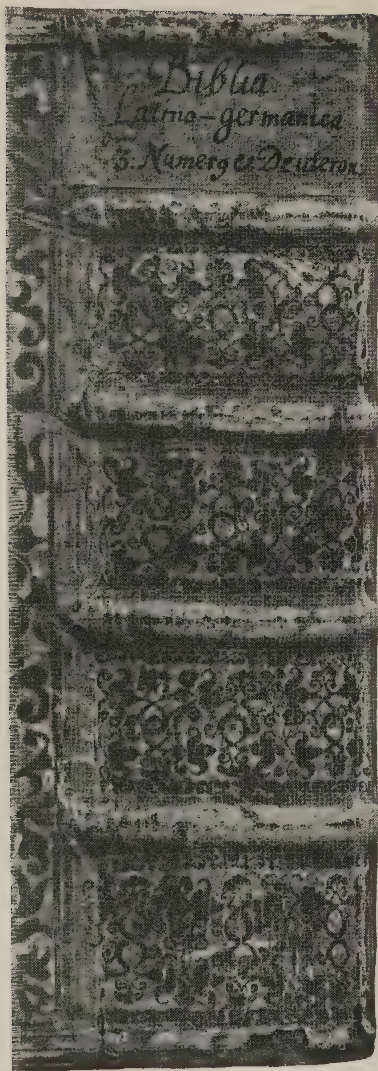

TAVLE 12

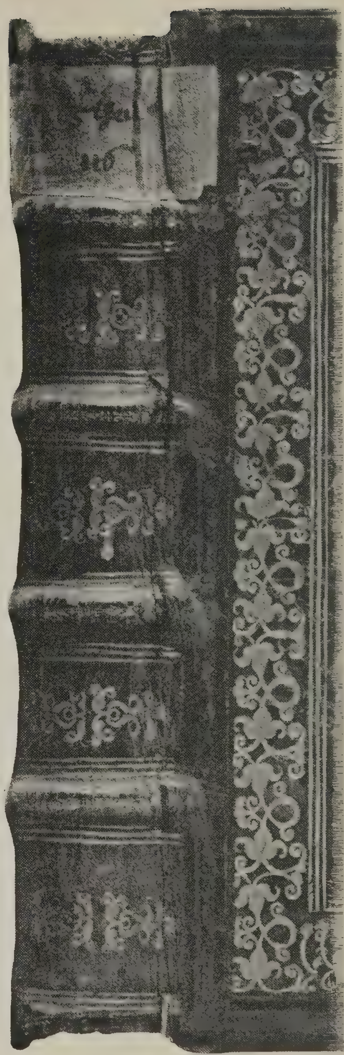

VGG KGMVCZB
IETGIAD
1598

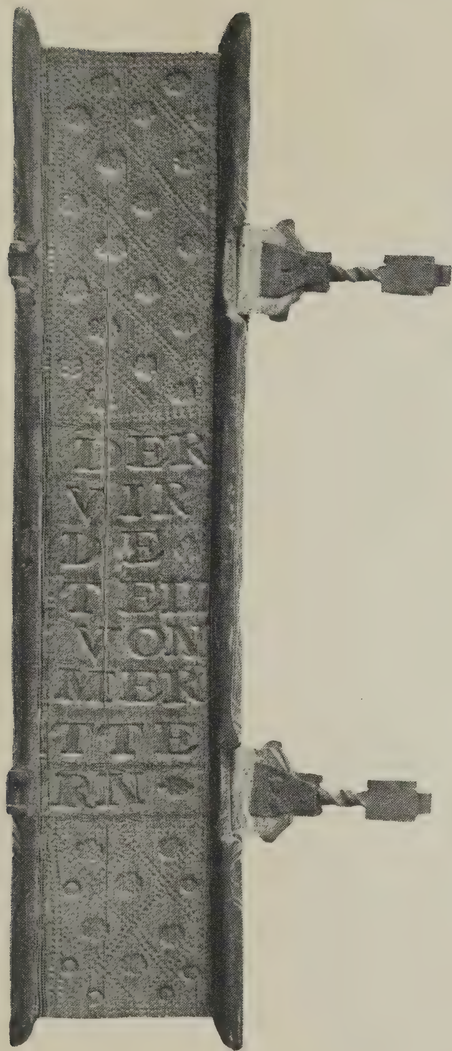
TAVLE 14

a

b

a

b

Tavle 16

a

b

c

perm) Vaaben med Omskrift (Plade Nr. 7 og 8). Langs Vaabnenes Rand en Gloriole af Smaastempler; hvor Vaabenets Rand nærmer sig til Feltets Ramme, forbindes det med denne ved et andet lille Stempel, der gaar ind over de afgrænsende 3 Blindlinjer, som paa begge Sider af Berøringspunktet endvidere rammes af et gentaget halvcirkelformet Stempel.

Staakanterne afdelt i Felter med henholdsvis Guldlinje, Stempel 42 og en dobbelt Skraalinje.

Ryg. I hvert Felt Stempel Nr. 15, et Par Guld- og en enkelt Blindlinje.

Snit forgyldt og dekoreret med enkelte indhuggede Stempler.

Kapitæl gul og sort.

Proveniens. Formentlig gammel kongelig Besiddelse. Tværs over Spejlet et stort Løbenummer med Blyant.

Bemærkning. Oprindelig Samlingsbind; sidste Paginering skaaret ud.

Titel. Kurtze christliche Wiederholung der Bekenntnis der Kirchen Gottes in des Churfürsten zu Sachsen Landen. Dresden 1572.

TAVLE 11

Rødbrunt Kalveskind, Papindlæg; udateret; Forgyldning med Plade[1] og Smaastempler. 13 × 8. 4 ægte Bind, mellem hvilke Pergamentstrimler, der ses paa Spejlet under Forsatsen.

Permerne ens, blot med forskelligt Vaaben. I det ret store tomme Midtfelt er paa Forpermen anbragt det lille sachsiske Vaaben (Nr. 83), paa Bagpermen de danske Løver (Nr. 84); oven og neden under disse et lille Stempel (Nr. 70) og paa begge Sider et andet lille Stempel (en trekløftet Kvist).

Staakanterne prydet med Stempel 44 og en Guldlinje, der vexler.

Spejl. 2 Blindlinjer langs Randen.

Ryg prydet med Bue-, Punkt- og Streg-Dekoration samt Fileter.

Snit. Forgyldt, malet og fint ciseleret, slg. Tvl. 15 b.

Kapitæl gul og sort.

[1] Hannover, der afbilder Bindet (Tvl. 51), angiver Haandforgyldning, hvilket næppe er rigtigt.

Proveniens. Formentlig gammel kongelig Besiddelse. Tværs over Spejlet et stort Løbenummer med Blyant.

Titel. Historia plantarum. 2. ed. Lugduni 1567.

TAVLE 12

Hvidt Pergament, tyndt Papindlæg; Forgyldning med Smaastempler og Plade. 27,8 × 17,5. Glat Ryg, hæftet paa 6 Skindhæftesnore, der ses udvendig paa Bindet ved Falsen. Mellem Hæftesnorene Pergamentstrimler, der ses paa Spejlet under Forsatsen. To Sæt meget brede tabte Baandlukker, parvis blaa og røde.

Permerne ens. Indenfor en Ramme, der er dannet af en af Caspar Meusers Ruller og en dobbelt Guldlinje, findes et stort rektangulært Midtfeldt, der er helt udfyldt med velordnede Grupper af Smaastempler uden om et Pladetryk i Centrum. Dispositionen er en Gruppering af Smaastempler om et større korsformet Stempel paa alle fire Sider af Pladen i Centrum. De fleste af Stemplerne er afbildet af Christel Schmidt blandt Meusers, dog ikke Pladen og det korsformede Stempel.

Staakanterne udekorerede.

Ryg prydet med nogle af Stemplerne fra Permen.

Snit forgyldt.

Kapitæl brun og hvid.

Proveniens usikker.

Titel. Bergkordenung des Fürsten Christianen Hertzogen zu Sachsen. Dresden 1589.

TAVLE 13

Mørkebrunt Kalveskind, Indlæg af Træ; dateret 1598; Forgyldning med Ruller og Plade. 31,5 × 19,7. 5 ægte Bind, mellem hvilke Pergamentstrimler, der ses paa Spejlet under Forsatsen.

Permerne ens, undtagen at Forpermen har Ejermærke og Datering. Indenfor en Ramme, der bestaar af 5 Ruller (som ikke er afbildet hos Christel Schmidt), findes et ved Guldlinjer adskilt rektangulært Felt med det brandenburgske Vaaben i Centrum omgivet af halvcirkelformede Stempler med et Punkt i; desuden enkelte Smaa-

stempler i Mellemrummet mellem Centrum og de fire Hjørnestempler. Disse, som forestiller Genier, der bærer Skjolde med Enkeltheder af det sachsiske Vaaben, tilhører Meusers Samling.

Staakanterne skraat afskaarne som Nr. 1—4. Paa den indre Side Blindlinjer og en forgyldt Rulle (= den mellemste af Permens).

Ryg et Stempel i hvert Felt, samt Skraalinjer langs Hæftebindene.

Snit forgyldt og ciseleret. Ørnen i Midten rød, slg. Tvl. 16 c.

Kapitæl hvid og brun.

Proveniens. Mig ubekendt. Tilhører Universitetsbiblioteket. Slg. ovenfor S. 59.

Titel. Timoth. Kirchner, Index über die 8 deudsche Tomos . . aller Bücher des . . . Martini Lutheri. Jena 1592.

TAVLE 14-16 se ovenfor.

OGSAA EN „BOGSAMLER“
AF ALFRED GLAHN

1823 „Jeg svømmer i litterarisk Rigdom.“
1845 „Sindet trykkes noget af Bekymring for min Konge og for Sæden og af en dyb Følelse af mine Studerings Forsætters Uoverkommelighed; men det vækker tillige en stor og oplivende Følelse at stræbe mod det uoverseelige.“
(Af Hans Bastholms Dagbøger)

DA Sorø Akademi efter Branden i 1813 blev genoprettet i 1822, tog man den 1. Maj 1823 fat paa at grunde et Bibliotek. Allerede i 1824 meddelte Gehejmeraad JOHAN V. BÜLOW, at han vilde testamentere sin Bogsamling (c. 5000 Bd.) „til det for mig saa kære Sorøe Academie“, og en lige saa stor Forøgelse erhvervede Akademiet sig næste Aar Sikkerhed for ved en Overenskomst med Sognepræst HANS BASTHOLM i Slagelse[1], i Følge hvilken dennes Bibliotek skulde overgaa til Akademiet, naar han selv maatte ønske det, mod en aarlig Pension til ham og, hvis han døde først, til hans Hustru. Det er denne Bogsamling, H. C. Andersen omtaler i „Mit Livs Eventyr“: „Da jeg sent om Aftenen kom til Slagelse og steg af i Gjestgivergaarden, spurgte jeg Madammen der, hvad Mærkeligt her var i Byen. „Den nye engelske Sprøjte og Pastor Bastholms Bibliothek!“ svarede hun, og det var omtrent ogsaa alle Mærkelighederne.“ Dog, Andersen anede næppe, hvor „mærkelig“ denne Bogsamling var, og da den i en enkelt Henseende sikkert er et enestaaende Fænomen blandt samtlige danske Bogsamlinger før og

[1] Bastholms Bibliotek var større, da det blev afleveret; men naar de Bøger, der i Forvejen fandtes i Sorø, regnes fra, bliver Bindtallet c. 5000.

nu, vil det maaske ikke være uden Interesse her at fortælle om den.

Hvis det var muligt at føre „Aarbogen“s Bogvenner ind i Pastor Bastholms „Anneks“ i Sorø Akademis Bibliotek, vilde det være naturligt først at fremvise „Fænomenet“ og saa knytte de nærmere Forklaringer om dets Oprindelse dertil; men da der her kun kan gives en Beskrivelse, og til Anskueliggørelse kun et Par Illustrationer, vil det sikkert være det rimeligste at gaa først til Biblioteksfænomenets Kilde, det menneskelige Fænomen Hans Bastholm.

Hans biografiske Data[1] kan gives kort: Født den 21. August 1774 i København, Søn af den bekendte Rationalist, kgl. Konfessionarius CHRISTIAN BASTHOLM og INGEBORG FOSS ROSENSTAND-GOISKE; om hans Barndom véd man intet nærmere saa lidt som om hans Drengeaar. Han blev Student 1789, studerede Teologi efter Faderens Ønske og blev Kandidat 1793 med laud og Tilføjelsen: „prompte et copiose respondit“. Han rejste saa — stadig efter Faderens Tilskyndelse og med forskellige Stipendier til Hjælp — udenlands, studerede i Göttingen, Kiel, Paris og Leipzig, indtil han i 1797 vendte hjem. Han boede nu hjemme, til han søgte Præstekald — ingenlunde af Lyst, men for at faa et Levebrød og kunne ægte ANNA JACOBINE BEYER, med hvem han havde været forlovet i 6 Aar. Han blev først Kapellan ved St. Mikkelskirke i Slagelse og to Aar efter Sognepræst ved St. Pederskirke sammesteds. I 1814 be-

[1] MICHAEL NEIIENDAM: „Bastholmske Familiepapirer“ Kbh. 1924 indeholder Uddrag af en Brevveksling mellem Hans Bastholm og hans Fader og, knyttet dertil, en Redegørelse for Sønnens Liv indtil Faderens Død 1819. Forf. beskæftiger sig væsentligt med andre Sider af hans Data og Fata end nærværende Artikel, hvorfor de, der ønsker yderligere Oplysninger, henvises til denne Bog.

gyndte en Bogtrykker at udgive „Slagelse Ugeblad“ eller „Den Vestsjællandske Avis“ efter at have sikret sig Bastholms Assistance; fra 1815 overtog denne Redaktionen og beholdt den til 1836. Han udgav desuden i disse Aar to Skrifter vedrørende Fattigvæsenets Bestyrelse og Økonomi. Han følte udpræget Lede ved at være Præst, og da han var et yderlig nervøst Menneske og hyppigt havde Nervetilfælde ogsaa under Gudstjenesten, fik han i 1825 Tilladelse til at holde personel Kapellan. Dette udvidedes til, at han fra 1837 fik allerhøjeste Tilladelse til at overdrage Kapellanen hele Embedsførelsen. I dette Tidsrum udgav han „Sophrosyne“, et Tidsskrift for den populære Philosophie, 1830—31 og „Indledning til Historiens Studium“ 1835, var indviklet i forskellige teologiske Stridigheder, hvor han indtog et yderliggaaende rationalistisk Standpunkt[1], og skrev Tidsskriftartikler om Revolutionen og Napoleon, om Ægyptologi, Nyholland, det konstitutionelle System osv. — 1846 tog han ret pludselig den Beslutning at søge sin Afsked, rejste til København og boede der Resten af sine Dage, til han døde den 14. Juni 1856, 82 Aar gammel.

Dette Levnedsløb, der vel vidner om en livlig, ikke ubegavet Aand, synes dog ikke at have noget fænomenalt ved sig; men hvis man søger fra de officielle Data til Kilden, der giver Oplysning om

[1] I sine teologiske „Repertorier“ skriver han i Reglen en Advarsel som denne indvendig paa Bindet: „Denne Bog er allene for de lærde; den maae Sorøe Academie ikke lade staae aaben for enhver paa Bibliothekets Hylder, men giemme hen paa et aflukket Sted; thi den er helliget til en frie Undersøgelse af Sandheden, som Mængden af Menneskene ikke kunne taale at høre“.

hans Sjæleliv og hvad der fyldte hans Tilværelse, til hans Dagbøger, da er man i Føling med „Fænomenet“ Hans Bastholm.

Hans Dagbog var i Sandhed hans Fortrolige, og for den havde han tilsyneladende *ingen* Hemmeligheder. Her er han „himmelhoch jauchzend, zum Tode betrübt“ ofte i samme Aandedræt; her spejler han sig i affekterte Attituder, lufter sin naive Glæde over sin egen Fortræffelighed, og taler med forbløffende Aabenhjertighed om sine Skrøbeligheder; her røber han endelig sine egne smaa og store Selvbedrag. Og hvilket overvældende Materiale udleverer han ikke til at lære ham at kende ikke blot paa Koturne eller i Slaabrok, men lige ind i de lønligste Kroge: Der foreligger c. 800 Sider lille Oktav, 4500 Sider lille Kvart og 246 Sider Folio (med gennemsnitlig op mod 100 Linjer pr. Side!). Han begynder den i 1795; men et Bind om Tiden fra 1790—95 (skrevet i 1837) kalder han 2. Bd., og 1. Bind, som synes tabt, har altsaa omhandlet Tiden indtil 1790. Fra 1795 til 1856, 61 Aar, mangler der i Biblioteket kun 1807—10, 1834—36 (og de fire sidste Maaneder af hans Liv, da han var alt for svækket til at føre Pennen), altsaa $6^1/_2$ Aar. Dog er det ikke altid de daglige Optegnelser, vi har, men for nogle Perioders Vedkommende „Ugentlige Betragtninger over Dagbogen“ eller „maanedlige do.“, ja fra 1812—33 fører han „Annaler“ (de betegnes som Fortsættelse; men Forgængeren er tabt); de er i Folio, og efter et Skøn vilde den til Tider mikroskopisk fine Skrift, om Linje blev skrevet efter Linje, blive næsten en halv Mil lang. Men bag dem har der ogsaa ligget maanedlige eller ugentlige Oversigter, af hvilke der er bevaret en Række, og bag dem igen daglige Opteg-

nelser, som maaske har været skrevet i Kalendere, som den paa Fig. 1[II]; hvad han her kan faa presset ind er rent ud utroligt. Hans Mani for Oversigter er forbløffende. Nogle Partier er skrevet saaledes, at den samme Dato forfølges i Række gennem en halv Snes Aar, som paa Fig. 3[I]. Engang begyndte han paa „Ugentlige Betragtninger over Dagbogen fra 1796—1842“; han naaede kun den 1. Uge 1.—7. Jan., og af den kun til 1827; faa Blade hen begynder han paa en Dagsoversigt, men naar kun 31. December 1795, 96 og 97. For 1808—15 uddrager han en særlig „Meteorologisk Journal“. I Annalerne er der gennemført en omhyggelig Inddeling, der dog stadig varieres lidt, f. Eks.: A. Slagelse By og Omegn; B. Mit Hus, min Familie, mine Bekiendtere; C. Mine Finanser; D. Mine Embedsforhold; E. Min Skiebne og Moralitet, og herunder: 1. Mit Helbred, der ofte følges fra Kvartal til Kvartal; 2. Min Agtelse; 3, a. Held; 3, b. Uheld; 4. Humeur og Sindsstemning; 5. Moralitet. Gennemsnitlig er der for hvert Aar 11 Foliosider (Fig. 2[I]). Og disse Dagbøger har han ikke blot skrevet og uddraget og „betragtet“, men læst paany; ved hver Dags Notits, hver Uges, Maaneds eller Aars Betragtning staar hans „læst“ eller et Kryds; og han udtaler 40 Aar efter, hvor ophøjet han føler sig ved at læse om, hvor ædel hans Stemning den og den Dag har været.

Lad os tage et Par Stikprøver af Indhold og Tone, valgt paa maa og faa; thi hvem kan holde ud at pløje den Ager igennem! ....

$^6/_9$ *1795*: „Hele Dagen i en ædel Stemning, men ikke flittig“.

Foran i Dagbogen *1798*: „Hvad er vigtigere end Menneskekundskab. Hvor erholdes den bedre end ved egen Erfaring? Hvorpaa kan man bedre anvende sin Tid?

1) have et Lexicon for Kiønnene, Aldrene og de forskiellige Classer af Mennesker.

2) have et Lexicon for alle de Mennesker, jeg kiender og har Omgang med.

3) have et Lexicon for alle Egenskaber i den Menneskel. Natur, Forstandens og Hiertets.

Og til alle disse samle og opskrive Iagttagelser af egen Erfaring, for siden deraf at abstrahere almindelige Bemærkninger“[1].

$^{15}/_{7}$ *04*: „Freuchen er et herligt Menneske: flittig og ikke for flittig — selskabelig og ikke drengeagtig — Økonom og ikke gierrig — har Lov at kiøbe Bøger af sin Fader, kiøber kun lidt og det nyttige (!) — har Smag for Aandskultur[2] — Jeg og min K[one] taler meget sammen om Msk. — en behagelig Syssel (!)“.

$^{10}/_{8}$ *s. A.*: „stud: Bot: i Aften. Min Stud: er nu sat paa en god Fod, jeg vil ikke evindelig plage mig med min umaadelige Videlyst og overdrevne Polyhistorie“.

1813: „Min Unøisomhed og Utilfredshed med min Skiæbne, som jeg ofte med Daddel bemærker hos mig selv, ligger ikke saa meget i lav

[1] Omkring Aar 1800 konstruerer han sig en Lønskrift; men til en saadan skal man ikke betro sine Hemmeligheder, naar man kun sætter sin Lid til et selvlavet Alfabet. For en ganske uøvet, som Meddeleren af nærværende er, tog det en knap Time at finde Alfabetet. I Begyndelsen bruger han det til at berette, hvad man godt forstaar, han ønsker at beholde for sig selv; men snart er den kun et Koketteri og bruges til smaa Hentydninger, som han andre Steder ikke lægger Skjul paa; til Tider helt barnartigt; saaledes skriver han et Sted med Lønskrift: „Paa Skole“ (han underviste en Tid paa Latinskolen). Og efter nogle Aars Forløb glemmer han ganske, at han har den, eller vokser maaske fra den.

[2] Det sidste betyder maaske nærmest, at F. gouterer Bastholm, som iøvrigt her tegner sit Modbillede; han har netop karakteriseret sin Jagen efter at brillere og være aandrig som „drengeagtig“.

Begiærlighed og Utaknemmelighed mod Forsynet, som i min Phantasie, der idelig driver mig til det videre og det større, og i den Hiertets Tomhed, som saa let bliver det tænkende Msks Lod, som eengang har faaet Følelse for det store og Ophøiede“.

Dagbogen *1825* (ført i en Kalender, se Fig. 1[II]) har til Overskrift over hver eneste af Aarets Uger: „Vogt Dig for Egoisme, Grillerie, Irritabilitet, Frietalenhed. Tænk kun paa det behagelige. Vær altid tilfreds og hav altid Lyst til Dit Arbeide“.

Marts 1829 i „litterair Dagbog“: „Arboe giorde mig en Pennecasse med 5 Rum, som er mig yderst nyttig, og dette Apparat har jeg først formaaet at inventere efter 30 Aars Forløb“.

20/4 1838: „... og var det ubehageligt, at den Koe, jeg solgte Nyborg, styrtede, saa var den Honettetets Følelse at erstatte ham Tabet saameget behageligere; Behageligheden forhøiedes ved det, at min Kone istemmede med mig (!)“.

Fra *1837 til 1846* excerperede han en „*Livets Dagbog*“ (der altsaa ophørte med Slagelsetiden), som i kortest muligt Udtog bragte Kvintessensen under de forskellige Rubriker, han delte sine Annaler i. Her meddeles et Udtog af „Dyder“ (som fylder 26 Linier for disse Aar, medens „Feil“ kan nøjes med 4 Linier, som bør citeres in extenso).

„Dyder“: *1837*: „— gav Rasmus Larsen 5 Mark tilbage paa hs hollandske Dukat“. — *1838*: „20. April erstattede Nyborg Tabet paa Koen 15 Rdl (!) ...“ — *1839*: „6. Febr. 10 Rdl til Vilhelm. Megen Godgiørenhed; ædelt, dydigt, uegennyttigt Forhold i Forbindelse med Kongen [ɔ: Chr. VIII[1], da disse Notater er senere nedskrevet]“.

[1] Bastholm stod i en længere Aarrække i Brevveksling med CHRISTIAN VIII, først som Prins. Dette kildrede hans Forfængelighed og ængstede samtidig hans

„Feil“: *1837—41:* „Jeg véd ikke andre end mit Hang til Irritation og for megen Frietalenhed. 1842 ligeledes 1843 og 1844 og 1845 og 1846. Jeg giør mig megen Umage for at undgaae dem“.

$^{1}/_{6}$ *1838*: „. . . levede blot for Studiet af Prag og Udarbeidelserne over Evigheden“.

$^{24}/_{1}$ *1846*: „. . . stor Speculation om Universet — bekymret for min Konge — Sidse var her, hun begynder at føle det ægteskabelige Livs Trængsler, Stakkel“.

$^{9}/_{4}$ *s. A.*: „Flittig, men Sindet tungt — Misfornøielse med Jordlivet. Vanskeligt at bekiæmpe — mit gamle polyhistoriske Sværmerie opvaagner.“ [Det er maaske overflødigt at bemærke, at disse Svingninger mellem Polyhistorien og Lede ved den fremkommer periodisk].

$^{2}/_{11}$ *s. A.*: „. . . Dagen vel anvendt — lidt indbydende til Melancholie — skal finde mig i alt (!) — kiørt Giødning“.

$^{31}/_{5}$ *1847*: „. . . driver nu en Leeg med Videnskaben, en sand polyhistorisk Omflagren“.

filisteragtige Trang til at leve i Ro, da han frygtede, at Kongen skulde ønske ham til København. Han vender stadig tilbage til de to Yderpunkter: at ønske „Forbindelsen hævet“ og ønske den befæstet og udvidet, hvad han fromt udtrykker ved „men vil finde mig i alt!“ I Februar 1837 skriver han: „. . . . . Vi troede bestemt, at Kongen [Fr. VI] laae for Døden; da vi pludselig erfarede, den 18., at han var staaet op af sin Seng. Det var lidt flaut (!!) men jeg blev inderlig glad (!!!)“. Don Quichote og Sancho Panza i een Person! — Han blev Dannebrogsmand ved Kroningen d. 28. Juni 1840. Under 29. Juni læses: „. . . Ganske bange for at faae en Udmærkelse ved Kroningen; talte med Benzon derom, men nysgierrig for Avisen imorgen. — Jeg er ikke begiærlig efter denne Verd: Tant“. 30. Juni: „. . . forbauset ved at læse . . . at jeg havde faaet Hæderstegnet. Ikke glad derover, men at alt var gaaet godt af ved Kroningen . . . Gratulationsbesøg af Benzon, trøstede mig i min Misfornøielse . . . Hellere staaet i den store Forbindelse uden al Fordeel. Birch misfornøiet, da han var forbigaaet, men ogsaa forsømt den fornødne Hylding (!!!)“.

4/6 *s. A*: „... Anvendt Dagen i stor Stil — sværmer omkring i alle Videnskabsegne — Hvor man glemmer det, man har lært — Hvor det, man har tænkt og fattet bliver dunkelt for Siælen — alt endnu saa godt — men kan jeg faae mine Penge ind af Fogh, Birch, af Benzon [hans forhenværende Kapellan] — Hvorledes vil det gaae hvis han døer — Nu er Schnitter død 77 Aar — Naar kommer Timen til mig? Av[isen]: Kornpriser faldt“.

28/10 *1855*: „... op[arbeidet] om de private Huse og Butikerne i Pompeji — læst Dagb: 1842 — Suhm om Christian V, Sneed[orff] om Frederik IV — Sophrosyne [hans eget filosofiske Tidsskrift fra omkring 1830] om Gud; beroliger mit Sind med Erkiendelsen af, at dette Værk ikke paaskiønnes — Tiden gaaer yp: ved Tænkning i Dag om Amphitheatrene og Insectverdenen. Dagb: læst Dagb.“

12/2 *1856* [den 3. sidste; de to sidste fra den 13. og 14. er delvis ulæselige]: „... [oparbeidet] Dagb: 1847 Mai, Juni, Juli; kun to Sider om Obelisken paa Peders Pladsen — læst Sophrosyne, den Recept paa at blive lykkelig ...“

Skriften har længe været tyk og besværlig; i disse sidste Optegnelser tyder den paa alvorlig Svækkelse af Syn (?) og af Kræfter. Faa Maaneder efter døde han.

Hans Mani for at købe Bøger spiller tidligt ind. Allerede under sit første Ophold i Göttingen køber han Bøger over Evne og maa i den Anledning spænde Livremmen ind. Til Faderen skrev han, at han i Maanedsvis har levet af Smørrebrød og Vand; men i Dagbogen tilføjer han: det vil dog vel kun sige: for en Del[1]. Han eks-

[1] I sin ovenfor nævnte Bog skriver Michael Neiiendam i Tilknytning til dette Citat, „at han indtog en Dobbeltstilling til Faderen“, og belyser dette, idet han

perimenterede med at undvære baade Mad og Søvn, men det gik mærkelig nok ikke. Men Faderen vilde ikke lade ham faa Penge af hans Mødrenearv til at købe Bøger for. Da han senere tog sig for at supplere sin Dagbog med Tiden før 1795, skrev han under Omtalen af denne første Manifestation af hans Hovedpassion følgende Betragtninger:

1794 [skrevet d. 29. Nov. 1837]: „Men jeg maa nu lede Fortællingen af dette Aars Begivenheder hen paa min egen Person, paa mine Foretagender og mit Forhold. Desto værre nødes jeg derved til, naar jeg vil blive Sandheden troe, at berette meget, som ikke giør mig Ære, vel ikke Laster, ikke Sviir, Liderlighed, Uredelighed, Ondskab; men mangfoldige Svagheder og Daarligheder; de have aldrig forladt mig paa mit Livs Bane, i hvor ofte og hvormeget jeg har kiæmpet derimod. Jeg har mit hele Liv igiennem sagt meget og foretaget mig meget hvorover jeg maae rødme.

Min første Hovedfeil var, at jeg var en slet Huusholder. Økonomisk Aand er ikke nedlagt i min Karakter, og kun ved Selvkamp og Overvindelse har jeg i mine ældre Aar bragt det til, at jeg er bleven en god

søger Grunden i hans Karakters Splittethed og hans elastiske Accommodationsevne. Denne sidste Evne dokumenterer sig ofte i Dagbogen (se f. Eks. Citatet af Febr. 1837, hvor det ulmende Haab, at se sin Velynder Prins Christian snart blive Konge, øjeblikkelig kamoufleres af Glæden — den „loyale“, der atter er et Skalkeskjul for hans egoistisk-magelige Glæde ved at faa Lov at leve i Ro); særlig naar han „dømmer“ sig selv, og i samme Aandedræt med selvbehagelig Oprigtighed breder sig over sine Fejl og udbasuner sin egen Fortræffelighed. Sagen var, at han ved sine evindelige Selvbetragtninger havde forflygtiget sin i Forvejen svage Personlighed og var bleven hul og forloren paa saa mange Maader. Per Gynts Løgsjæl har ogsaa boet i Bastholm, der jo selv føler en „Hjertets Tomhed“.

Huusholder; jeg kom ikke ud af det med mine Penge og kom i stor Gield, som trykkede mig siden meget. Jeg begyndte mine Depenser med at sende Presenter af Penge og Tøier til min Kiereste og hendes Tante. Dette var dog med Maade og kunde endda passere; det var ogsaa naturligt, at et ungt Menneske, som første Gang i sit Liv fik Penge mellem Hænderne, ikke straks vidste at omgaaes med dem. Men jeg giorde mig snart skyldig i en langt farligere Ødselhed; jeg overlod mig til et overdrevent og ufornuftigt Bogkiøb.

Der gives et *fornuftigt Bogkiøb* for den studerende; den bestaaer i, at han, naar han har Raad dertil, anskaffer sig de Værker, som han nødvendigt skal bruge, og som han kan og vil studere ret; thi det er en jammerlig Ting, naar han skal bygge sine Studeringer aleene paa at laane fra et Offentligt Bibliothek. Naar man vil laane Bøger, saa ere de ofte udlaante; faaer man dem, saa kan man kun have dem en føie Tid, man maa skynde sig med at giøre nogle Excerpter af dem og afskrive enkelte Steder, som man maaske ikke strax fatter eller indseer i deres rette Sam̄enhæng; man har dem ikke ved Haanden for at eftersee dem paa nye, og man kan ikke sam̄enligne det ene Værk med det andet; og ved al Studering kom̄er det an paa foruden at benytte sin egen Erfaring og behørigt at giennemtænke sit Emne, med Grundighed at sammenligne andres Betragtninger; af denne Mangel paa Bøger fremkomme for en stor Deel de mange umodne Skrifter, falske Citationer og Anførelse af Kilderne, ufuldstændig Afbenyttelse af dem og meget af det løselige, usikkre og umodne, som findes i dem. Saaledes maae den, som vil studere sig ind i Oldtiden maae [!] have alle Klassikerne ved Haanden og i sin Stue, saa han [kan] gaae fra og til dem, sam̄enligne dem flere Gange ved hver Gienstand, forfølge Æmnet igiennem alle Kilderne — Hvo som vil arbeide i Historien maae besidde alle behørige Kilder — Geographen ligeledes have et Forraad af Kort og Reise-

beskrivelser — den naturkyndige kom̄er ingen Vei uden ved naturhistoriske Samlinger og Kobberværker; de maae uafladeligt staae rede for ham — Philosophiens Dyrker kan bedst hielpe sig ved Laan af Bøger.

Men foruden at ethvert Bogkiøb er en Feil, naar man ikke har Raad dertil, saaledes gives der en *ufornuftig Lyst til at kiøbe Bøger*, som ligner den Lyst at kiøbe meget og hensigtsløst paa Auctioner, og som kommer af et Selvbedrag af sin Sandselighed og sin Phantasie. Man kiøber enten Bøger af Forfængelighed for at andre skal troe om en, at man er Grundlærd, eller af en ufornuftig Havelyst. Jeg har kiendt Mskr., som kiøbte kostbare Værker uden at besidde mindste Læselyst; selv Blinde, som ikke kunde see i dem. Man kan ogsaa lade sig herved bedaare af sin Phantasie. Et Værk udkommer, som har en tillokkende Titel, eller det anbefaler sig ved smukke Kaart og Kobbere, man bliver indtaget deraf, ønsker at anskaffe sig det i den Tanke, at man vil giennemstudere det og nyde det, men man erfarer snart, at dette lader sig ikke saa let giøre; man bliver nu kied deraf og henvender sin Opmærksomhed paa et andet Værk, hvormed det gaaer ligeledes, og saaledes forledes man til at anvende store Bekostninger, som ofte overstiger Evnen, paa at samle sig en Bogskat, som staaer ubrugt hen, seer paa den i sine Hylder, og kom̄er aldrig til at nyde og benytte; thi naar man vil optegne, hvad man hver Dag kan *overkom̄e at læse og studere*, saa vil [man] kom̄e til den Erkiendelse, at man kan ikke med Nytte studere ret mange Bøger. Man skal være meget flittig for at kunne giennemtænke og extrahere 50 middelmaadige Octav Bind om Aaret; saa at for en Mand, som kunde anvende 40 Aar paa Videnskaberne, maatte et Bibliothek af 2000 Bind af vigtige Værker ansees for tilstrækkeligt — foruden nogle fornødne Hjælpebøger, som Ordbøger, Gram̄atiker og deslige.

Et hensigtsmæssigt Bibliothek burde bestaae af et Hovedværk i enhver Videnskab, saa at man kunde erholde Kundskab om enhver Ting, hvilken man vilde vide, og hvortil for det meste et stort Encyclopædisk Værk kunde være tilstrækkelig, og saavidt muligt alt det fornødne samlet for den enkelte Gienstand, som man vilde giøre til Formaal for sine Undersøgelser.

Jeg overlod mig snart til det *ufornuftige Slags Bogkiøb*, thi til et fornuftigt kunde jeg ingen Plan lægge; da jeg ikke kunde blive enig med mig selv, om hvilket enkelt Fag jeg vilde dyrke (!). Videnskabernes Mangfoldighed viiste sig for min Phantasie, — jeg syntes at føle en lige stor Lyst til at dyrke dem alle. Enhver Bog, som forekom mig at kunne tilfredsstille min Videlyst, blev en Attraa for min Kiøbelyst. Jeg satte mig i Forbindelse med en Bogtrykker Scheder, saae mig om i hs Bogforraad, kiøbte paa Puf det ene Værk efter det andet, — kom derved i en betydelig Gield og maatte siden i Kiel sælge den største Deel af den indsamlede litteraire Skat for en Bagatel til en Boghøker for at redde mig af min Pengeforlegenhed. Dette phantasiefulde Bogkiøb har fulgt mig heele Livet; og har været min egentlige Passion; men jeg har i mine sildigere Aar drevet det paa en meere planmæssig og overlagt Maade og bedre vidst at giøre Brug af mine litteraire Skatte“. Blandt sine Indkjøb, som han maatte sælge, nævner han „99 Bd. af Bipontiner Udgaven af Romerske Klassikere, som jeg fik for det Røverkiøb af 40 Rdl. Dette var nu vel meget godt, men dog oversteg aldeeles mine pekuniaire Evner, og jeg studerede ikke (!) disse Oldtids Værker“.

Som man ser: en ejendommelig ufrugtbar Selvkritik over for det forbigangne, Haand i Haand med et Selvbedrag, naar det gælder det nuværende; thi man maa være meget nøjsom, hvis man skal underskrive, at han i væsentlig Grad havde forbedret sig, undtagen

ganske vist hvad det økonomiske angaar, og her erkender han selv, at han har lært Kunsten af sin Kone (slg. S. 74 ²⁰/₄ 1838 i. f.); men han noterer væsentlig sin voksende Evne til Planmæssighed og Overlæg i Bogkøb og til en fornuftig Udnyttelse af Bøgerne, og Læseren vil selv kunne dømme om, hvorvidt dette lader sig forsvare.

Man vil efter det meddelte ikke undre sig over, at hans væsensbestemmende Træk var det midtpunktflyende. Fra sin Ungdom af følte han selv dette som en Svie og anker over, at hans Fader sendte ham til Udlandet, inden han havde lært hjemme, hvordan han skulde samle sig om et begrænset Arbejdsfelt. Men Skavanken bundede vistnok saa dybt i hans Væsen, at et saadant Fejlgreb fra Faderens Side næppe har bidraget væsentligt dertil.

Typisk for hele denne Side af hans Karakter er det Utal af Studieplaner, som han udarbejdede til de mindste Enkeltheder for stadig at ændre dem — uden at kunne gennemføre dem, selvfølgelig.

Mer eller mindre tilfældigt er jeg under min Syslen med denne Artikel bl. a. stødt paa følgende Bemærkninger om eller Antydninger af Studieplaner: I Maj 1797 har han inddelt sin Tid; i Juni s. A. udkastet en ny Studieplan, som han jævnlig forandrer paa for at lave en ny den 16. Dec. — 1801: Stpl. — Juli 1802: „Der har altid viist sig i min Siæl en Ustadighed, en Letsindighed, en Mangel paa Fasthed i Karakteren, deraf ogsaa i denne Maaned mine evige Forandringer af Studere Plan, min Raadvildhed deri, hvor ofte piner den mig ikke“. — ²⁶/₂ 04: „Jeg har faaet en Studieplan lagt, som jeg troer er et Mesterstykke. Har den end Fejl, saa skal jeg dog blive den vedvarende troe (!)“. — ²³/₃ s. A.: „. . . og udarbejdede en ny Studieplan“. — ³⁰/₄ s. A.: „Over ti Studereplaner har jeg i kort

Tid lagt og forkastet“. — 4/8 06: Stpl., modificeret 18. s. M. — 1812: Stpl. — 14/2 13: „Anvendt Aft: til at udtænke en ny Studplan — nu troer jeg at have truffet engang det rette“. Endvidere: 1815, 16, 18, 19 (modificeret s. A.), 24, 27, 28, 29, 33, 39. — 6/12 41: „meget beskiæftiget; fordybet i et meget udsvævende Studere-Schema — vil smage paa hver aandelig Ret“. Men skulde Listen være fuldstændig, gav den næppe Leporellos meget efter. Den arme Mand! Det har været som et Mareridt.

Som et Eksempel anføres, hvad der i 1813 (Annalerne) anføres under:

B. BETRAGTNINGER OVER MIG SELV.

a. BETRAGTNINGER OVER MINE STUDERINGER.

α. DE ALMINDELIGE REGLER FOR MINE STUDERINGER.

1. Hovedprinciperne gandske som jeg har optegnet dem i Annalerne for 1811 Pag. 23. No. I.

2. Tidens Anvendelse. א[1]. Dagens Tider.

Morgenen paa Sengen[2] ligesom i Fjor med den Forandring — at jeg opgiver at læse Værker i de gamle Sprog, da de udkræver saa megen Optegnelse af Ord og Indhold . . . ., men at Tiden blot anvendes til at læse Værker i det Skiønne i de nye Sprog og til at læse Gram̄atiker, Lexica og til Analytiske Øvelser i dem — dertil udkræves megen Tid og behøves ingen Citering — blot de lærerigste Værker af disse kan

[1] Leddelingen kræver, at det hebraiske Alfabets første Tegn tages til Hjælp, ligesom *Aarets Tider* S. 84 markeres med det andet.

[2] Nedenunder tilføjes som fortræffelig Sikkerhedsforanstaltning ikke blot for Brandfaren, men ogsaa for den ikke morgenduelige Bastholm: „der læses kun naar det er lyst!“

repeteres i denne Tid og citeres paa en passende dertil bestemt Theevands Tid (!) saa meget som at denne kan tillade det. — ogsaa maae tilføies, at denne Tid er passende til at læse Aviser og Dagens Blade og Skrifter — ja selv til en forberedende Lecture til Optegnelse af lærde Journal:, naar anden Tid paa Dagen dertil mangler. Om Sommeren læses disse best i Haven (se Annal 1812 Pag. 2)[1].

Havelecture. Lærde Journ: meget vigtigt hvad derom er bemærket i Annaler for 1812 — naar der kan læses meere end hvad som der kan optegnes — saa kan den øvrige Tid høist passeligt anvendes til at læse og giennemtænke aphoristiske Værker i Philosophie, som allerede ere citerede, f. ex. Jacobs Em̄p: Psychol., Faders Logik, Metaph. etc. — da ogsaa de ligesom de lærde Journal: give Anledning til en afbrudt Speculation og tillige kan giennemtænkes idet man spadserer (Annal 1812 Pag. 2).

Thevandstiden: fuldkom̄en eenig med de opstillede Principer i Annal for 1812, men giør den Forandring i Anvendelsen, at denne Tid bruges til Juridiske- Encyclopædiske- Geographiske- Topographiske og litteraire Optegnelser — fordi just alle disse Fag ere af den Natur som Principerne omtaler og ingen anden Tid kan udfindes til dem eller være passende dertil, som Erfaringen har lært mig — af sam̄e Aarsag maae ogsaa denne Tid anvendes til at udarbeide min Annal (Annal 1812 Pag. 2).

[1] 1812: „Forresten passe Formiddagen og Aftenen bedst til speculative Arbeider, Eftermiddagen bedst til empiriske lette Arbeider, og Aftenen efter Bordet til et halvt let og halvt speculativt Arbeide; især til at commentere mine empiriske Haandbøger [ɔ: de med hvide Blade gennemtrukne], da jeg saa er godt oplagt — har god Tid og Roe til at pille meget sammen af mange Bøger og Arbeidet dog tillige ikke maa tage for meget paa Hovedet og forstyrre Søvnen. I alt dette tænker jeg som i 1811“.

Eftermiddagen strax efter Bordet. $12^{1}/_{2}$: 2, Optegnelse af lærde Journal: — to Dage anvendes til danske — to til udenlandske (alt efter Annalen for 1812 Pag. 2—3) — 18. April 1814.

Søndagen: Jeg følger samme Principer, som i Fjor at deele Tiden imellem et philosophisk Selvstudium og en empirisk Moerskabs Lecture (vid: min udførlige Deduction i Annalen for 1812 Pag. 3) men jeg har nøiere og anderledes bestemt de Fag, som dertil skal vælges — saaledes deelt det philosophiske Selvstud: imellem Betragtninger over Naturen, Mskene og mig selv — og det empiriske imellem at studere Naturens Producter — og Jordbeskrivelsen — to ligesaa gavnlige som behagelige Beskiæftigelser. —

Formiddagen — Eftermiddagen — Aftenen før og efter Bordet — ligesom er bemærket i Ann: for 1812 Pag. 3.

2. Aarets Tider — jeg henholder mig til Bemærkn. for 1812 vid: Pag. 3. —

3. hvorledes de forskiellige Videnskabs Fag bør fordeles ogsaa ganske som i 1812 vid: Pag. 3.

β. KRITISK STUDEREPLAN FOR AARET 1814.

Mit Forsæt dengang jeg udarbeidede min Annal for 1812 (vid: Pag. 3—4) at følge den dengang *udkastede Studereplan troe og nøie* indtil Annalen for 1813 blev udarbeidet, da det saa først kunde overlægges om den skulde forandres eller ikke — og til den Tid blot optegne mine Ideer til Rettelser i den paa et særskildt Papiir som Forslag — var det mig ikke mueligt at følge — bedre vil det formodentlig lykkes mig i Aar, da den Plan, som her bliver udkastet, er i en tem̄elig lang Tid (!) prøvet.

Da jeg idelig stræber efter at bringe min Studere Methode til en høiere Fuldkom̄enhed — at indføre i den en større Harmonie imellem

alle dens Dele for at drive min Aandsdannelse saa vidt som muligt og at stifte saa megen Nytte med mine Studeringer som det staaer i Magt — og da idelige nye Ideer til Forbedringer falde mig ind, og nye Erfaringer forhverves, saa kan det ikke være andet, end at *mine Studieplaner maae stadig blive corrigerede* eller omdannede — saaledes blev i 1813 min Studieplan af 1. Januar aldeeles omdannet den 22de — derpaa rettet den 9., 14. og 27. Febr. — atter en gandske nye den 1. Marts — denne igien rettet den 28. Julii og 31. October. — to ganske nye den 10. og 24. Novemb. og endelig en nye Plan d: 13. Jan: 1814. — atter en nye d: 4. Febr: denne igien corrigeret d. 14. Marts og saaledes lagt til Grund for den nedenfor udarbeidede. Alle disse Forandringer som vel imellem kunne være en Følge af min Phantasie, men for det meste dog af Erfaring og Eftertanke, skulle nu blive tagne Hensyn paa i den kritiske og demonstrerede Studereplan, som nu følger.

1814. 14. April.

Ved at *udarbeide denne Studieplan* maae fornem̄elig tages Hensyn paa to Hoved Synspunkter, paa hvad der skal studeres *hver Uge* paa visse Dagens Tider, fordi disse ere fortrinlig skikkede til et vist Slags Arbeide — og paa de Studere Arbeider, som skal ved indbyrdes Afveksling kun foretages *i visse Uger.* En Adskillelses Grund som jeg i alle mine Forandringer i min Studereplan i afvigte Aar er bleven ubrødelig troe“.

Man maa trække Vejret! — Gert Westphaler kunde ikke have gjort det bedre. — Og nu følger en med Indledningens Vidtløftighed skønt harmonerende „detailleret“ Plan:

„A. *Arbeider som foretages hver Uge paa visse Dagens Tider* [inddelt som ovenfor i 6 Grupper; fylder 1½ Folioside].

B. *Arbeider, som foretages Ugevis*: De ere enten Forfatterarbeider [hans egne Værker] eller Biestudier . . . [2 S.].

Anmærkning: dog maae ved disse 12 (!) forskiellige Fag af Biestudium endnu tilføies, at den valgte Bog i ethvert Fag kan sættes tilside, og en anden vælges i dens Sted, naar den bedre kan passe til et Forfatterarbeide, som jeg har under Hænderne — overhovedet at jeg vælger en Bog for en anden forstyrrer ikke Planen, naar kun ikke det bestemte Fag forlades. (20. April 1814) Annal 1812 Pag. 3—4“.

Endelig følger Fortsættelsen af α og β:

„*γ, δ. Om hvor megen Tid jeg i 1814 kan anvende efter Rimelighed paa hver Videnskab, og om hvor stor Fremgang jeg i 1813 har giort i enhver af dem*“. [Grupperne er 13; de fylder 4 S.]

Han slutter efter nogle almindelige Bemærkninger med følgende:

„Uagtet min levende Følelse af den menneskelige Svaghed skal jeg bestræbe at erhverve mig den størst mulige videnskabelige og aandelige Fuldkommenhed. (1814, 8. Mai) Annaler 1812 Pag. 7—8“.

I Tilknytning til „den menneskelige Svaghed“ kan det — som et Punktum for dette Afsnit — være lærerigt at se, hvor forsynligt han aabner sig Udveje for ikke at være *for* bundet af sine egne Lænker. Under Rubriken „Alvorlig Lecture og med Hensyn til at giøre Fremskridt i Videnskaberne“ tilføjes efter et detailleret Skema:

„Den alvorlige Lecture især læses med Flid, Eftertanke, Repetering. Dagens Lecture [ɔ: „Læseselskabsbøger, litteraire Journaler, moerende Skrifter, især nye Bøger, som angaae Dagens Mærkværdigheder“] fortsættes: ved Thevand; naar jeg er træt eller kiæd af at studere (!); i Aftentim: fra 6—$8^1/_2$; naar der er Tid (!!)“.

Det Bibliotek, som var Genstand for hans Studeringer, har han sagtens begyndt at samle smaat paa, da han fik Embede; men sine økonomiske Kræfter har han — sikkert takket være sin Kone — først sat ind paa at faa sin Gæld ud af Verden; og at den ikke har været helt ringe fremgaar af, at han i 1804 og 5 afbetaler ialt 1420 Rdl. paa den. Men i 1806 køber han sin Faders Bogsamling for 600 Rdl., og gennem Annalerne kan vi ret godt følge hans Udgift til Bøger fra 1813—33.

I *1813*: „600 Rdl. dansk kurant . . . . Mit Bibliothek er virkelig fortræffeligt, selv om det er sandt, at jeg mangler endnu meget, og at stedse nye Bøger udkomme, som det kunde være ønskeligt at eie; men jeg har fattet den Beslutning at holde Maade deri; thi hvad kan det nytte at fylde sit Hus med en Mængde Bøger, som jeg aldrig faaer Tid at læse. Det er bedre at optegne alle de Bøger, jeg kunde ønske mig (!) og blot kiøbe de af dem, som jeg efterhaanden vil bruge — i det høieste bør en vis aarlig Sum dertil bestemmes, og denne Sum fornemelig anvendes til at kiøbe det senere udkomne af de Værker, jeg allerede eier, især af lærde Journaler som Götting: Anz:, Allg: Litt: Zeit:, Geogr. Eph[emeriden] — Zachs Correspondent — og til at kiøbe de gamle Auctores jeg mangler og nye kostbare og med Kaabbere forsynede Reisebeskrivelser. Forresten maae vi holde Maade med den aandelige Vellyst som med den legemlige“. *1814*: „. . . . jeg har i 1814 holdt saa meget Maade, at jeg kun kiøbte mig een Bog, nemlig det nye Islandske Lexicon“. *1818*: „Mit Bibliothek erholdt ogsaa i Aar den anseeligste Tilvæxt“. *1819:* „Forærede Plum 51 Bd. til Odense Stiftsbibliothek“. „Anseelig forøget“, „holder 42 Aviser og Journaler, som alle indbindes. 300 Rdl. ud derover“. „Jeg udlaaner Bøger til en Deel Personer — som imellem generer lidt“. *1822*: „betydeligt for-

øget“ [deriblandt de 63 første Hefter af det mægtige Pragtværk „Déscription de l'Egypte“].

Det maa bemærkes, at Avisen netop fra 1818 opføres med et Overskud paa 740 Rdl. Sølv, der stiger jævnt til sit Maksimum i 1823: 1615 Rdl., som daler først langsomt, senere med tiltagende Fart til 1833, da det er paa 840 Rdl. Sagtens er Nedgangen fortsat, siden han i 1836 opgiver at redigere den. Han skriver i 1831 til Lektor Peder Hiort i Sorø (der laante Bøger hos ham!): „.... Kunde jeg dog nyde den Lykke at erholde et litterarisk Otium de faae Aar, jeg kan have tilbage at leve. Jeg kunde vel lade være med at skrive en Avis, som kiæder og plager mig; men lader jeg være med at skrive den, saa kan jeg ingen Bøger kiøbe. —“ *1823* udviser da ogsaa et Bogkøb paa 1450 Rdl. i Sedler, ved hvilken Lejlighed han udbryder: „Jeg svømmer i litterarisk Rigdom!“ *1824:* 1000 Rdl. Fra *1825*, da Bibliotekets Fremtidsskæbne, engang at gaa over til Sorø Akademi, er fastslaaet, nævner han kun den Sum, for hvilken han har købt nye Bøger, uden at medregne Fortsættelser, Indbinding o. l. I dette Aar 246 Rdl., *1826*: 235 Rdl., *1827*: 221 Rdl., og saaledes jævnt dalende til *1833*: 131 Rdl.

Det var altsaa dette Bibliotek, som han i 1825 sluttede Overenskomst med Sorø Akademi om; det skulde overtage det paa et Tidspunkt, som han selv var Herre over at sætte. I Hovedsagen kan vi se Begivenhedernes Gang i hans Dagbog (Kalenderen for 1825, Fig. 1[1]).

2/2 *25*: „... Nervesyst: lider ... Visit Tauber [Sorø Akademis Direktor]. Tilbud blive Lektor i Nath: i Sorøe; afslog det; giorde ingen Indtryk paa mig; Ring om Maanen“.

Den 5. Februar skrev han et Brev til Tauber om Sagen, hvori følgende Passus har Interesse i denne Sammenhæng: Det var hans [Bastholms] smigrende Haab, at hans videnskabelige Udarbeideldelser, Manuskripter og Optegnelser engang kunde komme Sorø Akademi til gode. — Det er jo ikke usandsynligt, at Bastholm har faaet denne Tanke ved at høre om Bülows Tilsagn i 1824 om at testamentere Akademiet sit Bibliotek. Men der hengik et halvt Aar, inden Sagen paa Taubers Initiativ blev optaget.

4/8 *25*: „. . . Tauber i Aften om mit Bibliothek“.

24/8: „. . . Brev Tauber[1]; tilbudt Acad: Bibl: for en Pris, som bestemmes lig Renten af Capit: paa min og Kones Livstid, Acad: skal paa egen Bekostning afhente Bibliothek“.

[1] I dette Brev meddeler han Grundene til, at han har fattet denne Beslutning: „1) Fordi Samlingen er ikke saa ubetydelig. Den bestaaer til Datum af 5263 Bind af Bøger foruden en anseelig Samling af Landkort . . .

2) Fordi jeg i 20 Aar har fulgt den Methode at anskaffe mig Hovedbøger i enhver Videnskab, ladet samme giennemtrække med rene Blade; aldrig læst en Bog uden at citere dens hele Indhold til disse, — saa at mit Bibliothek indeholder et langt større Apparat til videnskabelige Udarbeidelser, end min Tid kan tillade mig at overkomme (!); men som kunne tænkes at blive afbenyttet paa et Academie, som besidder saa mange Lærde.

3) Fordi jeg har anlagt store Repertorier for Litteraturen, hvortil jeg har samlet utallige Noticer og Henviisninger til Recensioner saa vel om Forfatterne som om deres Skrifter.

4) Fordi jeg i mange Bøger har optegnet en omhyggelig Bedømmelse om deres Værd og Brugbarhed — ladet andre store videnskabelige Værker planere og Margo forblive ubeskaaret og forsynet denne med Supplementer af andre Skrifter om samme Materie.

5) Fordi jeg har mange ikke saa aldeles ubetydelige Udarbeidelser liggende, f. Ex. til Naturens, Menneskelivets og Historiens Philosophie — til Geographien f. Ex. Nyeholland — en Oversættelse med vidtløftige Commentarer af

Den $^1/_9$ gjorde Direktor Tauber Indberetning til Universitetsdirektionen, og denne svarede den 20. s. M., at det „med Fornøjelse“ havde erfaret Pastor Bastholms Ønske angaaende hans Bibliotek. Man udbad sig forskellige Oplysninger om dets Indhold, Vurderingssummen og dens Forhold til Livrenten og om, hvordan der skulde forholdes med den Tilvækst, der maatte finde Sted mellem Tiden for Overenskomstens Afsluttelse og Bibliotekets Aflevering.

$^{25}/_9$ *25*: „. . . Taubers Svar om mit Bibliothek“.

$^{28}/_9$: „. . . Glad Brev færdig til Tauber“.

$^{23}/_{10}$: „. . . Glad ved den behag: Resolution fra Univers: Directioonen“[1].

det franske Værk om Ægypten, med fuldstændige Registre, ligesom ogsaa et hieroglyphisk Arbeide, hvilket idelig fortsættes“.

Altsammen var det Udarbejdelser, om hvilke han mente, at han aldrig vilde komme til at sætte noget af det i Trykken, da han efter sit Sindelags Beskaffenhed følte mere Trang til i Stilhed at leve for Granskning end til at optræde som Skribent. Men hvis alle disse Samlinger blev deponeret i et offentligt Bibliotek, var der jo Haab om, at de efter hans Død kunde være Videnskaben til Nytte. Det vilde være interessant (!) for ham og virke opmuntrende paa ham i Henseende til at fortsætte de videnskabelige Collectioner og Udarbeidelser, om han vidste, at Biblioteket vilde blive modtaget af Sorø Akademi; thi kun hvis det forblev samlet, kunde det have Betydning, idet jo den ene Bog refererede sig til den anden.

[1] Den gik ud paa, at man var tilfreds med B.'s velvillige og uegennyttige Betingelser og vilde indberette til Kongen for at opnaa Bemyndigelse til at modtage dem.

Hele Samlingen, iberegnet Reoler og nogle fysiske Apparater, skulde bogføres i en Katalog, i hvilken Tilvæksten i de kommende Aar ogsaa skulde indføres; naar Tiden kom, skulde Akademiet lade Samlingen syne og afgøre, om Bastholms Værdiansættelse skulde accepteres eller ændres. Han og efter hans Død hans Enke skulde have 4 pCt. af den saaledes fastsatte Sum.

26/10: „Glad Brev fra Steemann [Akademiets Godsadministrator] — Behag (?) Bibliot. Sorøe. Lyst nu at samle — glad ved mit Bibl. Rigdom. — Kmh. Steem. tienst[lig?] mod Bibl“ [1].

20/11: „. . . Glad ved Antagelsen af mit Bibl: til Sorøe og den Kong. Resolution [af 8. Nov. 1825]“.

24/11: „stud. ubeskriveligt herligt og flittigt. Godt Brev til Tauber [2] . . . Glad mit Bibl. Sorøe“.

6/12: „Udf: Skriv: til Direct. Univ:“.

9/12: „Vigtig Indber: til Direct: om mit litt: Apparat, samler af Geg. Eph[emeriden] og lægger om i mit store Geg. Værk“.

10/12: „Glad Brev til Univ: Direct:; fik det nu godt i Stand . . . Et vigtigt Foretagende i Tilfælde af at Døden skulde pludselig overrumple

[1] I Meteorologisk, litterairisk og philosophisk Dagbog Nov. 1825 skriver han herom i den philosophiske Del (!): „Humeuret blev ogsaa afficeret ved mange udvortes Omstændigheder; saaledes ved *Steemanns vedholdende Antipathie mod mig*; [bl. a.] fordi jeg ei har spurgt ham til Raads ved Overdragelsen af mit Bibliothek til Sorøe Academie. — Mit irritable Gemyt følte sig exaspereret over den stolte og onde Mand. —“ Og i Annalerne under Rubrikken Besøg: „Geheimeraad Steemann, som blev udsonet med mig, saa snart han saae, at Prins Christian viiste mig Opmærksomhed, besøgte mig 3 Gange“ og andetsteds: „At Steemann var imod mit Bibl: Afhændelse til Sorøe Acad: var mig ikke uventet: Denne Mands Forstand gaaer aldeles i hans Passioners Ledebaand“. Endelig: „Steemanns Animositet opvakte heftige Exasperationer i mit Sind, hvortil jeg er saa tilbøielig, og som var saa skadelige og en Philosoph (!) saa uværdige“.

[2] I Brevet bevidnede han Tauber sin Glæde over Resolutionen; han tilskrev T.'s Interesse for Stiftelsens Tarv, at det var lykkedes; „Men saalænge jeg lever og kan see faar De det ikke, men saa kan det ogsaa blive saa godt som foræret; thi jeg er nu 52 og min Kone 48“. Det var hans Ønske, at Kongen vilde gøre ham til Bibliotekar ved Akademiets Bibliotek og give ham en Pension, da kunde han ret begrave sig i Studeringer, og Akademiet vilde da straks faa hans Bøger.

mig. *Jeg haaber at skulle gavne* meget efter min Bortgang af denne Verden“.

Annalerne: „Mit Humeur og min Sindsstemning“ i Juli—Sept: „... Planen til at overlade Sorøe Acad: mit Bibl. opvakte [bl. a. Lyspunkter] dog af og til min Interesse for det jordiske Liv. Okt.—Dec: Ingen Gienstand havde i dette Qvartal en større Interesse for mig end mit Biblioth: Overdragelse til Sorøe Acad: . . . overhovedet var Sindet ved Betragtningen af mit Bibliotheks Fortrinlighed og den endelige Anvendelse, der nu kan blive giort deraf, saare ofte i en høist behagelig Stemning“.

Sst.: „Min Moralitet“ Oct.—Dec.: „ . . . Hvorfor skal Du længere holdes tilbage i dette ufuldkomne Land; her kan Du ikke blive et fuldkomment Væsen; her kan Du ikke nyde høiere Glæde; her kan Du næppe virke meere godt. Dog i dette sidste bedrog jeg mig. Jeg fik siden den Tid mit Biblioth: overdraget til Sorøe Acad: . . .“

Marts 1826: „Catalogen over mit Bibliothek fik jeg afleveret til Sorøe Academie og opsat en smuk og god Erklæring foran i den. Dette Foretagende glædede mig ret. — Jeg har otium nok; dog synes jeg aldrig at have Tid nok til at studere. —“

Hermed var den Sag ordnet i Princippet. Endnu skal anføres følgende Passus fra den „litterairiske Dagbog“ for Oktober 1825:

„Min *Collosalske Studieplan* forfølger jeg af al Magt — som jeg har udvidet paa tredoppelt Maade ved at giøre Studiet af Harles Bibl: græca og latina til hvert andet Eftermiddagsstudium — og ved om Søndagen og Løverdagen at forbinde med det Æg[ypt.] Stud: et fiirdoppelt philos: Stud: af Zoologie, Botanik — Geogr. og Historie og for det tredie ved om Morgenen at indrette et firedop. Studium af Nyeholland“. — „*Da jeg skal holde en Capellan* vil jeg kom̄e til at kiøbe færre Bøger

om Aaret; Indholdsforteg. i Calend. for 1826 viiser den store *Rigdom af et litterarisk Pragt* Forraad, som jeg besidder — hvad vil jeg med meere — hvor lidt kan jeg ikke overkom̄e at nyde af det jeg besidder . . .“

„d. 17: Sept. gik den Idee op hos mig at jeg vil, naar jeg er 60 Aar [altsaa 1834] lade Sorøe Acad. faa mit Bibl: blot tage Lexica omtrent 50 Bd. med; flytte til Kjøbenhavn, boe paa Toldbodvejen (bedre Vesterbroe)“.

I Marginen staar „72“ Aar, og det blev ogsaa først i 1846, at han iværksatte denne Plan, idet en tilfældig Begivenhed bestemte ham til at søge sin Afsked for at komme bort fra Slagelse. Natten mellem den 15. og 16. Aug. beskriver han saaledes i sin Dagbog:

„Den rædsom̄e Nat og frygtelige Dag. Grethe vaagnede op Kl. 1½ og sagde, at hun saae Lys i Kiøkkenet og at der var Tyve — Jeg vil det opskrive detailere, da de aldrig forglem̄es — Jeg sprang op med stort Mod og talte om mine Pistoler[1]. Vi slap som ved et Under fra den største Ulykke. Til Middag brændte Snedker Petersens nye Sted — dertil Sydost Storm med en frygtelig piinlig Hede . . . uvis i mine Beslutninger — intet bestilt“. I Marginen staar: „fem Indbrud i Nat“ og længere nede: „Morderne i Flakkebierg bekiendte“. —

17/8: „a. . . . Beslutning at søge om Afsked — Overtænkte alt i den søvnløse Nat — besluttede at finde mig i alt. b. Heden stor dog taaeligere — travlt med Forslag og Ideer. Tykmelk — Lammekiød — Spinat“.

[1] I de „Maanedlige Betragtninger“ „detailerer“ han og skriver bl. a.: „Jeg sprang modig op, raabte *høit* paa mine Pistoler — aabnede Kiøkkendøren i et ubesindigt Mod og Tyvene flygtede“.

Han giver en livlig og mærkelig nok sammentrængt Skildring af sit Slagelseliv og fortæller bl. a.: „Jeg forlod Embedet med en Formue af 15000 Rdl. Jeg skyldte den mit tarvelige Liv; min overmaade flittige og økonomiske Kone, de stigende Kornpriser og mit Avisskriveri . . ., som skaffede mig Ære og Penge og ved disse et stort Bibliothek, rigt og pragtfuldt, som opflam̄ede min Stud:lyst“. Efter at have omtalt sine Fortrin i en forholdsvis behersket Tone, siger han: „Men jeg har ogsaa feilet i meget, ladet mig henrive af min Heftighed, ikke giort mange Uordener i min Indbildningskraft den behørige Modstand — og mange Gange jadsket med mine Embedssager. Gud har været langt meere god mod mig, end jeg fortiener det — men jeg har aldrig giort mig skyldig i sandselige Udsvævelser, og aldrig handlet uredeligt — og mine begaaede Feil har jeg idelig søgt at rette“. Det er i det store og hele et af de mest tiltalende Afsnit i Dagbogsoptegnelserne.

Nu skulde jo imidlertid Biblioteket enten tages med til Kbh. eller helt eller delvis afgives til Akademiet. Udviklingen af denne Sag kan i alt væsentlig følges gennem hans af vekslende Stemningsudbrud ledsagede Dagbogsoptegnelser; af og til røbes der et Haab om at kunne beholde det, hvis Kongen vil holde ham skadesløs.

$^{24}/_{8}$ *46*: „. . . lægger Plan om Afhændelsen af mit Bibliothek“.

$^{26}/_{8}$: „Dagen ret god — dog lidt Melancholie over Sindet ved at jeg skal flytte herfra og saa hensigtsløst skille mig ved mit herlige Bibliothek“.

$^{3}/_{9}$: „Georginerne er deilige — Haven smuk, men det er sidste Gang;

dog glad ved at kom̄e herfra og kom̄e ud af det geistlige Væsen og vel ogsaa snart af det usle Jordliv — længes efter det fuldkomne“.

$^{28}/_{9}$: „. . . Rygte at Kg: [Chr. VIII] kom̄er her igiennem afficerede Sindet . . .“

$^{30}/_{9}$: „. . . Plan faae af Kg: 400 til beholde Bøger“.

$^{3}/_{10}$: „. . . meddeelt min Kone min Plan at overdrage Sorøe Academie mit heele Bibliothek for 600 Rdl. og kiøbe Bøger for 200 [ↄ: om Aaret]“.

$^{6}/_{10}$: „Dagen meget god og behag: da jeg fik først min Stud: Plan vel ordnet til ret at bruge det forest: Halvaar til Nytte. En stille Melancholie over Sindet ved at skille mig ved mit Bibliothek; men det kan gavne meget“.

$^{7}/_{10}$: „Kl. 5 i Eft. afseiler Kg. paa Hekla fra Neustadt til Kiøb. . . . Hovedet fuldt af, hvad han vil giøre ved min Sag“.

$^{9}/_{10}$: „Hovedet lidt svagt. Hvor lidt har jeg benyttet mit vidensk: Forraad, hvor lidt kan jeg huske af det benyttede“.

$^{16}/_{10}$: „Plan overdr: Bibl. til Sorøe Acad:“.

$^{21}/_{10}$: „Hovedet fuldt af mine store Forslag til Sorøe Acad:“.

$^{22}/_{10}$: „Glad over Planen til Sorøe Acad. og som det gaaer“.

$^{23}/_{10}$; „Brev til Sorøe Acad:“.

$^{25}/_{10}$: „Brev til Ingemann afsendtes“.

I dette Brev henviser Bastholm til Overenskomsten 1825. Biblioteket var dengang paa 5435 Bd. og Vurderingen 5004 Specier; nu er der 7256 Bd. og det vurderes til 8235 Specier, hvoraf Renten vil være 640 Rdl. At Vurderingen bliver saa høj er grundet i de mange kostbare Kobberværker. Han vil erstatte Tabet af de faa Bøger, der er gaaet tabt, med nye „— eller maaske man vil betragte

mine Manuskripter, som vel kunne udgiøre 40 trykte anseelige Octav-Bind, som en Erstatning derfor“[1]. Han fremsætter tre forskellige Forslag: 1) han beholder 2000 Bd. og faar 300 Rdl. aarlig, og 400 (ogsaa hans Enke), naar denne Rest afleveres. 2) eller Akademiet giver ham efter samme Forslag 400 straks (og efter hans Død hans Enke), han assurerer de 2000 Bd. til 2500 Rd., forpligter sig til ikke at udlaane nogen Bog og overdrager Akademiet Retten til Assurancesummen. 3) eller Akademiet faar hele Samlingen straks og giver ham 600 og hans Enke 400. Overtagelsen skal ske 1. Marts og Renterne udbetales fra 1. April 1847. Alle Fortsættelser maa blive for Akademiets Regning.

$^{27}/_{10}$: „Ventede Besøg fra Sorø, da Veiret var saa deiligt, men de kom ikke“.

$^{28}/_{10}$: „Brev fra Ingemann med Protocol. Academiet vil ikke indlade sig paa [Spørgsmaalet om] Summerne, ikke eftersee Bibl: ærgrede mig. Energisk Brev Ingem: Tager mit Forslag tilbage, Fordøielsen forstyrret . . . Haven. Mid: Grød og Torsk . . . Dagen ubehagelig — saa meget skeer som man ikke venter; den msk: Egenkiærlighed og Uforstand er stor“.

[1] I hans Mappekasser, hvis Indhold kan ses i Fortegnelsen over Sorøbibliotekets Manuskriptsamling Nr. 170—183 (Skpg. 1861), rummes c. 6000 Sider i Kvart; men mange er rigtignok meget lidt eller slet ikke beskrevne. Et stort anlagt Værk: Biografie, to Bind paa hver 1900 Sider 4⁰ indeholder to Biografier paa 7 og 11 Sider, — det er alt, Resten blankt. Sin Hensigt at kommentere Plinius omtaler han saaledes foran i en tyk lille Kvart: „jeg vil omhyggelig samle i Fremtiden, for maaskee engang i Fremtiden at udgive [Plinius]“. Han naar 3 Sider frem i sin Kommentar; historiske Notater fylder Resten af Bogen, paa hvis Ryg staar trykt „Systematisk Katalog“; dette sidste spores kun i 5 (fem) Overskrifter!

Der havde været divergerende Meninger i Lærerforsamlingen, men man var enedes om dette Svar. Peder Hjort afgav skriftligt Votum for det 1. Forslag som det reelleste [ɔ: for Akademiet mest praktiske]. Lütken ligesaa for det 3. som det i Øjeblikket mest økonomiske og det mest hæderlige og skaansomme, „hvilket her maatte være en Hovedbetragtning“. Men Vurderingen vilde man altsaa nødig indlade sig paa; den var vel heller ikke helt nem med Bastholms høje Vurdering in mente. Bastholms Brev er virkelig energisk. Det lyder:

„Jeg takker Deres Velbaarenhed for Deres opklarende Skrivelse. Jeg erfarer deraf, at Akademiet formeener at kunne afgive en Erklæring uden foregaaende Undersøgelse, og at det ikke anseer sig beføiet til at afgive den om de betingede Summer. Det sidste er meget rigtigt; thi de tre Forslag ere bestemte; man har at vælge eet af dem eller forkaste dem alle. Jeg antager det sidste og udbeder mig det ene Exemplar af Forslaget tilbagesendt. Jeg er meget vel tilfreds dermed, da jeg nok skal hielpe mig i den korte Tid jeg og min svage Kone kunne have at leve i ved at tage op paa de 10,000 Rdl. (!) jeg eier. Jeg vil nu tage de Bøger, jeg kan skaffe Plads til, med mig til Kiøbenhavn, leie her i Slagelse et Værelse til Resten, stable Bøgerne op paa hinanden, tage Nøglen til mig og lade Verten vide, at naar jeg er død, han da vil anmode Akademiet om at lade det afhente; man kan da give min Enke, hvad man lyster.

Jeg vilde ikke, at man skulde betragte de Summer, man kunde have tilstaaet mig som nogen Gunst, tvertimod anseer jeg det tredie Forslag som en stor Opoffrelse fra min Side — de 200 Rdl af de 600 vilde jeg have anvendt til at anskaffe mig et vigtigt Værk; udenfor min Forbindelse med Akademiet.

Det velvillige Tilbud om at udlaane mig mine Repertorier kan jeg ikke modtage. Mine Studier bestaae i, at jeg i 50 Aar har citeret hver Side af den Bog jeg læst[e] i en henhørende Haandbog; jeg optegner daglig hvad jeg bestiller og veed, at jeg har meget over 100,000 Citater — Min Studering bestaar for det meste i at oparbejde disse Citater i mine Repertorier, kritisk at sam̅enligne dem med hinanden og ledsage dem med mine Betragtninger.

Catalogen behøves ikke at suppleres; thi var det tredie Forslag blevet antaget, saa skulde min egen Catalog være bleven indsendt med alle mine Regninger fra 1812. Nu skal Akademiets Catalog blive tilbagesendt ved Leilighed.

At De høitagtede Mand vil besøge mig, glæder mig overmaade; om vi ikke behøve at tale om Bibliothekets Anliggender, saa kunne vi tale om andre Ting.

Tilgiv mine Skrivefeil; men mit Hoved er meget ørt og svagt om Formiddagen.

Slagelse 28 October 1846.

Deres Velbaarenheds særdeles
høiagtelsesfulde og hengivne

H. Bastholm

Til Højældle og Velbaarne
Hr. Etatsraad Ingemann Rd. af D. og Dbmd.“

29/10: „Sov noget uroelig; Fordøielsen kom sig; dog mat. Etatsraad Ingemann i Aften. Vanskelig Samtale. Alt bliver godt“.

30/10: „Sov dog ret godt; 7—9 et vigtigt Brev til Ingemann, mit ultimatum; holder mig til Propositionen af de 400 Rdl., men angreb Hovedet forfærdeligt; kunde knap læse Aviser . . . Glad over . . . at Sagen er sat i god Gang. Opklarende for Directionen og Kongen“.

$^{8}/_{11}$: „Sindet var tungt uagtet jeg fik min Bogcatalog tilbage med et meget galant Brev fra Ingemann. Akad. havde anbefalet min mellemste Plan“.

$^{6}/_{12}$: „Brev fra Universitets Directionen. 100 Rdl. bevilget til at indsætte Kobberne. En stor Glæde for den stakkels Wivels[1] Skyld“.

$^{8}/_{12}$: „Hovedet fuldt af vor nye Bolig og Kobbernes Indsættelse“.

$^{11}/_{12}$: „Hovedet fuldt af Interesse for vor nye Bolig paa Vesterbroe og mit Biblioteks Rigdom“.

$^{14}/_{12}$: „Sindet i en ædel Stemning; vil bevirke det gode i Verden og døe“.

$^{1}/_{1}$ *1847*: „Beundrer mit Bibliotheks Rigdom; dog Skade i Fald jeg skulde miste det; ønsker Kg. vilde give mig de 400 Rdl og da at vor Forbindelse var forbi, men bad ham ikke derom“.

$^{10}/_{1}$: „Brev fra Kongen — faaer 400 Rdl. beholder 2000 Bind og vil holde Omgang med mig. Giør et ov:[erordentligt?] Indtryk. Mid. Hvid Sagosuppe, Rib:steg og Grønlangkaal . . .“

$^{24}/_{1}$: „Fik Direct: Communication af 23 Jan. om Biblioth: jeg kan ikke efter Forlangende tilsvare det; fyldte Sielen, dog roelig derved“.

$^{25}/_{1}$: „besluttede at rette mig med Klogskab og Føielighed efter Univ: Direct: Skrivelse“.

$^{27}/_{1}$: „Et udførligt Brev til Ingemann om Biblioth: Afhentelse og Catalog til 2000 Bøger; betænkende og godt“.

$^{28}/_{1}$: „Brev fra Ingemann . . . glad over Forslaget fra Sorøe, at jeg skal besørge Transporten; alt gaar saa heldigt“.

$^{28}/_{2}$: „Glad ved at Sorøe faaer den store Bogrigdom, som jeg dog ikke kan benytte; gladere naar Gud vilde snart kalde mig mod Lysets høiere Egne“.

[1] Bogbinderen i Slagelse, som jo mistede en ganske ekstraordinær Kunde i Bastholm. Om Kobberne nærmere nedenfor.

$^{5}/_{3}$: „. . . glad ved at den sidste Bogkasse til Sorøe afgik og at den Sag er afgiort“.

$^{6}/_{5}$: „Catalog tilsendt fra Sorøe [med Brev om manglende Bøger]“.

$^{11}/_{6}$: „. . . Arb: paa Catalog med uforstandig Ulyst“.

$^{14}/_{6}$: „. . . arbejdet hele Dagen utrættelig paa at giennemgaae Catalogen, fuld af desperate Udeladelser og Confusioner [dog noget fra begge Sider]; fandt mig dog taalmodigt deri“.

$^{17}/_{6}$: „. . . fik saaledes endelig en Ende paa disse vidtløfttige og kiædelige Sager“.

$^{6}/_{7}$: „Brev fra Ingemann; de fleste Bøger fundne“.

$^{25}/_{7}$: „fik i Aften den vigtige Resolution om Udbet: i Kiøb: Qvæstur af de 400 Rdl.“.

Vi har nu fulgt Bastholms Biblioteks Historie, indtil det havnede i Sorø; men endnu ikke været nærmere inde paa det, der gør hans Bogsamling til noget ganske for sig selv. — I hans Tilbud til Sorø Akademi nævner han, at han i 20 Aar har fulgt den Metode at anskaffe Hovedværker i enhver Videnskab og lade dem gennemtrække med hvide Blade. Dette lyder jo meget almindeligt; men et Blik paa Fig. S. 119 vil overbevise om, at det kan føre ud i det monstrøse. Da han i 1846 tilskrev Sorø Akademi om Overtagelsen af Bogsamlingen, fremhæver han, at denne faar en endnu højere Værdi end sin Anskaffelsessum

„a) ved de mange Sjeldenheder det indeholder, b) ved det at omtrent 500 Værker ere giennemtrukne i qvart Format, og nogle i octav med reene Blade, for at kunne samle Supplementer til Videnskaberne, hvorpaa

jeg har arbeidet utrættelig. Disse Giennemtrækninger har kostet mig over 1000 Rigsbankdl., men derfor er intet anført, c) I disse Repertorier ligger vist 10,000 Kort og Kobbere, som kunne, om man vil, af en Bogbinder sættes fast i Bindene, hvortil jeg har købt mange Bøger og Samlinger og opløst dem, uden at anføre noget for dem i Kataloget“.

Ved Kobbere forstaar han ganske vist snart sagt enhver Slags Illustration, hvorimellem dog mangfoldige fortræffelige Kobberstik og Staalstik. Og naar han siger 500 Værker, da skal det forstaas som Bind. Men hvilke Bind! Uformelige, struttende af Indlæg, paa hvilke Indbindingen ikke var beregnet, uhandlelige af Størrelse og Tykkelse. Adskillige Bind er lige saa tykke som de er høje, og nogle er tykkere. Bastholms fuldkomne Mangel paa Evne til at begrænse sig og bedømme, hvad der vilde kunne naas, har i Almindelighed ikke nøjedes med at gennemtrække dem med hvide Blade, men har anbragt fra 10 til op mod 300 Blade foran og efter selve Bogen. Dernæst har han uden Hensyn til Bogens eget Format almindeligvis forvandlet den til Kvart og har ladet dens Blade indsætte vekselvis op mod det øverste og ned mod det nederste Snit. Langt den største Del af disse Blade er den Dag i Dag ubeskrevne; dog er det mest dem fra de senere Aartier. Vi kan noget nær udfinde, naar han begyndte derpaa. I sin Skrivelse af 23. Oct. 1825 til Sorø Akademi angiver han med „de sidste 20 Aar“ omtrentlig Tidspunktet, og i hans Dagbog af April 1805 har jeg fundet følgende, der viser at Angivelsen er ret nøjagtig: „. . . og arbeidede i Cuviers Dyrehist: og Remers Hist:; den Maade at samle

til et Værk, der er giennemtruk: med reene Blade er fortræffelig“[1]. —

I 1803 og 04 har jeg ved et løseligt Gennemsyn intet fundet om saadanne Studier, saa her er vist Begyndelsen. Han kalder dem sine Haandbøger og Repertorier, hvilket Ord han dog ogsaa bruger om sine „Mappekasser“ til løse Optegnelser. — I Begyndelsen brugte han virkelig disse hvide Blade til Notater, som berettigede en saadan Fremgangsmaade; f. Eks. er Remer behandlet med største Flid og gennem hele Tidsrummet. Men hvordan det gik til sidst skal her som et Eksempel „instar omnium“ vises af Chr. Molbechs Dansk Ordbog . . . Kbh. 1833. (782 + 732 S.) stort 8° (14 × 23 ctm). Den er forvandlet til Format: stor Kvart (23 × 27½ ctm) og indbunden i 4 Bind, hvor der i hvert Bind er indsat c. 120 hvide Blade foran og c. 165 bagved selve Bogens Blade, som altsaa ogsaa er gennemskudt. Første „Vol.“, der omfatter de første 424 S. af 1. Del, rummer paa den Maade 1000 rene Sider ialt. Og hvad Tanken har været med dette, meddeler han i følgende Opsats, skrevet paa Indersiden af Bindet:

1. Oktober 1845.

FORKLARING FOR DE EFTERLEVENDE

Jeg har foran i Katalogen over mit Bibliothek berettet at det indeholder 476 Repertorier til Indsamling af Kundskaber (Erfaringer og Betragtninger) der af 456 giennemtrukne Haandbøger, som have kostet

[1] Der menes G. Cuviers Begyndelsesgrunde i Dyrehistorien . . . af det franske ved Gregers Wad . . . Kbh. 1801—03 og I. A. Remer: Handbuch der älteren . . . mittleren . . . neueren Geschichte . . . 4. Aufl. Braunschweig 1801—08. —

mig over 2000 Rd. — Jeg har tillige forklaret hvad Hensigten var dermed, hvorledes jeg har anvendet og hvorledes jeg formeener, at man kunde vedblive at anvende dem — allersidst har jeg, nu i Aar i mit 72. Aar ladet disse 4 Bind giennemtrække, for at giøre Begyndelsen til [at] iværksætte den meest kolossale af alle mine Studieplaner, som har foresvævet min Phantasie mit heele voxne liv igiennem; men som jeg, deels ved Embedsforretninger og deels ved at mit videnskabelige Sværmerie har drevet mig hen i Andre Egne af det Aandeliges Rige, er bleven forhindret fra at lægge Haanden paa — Den udlevede Olding kan nu ikke giøre andet end angive Tonen og overlade det til Efterslægten, om den vil, at spille Stykket ud.

Hensigten af dette Repertorium er dobbelt: en philologisk og en real — Ord og Ting.

A. Dette Repertoriums philologiske Formaal er at lægge Grund til en sam̅enlignet Ordbog af flere Sprog, som efter Haanden kan udvides til alle — for at studere Nationernes forskiellige Karakteer i Deres Sprog, for at lære at kiende de forskiellige Anvendelser de giøre af Ordene, og de forskiellige Forbindelser hvori de bringe dem — og for at høste Berigelser deraf til Modersmaalets perfection — og giøre ved hver leilighed forslag dertil — endelig for igiennem Sproget at trænge ind i det menneskelige Aandelige Væsens og Gemyts Beskaffenheds Hem̅elighedsfuldhed — ved Siden af dette Studium gaaer det andet philologiske Hovedstudium, den sam̅enlignede Sproglære, som et videnskabeligt Speil for at skue ind i Menneske-Siælen.

Hvor tidligt jeg har beskiæftiget mig med disse Spekulationer kan sees af indlagte Koncept til et Brev til en studerende Ven, som jeg har fundet blandt mine Papirer[1].

[1] En lille latinsk Opsats paa 5 Sider: Epistola de ambitu studii Philologici universalis ejusque utilitate præcipua. Den slutter (paa Dansk!): „Til at er-

B. dette Repertoriums reale Formaal — Jeg har i de sidste 40 Aar fulgt den Regel ikke at læse noget, uden at afskrive det paa et behørigt Sted, eller giøre en Extract deraf — eller at citere dets Indhold efter alle Synspunkter til en vedkom̄ende Haandbog — disse Citater have opdynget sig til det umaadelige! da jeg optegner hvad jeg bestiller, saa er jeg overbevist om at der findes over 100000 Citater i mine Haandbøger — disse Henviisninger til Kundskab formaaer jeg ikke at afbenytte, og jeg veed ikke, om de som leve efter mig ville giøre Brug af dem.

Saadanne Citater kunne vist nok i det heele henføres til en eller anden videnskabelig Haandbog; men der forekom̄e dog mange Ting, som man er forlegen med hvor man skal anbringe dem eller som man giærne vil have samlede paa eet Sted og altid have for Øinene — dertil har jeg anlagt et Real Register, hvori man vil finde utallige saadanne Citater af de forskielligste og besynderligste (!) Slags.

Denne Ordbogs anden Hovedbestem̄else er at aabne et Repertorium for at afbenytte dette Forraad af Citater — ved at meddele ved hvert Ord i Ordbogen Betragtninger over Gienstande, fra det henviise til Steder i mine Repertorier eller til trykte værker i mit Bibliothek: meddeele Udtog derved, og især ved at udarbeide saadanne Æmner, hvorved ingen Henviisninger kunne finde Sted —

hverve sig de rimeligst fuldstændige Kundskaber i Sproget efter disse Hensigter udfordres der 1) Sammenlig Gram̄:; stud: jeg ogsaa — begyndes ogsaa at bearbeides; 2) fuldstænd: (!) bestemt og Etymol: Lexikon; 3) sammenl: Lexicon med Domme; — til disse to Hensig: vil jeg at P. (?) skal samle og [vil] selv samle for at bearb: i Fremtid, 4) Sprog Almind Phil: — studere i de phil: Timer som en Deel af Philos: — Raad (?) altid kiærkomne.

Göttingen 10 Januar 1794.

Dette Repertoriums andet Hovedformaal er saaledes den at tiene til en Veiviser igiennem Kundskabens Riger af de reale Veie og hvortil man ikke kan hielpe sig med de nominale. —

Magnis tamen excidit ausis[1].
Ovidii Metam. II. 328.

I et af Bindene findes en Lap, som supplerer ovenstaaende med hans særlige Studereplan for denne nye Idés Gennemførelse.

Sprogstudium fordeelt i 5 Dage,

de fire første anvendt til at coṁentere denne Ordbog afvexlende hvert Bind(!).

A. Saaledes at Texten ledsages ved Siden af en Udarbeidelse af et *compareret Lexicon* af følgende Sprog (til Prøve se Vol IV, Pag: 1: Ordet sludske): 1. Dansk: Videnskab Selskab Ordbog, Sporons enstydige Ord, Badens orthographiske Ordbog; 2. Islandsk; 3. Tydske: Feisler og Voigtel; 4. Engelsk: Olsen og Bay; 5. Fransk: de Vaux; 6. Italiensk: Ingemann; 7. Latin: Scheller; 8. Græsk: Ernesti, Schneider, Bechs Thes[aurus], Hesychius, Fischers Prolusiones, Bonstedt; 9. Hebræisk: Eichorn og Manuale; v. Reineckii Janua.

Papiret bag i Bogen til Fortsættelse.

B. Foran i Bogen anvendes Papiret til et *philosophisk og miscellant Lexicon*, hvori henvises til Udarbeidelser i mine øvrige Haandbøger . . . eller, hvor dette ikke kan skee, egne Udarbejdelser foretages.

Den femte Dag anvendes til Studium af Sprogbygningen og til et philosophisk Studium af Sprogenes Natur saaledes ford[eelt]: 1. Om Fortalen og dermed det Danske Sprogs Historie; 2. see til Eichorn Asiat:

[1] Stort voved han, selv om det glipped.

Spr: Pg: 1—42 og ved Hielp af det anlagte Register, Sprogenes Studium i Almindelighed ogsaa det henhørende om Sproget i Iths Anthrop: og Gasparis Geog: 1 Abth: 1 B. 291—97, Gatterer Geog, Faders Logik og Jacobs Psychologie; 3. Compareret Gram̄atika; — Com̄. Sacy ved at eftertænke de forskiellige Sprogs Bygning.

1. October 1845.

Planens Udførelse kan vi følge i Dagbogen:

$^{2}/_{10}$ *1845*: „. . . . Anvendt Tiden ypperlig til at optegne i min Katalog mine Repertoriers Antal og til at udarb: i Molbek Ordbog Planen til dens Brug, et vigtigt Foretagende“.

$^{3}/_{10}$: „. . . Tiden gaaet godt med at studere og præp: alt til et stort Vinterstudium“.

$^{12}/_{10}$: „. . . God Begyndelse til at commentere Molbechs Ordbog Vol I Ordet *Aa*“.

$^{14}/_{10}$: „. . . Studier begyndt til Vol 2 af Compareret Lexicon Ordet *først*, godt og tænkende; men angreb Hovedet uforskam̄et“.

$^{15}/_{10}$: „. . . begyndt com. til Compareret Lexicon Vol. III Ordet maae“.

$^{16}/_{10}$: „. . . com: Comp: Lex: Vol: IV om Ordet sludske, meget flittig og tænkende, men angreb Hovedet saaledes, at det var svækket og fordærvet for heele Dagen“.

$^{17}/_{10}$: „. . . com: comp: Lex: Vol 1, begyndt Extract Petersens D. Sprogs Hist:“.

$^{10}/_{11}$: „com. Sprog Rep. Vol IV Ordet sludske, angreb Hovedet“.

$^{12}/_{11}$: „. . . Studier til Sprog Repert. Ordet sludske“.

$^{13}/_{11}$: „. . . commenterede i Sprog Rep. Ordet sludske ud“.

Febr. 1846: „Da jeg dog ikke kan udrette meget for Videnskaben i min høie Alder — og tillige er trykket af Følelsen af dens Uoverkommelighed og af min Glemsomhed, saa studerer jeg nu efter Lyst og

Luner og fylder mine Haandbøger og gaaer derved idelig paa Jagt efter det nye og mærkværdige. Jeg vil efterlade Verden store Forraad og Apparater“.

Og med denne Gravskrift stedede han „den meest kolossale af mine Studie Planer“ til Hvile; thi mere fik han aldrig gjort. I „5 Dage“ overholder han Planen; i Løbet af en Maaneds Tid ebber den stille ud: af 4000 blanke Sider er ikke over 6 beskrevet! Der er understreget noget paa 1. Side af Oversigten, og meget sjeldent findes paa de trykte Sider en Marginalnote, som undertiden er skrevet før Værket blev gennemtrukket.

Og hvad staar der? Her er en Fodnote til Ordet *Aarstid*:

„Om Aarstidernes Indflydelse paa Menneskets Produktion og Mortalitet (Gaspard Handbuch der neuesten Erdbeschreibung 2. Udg. 1. B., 1 Abth: pag: 354), 2) Sammenligning imellem Aarets Tider og Menneskeslægtens Perioder (Ith: Anthropologie 2 B. pag: 291—97). 3) Aarstidernes Beregning i Storbrittannien(!). (Finn Magnussen: 1. November pag. 4)“.

Dog dette er kun Lapperi; man læse hans sproghistoriske Note til Ordet *Aa*:

„Naar Menneskene have iagttaget en Gienstand, hvilken de bemærkede at være forskiellig fra de Ting, som omgive den, saa opsøge de en Lydforbindelse for at betegne den; hvortil Anledningen i de fleste Tilfælde er umulig at opdage, eller kun lader sig giette med den største Usikkerhed; som f. Ex. om man vilde formode, at Ordet *Aa* er fremkommet af Interjectionen „aa!“ og foranlediget ved den glade Opdagelse af et stort rindende Vand i en Egn, hvori et saadant ikke før var seet(!)“. Derefter defineres meget barnligt Ordene Bæk, Aa,

Flod, Strøm; nogle Sammensætninger af Aa; Islandsk: ár; Tydsk: Aa i Egennavne; Engelsk: riveret; Fransk: rivière, ruisseau, petit ruisseau(!) og fleuve; Italiensk: fiume, fiumana, riviera, rio, rivo; Latin: rivus, torrens, flumen, fluvius, amnis; Græsk —“

her stopper det; hverken dette Sprog eller Hebraisk er kommet med!

„Naturen indretter dog alting viseligt,“ siger Ridefogden, da han hører, at Maanens Aftagen skyldes en forsigtig Beskæring, for at den ikke skal vokse i det uendelige. Maa man ikke sige det samme ved Tanken om, at denne og andre Bastholmske Studereplaner fandt et naturligt Hæmme i den regelmæssigt indtrædende Ebbe i hans Energikilde? Tænk ellers: 4000 Sider fulde af slige „sproglige“ Betragtninger og „philosophiske“ Banaliteter!

Men dette Repertoriums „Mærkværdighed“ beror endnu paa en anden Omstændighed, den nemlig, — at det er illustreret. Molbechs Ordbog illustreret? — Ja! — Men med hvad? — Med hvad andet end fine engelske Staalstik! 38 store Staalstik, ubarmhjertigt tilskaarne og ombøjede for at passe i Bastholms Prokrustesformat: Rien n'est sacré pour un sapeur! Paa Fig. 3 ses en saadan Illustration efter Maleri af W. Salter, stukket af J. Cochran: „The young Cavalier“, forestillende en lille Pige paa en Pony! —? — Ja, det maa være ment som Illustration til Ordet „Cavalerist“, det eneste Ord paa den hosstaaende Side i Ordbogen, som det kan passe til. De øvrige 37 „Illustrationer“ er vel ikke altid *saa* „spøgefulde“, men dog ofte betydelig haartrukne, som f. Eks. naar Murillos: „the Spanish Peasant Boys“ illustrerer Ordet „Bondedreng“ i et dansk Lexicon; eller inderlig overflødige som et Billede med to unge Piger

og Titelen: „the Sisters“ til Ordet „Søster“. At der kommer et ganske vilkaarligt Præg over det hele, forstaar man, naar man efter taalmodig Leden finder i Kaisers Bücherlexicon, at i Aarene 1845—46 udkom: „Europäische Gallerie, Eine Auswahl der Meisterwerke der grösten Maler aller Zeiten u. Schulen in Stahlstichen nach den Originalgemälden von Englands ausgezeichnesten Künstlern 1—24 Heft, Fol(!) . . . 46 Stahlst . . . Braunschw.“ Dette Værk har han altsaa, følgende sin Mani, købt og, henrykt over sin glimrende Idé, anvendt paa denne barokke Maade i dette og andre Værker.

Gennemgaar man nu Repertorierne, finder man det samme Fænomen helt igennem; men der er jo Omraader, hvor der bliver adskillig mere Mening i Galskaben. Saaledes er mange smukke engelske Portræter indsat ved Artiklerne om de paagældende Personer i Jöchers Allg. Gelehrten Lex.; mangfoldige karakteristiske Landskaber i de geografiske Værker, saaledes de ualmindelig smukke Farve-Aquatinter fra J. J. Meyers: Die Bergstrassen durch den Canton Graubündten nach dem Langen- und Como-See . . . Zürich 1826, Tvfol., og Mahlerische Reise auf der neuen Kunststrasse aus dem Etschthal . . . nach Mayland. sst. 1831—33, Tvfol.; og mange udmærkede zoologiske, f. Eks. fra F. E. Guérins Ichonographie du règne animal de Cuvier, der stod Bastholm i over 100 Specier, og som han i sin Dagbog er lige ved at have Samvittighedsnag over at have bestilt. Selv de, der er tagne fra uvidenskabelige Værker som Bertuchs Bilderbogen für Kinder, Weim. 1790 [—1832], 11 Bd., der ogsaa kostede ham 100 Specier, er ofte oplysende. Men Fremgangsmaaden har dog noget barbarisk ved sig, naar man enten ser et Værk ribbet for sine Illustrationer — helt eller

delvis, undertiden for sit Titelblad, hvis Vignet har fristet hans pietetsløse Haand, eller tænker paa, at hele Værker saaledes bogstavelig er gaaet i Spaaner. Og Rækken af plyndrede Værker er stor.

Dette sidste Udslag af Bastholms Samlermani, — som han selv har omtalt med Stolthed i sin ovennævnte Skrivelse til Sorø Akademi i Anledning af Vurderingen af hans Bibliotek i 1846 — er just *det*, der gør hans Haandbogsamling til noget ganske for sig selv. En polyhistorisk Haandbogsamling paa 178 Værker indbundne i 550 Bd., der tilsammen fylder over 50 løbende Meter, saa at Gennemsnitsbindet er 11 ctm tykt, medens adskillige er over 16 ctm, det tykkeste: 20 over Ryggen og 23 paa Midten, saa at man, naar man ser sig om i denne Samling, tror, at man lider af Platyopi eller „Bredsyn“; hvor man kan regne, at der i lille og stor Kvart og Folio er indsat et samlet Antal af mellem 150,000 og 200,000 rene Blade — af hvilke de allerfleste er lige saa blanke, som da de blev sat ind: dette er allerede en „Mærkelighed“.[1] Og det er mere at undres paa, at Bastholm endnu i sit 80. Aar lod et Værk gennemtrække, end paa at han i sit 50. Aar var klar over, at eet Liv ikke strakte til, men kun Eftertiden kunde fuldføre hans Danaideprojekt. Naar han saa til denne Kraftpræstation føjer sine Indlæg af Illustrationer, Kort og Udsnit, saa vil vist Betegnelsen „fænomenal“ ikke være misvisende. —

[1] Som et Eksempel kan nævnes, at F. H. Köhler: Urbs Roma . . . Ansichten mit erläuterndem Text. 2. Lief. Lpz. 1829, der indeholder 37 Bl. Tekst, har faaet 400 rene Blade indsat, af hvilke 10 er beskrevne. Ved 27 graa Blade er der inddelt til et Register.

Nogle Eksempler paa Haandbogsamlingens Art og Fremgangsmaadens Resultater for selve Bøgernes Vedkommende vil maaske give et Begreb. Der findes saaledes:

Funke: Neues Realschullexicon . . . Braunschw. 1800, 5 Bd., indb. i 5 Bd., som fylder 96 ctm. — Knigge: Über Umgang mit Menschen. Hann. 1799: 3 Bd. — Gaspari u. a.: Vollst. Handb. der neuesten Erdbeschreibung, 23 Bd., Weim. 1819—25. De 15 Bd. indb. i 35 Bd., de 8 Bd. ikke gennemtr. — Neueste Länder- und Völkerkunde . . . Weim. 1807—27, 22 Bd.: deraf 9 ikke gennemtr.; de øvrige 13 Bd. indb. i 21 Bd. — Ritter: Die Erdkunde . . . 2. Aufl. Berl. 1822—51, 14 Bd.; de 8 af dem gennemtr. og indb. i 17 Bd. — Cuvier findes i Haandbogsamlingen i en fransk, en dansk og en tysk Udg.; den sidste: Das Thierreich . . . nach der 2. Ausg. übers. von Voigt, Leipz. 1831—43, 6 Bd. indb. i 16 Bd. — Fleischer: Forsøg til en Naturhist. Kbh. 1791—96, 5 Dele, indb. i 18 Bd. — Ersch: Handb. der deutsch. Litteratur . . . Neue Ausg. Lpz. 1822—37, 4 Bd. indb. i 9 Bd. stort 4°. — Pauly: Realencyclopädie der class. Alterthumswissenschaft. Stuttg. 1839—52, 7 Bd. indb. i 19 Bd. — Jöcher: Allg. Gelehrten Lex. Lpz. 1750—51, 4 Bd. 4°, indb. i 9 Bd. Fol. — Do. Fortgesetzt von Adelung und Rotermund 1784—1819. 6 Bd., 4° indb. i 16 Bd. Fol.

Hvad nu hans Illustrationsmetode angaar, da viser den, at han hører til den Kategori af Bogsamlere, som har faaet Navn af „Grangerister“.[1] *J. Grangers* „Biographical History of England adopted to a catalogue of British heads“ (1769) har ufrivillig været Navngiver, idet den særlig blev efterstræbt af disse „Udenoms-

[1] De efterfølgende Oplysninger er tagne fra *G. A. E. Bogeng:* Umriss einer Fachkunde für Büchersammler. Nikolassee 1911.

Illustratorer“. De samler nemlig hvorsomhelstfra et saa stort Illustrationsmateriale som muligt, der har Relation til et Værk, som de har kastet deres Kærlighed paa. Den ældste kendte Grangerist var en Englænder, *Nicholas Farrer* (1. Halvdel af 17. Aarh.) og hans Samlerværk „Concordance of the four Evangiles“ findes nu i British Museum. Der er senere af driftige Forlæggere udgivet Bøger, hvor kun den ene Side af hvert Blad er trykt, den anden blank, saaledes, at — om man vil — to halve Bøger udgør en hel. De blanke Sider bruges saa til at anbringe „Illustrationerne“ paa. En fransk Grangerist fra forrige Aarhundrede, *de Mussey*, ogsaa kaldet „l'amoureux de Madame de Sévigné“, havde ladet hendes „Lettres“ (éd. Grouvelle) indbinde i Folio med indlagte Emaljer paa Bindene; og alt det Billedstof, han kunde komme over, der havde den svageste Forbindelse med hans for to Aarhundreder siden gravlagte „tilbedte“, satte han ind i disse Bøger, idet han ubarmhjertig skar selv de skønneste Kobbere til, som det passede hans Formaal. Han ruinerede sig ved sin Mani og maatte senere sælge Værket Blad for Blad for at opholde Livet. En Engelskmand af Lauget, *A. H. Sutherland*, samlede „Udenoms-Illustrationer“ til Folioudgaven af Clarendons History of the Rebellion, Clarendons life og Burnets History of my Times i 6 Bd. og det fyldte i den Grad hans Liv, at hans Hustru efter hans Død (1820) ansaa det for en pietetsfuld Gerning at fortsætte hans „Livsværk“. Det svulmede op til 61 Bind, havde kostet 20,000 Pund og omfattede o. 20,000 Billeder. Dette Værk skænkede hun til the Bodleian Library i Aaret 1837.

I Sammenligning hermed er Bastholm trods alt naturligvis kun i Lommeformat. Men er det mon et Tilfælde, at det netop er i Aaret 1837, at man (saa vidt det har ladet sig efterspore) første Gang i Bastholms Dagbøger finder Notitsen: „Omlagde mine Kobbere,“ som fra da af næsten daglig gaar igen, indtil han afleverer sit Bibliotek — naturligvis med de kortere eller længere Pauser, som hans intermitterende Energistrømninger krævede? Der er det beklagelige, at vi mangler Dagbøgerne fra 1834—36, men selv om den umiddelbare Forbindelse ikke ligger i 1837, er det dog ret sandsynligt, at Bastholm i sin udstrakte ephemere Læsning kan have set Sutherlands „Værk“ omtalt og derfra have faaet Ideen til sine „Udenomsillustrationer“. Før 1834 har jeg ikke bemærket denne mystiske Beskæftigelse — mystisk, indtil man faar set sig om i hans „Repertorier“. Under Arbejdet i Biblioteket er jeg med Aars Mellemrum stødt paa to større engelske Portrætsamlinger: The National Portrait Gallery, Lond. 1832—34, lille og stort 8°, og Gallery of Portraits, Lond. 1832—37, stort 8°, og blev slaaet af det besynderlige, at kun Teksten fandtes, men Kobberne, som dog er det væsentligste i en Portrætsamling, er der ikke Spor af. Ved at komme ind paa en Undersøgelse af Bastholms Haandbogsamling løstes Gaaden. Der sad de nemlig i Hundredevis, fordelt „efter hans Lune og Lyst“, som han selv saa træffende siger. Naturligvis kunde han lige saa lidt her som paa andre Omraader finde en Begrænsning, men lod sin Mani komme alle Videnskaber til gode; dog særlig Geografien og Naturhistorien frembød sig som naturlige Objekter, og ved Geografien drog han Kortene ind med.

De følgende Tal er tagne fra hans „Fortegnelse paa de i mine Haandbøger fastsatte Kobbere, Kaart og trykte Blade . . . med Hensyn til Antallet“, som han afgav til Akademiet 1847, og paa hvilket Ingemanns Paategning: „Afleveres til Bibliotheket“ findes. Hovedsummerne, han kommer til, er: 10,261 „Kobbere“ (ɔ: Illustrationer af enhver Art, af og til f. Eks. fra Subskriptionsindbydelse), 1147 Kort og 3837 løse Blade. De sidste, som her blot berøres, stammer i høj Grad fra Götting. Gelehrt. Anz., fra Allg. Litteraturzeit., og en Del helt opløste Værker (se nedenfor), samt Aviser o. m. a. Om Kortene kan bemærkes, at han foruden de her anbragte, der ofte er store (f. Eks. Videnskabernes Selskabs Kort over Danmark sammenfoldede til 4°!), tillige har haft to tykke Bind Kort, af hvilke han har skaaret nogle ud til „Repertorierne“, og at der af Bibliotekets over 400 løse Kort er adskillige, som har tilhørt ham. Inden vi gaar over til at se lidt nærmere paa det, der har Hovedinteressen her, „Illustrationerne“, skal i nedenstaaende Oversigt gives et stærkt sammentrængt Uddrag af „Fortegnelsen“, oftest udtrykt i det nærmest lavere runde Tal[1]:

Billeder	Kort	Billeder	Kort
800 Portrætter		150 under Fysiologi, Anatomi, Antropologi, Fysiognomik	
400 under Antikviteter...			
25 — Teknologi			
100 — Astronomi		355 — Italien	42

[1] Her synes Haandbøgernes egne — om jeg saa maa sige „medfødte“ — Illustrationer at være regnet med; men ofte har han fra én Haandbog flyttet Illustrationer over i en anden!

Billeder			Kort	Billeder			Kort
90	under	alm. Naturhist. .		90	under	Spanien, Portugal	24
600	—	Botanik		148	—	Frankrig	19
1800	—	Zoologi		320	—	Schweiz	19
630	—	Asien	160	1610	—	Tyskland	125
210	—	Afrika	18	650	—	Østrig	50
480	—	Amerika	140	100	—	Rusland, Polen .	17
290	—	Australien	60	40	—	Belgien, Holland	15
24	—	Palæstina	10	165	—	England	18
90	—	Hellas	18	105	—	Norden	75
75	—	Rom	2	10	—	Island	7
125	—	Tyrki, Grækenl.	45	100	—	Danmark	8

Nogle af disse Tal er jo ret imponerende og anskueliggør, hvad Hovedsummerne betyder; og endda er denne Fortegnelse fra 1847, og der er enkelte Værker, der væsentlig falder ind under hans sidste 9 Leveaar i København, saa at der antagelig er kommet op mod 1000 Billeder til i disse Aar. At efterspore disse Illustrationers Oprindelse er ofte vanskeligt, i nogle Tilfælde naturligvis ugørligt; men selv hvor man kan se Billeder fra samme Værk gaa igen atter og atter, kan man staa over for Gaader, som maaske ikke lader sig løse uden af Fagmænd. Undertiden skriver han, hvor de hører hjemme, men over for selv ret store Billedsamlinger bevarer han ofte konsekvent en haardnakket Tavshed.

Blot et Blik paa Gruppen *Geografi* vil imidlertid give et Begreb om denne brogede Samling. Til dette Omraade har c. 80 Værker paa tilsammen henimod 600 Bd. maattet skatte. Fra adskillige af dem har han naturligvis kun taget et enkelt Billede; fra andre har

han taget Rub og Stub; og endelig er der nogle faa, som der ikke er det mindste tilbage af, idet Teksten har maattet dele Skæbne med Illustrationerne og lade sig sprede som Avner for Vinden. Over 200 Bd. har maattet afgive langt de fleste af deres Illustrationer. Totalt plyndret er c. 75 Bd., deriblandt de før nævnte engelske Portrætsamlinger, Ersch und Grubers Allg. Enclyclop. 1818—50, Rogishart: Les délices de l'Italie. Ogsaa Kort tog han ud af andre Værker, saaledes alle de nydelige hos J. Jansson stukne Kort til Lauremberg: Græcia antiqua . . . Amst. 1671. Blandt de helt opløste er: Meyers Universum indtil 16. Bd. Hildeburghausen 1843—54, 4°; Bertuch: Bilderbogen für Kinder, Weim. 1790—1832, 11 Bd., 4°, hvis Tekster regelmæssigt følger med Billederne, og Originalansichten der vornehmsten Städte in Deutschland . . . mit . . . Text begleitet, 1832—52, 10 Bd. 4°. Disse tre Værker stod ham alene i 220 Specier ɔ: c. 900 Kr. „gl. St.“.

At Billederne ret ofte faar en ublid Medfart er nævnt; at Pladerandene ikke respekteres er næsten en Selvfølge; at Billederne beskæres til Billedranden, ja at selve Billedet beskæres, er der nok af Eksempler paa, ligesom paa en barbarisk Sammenlægning af Kobbere. Han skriver sine Notitser i de ubeskaarne Bøgers Margin, selv i et Pragtværk som „Microcosm of London“ (se Fig. 2), bag paa Billederne, saaledes (bag paa en Aquatinte) de for det 18. Aarhundredes Søn saa betegnende Ord: „*Riva* [ved Comosøen]: Man kan ikke nægte, at Prospektet er smukt og imponerende, og desuagtet maatte man meget frabede sig at boe imellem de øde, øde Fielde op under deres Skygger“. Ogsaa paa selve Billedet noterer han, f. Eks. paa de naturhistoriske. Nænsom er han ikke.

Men nu den Eftertid, som Bastholm saa hen til som den, der skulde indfri hans Gæld til Idealerne og bruge og fuldende hans Værk? Ak ja, Bastholm var i Live et tragikomisk Fænomen, der skabte en Torso af et „collosalsk Videnskabsapparat“. Men han forskaanedes dog for at se, hvor totalt han havde forregnet sig med dette Unicum. Thi hvad har Eftertiden gjort med det? Sat det paa Pulterkamret, hvor det har staaet i snart 70 Aar og samlet Støv, — og hvilket Lag! — uden at hidtil andre end nysgerrige Fingre har bladet i et Bind i Ny og Næ. En senere Slægt vil lave et Slags Musæum af det og vise det frem, men vilde *det* have tilfredsstillet Bastholm? Ja, hvem véd! Der var saa meget „doppelte Boden“ ved ham, og han kunde trøste sig over Tabet af utallige Illusioner ved at skabe talløse nye. I sit Elysium — thi paa et saadant haabede vist egentlig denne Sjæl efter Døden, skønt han maaske vilde passe bedre i Trivialitetens Helvede med dets uhyre Bogsamling (han undslog sig, morsomt nok, lidt ilde til Mode, ved at bidrage til Thorvaldsens Museum!) — vilde han maaske sige, at det var et udmærket Mindesmærke over ham, uoverseeligt, fantastisk at se paa og blade i, — hans eget Liv, afspejlet i det Materiale, han elskede højest, og vel samtidig trøste sig (som ved „Sophrosyne“) med, at det er Efterslægtens Fejl, at den ikke kan vurdere hans Storhed.

Og dog — dog har vi ham at takke for det Bibliotek, han samlede og ønskede anbragt, hvor det maaske engang kunde komme til at gøre Nytte. Sorø Akademis Bibliotek har mangt og meget, der er skønt at se paa og sjældent at eje; og hertil har Bastholm

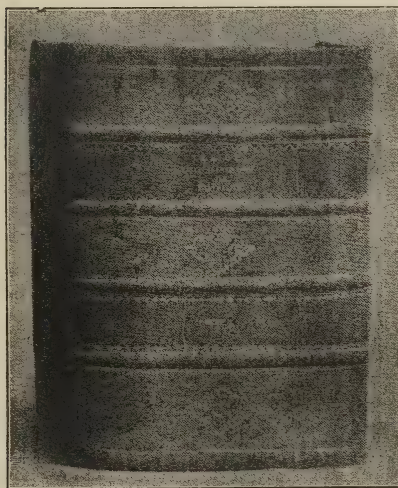
bidraget sin Del[1]. Dernæst har hans Bogsamling suppleret Bülows paa det Omraade, hvor Biblioteket vistnok ejer en sjælden fyldig Samling af Tryk, nemlig for hele Frederik VI's Tidsalder (c. 1770—1840). Disse to Bogsamlinger, af hvilke Bülows dog selvfølgelig er den lødigste, er med deres 10,000 Bind Stammen i Biblioteket, og ingen senere samlet Forøgelse kan — fraset maaske de talmæssigt langt ringere Erhvervelser fra Münters Auktion — tilnærmelsesvis sammenlignes med dem. Det er den — maaske eneste — positive Frugt af hans Livs store Mani; og der var dog *nogen* Idealitet i hans Overenskomst med Sorø, først i Formaalet, at anbringe det, hvor det kunde blive brugt, dernæst i Spørgsmaalet om, hvad han kunde vente at faa ud af det i Penge; thi han kunde med sin og sin Hustrus Konstitution ikke regne med, at han i 9 og hans

[1] Der fandtes i den Bastholmske Samling foruden en Del ældre Tryk af Værdi, baade udenlandske og danske, en anselig Række af, hvad han kaldte „Pragtværker“, som vel ikke *alle* fortjener Betegnelsen; men der var dog Værker som: Déscription de l'Egypte . . . publ. par C. L. F. Panckoucke, 2. éd. Paris 1821—30, Tekst i 8°, 24 Bd; Kobbere i stort Folio 9 Bd., der har kostet ham den nette Sum af 400 Specier, ɔ: 1600 Kr. „gl. St.“ — G. Belzoni: Narrative of the Operations and recent Discoverys in Egypt and Nubia, 3. ed. Lond. 1822, 2 Bd. & Atlas m. Kobbere, Fol. [37 Sp.] — Maximilian v. Wied-Neuwied.: Reise durch Nordamerika Cobl. 1838—41, 2 Bd. Tekst og 2 Bd. Kobbere, Fol. [30 Sp.]. Malerische Darstellung von Prag . . . 7 Bl. 1829, st. Fol. [35 Sp.] — R. Ackermann: Microcosmus of London, 3 Bd. m. illum. Kobbere, stort 4°. Lond. 1808—9 [68 Sp.]. — Lycett: Views in Australia m. illum. Kobb. 1824, Fol. [42 Sp.]. — Hoggarths Kupferstiche mit verkleinerten . . . Kopien . . . von Riepenhausen . . . Gött. 1794—1816, Fol. [25 Sp.] og mange flere, hvoraf nogle — f. Ex. Danske Mønter og Medailler —, fandtes i Bibl. i Forvejen og derfor er solgt som Dubletter. — Han elskede Bøger over Penge, paa hvilke han dog erhvervede sig bedre Forstand, end man skulde vente, — eller var det kun hans Kone?

Enke i yderligere 3 Aar skulde nyde de 400 Rdl. aarlig, saa at han i det lange Løb dog fik 4800 Rdl. ud af Renterne. Dog, det kan ikke ændre Billedet af Bastholms kaotiske Mikrokosmos, af det paradoksalt-parodiske Misforhold mellem hans Stræben og Evner, hans Planer og Resultater, hvor det gjaldt hans egen „Videnskabelighed“, og Dommen herom kan højst blive en modificeret Redaktion af hans Selvdom i Molbechs Ordbog: Stort ypped han, selv om det glipped —

Magnis tamen excidit *cæptis.*

PRECIS ELEMENTAIRE DE PHYSIQUE EXPERIMENTALE
PAR J. B. BIOT

2e ed. Paris 702 + Petit- — 1428 trykte Sider —		Vol. II 1821. 736 p. octavo — 2726 blanke Sider —

Ialt 2 Sider er beskrevne

TIL ILLUSTRATIONERNE

FIG. 1 (fra venstre til højre): I. *Dagbog 1795—97*; paa Bindet læses: „Dagbogen 1797 er især værd at læse — den indeholder meget Stof til Mskekundskab — paa Sandheden skal ingen tvivle. 1848. 25 April Bastholm". — II. *Dagbog 1825*, skrevet i en Kalender; paa venstre Side Indtægt og Forretningsdagbog, paa højre Udgift og Litterærisk do.; over den sidste staar den S. 74 citerede ugentlige Parole: „Vogt Dig . . . osv."; i nederste Rubrik t. v. paa samme Side: „Dom over Ugen: meget frisk". Paa venstre Side længst t. v. ved hver Dag: „læst"; sidste Notits: „. . . . takker Gud for mine gode Øjne (!)" — — III. *Dagbog 8.—10. Febr. 1856*; den allersidste er fra 14. Febr.; Skriften til dels ulæselig. — — IV. Et Eksempel paa et „Repertorium": „*J. K.: Cicerone in und um Neapel . . . 2 Bd. Leipz. 1829* (mit Steindrücken). 8°(!)"; fra venstre: [1] indskudt Blad med Bastholms Noter om Fundene i Pompeii; næsten alle Indskuddene er skrevet fulde; [2] indsat Blad fra „K. Th. Moritz: Reisen eines Deutschen in Italien 1786—88, 3 Th. Berl. 1792—93"; paa den skjulte Bagside Ill. fra 2. D. S. 66, paa Bagsiden ses Bastholms Noter; [3] indsat Blad fra „Pompeii, enthaltend die öffentlichen Gebäude, Anstalten etc., Leipz. 1834—35"; man ser tre litografisk gengivne Indskrifter (68—70), isprængt Bastholms Noter; [4] Hovedværkets S. 281 med Bastholms Marginalnoter; [5] Ill. (romersk Vægmaleri, en Scene fra Isisdyrkelsen) fra et Værk, hvis Litografier findes talrigt spredt i Haandbøgerne, men uden at der er anden Antydning af Værket end Bogstaverne A. d'H. (Antiquités d'Herculanum?) under hver Tavle. Det har ikke været til at efterspore, hverken i Biblioteket, som [2] og [3], eller i de Bibliografier, der staar til Raadighed. Bag ved ses forneden det næste indskudte Blad.

FIG. 2. I. *Annalerne 1812—33*, S. 167; Ann. 1825. Nederst paa Siden et Kryds (ɔ: læst). Paa denne Side omtaler han øverst sine Besøg, derefter „De indvortes huuslige Anliggender" og her, under c, 3 „Bibliotheket"; i næstsidste Linje dettes Overdragelse til „Sorøe Academie"; sidst „Personalia". — — II. „*The Microcosm of London*". Pragtværk i 3 Bd., stort 4°, udg. af Ackermann 1808—09 med Kobberstik af Pugin (Arkitekturen), Rowlandson (Staffagen), og illuminerede af Black og Hill. Værket er opskaaret til S. 64. Fra da af har B. altsaa kun interesseret sig for Ill.; ikke destomindre makulerer han i Begyndelsen de fornemme Sider (som her I, S. 6)

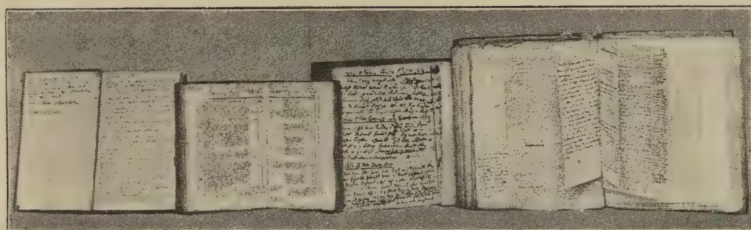

Fig. 1

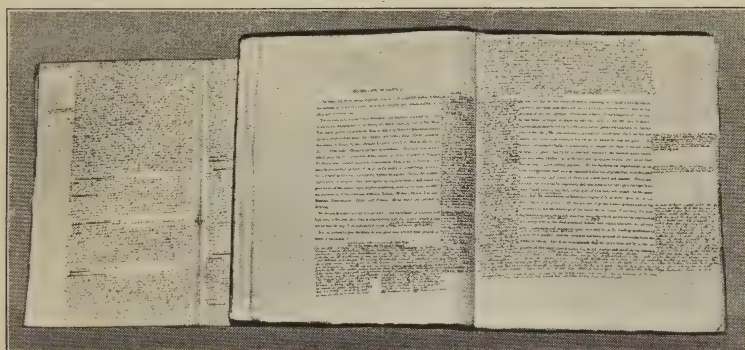

Fig. 2

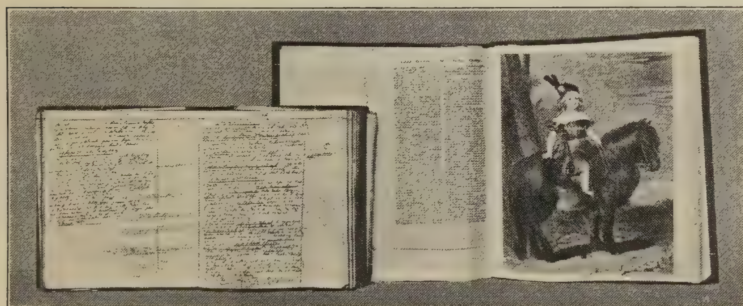

Fig. 3

med en Oversættelse i Indermarginen (den stopper hensigtsløst op ved det sidste Punktum S. 59) og med biografiske Optegnelser om Maleren Reynolds under og over Teksten.

FIG. 3. I. *Dagbog 1837—46*: Bogen er oprindelig bestemt og anvendt til et „Almindeligt geografisk og historisk Register for Middelalderen og den nyere Tids Historie og Geografi, 11 April 1815“ i 2 Bd., tilsammen 1440 S. Med dette for Øje var Siden delt i to ligestore Spalter. Da den blev indrettet til Dagbog, fik den Marginen til højre. Ind imellem Dagbogsoptegnelserne ses de oprindelige historiske og geografiske Notitser med finere Skrift. Stregerne og NB'erne i Marginen er Tegn paa, at det hele er genlæst, og det bemærkelsesværdige saaledes fremhævet. Det er 3 Dage efter Indbruddet, der bestemte ham til at søge sin Afsked og tage til Kbh. Udsigten til at gaa noget uvant i Møde fremkalder under 19. Aug. 46 mod Slutningen hans sædvanlige Resignationsudbrud: „skal finde mig i alt“, der næsten altid har Forholdet til Chr. VIII til Baggrund. Under 20. Aug. 1837 læses: „Sindet roeligt, hengiven i Guds Villie, jeg vil blot leve for at opfylde Pligter: God Punch i Aften, i Mid. Hønsekiødsuppe og Kiødet med guul Sauce“. — — II. *Molbechs Ordbog* (se S. 102 ff.) gennemtrukket i stort Kvart, med Ill. (til Ordet „Cavallerist“) i Fol., beskaaret, dog saaledes at Underskriften er ombøjet (sml. S. 108).

KRONIKER

KNUD SCAVENIUS' BIBLIOTEK

INDLEDNING

AF KNUD SCAVENIUS

FRA lille Dreng har jeg været omgivet af Bøger. Paa min Faders Gaard Gjorslev fandtes der et stort Bibliotek, samlet af min Oldefader, som havde vist den sjældne Energi at grundlægge sin tredie Samling, efter at de to første var brændte henholdsvis ved Kristiansborgs Brand i 1794 og ved Københavns Bombardement i 1807.

Min Oldefader var udpræget Bibliofil, han søgte Bøgerne i de bedst mulige Eksemplarer, medens min Bedstefar og min Far i første Række interesserede sig for Indholdet; at de ogsaa ofrede meget paa Indbindingen var mere en Fortsættelse af Traditionen end nogen virkelig Interesse for Kunsten i Boghaandværket.

Den Del af min Samling, som jeg solgte ved Auktion i 1923, var købt i Aarene 1913 til 1920; kun en mindre Del, knapt 300 Bind, stammede fra Biblioteket paa Gjorslev. Det var endnu i de første Aar let at erhverve gode Eksemplarer til en rimelig Betaling; senere er Priserne jo steget til det tidobbelte eller mere og ofte langt ud over det rimelige for Bøger, som er trykt i store Oplag og trykt saa nær vor egen Tid, at der ikke er nogen Anledning til at tro, at Størsteparten skulde være gaaet til Grunde.

Phønixbergs Eftertryk af de to første Bind af Holbergs Comedier fra 1724—25 har jeg saaledes købt for 5 Kr. og Udgaven 1731 Bind 1—3 paa Auktion i Stockholm sammen med Den danske Comoedies Ligbegængelse for 4 Kr. 50 Øre.

Det har altid moret mig at redde tilsyneladende værdiløse Stumper af sjældnere Bøger; jeg har saa af et, to eller tre defekte skaffet mig et komplet Eksemplar, som efter at være renset og vasket og iklædt et

nyt Bind af en forstaaende Bogbinder er blevet et udmærket Eksemplar, og paa den Maade har jeg erhvervet det for en Trediedel af, hvad et komplet og fejlfrit Eksemplar vilde koste, selvom jeg selvfølgelig hellere havde skaffet mig det i et velbevaret samtidigt Bind. Jeg véd godt, at for den, der regner sig som en sand Bogven, er dette at have sine Bøger i Tidens Bind det eneste saliggørende, men naar man samler den gamle danske Litteratur og kun ønsker førsteklasses Bind, er en Menneskealder ikke tilstrækkelig, hvis der da ikke skal være altfor mange Huller i Samlingen, og den Litteratur, som udkom mellem 1850 og 1900, vilde blive saa godt som udelukket, da ingen i dette Tidsrum interesserede sig for eller vilde ofre, hvad et Hellæderbind kostede.

Endelig maa jeg bekende, at den levende Litteratur, den vi er samtidige med, altid har haft min største Interesse, og jeg har ofte ofret mange Penge paa at give en Bog, jeg satte Pris paa, et smukt Bind trods det elendige Papir og tarvelige Tryk, som vore Forlæggere ofte mener at kunne byde Bogkøbere i vore Dage.

Krigstidens Bibliofiludgaver var ikke alle saa slette, som det nu er bleven Mode at fortælle. *Aage Marcus* og *Kai Friis-Møller* skabte flere helt gode Bøger, medens et Forsøg, som Gyldendal gjorde med at prøve ved Siden af det almindelige Oplag at tage en Del Aftryk paa bedre Papir, ikke gik, vistnok fordi det Udvalg, der blev gjort af Bøger værdige til et saadant bedre Udstyr, ikke altid var det bedste. Det er maaske ogsaa mere, end vort beskedne Bogmarked er i Stand til at bære.

AUKTIONEN OVER SAMLINGEN

AF HERMAN LYNGE

En af de smukkeste og fineste Privatsamlinger af dansk og norsk Litteratur blev i Dagene fra d. 12. til 17. Marts 1923 bortsolgt ved Auktion i København. Den tilhørte Direktør Knud Scavenius og var enestaaende, dels fordi der i den fandtes ualmindelig mange sjældne Bøger, og dels fordi de alle var i udsøgte og dadelfri Eksemplarer. Den omhyggelige Samler havde tillige sat særlig Pris paa smukke Indbindinger, baade de ældre originale, samtidige Bind og for de nyere Bøgers Vedkommende skønne og kunstfærdige Bind udført af første Klasses Bogbindere f. Eks. Jakob Baden, Petersen & Petersen, G. Hedberg i Stockholm o. a. Da Kataloget giver tilstrækkelige Oplysninger, skal der ikke gaas nærmere ind herpaa[1]. Samlingen omfattede c. 3500 Bind og der betaltes gennemgaaende gode Priser; det viste sig, at der stedse er Købere til sjældne og velholdte Bøger. Det kongelige Bibliotek købte mange af de bedste Indbindinger, og Universitets-Biblioteket i Kristiania erhvervede bl. a. det yderst sjældne Værk Nr. 2719 B. Roque, Christian d. VI.s Rejse i Norge. 1733.

Da Priserne ved denne Auktion for største Delen var begrundet paa Indbindingerne, giver de som oftest et noget fejlagtigt Begreb om Bøgernes Værdi, jeg har derfor behandlet denne Auktion for sig selv og ikke optaget den i den aarlige Oversigt over Bogauktionerne. Jeg anfører nedenfor de vigtigste Priser og har som Regel kun medtaget de Bøger, der opnaaede 50 Kr. og derover. Titlerne er noget forkortet, iøvrigt henvises til det trykte Katalog. Der indkom ved Salget Kr. 95.864,15 (uden Auktions-Salær).

[1] Beskrivelser og Afbildninger af en Del af Bindene findes i: Th. Johansen, Lidt om Knud Scavenius' Bogsamling. Kbh. 1923.

7. JEPPE AAKJÆR, Rugens Sange og andre Digte. Kbh. 1906. meget eleg. ib. m. Omslag i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 100,00.
22—24. Læsendes Aarbog for 1799—1801, udg. af K. H. Seidelin, m. Portr. Kbh. ib. 50,00.
25—62. Danmarks Adels Aarbog. 1—37 Aarg. 1884—1920, m. Dødsliste. Kbh. ib. 135,00.
63—113. Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie, udg. af d. kgl. nord. Oldskrift-Selskab. 1866—1916. Kbh. smukt ib. m. Guldsnit (J. Baden). 260,00.
114. E. AARESTRUP, Samlede Digte. Ny Udg. Kbh. 1899, meget eleg. og kunstnerisk indb. i Helskindbd. m. Guldsnit (J. Baden). 95,00.
126—32. Kunstmuseets Aarsskrift. 1914—20. m. Illustr. Kbh. 4:o, uib. 100,00.
136. S. ABILDGAARD, Beskrivelse over Stevens Klint. Kbh. 1759. 4:o, m. Kobb. sm. ib. 30,00.
163—64. H. C. ANDERSEN, Eventyr fortalte for Børn (1—3 H.) Kbh. 1837. — Andet Bind (1—3 H.). Kbh. 1842. Papbd. 360,00.
168. — Gesammelte Märchen, m. 112 Illustr. nach Originalzeichnungen v. V. Pedersen. Leipzig 1849. ib. 150,00.
169. — Eventyr, m. 125 Illustr. efter Originaltegninger af V. Pedersen. Kbh. 1850. ib. 70,00.
179—80. — Eventyr. Verdensudgave illustr. af H. Tegner. 1—2. Kbh. 1900. 4:o, meget elegant indb. (af G. Hedberg, Stockholm) i forskelligt farvet Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit. 280,00.
181—82. — Eventyr og Historier, illustr. af Vilh. Pedersen. Kunst-Udgave. 1—2. Kbh. 1903 (trykt paa Japan-Papir). Meget elegant indbundet (af J. Baden) i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit. 165,00.
197—200. M. ANDERSEN NEXØ, Pelle Erobreren. Folkeudgave. 1—4. Kbh. og Krist. 1906—10. smukt indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 80,00.
202—4. P. ANDRÆ, Via Appia. 1—3. Kbh. 1882—89. sm. indb. (J. Baden). 68,00.
207—30. Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie, udg. af d. kgl. nord. Oldskriftselskab. 1836—65. sm. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 100,00.
232—51. Architekten. Meddelelser fra Akademisk Architektforening. 1—20 Aarg. 1899—1918. sm. indb. (J. Baden). 145,00.
253. N. LAURITZSON ARCTANDER, Ligprædiken over Fru Elizabeth Schram, Henrich Belows til Spötterup Husfrue, 21/12 1600. Kbh. 1601. indb. i (moderne) Hellæderbd. m. Guldsnit og Forgyldning (G. Hedberg, Stockholm). 300,00.
270. S. ASPACH, Lig-Prædiken over Frue Elisabeth Westengaard 25/6 1728. Kbh. Fol. Hellæderbd. 50,00.
288. (CARL BAGGER.) Min Broders Levnet. Kbh. 1835. ib. 50,00.
314. HERM. BANG, Haabløse Slægter. Kbh. 1880. meget elegant ib. i Skindbind med Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 110,00.

KNUD SCAVENIUS
Fotografi

323. Herm. Bang, Stille Eksistenser. Fire Livsbilleder. Kbh. 1886. eleg. ib. (m. Omslag) i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 120,00.
324. — Stuk. Kbh. 1887. eleg. ib. (m. Omslag) i Helskindbd. m. Forgyldning, Ornamenter og Guldsnit (J. Baden). 70,00.
342. Fr. Beckett, Københavns Raadhus opført 1893—1905. Kbh. 1908. Folio. (Nr. 17 af 20 numererede Eksemplarer paa haandgjort japansk Papir, ubeskaaret) m. Ill. meget elegant indb. i Hellæderbind med Forgyldning og Guldsnit foroven (J. Baden). 180,00.
344—45. C. A. Been, Danmarks Malerkunst. 1—2. Kbh. 1902—03. 4:o, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit. 160,00.
350. Kort og sandfærdig Beretning om den viit-udraabte Besettelse udi Tistæd. Kbh. 1699. ib. 160,00.
355—60. Vilh. Bergsøe, Erindringer. 1—6 Bd. Kbh. 1898—1907. sm. indb. m. Omslag (J. Baden). 55,00.
362. Vitus Bering, Florus Danicus. Otthiniæ 1698. Folio. m. kobb. Portræt. Hellæderbd. 80,00.
372—73. Beskrivelse over danske Mynter og Medailler i den kongelige Samling. 1—2. m. Kobbere. Kbh. 1791. Folio. Hellæderbd. m. Forgyldning. 125,00.
375. Biblia, udsæt paa Danske. Prentet i Københaffn af Ludow. Dietz 1550. Folio. indb. i Hellæderbind m. Blindtryk, Guldsnit og Spænder. 610,00.
376—83. Bibliotheca Norvegica. Norsk Boglexikon af Hj. Pettersen. Bd. I—III. Krist. 1899—1918, 4:o, uib. 200,00.
384. Det kgl. Biblioteks gamle og ny Hjem, udgivet af Forening for Boghaandværk. Kbh. 1906. Fol. (Nr. 12 af 12 Eksemplarer trykt paa haandgjort japansk Papir) eleg. indb. i Hellæderbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 150,00.
390—99. Bidrag til Kundskab om de danske Provindsers nærværende Tilstand i oekonomisk Henseende, udg. v. d. kgl. Landhusholdningsselskab. 1—19 Bd. Kbh. 1826—44. ib. 140,00.
400—05. Bie-Kuben eller Andres Tanker. 2. Oplag ved B. J. Lodde. 1—6. Kbh. 1778. Hellæderbd. 50,00.
406—07. Charl. Dorothea Biehl, Comedier. 1—2 Deel. Kbh. 1773. Hellæderbd. 115,00.
423—25. Billeder af berømte danske Mænd og Kvinder, med Text af P. (J. P. Trap). 1—3. Kbh. 1867—69. m. Portr. ib. 62,00.
426. Billeder efter danske Malere lithograferede af Ad. Kittendorff. 186 Bl. Litografier m. Titelblad og Indholdsfortegnelse. Kbh. Folio, meget eleg. indb. i graat Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 445,00.
427—29. Billeder af Livet paa Island. Islandske Sagaer paa Dansk ved Fr. Winkel-Horn. 1—3. Kbh. 1871—76. sm. ib. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 50,00.

448. St. St. Blicher, Bør Jøderne taales i Staten? Aarhus 1813. uib. 50,00.
450. — Generalprøven i Kragehul. Comedie. Aarhus 1819. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 110,00.
454. — Trækfuglene. Randers (1838) meget elegant indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 500,00.
456. — Trækfuglene, m. Træsnit af Johannes Larsen. Helsingør 1914 (Kongstad) meget elegant indb. (m. Omslag) i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit foroven. 130,00.
457. — Vestlig Profil af den cimbriske Halvøe fra Hamborg til Skagen. Kbh. 1839. smukt indb. (m. Omslag) m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 85,00.
458. — Sommerrejse i Sverrig Aar 1836. Randers 1840. elegant indb. (m. Omslag) i Hellæderbd. med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 85,00.
464. Bj. Bjørnson, Synnøve Solbakken. Christ. 1857. ib. 80,00.
466. — Mellem Slagene. Christ. (1858) eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 130,00.
482. — Det flager i Byen og på Havnen. Kbh. 1884. eleg. indb. (m. Omslag) i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 75,00.
484. — På Guds Veje. Kbh. 1889. eleg. indb. (m. Omslag) i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 90,00.
492—97. L. Bobé, Slægten Ahlefeldts Historie. 1—6 Bd. Kbh. 1897—1912. 4:o, elegant indb. m. Guldsnit foroven (J. Baden). 220,00.
500. (L. Boesen,) Helsingøers Beskrivelse. Aalborg 1757. ib. 65,00.
501—07. Norsk Bogfortegnelse 1814—1910, udg. af M. Nissen, Botten-Hansen, S. Petersen, Th. Boeck, Feilberg og Haffner. Krist. 1848—1912. ib. 125,00.
523. Fr. Bolling, Oest-Indiske Reise-bog. Kbh. 1678. m. Kobb. — Underderviisning om Passaet-Winden. Kbh. 1678. 4:o, eleg. indb. i Hellæderbind. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 220,00.
525. A. Jenssön Borck, Det gamle og hedenske Norge. Kbh. 1711. 4:o, eleg. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 75,00.
538. J. G. Bradt, Monumenta Fredensburgica jussu Friderici V erecta. Copenhague 1769. Folio. m. 37 Kobbertavler. ib. 52,00.
567. N. K. Bredal, Gram og Signe. Et Synge-Spil. Kbh. 1756. m. Kobbere. ib. 52,00.
575. C. F. Bricka, Kong Frederik den Andens Ungdomskjærlighed. Kbh. 1873. meget eleg. indb. i rødt Helskindbd. m. rig Forgyldning og Guldsnit. 120,00.
587. H. A. Brorson, Svane-Sang. Kbh. 1765. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 90,00.
589. J. Brunsmand, Et forfærdeligt Huus-Kaars eller En sandfærdig Beretning om en gruelig Fristelse, som tvende fromme Egte-Folk i Kiøge, har været plaget med. Kbh. 1757. ib. 82,00.

590—92. CARL BRUUN, Kjøbenhavn. 1—3. Kbh. 1887—1901. eleg. indb. i Helskindbind m. rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 300,00.

593—96. CHR. V. BRUUN, Danske Uniformer. 1—4 Samling. Kbh. 1837—45. m. kolorerede Kobbere. ib. 600,00.

597—600. — Danske Theater-Costumer. 1—5 Samling. Kbh. 1826—31. 4:o, m. kolor. Kobbere. ib. 410,00.

601. — Capriciosa. 6 kolorer. Kobbere. ib. 45,00.

627. JOH. JAC. BRUUN, Novus Atlas Daniæ. I Tome. Siælland m. 50 Kobbere, samt de senere udkomne 10 Blade Prospekter fra Jylland, Fyen og Lolland-Falster (Krohn 616—25). Kbh. 1761. Folio, meget eleg. indb. i Hellæderbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 325,00.

636. MALTE CONRAD BRUUN, Jerusalems Skomagers Rejse til Maanen og efterladte Papirer, et Ugeskrift. I. 1796. ib. (J. Baden). 58,00.

658. BUTTY, Beskrivelse over Statuen til Hest, som det Asiatiske Compagnie har helliget Frederik d. Femtes Ære. 1774. m. Kobbere. Folio. ib. 50,00.

663. LUDV. BØDTCHER, Digte, ældre og nyere. Kbh. 1856. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 87,00.

683—85. J. O. BØVING-PETERSEN og W. DREYER, Vor Klodes Dyr. 1—3. Kbh. 1903. 4:o, eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning (J. Baden). 150,00.

688—95. C. CANTU, Verdenshistorie. overs. af E. Holm og Ph. Weilbach. 1—8. m. Register. Kbh. 1871—79. ib. 55,00.

700. J. CATZ, Den christelige Hustrue, fordansket af Sev. Terckelsen. Kbh. 1675. 4:o, m. Kobbere, eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 100,00.

701. A. CELICHIUS, Beretning om de Mennisker, huilke aff Angist, Fortuilelse eller andre Aarsager, sig selff dræbe oc affliffue, fordansket ved Johann. Egenovium. Kbh. 1623. Pergamentbd. 80,00.

707. C. CHRISTENSEN, Hørsholms Historie. Kbh. 1879. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 185,00.

712—17. Kong Christian d. Fjerdes egenhændige Breve, udg. af C. F. Bricka og J. A. Fridericia. 1—7 Bd. 1878—91. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 105,00.

736. G. CIEGLER, Verdsens Speyl, paa Danske udsat af Lauritz Christensøn i Helsingør. Kbh. 1648. 4:o uib. 70,00.

737—40. JUL. CLAUSEN, Illustreret Verdens-Litteraturhistorie. 1—3. (4 Bind) Kbh. 1901. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 60,00.

743. PEDER CLAUSSÖN, Norriges oc omliggende Øers sandfærdige Bescriffuelse. Kbh. 1632. 4:o, Helpergamentbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 210,00.

752. J. F. CLEMENS, Udsigter i Sanderumgaards Have. 1798—1803. 13 Blade Kobbere. 4:o. (Krohn 801). 82,00.

770. SV. DAHL, Haandbog i Bibliotekskundskab. 2. Udg. Kbh. 1916. meget

eleg. indb. (m. Omslag) i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (Petersen & Petersen). 90,00.

778—80. Dania. Tidsskrift for Folkemål og Folkeminder, udg. af O. Jespersen, Kr. Nyrop og V. Dahlerup. 1—10. Kbh. 1890—1903. sm. indb. (J. Baden). 54,00.

781—87. Danmark, et malerisk Atlas tegnet af C. F. Christensen, stukket af J. Gray m. poetiske Vignetter af J. L. Heiberg. I—II Bds. 1 H. Kbh. 1842—43. 4:o, uib. 60,00.

788—91. „Dannerliteratur". Samling af 42 forskell. samtidige Skrifter om Grevinde Louise Danner. 1852. st. hæft og uindb. 50,00.

798. PETER DASS, Nordlands Trompet samt Viser og Vers, udg. af A. E. Eriksen. Krist. 1874. m. Portr. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 50,00.

799. J. B. DAUGAARD, Om de danske Klostre i Middelalderen. Kbh. 1830. 4:o, ib. 50,00.

800—03. J. DAVIDSEN, Fra det gamle Kongens København. 1—2. Fra vore Fædres Tid. Københavnerliv i ældre og nyere Tid. Kbh. 1880—89. m. Illustr. eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 175,00.

804. L. J. DEBES, Færoæ & Færoa reserata d. e. Færøernes og Færøiske Indbyggeris Beskrifvelse. Kbh. 1673. m. Kort. Pergamentbd. 100,00.

824—33. Kjøbenhavns Diplomatarium, udg. af O. Nielsen. 1—8. m. Registre. Kbh. 1872—87. sm. indb. 147,00.

840. H. DRACHMANN, Dæmpede Melodier. Kbh. 1875. eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 50,00.

860. — Fjæld-Sange og Æventyr. Kbh. 1885. eleg. indb. (m. Omslag) i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 50,00.

867. — Troldtøj, m. Illustr. Kbh. 1889—90. 4:o, eleg. indb. i Hellæderbd. med Blindtryk og Guldsnit (J. Baden). 92,00.

868—69. — Forskrevet —. Roman. 1—2. Kbh. 1890. eleg. indb. (m. Omslag) i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 122,00.

890. Den ældgamle Normands, Chr. Jacobsen Drakenbergs Levnets-Beskrivelse, m. Portr. Viborg 1774. samt 10 forskell. Smaaskrifter fra Aarene 1775—78. ib. 90,00.

891. Draumkvæde, et Digt fra Middelalderen, udg. af Forening for norsk Bogkunst v. Moltke Moe, m. Illustr. af Gerh. Munthe. Krist. 1904. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 50,00.

897. C. W. ECKERSBERG, Lotterisedlen. 6 Blade Kobbere stukne af J. F. Clemens. 125,00.

906. P. FRIIS EDVARDSEN, Underretning om Schielschiør Kiøbstæds gamle og nu værende Tilstand. Sorøe 1759. 4:o, Hellæderbd. 100,00.

915. CARL ELBERLING, Breve fra en Bogelsker, udg. af Forening for Boghaandværk. Kbh. 1909. 4:o, indb. (m. Omslag) i grønt Helskindbind m. Guldsnit foroven. 55,00.

922. CHR. ERICHSÖN, Viborg Byes Beskrivelse. Kbh. 1727. ib. 52,00.
940. J. ESSENDRUP, Beskrivelse over Lier Præstegield i Aggershuus Stift Norge. Kbh. 1761 m. Kobb. ib. 47,00.
949—52. JOH. EWALD, Samtlige Skrifter. 1—4. m. Kobbere. Kbh. 1780—91. (Skrivepapir) indb. i smukke samtidige Bind. 126,00.
953—56. — Samtlige Skrifter, udg. af F. L. Liebenberg. 1—8. Kbh. 1850—55. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 75,00.
962. PETER FABER, Den tappre Landsoldat, m. Musik af E. Hornemann. Kbh. (1848). eleg. indb. i Hellæderbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 67,00.
975. Fabler for det smukke Kiøn, overs. af St(anley). Kbh. 1760. m. Kobbere. ib. 52,00.
979. CHR. FALSTER, Den daarlige Udenlandske Reyse. Kbh. 1752. — Verden som Et Doll-Huus. Kbh. 1751. — Den U-tidige Rang-Syge. Kbh. 1750. — Disse Tiders onde Optugtelse. 5. Opl. Kbh. 1749. — Daarers Alamodiske Leve-Regler. Kbh. 1749. — Den uforsvarlige Recommendation. Kbh. 1749. — Betænkning om Frieri og Giftermaal. Kbh. 1750. — (S. Ryberg) Formaning til at overbære sin Næstes Feyl. Kbh. 1750. — (Th. Kingo) Sæbye-Gaards Koe-Klage. Kbh. 1752. Hellæderbd. 140,00.
981. C. L. FASTING, Fortegnelse over de udi Danmark og Norge fra Bogtrykkeriets Indførelse til 1789 udkomne danske Skrifter. Bergen 1793. indb. i Hellæderbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 270,00.
984. ANDR. FAYE, Norske Sagn. Arendal 1833. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 50,00.
988—89. H. F. FEILBERG, Jul. 1—2 Bd. Kbh. 1904. eleg. indb. (m. Omslag) i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 150,00.
990—93. — Bidrag til en Ordbog over jydske Almuesmål. 1—4 Bd. Kbh. 1886—1914. sm. indb. 100,00.
1029. 34 forskellige Folkebøger trykt i Haderslev 1801—11. uib. 52,00.
1030—37. Folkekalender for Danmark 1852—76. 1—25 Aargang, m. Illustr. og Portr. ib. 50,00.
1042—45. Grønlandske Folkesagn, opskrevne og meddelte af Indfødte, med dansk Oversættelse. 1—4 Bd. m. Træsnit. Godthaab 1859—63. sm. indb. m. Guldsnit. 205,00.
1047—55. Danmarks gamle Folkeviser, udg. af Sv. Grundtvig og Axel Olrik. 1—8 Del. Kbh. 1853—1919. 4:o, 1—7 Del eleg. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 330,00.
1057—63. Forsøg i de skiønne og nyttige Videnskaber, ved et patriotisk Selskab. 1—7 Bd. Kbh. 1764—79. indb. i (moderne) Helskindbind m. Forgyldning (J. Baden). 255,00.
1069—72. Historiske Fortællinger om Islændernes Færd hjemme og ude, udg. ved N. M. Petersen. 1—4. Kbh. 1839—44. ib. (J. Baden). 50,00.

1074—78. Fra Arkiv og Museum. Studier og Aktstykker udg. af Østifternes histor.-topograf. Selskab. 1—5 Bd. Kbh. 1899—1915. sm. indb. (J. Baden). 95,00.

1094. Danske Folkeviser med Tegninger af danske Kunstnere, udg. af Foreningen „Fremtiden". 1 Bd. Kbh. 1897. — Billeder af danske Kunstnere til Digte af ældre og nyere Forfattere. 1—2 Bd. Kbh. 1889—95. Folio. meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 100,00.

1101—02. M. FRIEDENREICH, Kong Christian d. Femtes Krigs-Historie 1675—79. 1—2. Kbh. 1758—65. 4:o, Hellæderbd. 50,00.

1104. HANS FRIIS, De norske Findlappers Beskrivelse, udgivet Anno 1740. Kbh. m. Kobb. eleg. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 152,00.

1111. CLAUS FRIMANN, Poetiske Arbeider. I Samling. Kbh. 1788. — Almuens Sanger. Kbh. 1790. ib. 72,00.

1114—15. M. FRYDENSBERG, Det danske Oldenborgske Kongehuus i Vers og Kobber. I—II 1 H. (alt d. Udkomne). Kbh. 1763. m. Kobbere. (I paa stort Skrivepapir indb. i Hellæderbd. II 1 H. ib.) 60,00.

1116. Læsebog med 22 Billeder for Smaadrenge og Smaapiger, tegnede af L. Frølich, udførte hos Kittendorff & Aagaard. 1854 st. hæft. 57,00.

1117. LOR. FRØLICH, Amour et Psyché d'après le roman d'Apulée. 20 planches à l'eau-forte. Paris 1862. Folio. 80,00.

1118. Den ældre Eddas Gudesange. Tegninger. Særtryk i 25 Eksemplarer, trykt i Fagskolen for Boghaandværk. Kbh. 1900. Tv. Folio. sm. ib. 82,00.

1119—20. M. GALSCHIØT, Danmark i Skildringer og Billeder af danske Forfattere og Kunstnere. 1—2. Kbh. 1887—93. Fol. eleg. indb. i blaat Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 130,00.

1125. H. TH. GERNER, De Wiisis Oeconomia og Politica practico sacra. Kbh. 1662. Folio. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 50,00.

1126. — Epitome philologiæ Danicæ eller: Et kort Begrib paa det beste oc zirligste Danske Sprocks Lyst oc Artighed. Kbh. 1690. Pergamentbind. 100,00.

1127. — Orthographia Danica eller Det Danske Sproks Skriffverictighed. Kbh. 1679. ib. 38,00.

1128—31. J. CHR. GERSON, Den nye Børneven, illustr. Tidsskrift for Børn. 1—2 Bd. Kbh. 1848—50. m. Ill. uib. 150,00.

1133. R. GIELLEBØL, Beskrivelse over Hölands Præstegield i Agershuus Stift i Norge. Kbh. 1771. m. Kobb. (paa Skrivepapir) eleg. indb. i samtidigt rødt Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit. 90,00.

1147. K. GJELLERUP, Minna, m. Tegninger af Gerh. Heilmann. 2. Opl. Kbh. 1899. eleg. indb. (m. Omslag) i Pergamentbind med Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 65,00.

1149—52. CHR. GIESSING, Nye Samling af danske, norske og islandske Jubel-Lærere. I—III. 1 Bd. Kbh. 1779—86. 4:o, Hellæderbd. 50,00.

1162. M. GOLDSCHMIDT, En Jøde. Novelle af Adolph Meyer. Kbh. 1845. eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 170,00.
1164. — Fortællinger af Adolph Meyer. Kbh. 1846. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 50,00.
1179. OL. GOLDSMITH, Præsten i Wakefield, overs. af St. St. Blicher. Kbh. 1837. ib. 70,00.
1181—1182. H. J. GRAAE, Arier og Sange. 1—2. Kbh. 1773—77. (Skrivepapir) Hellæderbd. 92,00.
1183. JACOB GRAAH, Poëtisk Tids-Fordriv. 1—2 Tome, Kbh. 1751. Hellæderbind. 45,00.
1184. W. A. GRAAH, Undersøgelses-Reise til Østkysten af Grønland 1828—31. Kbh. 1832. 4:o, m. Kobbere. ib. 102,00.
1189—91. GERH. GRAN, Nordmænd i det 19de Aarhundrede. 1—3. Krist. 1914. m. Portr. sm. indb. (m. Omslag) m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 60,00.
1200. N. F. S. GRUNDTVIG, Optrin af Nordens Kæmpeliv. 1—2. Kbh. 1809—11, eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 52,00.
1202. — Kvædlinger eller Smaakvad. Kbh. 1815. (Skrivepapir) eleg. indb. i Hellæderbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 102,00.
1203. — Heimdall. Dansk Nyaars-Gave for 1816. Kbh. eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 42,00.
1210. — Nyaars-Morgen, et Rim. Kbh. 1824. ubeskaaret m. Omslag, eleg. ib. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 70,00.
1212. — Krønike-Riim til Børne-Lærdom. Kbh. 1829. (Skrivepapir, med skreven Dedikation fra Forfatteren til Prof. Molbech) indb. i Maroquin m. Forgyldning og Guldsnit. 50,00.
1243. P. GRØNVOLD, Kong Friderich d. Femtes Reyse igiennem Dannemark og Norge 1749. 35 Blade Kobbere. Tv.-Folio. eleg. indb. i Hellæderbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 2000,00.
1247—50. G. GUNNARSSON, Af Borgslægtens Historie. 1—4. Kbh. og Krist. 1912—14. sm. indb. (m. Omslag) m. Guldsnit (J. Baden). 90,00.
1253—55. Gæa, æsthetisk Aarbog udg. af P. L. Møller 1845—47. m. Illustr. Kbh. orig. Kartonn. 65,00.
1257. (R. HAAGENSEN,) Beskrivelse over Eylandet St. Croix. Kbh. 1758. 4:o, sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 55,00.
1258. Haandbog i det nordslesvigske Spørgsmaals Historie, redig. af Franz v. Jessen. Kbh. 1901. eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (Petersen & Petersen). 75,00.
1260. A. HAELWEGH, Regum Daniæ icones accurate expressæ. Hafniæ 1646. Folio m. Tekst. (102 kobberst. Portrætter) ib. 150,00.

1262—67. J. B. HALVORSEN, Norsk Forfatter-Lexikon 1814—80. 1—6. Krist. 1885—1908. sm. indb. (J. Baden). 130,00.
1291. EMIL HANNOVER, Kunstfærdige gamle Bogbind indtil 1850. Kbh. 1907. meget eleg indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 130,00.
1292. — Kunstfærdige Bogbind fra Aar 1800 indtil Nutiden. Kbh. 1913. 4:o, indb. i Helskindbind med Blindtryk, Forgyldning og Guldsnit. 55,00.
1293. — De galante Festers Maler, Antoine Watteau. Kbh. 1888. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 52,00.
1294. — Maleren Christen Købke. Kbh. 1893. 4:o, sm. indb. (J. Baden). 60,00.
1295. — Maleren Constantin Hansen. Kbh. 1901. 4:o, uib. (trykt paa japansk Papir. Nr. 25 af 25 Eksempl.) 72,00.
1296. — Maleren C. W. Eckersberg. Kbh. 1898. 4:o, sm. indb. (J. Baden). 100,00.
1297. M. A. HANNOVER, Adolph Hannovers fædrene og mødrene Slægt. Kbh. 1914. sm. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 50,00.
1302. HANS NIKOLAJ HANSEN, 50 Billeder efter Malerier og Tegninger, udg. af H. Chr. Christensen. Kbh. 1915. (Nr. 78 af 150 Eksempl.) sm. indb. (m. Omslag) m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 92,00.
1308. HENR. HARPESTRENGS danske Lægebog fra d. 13. Aarhundrede, udg. af Chr. Molbech. Kbh. 1826. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 50,00.
1315—16. C. HAUCH, En polsk Familie. Roman 1—2. Kbh. 1839. eleg. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 70,00.
1336. PEDER V. HAVEN, Reise udi Rusland (med Holberg's Betænkning). Kbh. 1743. — Forklaring over d. Chinesiske udi Rusland brugelige Regne-Bret. Kbh. 1743. Hellæderbd. 55,00.
1347. JOH. LUDV. HEIBERG, Julespøg og Nytaarsløier. Kbh. 1817. m. Nodeblad. sm. indb. (ubeskaaret) m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 41,00.
1350. — Nye Digte. Kbh. 1841. orig. Kartonn. m. Guldsnit. 50,00.
1356. J. L. HEIBERG, Italien. Kbh. 1904. eleg. indb. (m. Omslag) m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 115,00.
1359—62. Fru JOH. LUISE HEIBERG, Et Liv gjenoplevet i Erindringen. 1—4. Kbh. 1891—92. sm. indb. (J. Baden). 57,00.
1364—66. P. A. HEIBERG, Skuespil, I—III 1 H. Kbh. 1792—94 (Skrivepapir) ib. 90,00.
1367—68. — Rigsdaler-Sedlens Hændelser. 1—2. Kbh. 1789—93. ib. 75,00.
1370—71. — 2 Bind med 21 Skrifter af og om P. A. Heiberg, Stridsskrifter om Trykkefriheden m. m. 1794—99. ib. 78,00.
1372. — Ode i Anledning af det nyebyggede Skib som løb af Stabelen i Bergen. Bergen 1783. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 57,00.
1374. — Selskabs-Sang d. 25. September 1790. s. l. e. a. uib. 100,00.
1376. — Erindringer af min politiske, selskabelige og litterære Vandel i Frank-

rig. Christ. 1830. m. Portr. eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit. 110,00.

1378. WILH. HELT, Curieuse poëtiske Skrifter. Kbh. 1732. — J. Colding, Sebulon eller Søe-Havn. Kbh. 1720. 4:o, Hellæderbd. 40,00.

1381. NIELS HEMMINGSEN, Om Ecteskab. Kbh. 1605. Hellæderbd. 80,00.

1385–86. MICH. HENRICHSÖN, Liig-Prædikener. 1–4. Kbh. 1705–6. 4:o, Hellæderbd. 50,00.

1387. Heraclitus og Democritus, et Forspill. Kbh. 1748. — C. A. Thielo, Nogle korte satyriske og moralske Original-Syngespill. Kbh. 1759. — (J. Ewald,) Landsbye-Høitiden, et Forspil. Kbh. 1775. — (J. Baggesen,) Tanker ved Herr Bentzons Ægteforening med Mad. Weile 1786. Kbh. — (Balth. Bang,) Miskjendelsen, et Skuespil. Kbh. 1799. m. flere Smaaskrifter og Sange. indb. 80,00.

1409. H. F. HIORTHØY, Beskrivelse over Gudbransdalens Provstie i Aggerhuus Stift i Norge, m. Kobbere. 1–2. Kbh. 1785–86. Hellæderbd. 100,00.

1411—23. Norges Historie fremstillet af A. Bugge, Hertzberg, Johnsen, Y. Nielsen, Sars og Taranger. I—VI (i 13 Bind). Krist. 1909–17. m. Illustr. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 140,00.

1425. A. M. HIØRING, Leyers Politie. Kbh. 1661. eleg. indb. i Hellæderbd. med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 75,00.

1426. — Leyers Krantz. Kbh. 1677. eleg. indb. i Hellæderbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 57,00.

1428—38. HANS DE HOFMAN, Samlinger af publique og private Stiftelser, Fundationer og Gavebreve udi Danmark og Norge. I—XI. Kbh. 1755—80. 4:o, Hellæderbd. 160,00.

1440—43. TYCHO DE HOFMAN, Histor. Efterretninger om velfortiente danske Adelsmænd. 1—3. m. Portr. Kbh. 1777—79. 4:o, ib. 125,00.

1450. LUDV. HOLBERG, Peder Paars. Tredie Edition. Tryckt Aar 1720 m. Træsnit og Dorothea Statsmøe's Portræt (Skrivepapir). Hellæderbind. 230,00.

1451. — Samme Bog (Dorothea Statsmøe's Portræt mangler). Hellæderbind. 95,00.

1452. — En sandfærdig Viise om Peder Paars. Trykt i dette Aar (1752) med (numererede) Træsnit. — (Nordenflycht,) Qvindeligt Tanke-Spill af en Hyrdinde i Norden, overs. Kbh. 1746 m. Dorothea Statsmøe's Portr. Hellæderbd. 150,00.

1453. — Peder Paars, udg. paa nye ved et Selskab. Kbh. 1772. 4:o, m. Kobberstik af J. F. Clemens. Hellæderbd. 225,00.

1457—58. — Comoedier sammenskrevne for den Danske Skue-Plads ved Hans Mickelsen. Ite Tome 2den Edition merkelig forbedret. Tryckt Aar 1724. — Anden Tome. Tryckt Aar 1725. indb. i Hellæderbd. m. rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 3100,00.

1459. LUDV. HOLBERG, Den Danske Skue-Plads. Deelt Udi 5 Tomer. 1—3 Tome. Trykt Aar 1731. Hellæderbd. 450,00.
1460. — Den Danske Skue-Plads. Fierde og Femte Tome. Trykt paa Forleggerens egen Bekostning. (Findes tilkiøbs hos Joh. Jørg. Høpffner). — Don Ranudo de Colibrados, eller Fattigdom og Hoffærdighed, Comoedie. Kbh. 1745 (trykt af E. H. Berling). Hellæderbd. 80,00.
1461—62. — Den danske Skue-Plads, deelt udi 7 Tomer. 1—7. Kbh. (Tredie Høpffnerske Eftertryk 1790). Hellæderbd. 55,00.
1463—65. — Samtlige Comoedier ved F. L. Liebenberg. 1—3 Bd. m. Illustr. af H. Tegner (Jubel-Udgaven). Kbh. 1883—88. 4:o, indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 200,00.
1466—78. — Komedier, udg. af Jul. Martensen. 1—13 Bd. Kbh. 1897—1909. (No. 22 af 50 Eksempl. paa haandgjort Papir) eleg. indb. med Forgyldning foroven (ubeskaaret) (J. Baden). 200,00.
1479. — Den danske Comoedies Ligbegængelse, med Taliæ Afskeeds Tale. Kbh. 1746. Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 180,00.
1480. — Niels Klims Reise under Jorden, overs. Kbh. 1742. m. Kobbere. Hellæderbd. 155,00.
1481. — Niels Klims underjordiske Reise, overs. af Jens Baggesen. Kbh. 1789. 4:o, m. Kobberstik af J. F. Clemens. Hellæderbd. 270,00.
1482. — Mindre poetiske Skrifter. Kbh. 1746. m. Portr. og Kobb. Hellæderbd. 170,00.
1483. — Introduction til de fornemste Europæiske Rigers Historier. Kbh. 1711. m. Kobb. — Anhang til hans Historiske Introduction. Kbh. 1713. Hellæderbd. 205,00.
1484—85. — Introduction til de Europæiske Rigers Historier. Kbh. 1757. m. Anhang. Kbh. 1757. Hellæderbd. 45,00.
1486. — Dannemarks og Norges Beskrivelse. Kbh. 1729. 4:o, indb. i Hellæderbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 140,00.
1487. — Danmarks og Norges geistlige og verdslige Staat. Anden Edition. Kbh. 1749. 4:o, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 160,00.
1488. — Samme Værk. 3. Oplag. Kbh. 1762. 4:o, m. Portræt (Skrivepapir). Hellæderbd. 57,00.
1489—91. — Dannemarks Riges Historie. 1—3. Kbh. 1732—35. 4:o, m. Portræt. Hellæderbd. 80,00.
1492—94. — Samme Værk. 3. Opl. m. Portræt. Kbh. 1762—64. 4:o, (Skrivepapir). Hellæderbd. 60,00.
1495. — Fuldst. Underretning om d. kgl. danske Eenevolds Regierings Begyndelse og Fuldkommenhed. Kbh. 1760. m. Træsnit. Papbd. 62,00.
1497. — Den berømmelige norske Handel-Stad Bergens Beskrivelse. Kbh. 1737. eleg. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 85,00.

1498. LUDV. HOLBERG, Samme Bog. Kbh. 1757. Hellæderbd. 50,00.
1499—1500. — Almindelig Kirke-Historie, m. Fortsættelse. 3. Oplag. 1—4 Kbh. 1765—69. 4:o, (Skrivepapir). Hellæderbd. 75,00.
1501—02. — Adskillige store Heltes og berømmelige Mænds sammenlignede Historier og Bedrifter. 1—2. 2. Edition. Kbh. 1742. Hellæderbd. 75,00.
1503—04. — Adskillige Heltinders og navnkundige Damers sammenlignede Historier. 1—2. Kbh. 1745. Hellæderbd. 80,00.
1505. — Samme Bog. Hellæderbd. 47,00.
1506. — Herodiani Historie udi otte Bøger oversat paa Dansk. Kbh. 1746. Hellæderbd. 55,00.
1508. — Introduction til Naturens og Folke-Rettens Kundskab. (Moralske Kierne). 1—2 Part. Kbh. 1716—15. eleg. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit. (G. Hedberg, Stockholm). 155,00.
1509. — Naturens og Folkerettens Kundskab. Femte Edition. 1—2 Part. Kbh. 1751. Hellæderbd. 65,00.
1510. — Moralske Tanker. Deelte udi 2 Tomos. 1—2. Kbh. 1744. (Trykt paa Autors egen Bekostning). Hellæderbd. 75,00.
1511—12. — Jødiske Historie. 1—2. Kbh. 1742. 4:o, Hellæderbd. 150,00.
1513. — Moralske Fabler. Kbh. 1751. Hellæderbd. 55,00.
1514. (—) Kiøbenhavnske Samlinger af rare trykte og utrykte Piecer. I. (Holbergiana) udg. af W. Høyberg. Kbh. 1755. m. Portr. Hellæderbd. 50,00.
1515. — Lifs og Lefnets Beskrivelse af ham selv, paa Latine forfatted, overs. Bergen 1741. eleg. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 305,00.
1516. — Trende Epistler til *** hvorudi befattes det Fornemste af hans Liv og Levnet, overs. Kbh. 1745. m. Portr. eleg. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 230,00.
1517. — Samme Bog. Nyt Oplag. Kbh. 1745. Hellæderbd. 75,00.
1519—23. — Epistler. 1—5. (I 1748. II 1748. III 1765. IV 1749. V 1754). Kbh. Hellæderbd. 140,00.
1529. J. og H. G. F. HOLM, Sjællands yndigste Egne tegnede efter Naturen, m. 23 kolorerede Kobbere. Kbh. 1838. orig. Kartonn. 370,00.
1542. LUDV. HOLSTEIN, Digte. Kbh. 1895. ubeskaaret, eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit foroven (G. Hedberg, Stockholm). 94,00.
1563—72. AR. HUITFELDT, Danmarkis Rigis Krønnicke. 1—10 Bd. Kbh. 1595 —1604. 4:o, ib. 510,00.
1575. H. C. HYLLESTED, Collection complète des Uniformes de la Marine et de l'Armée Danoise. Altona 1829. Folio m. 115 kolorerede Litografier. ib. 350,00.
1590. J. P. JACOBSEN, Fru Marie Grubbe. Kbh. 1876. uib. 50,00.
1591. — Niels Lyhne. Kbh. 1880. m. Omslag. eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 190,00.

1592. J. P. JACOBSEN, Digte og Udkast. Kbh. 1886. m. Omslag. eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 180,00.

1594. P. V. JACOBSEN, Trolddom. Kbh. 1848. m. Omslag, eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 77,00.

1600. HENR. IBSEN, Catilina. Drama i tre Acter af Brynjolf Bjarme. Christ. 1850. m. Omslag (ubeskaaret) eleg. indb. i rødt Maroquin m. Forgyldning og Guldsnit. 520,00.

1604 a. — Gengangere. Kbh. 1881. m. Omslag, eleg. indb. i Helskindbind m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 50,00.

1617. JOH. V. JENSEN, Einar Elkær. Roman. Kbh. 1898. eleg. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 90,00.

1624. JENS JENSSØN W. (Scholemester udi Helsingøer), En liden Praxis Astrologica paa det tilkommendis Naadens Aar 1608. Kbh. 1608. Pergamentbind (G. Hedberg, Stockholm). 155,00.

1669—71. HENR. JÆGER, Illustreret norsk Literaturhistorie. 1—2. (3 Bind). Krist. 1896. sm. indb. (J. Baden). 52,00.

1696. JOHANNES JØRGENSEN, Pilgrimsbogen. Kbh. 1903. meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 50,00.

1703. H. V. KAALUND og J. T. LUNDBYE, Fabler for Børn. Kbh. 1845, m. Illustr. eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 160,00.

1704. — Samme Værk med et Forord af Karl Madsen. 7. Opl. Kbh. og Krist. 1908. m. Omslag, meget eleg. indb. i rødt Chagrin med rig Forgyldning og Guldsnit. 60,00.

1711. J. KAALUND, Beskrivelse over dend Insul Møen paa Alexandrinske Vers. Kbh. 1722. 4:o, eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 100,00.

1715 a. KALIDASAS, Sakuntala. Skuespil overs. af M. Hammerich. m. Illustr. Kbh. 1845. Papbd. m. Omslag. 55,00.

1717—21. O. KALKAR, Ordbog til d. ældre danske Sprog (1300—1700). 1—5. Kbh. 1881—1918. sm. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 165,00.

1724. HAR. KIDDE, Helten, Roman. Kbh. 1912. m. Omslag. meget eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 90,00.

1731—37. S. KIERKEGAARD, Samlede Værker. 1—14. Kbh. 1901—06. eleg. indb. i helt Skindbind m. Linieforgyldning og Guldsnit (J. Baden). 365,00.

1738—48. —'s Papirer, udg. af P. A. Heiberg og V. Kuhr. 1—9. (11 Bind). Kbh. 1909—20. uib. 85,00.

1750. J. KIERULF, Journal og Beskrivelse over Kong Christian d. VI og Dronning Deres foretagende Reise til Kongeriget Norge Aar 1733. Kbh. 1745. Fol. m. Træsnit. ib. 250,00.

1751—52. J. KINCH, Ribe Bys Historie og Beskrivelse. 1—2. Ribe og Odder 1869—84. sm. indb. (J. Baden). 45,00.

1753. THOMAS KINGO, Aandelige Siunge-Koors Anden Part. Anno 1681. Helskindbind m. Forgyldning. 50,00.

1761—62. N. KJÆRBØLLING, Skandinaviens Fugle, 2. Udg. ved Jon. Collin. Kbh. 1875—77. m. Atlas i Fol. indeh. 107 kolor. Tavler. meget eleg. ib. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 240,00.

1763. Kjøbenhavn som den er og som den burde være. Kbh. 1914. m. Illustr. af Kr. Kongstad, m. Omslag, meget eleg. indb. i rødt Chagrinbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 97,00.

1766—69. Kjøbenhavns flyvende Post, udg, af J. L. Heiberg 1827—28 og 1830, samt Interimsblade No. 1—135. 1834—37. Kbh. 4:o, sm. indb. (J. Baden). 85,00.

1772. „Kiøbenhavns Rariteter". En Samling af danske, kobberstukne, satiriske Billeder (93 Stykker) fra Tiden 1784—1819, opklæbede i et Foliobind. ib. 350,00.

1775. T. DE KLEVENFELD, Nobilitas Daniæ ex Monumentis. (Nobilitatis Danicæ Clypei sive Insignia). Hafniæ 1777. 34 Blade Kobbere. Folio. ib. 65,00.

1819—31. EV. TANG KRISTENSEN, Gamle Folks Fortællinger om det jyske Almueliv. 1—6 Afdeling og Tillægsbind 1—6. Kbh. og Aarhus 1891—1905. uib. 50,00.

1866. A. C. KROG, Samlede Efterretninger om Viborg Bye. Viborg 1779. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 50,00.

1869. PIETRO KROHN, Fortegnelse over Lorens Frølichs Illustrationer, Raderinger m. m. Kbh. 1900. 4:o, ubeskaaret med Omslag. (Nr. 23 af 25 Ekserrpl. paa japansk Bøttepapir) m. Illustr. meget eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit foroven. 110,00.

1874—77. Kunst, udg. af Alfr. Jacobsen. 1—7 Aargang, med Bilag (Raderinger). Kbh. 1899—1906. 4:o og Folio. m. Illustr. eleg. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 150,00.

1899. G. L. LAHDE, Klædedragter i Kjøbenhavn, m. 36 kolor. Kobbere (c. 1820—30). 4:o, indb. 210,00.

1900. — Mindesmærker ved Kjøbenhavn. Kbh. (1801—11). 4:o, m. Kobbere samt kobberst. Titelblad, eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 200,00.

1902—04. — Samling af fortjente danske Mænds Portraiter. 1—3 Deel. Kbh. 1798—1806. m. Portr. (Skrivepapir). ib. 110,00.

1905. — Portrætter med Biographier af Danske, Norske og Holsteenere. 1—6 Hefte. Kbh. 1805—06. m. Portr. ubeskaaren. ib. 65,00.

1910. J. LANDT, Forsøg til en Beskrivelse over Færøerne. Kbh. 1800. m. Kobbere. ib. 50,00.

1917. JUL. LANGE, Menneskefiguren i Kunstens Historie, udg. af P. Købke. Kbh. 1899. m. Ill. elegant indb. i Helskindbd. med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm), 130,00.

1918. Jul. Lange, Billedkunstens Fremstilling af Menneskeskikkelsen. 1—2. Kbh. 1892—98. 4:o, m. Illustr. eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 95,00.

1919—21. — Udvalgte Skrifter, udg. af G. Brandes og P. Købke. 1—3. Kbh. 1900—03. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 52,00.

1942. Alfr. Larsen og E. Schiødte, Gamle københavnske Huse og Gaarde. Kbh. 1894. eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit. 85,00.

1969. Knud Leem, Beskrivelse over Finmarkens Lapper. Kbh. 1767. 4:o, m. 100 Kobbere. Hellæderbd. 775,00.

2005. H. C. Bering Liisberg, Rosenborg og Lysthusene i Kongens Have. Kbh. 1914. 4:o, m. Omslag, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit. 120,00.

2011. Liselund, af L. Bobé og Chr. Ax. Jensen. Kbh. 1918. Fol. m. Illustr. meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit foroven (G. Hedberg, Stockholm). 125,00.

2015—17. Lomme Bog for Skuespilyndere, udg. af Fr. Schwartz. 1784—86. m. Kobbere. Kbh. ib. 55,00.

2018. Lommebog for Skuespilyndere, udg. af Rahbek. Kbh. 1788. m. Portr. ib. 45,00.

2026. Then Zelands low paa ræt dansk. Prentet udi Kiøbenhaffn 1576 aff Matz Wingaardt. 4:o, indb. i (moderne) Hellæderbd. m. Blindtryk og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 125,00.

2026a. Den rette jüdske Lowbog. Prentet i Kiøbenhaffn 1590 aff Matz Vingaardt. 4:o, (Skrivepapir). ib. 100,00.

2027. Den jüdske Lowbog, med Christian III's, Friderich II's og Christian IV's Recesser, Breffue, Gaards-Ret, Søe Ret m. m. Kbh. 1643—44. 4:o, m. Kobb. Hellæderbd. 80,00.

2028. Kong Christian den Femtis Danske Lov. Kbh. 1683. 4:o, m. Portr. (paa stort Skrivepapir) Hellæderbd. m. Spænder og Guldsnit. 130,00.

2029—30. Wilh. Lübke, Kunsthistorien, omarb. af Jul. Lange. 3. Udg. ved Fr. Beckett. 1—2. Kbh. 1897—1901. m. Illustr. meget eleg. indb. i Helskindbd. m. rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 150,00.

2035—58. E. F. S. Lund, Danske malede Portrætter, en beskrivende Katalog. I—IV, V 1—4 H., VI 1 H., VII—IX og X 1—3 H. m. Portr. Kbh. 1895—1914. 4:o, uib. 100,00.

2068. Johan Thomas Lundbyes danske Landskabstegninger, udg. af Aage Marcus. Kbh. 1918. 4:o, m. Illustr. (trykt i 360 Eksempl.) meget eleg. indb. i grønt Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 160,00.

2070. C. C. Lyschander, De danske Kongers Slectebog. Kbh. 1622. Folio, eleg. indb. m. Pergamentryg, Forgyldning og Guldsnit. (G. Hedberg, Stockholm). 55,00.

2071. C. C. Lyschander, Hr. Jens Billes Slegt-Register paa Danske Riim sammenskreven. Kbh. 1722. eleg. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 150,00.
2083—85. A. P. Madsen, Afbildninger af danske Oldsager og Mindesmærker. Stenalderen og Broncealderen. 1—2. Kbh. 1868—76. 4:o, m. 125 Tavler. indb. 70,00.
2086—87. — Gravhøje og Gravfund fra Stenalderen i Danmark. 1—2. Kbh. 1896—1900. 4:o, m. 78 Tavler. indb. 67,00.
2092. Karl Madsen, Kunstens Historie i Danmark. Kbh. 1901—07. 4:o, (m. Omslag) meget eleg. indb. i grønt Helskindbind m. rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 105,00.
2093. — Wilhelm Marstrand 1810—1873. Kbh, 1905. 4:o, (m. Omslag) eleg. indb. i blaat Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 79,00.
2097—2112. Danske Magazin, udg. af det kgl. Danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. 1—6 Rækkes 1—2 Bd. Kbh. 1745—1916. 4:o, sm. indb. (J. Baden). 250,00.
2117. O. Malling, Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere. Kbh. 1783. (Skrivepapir) indb. i Hellæderbind med Forgyldning og Guldsnit. 105,00.
2121—26. K. Mantzius, Skuespilkunstens Historie. 1—6. Kbh. 1897—1916. sm. indb. (J. Baden). 59,00.
2134—35. P. Mariager, Antike Fortællinger. 1—2. Kbh. 1900, meget eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning, Guldsnit m. m. (J. Baden). 90,00.
2136. C. Marselius, Vorstellung der remarquabelsten Prospecten in Denemarken abgezeichnet An. 1718. Folio. 7 Blade Kobbere. Jer. Wolff excud. uib. 170,00.
2139. Søfren Matthisön, Arithmetica compendiosissima eller meget kort oc net Maade at regne paa. Kbh. 1680. 4:o, Pergamentbd. 85,00.
2142—46. Historiske Meddelelser om København, udg. ved Villads Christensen. 1—5. Kbh. 1907—16. sm. indb. (Petersen & Petersen). 68,00.
2147. R. Mejborg, Om Bygningsskikke i Slesvig. Kbh. 1891. — Nordiske Bøndergaarde i d. 16—18. Aarhundrede. I. Slesvig. Kbh. 1892. m. Tillæg. Kbh. 1893. 4:o, eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. L. Flyge). 150,00.
2152—54. A. Mentz og C. H. Ostenfeld, Billeder af Nordens Flora med Tekst. 1—3. Kbh. 1901—07. sm. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 70,00.
2157—64. Joh. Meyer, Fortids Kunst i Norges Bygder. 8 Bind m. Illustr. Krist. 1908—20. Folio. uib. 110,00.
2176. Hans Michelssön, Tvende adiaphoristiske Taler, fordanskede aff Peder Jenssön Roiskilde. Kbh. 1633. ib. 52,00.
2178. Danske Mindesmærker, udg. af C. F. Holm, Heinr. Hansen o. fl. 1—3. Bd. m. Tavler. Kbh. 1869—77. Folio. meget elegant indb. i kunstnerisk

udført Bind (Helskind) med Dekorationer og rig Forgyldning samt farvet og dekoreret Guldsnit. 350,00.

2218. JENS MUNCH, Navigatio septentrionalis d. e. Relation eller Beskriffuelse om Seiglads oc Reyse paa denne Nordvestiske Passagie, som nu kaldis Nova Dania igiennem Fretum Christian at opsøge. Kbh. 1624. 4:o, m. Træsnit. (et Blad mangler, men er tilskrevet) eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 390,00.

2219—26. P. A. MUNCH, Det norske Folks Historie. 1—8. Krist. 1852—63. sm. indb. (J. Baden). 60,00.

2227—33. Museum. Tidsskrift for Historie og Geografi, redig. af C. Bruun, A. Hovgaard og P. F. Rist. 1—7 Bd. Kbh. 1890—96. sm. indb. (J. Baden). 70,00.

2235. JENS MÜLLER, Beskrivelse over den ældste Kiøbstæd i Norge, Tonsberg. Kbh. 1771. 4:o, indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 105,00.

2240. SIGURD MÜLLER, Thorvaldsen, hans Liv og hans Værker, m. Afbildn. Kbh. 1893. 4:o, eleg. indb. i Helpergamentbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 100,00.

2241. -- Nyere dansk Malerkunst. Kbh. 1884. Folio. sm. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 62,00.

2245. L. MYLIUS ERICHSEN, Den jydske Hede før og nu. Kbh. 1903. sm. indb. 49,00.

2246. — og HAR. MOLTKE, Grønland. Kbh. og Krist. 1906. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 52,00.

2266. POUL M. MØLLER, Statistisk Skildring af Lægdsgaarden i Ølseby-Magle. Fredensborg 1911 (Kr. Kongstad). eleg. indb. i Helskindbd. m. rig Forgyldning og Guldsnit foroven (G. Hedberg, Stockholm). 100,00.

2269. HANS NANSEN, Compendium Cosmographicum d. e. En kort Beskriffuelse offuer den gantske Verden. Kbh. 1633. eleg. indb. i Helskindbd. med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 100,00.

2273—75. N. NEERGAARD, Under Junigrundloven. 1—2. (3 Bind). Kbh. 1892—1916. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 77,00.

2284—89. O. NIELSEN, Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse. 1—6. Kbh. 1877—92. sm. indb. (J. Baden). 60,00.

2290. — Kjøbenhavn paa Holbergs Tid. Kbh. 1884. eleg. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 62,00.

2293—2316. Nord og Syd. udg. af M. GOLDSCHMIDT. 1848—59. 37 Dele indb. i 24 Bd. Kbh. sm. indb. (J. Baden). 105,00.

2317. F. L. NORDEN, Voyage d'Egypte et de Nubie, av. planches. 1—2. Copenh. 1755. Folio. Hellæderbd. 190,00.

2319. Norge fremstillet i Tegninger. Texten af P. Chr. Asbjørnsen, udg. af Chr. Tønsberg. Christ. 1848. Tv.-Fol. m. Litografier, indb. m. Guldsnit. 65,00.

2320. Norge fremstillet i Tegninger med oplysende Text, udg. af Chr. Tønsberg. Christ. 1855. Tv.-Fol. m. Litografier. indb. 65,00.
2326—27. C. Nyrop, Bidrag til d. danske Boghandels Historie. 1—2. Kbh. 1870. eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit. 60,00.
2328. — Det Suhrske Hus i Kjøbenhavn 1749—1899. Kbh. 1899. ib. 50,00.
2329. — Haandværksskik i Danmark. Kbh. 1903. 4:o, eleg. indb. i Helskindbd. m. Blindtryk, Forgyldning og Guldsnit (Anker Kyster). 150,00.
2330. — Den danske Enevoldsmagt og Lavene. Kbh. 1909. 4:o, ubeskaaret, eleg. indb. i rødt Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit foroven (J. Baden). 70,00.
2331. — Bidrag til vor Haandværksstands Historie i Tiden før 1857. Kbh. 1914. 4:o, sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 90,00.
2354. Oeconomia nova paa Danske, med andre hosføyede Tractater. Kbh. 1649. 4:o, indb. i Helpergamentbd. med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 260,00.
2355—90. Ad. Oehlenschläger, Digterværker og prosaiske Skrifter. 1—26 Bd. — Tragödier. 1—10 Bd. Kbh. 1849—54. (Pragtudgave). ib. 55,00.
2393. — Digte. Kbh. 1803. Skrivepapir, ubeskaaret, meget eleg. indb. i Helskindbd. m. rig Forgyldning og Guldsnit foroven (J. Baden). 145,00.
2394—95. — Poetiske Skrifter. 1—2. Kbh. 1805, stort Skrivepapir, ubeskaaret, indb. i samtidigt Bind. 305,00.
2396. — Nordiske Digte. Kbh. 1807, stort Skrivepapir, ubeskaaret, indb. i samtidigt Bind. 75,00.
2399. — Stærkodder. Tragödie. Kbh. 1812. Skrivepapir, eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 70,00.
2400. — Hagbarth og Signe. Tragödie. Kbh. 1815. Skrivepapir, ubeskaaret, eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 110,00.
2401. — Freias Alter. Lystspil. Kbh. 1816. Skrivepapir, sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 45,00.
2404. — Hroars Saga. Kbh. 1817. Skrivepapir, ubeskaaret, eleg. indb. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 100,00.
2406. — Robinson i England. Kbh. 1819. Skrivepapir, sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 45,00.
2407. — Nordens Guder. Kbh. 1819. Skrivepapir, eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 140,00.
2414—19. — Prometheus. Maanedsskrift. 1—6. Kbh. 1833—34. ib. 50,00.
2434. — Sct. Hansaften-Spil, udg. af F. L. Liebenberg, m. Illustr. tegnede af H. N. Hansen. Kbh. 1885. 4:o, meget eleg. indb. i Helskindbd. m. kunstnerisk Forgyldning, Indlæg og Guldsnit. 62,00.
2435. — Aladdin eller den forunderlige Lampe, udg. af F. L. Liebenberg, illustr. af H. N. Hansen. Kbh. 1893. 4:o, m. Omslag, eleg. indb. i Helskindbd. m. Forsiringer og Guldsnit (J. Baden). 77,00.

2438—39. EGGERT OLAFSEN og B. POVELSEN, Reise igiennem Island. 1—2. Sorøe 1772. 4:o, m. Kobbere, Skrivepapir. Hellæderbd. 185,00.
2440. O. OLAVIUS, Beskrivelse over Schagens Kiøbstæd og Sogn. Kbh. 1787. m. Kobbere. indb. 50,00.
2441—42. — Oeconomisk Reise igiennem Island. 1—2. m. Kobbere. Kbh. 1780. 4:o, Skrivepapir. Hellæderbd. 125,00.
2446. HANS OLRIK, Absalon. 1—2. Kbh. 1908—09. m. Omslag, meget eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (Petersen & Petersen). 62,00.
2451. CHR. OLUFSEN, Gulddaasen, et Lystspil. Kbh. 1793. eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit. 72,00.
2453—56. Opfindelsernes Bog, ved André Lütken og Helge Holst. 1—4. m. Illustr. Kbh. 1912—14. indb. (Petersen & Petersen). 55,00.
2457. TH. OPPERMANN, Billedhuggeren H. E. Freund 1786—1840. Kbh. 1916. m. Omslag, eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 55,00.
2481. FR. PALUDAN-MÜLLER, Kjærlighed ved Hoffet. Kbh. 1832. samtidigt Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit. 65,00.
2482. — Dandserinden. Kbh. 1833. eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 100,00.
2486—88. — Adam Homo. 1—3. Kbh. 1842—49. uib. 90,00.
2495. J. R. PAULLI, Jule-Stuen og Masqueraden, et Skuespil. Kbh. 1724. — Dend Seendis Blinde. Kbh. 1723. — Molière, Amphitryon (overs. af D. Sekman) 1724. — Molière, Fruentimmerets Skole, overs. (af D. Sekman) Kbh. 1724. — Le depit amoureux eller Den kiærlige Forbittrelse. overs. Kbh. 1724. — Fusentast eller Den som fordærver god Leeg, overs. (af D. Sekman). Kbh. 1723. indb. 250,00.
2497. — Jule-Stuen og Masqueraden, et Skuespil. Aar 1724. Kbh. — Dend Seendis Blinde, een Comoedie. Kbh. 1723. — Le depit amoureux eller Den kiærlige Forbittrelse. overs. Kbh. 1724. 145,00.
2499. SIMON PAULLI, Flora Danica d. e. Dansk Urtebog. Kbh. 1648. 4:o, m. Portr., Kobbere og Planteafbildninger, eleg. indb. i Helskindbind m. Blindtryk, Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 840,00.
2505. LAUR. PEDERSEN, Helsingør, med Tegninger af Kr. Kongstad. Kbh. 1912. m. Omslag, meget eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning, Blindtryk og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 190,00.
2506. NIELS PEDERSEN, Kirken i Tibirke. Fredensborg 1903. (Kr. Kongstad). m. Illustr. og Omslag, sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 45,00.
2526. H. O. PFLUG, Den danske Pillegrim. Kbh. 1707. 4:o, m. Portr. sm. indb. (J. Baden). 50,00.
2536. E. PONTOPPIDAN, Glossarium Norvagicum. Bergen 1749. ib. 40,00.
2537—38. — Det første Forsøg paa Norges naturlige Historie. 1—2. m. Kobbere. Kbh. 1752—53. 4:o (Skrivepapir). Hellæderbd. 100,00.

2539. E. Pontoppidan, Origines Hafnienses. Kbh. 1760. 4:o, m. Kobbere (Skrivepapir). ib. 125,00.
2540—47. — Den Danske Atlas. 1—7. (8 Bind) m. Kobbere. Kbh. 1763—81. 4:o, (trykt paa stort Skrivepapir) samtidigt Hellæderbind m. Forgyldning. 940,00.
2566—73. Henrik Pontoppidan, Lykke-Per. 1—8. Kbh. og Krist. 1898—1904. m. Omslag. sm. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 105,00.
2577—86. Portefeuillen for 1839—41. (10 Bind) m. Litografier udg. af Georg Carstensen. Kbh. ib. 75,00.
2591. Severin Povelsøn Gottlender, Prosodia Danica eller Danske Riimkunst. Kbh. 1671. sm. indb. i Helpergamentbd. m. Forgyldning (G. Hedberg, Stockholm). 97,00.
2602. Første—Femte Prøve af ziirlige og smukke Danske Vers. Kbh. 1738—40. 4:o, Papbd. 80,00.
2603. Den Forordnede Ny Kirke-Psalme-Boog til Trykken befordret af Th. Kingo. Kbh. 1709. indb. i Hellæderbd. med rig Forgyldning og Guldsnit samt forgyldte Spænder. 95,00.
2604. C. Puggaard, Møens Geologie. Kbh. 1851. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 60,00.
2624—25. K. L. Rahbek, Om Ludvig Holberg som Lystspildigter. 1—3. Kbh. 1815—17, meget eleg. indb. i Helskindbd. m. rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 60,00.
2627—31. — Erindringer af mit Liv. 1—5. Kbh. 1824—29. ib. 45,00.
2667—68. Tøger Reenberg, Poetiske Skrifter. 1—2. Kbh. 1769. 4:o (trykt paa stort Skrivepapir i 4:o m. Indramning). Hellæderbd. 200,00.
2676. C. F. Reiser, Histor. Beskrivelse over d. mærkværdige og meget fyrgterlige store Ildebrand 1728. 2. Opl. m. Portr. Kbh. 1784. samt 23 forskell. Smaaskrifter om dette Skrift og dets Forfatter. ib. 67,00.
2680. A. Repholtz, Thorvaldsen og Nysø. Kbh. 1911. 4:o, meget eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 210,00.
2682. Rasm. Hansson Reravius, Kong Frederich d. Andens og Dronning Sophiæ Kronings oc Brøllups Historie paa Danske Rim bescreffuet. Kbh. 1576. ib. 100,00.
2683. P. H. Resen, Kong Frederichs den Andens Krønicke. Kbh. 1680. Folio m. Kobbere. ib. 145,00.
2684. — Inscriptiones Hafnienses Latinæ, Danicæ et Germanicæ. Haffniæ 1668. 4:o, sm. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 145,00.
2688. Chr. Richardt og G. Rode, En Billedbog, Fortællinger og Vers. Kbh. (1868). m. Ill. uib. 45,00.
2693. J. Rieter, Danske nationale Klædedragter (c. 1811). m. 69 kolorer. Kobbere. (Krohn 873—944). eleg. indb. i rødt Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit foroven. 575,00.

2694. Den danske Riimkrønike efter Gotfred af Ghemens Udgave af Aaret 1495, udg. af Chr. Molbech. Kbh. 1825. (trykt i 170 Ekspl. orig. Kartonn.) 57,00.
2719. BARTH. ROQUE, Christian d. VIs Rejse i Norge 1733. 36 Blade Kobbere i Folio, (Krohn 138—53) Værket er aldrig udkommet og er yderst sjældent. Ekspl. har tilhørt Luxdorph, indb. 2900,00.
2726—27. P. ROSENSTAND GOISKE, Den dramatiske Journal. 1—2. Kbh. 1771—72. ib. 145,00.
2730—31. C. P. ROTHE, Brave danske Mænds og Qvinders berømmelige Eftermæle. 1—2. m. Portrætter. Kbh. 1753—54. Hellæderbd. 120,00.
2732—34. — Peter Tordenskiolds Levnet og Bedrifter. 1—3. 2. Opl. m. Kobbere. Viborg 1772—73. ib. 55,00.
2737—40. J. J. ROUSSEAUS Bekjendelser. 1—4. Kbh. 1798. (Skrivepapir). ib. 45,00.
2750. L. F. RØMER, Tilforladelig Efterretning om Kysten Guinea. Kbh. 1760. m. Portr. og Kobb. Hellæderbd. 87,00.
2764—67. H. F. RØRDAM, Historiske Samlinger og Studier vedrør. danske Forhold og Personligheder. 1—4. Kbh. 1891—1902. sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 50,00.
2771—82. Oldnordiske Sagaer, udg. i Oversættelse (v. C. C. Rafn). 1—12. Kbh. 1826—37. (Skrivepapir, ubeskaaret) sm. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 280,00.
2783—85. Nordiske Fortids Sagaer, overs. af C. C. Rafn. 1—3. Kbh. 1829—30. (Skrivepapir) indb. i Helskindbind med Blindtryk, Forgyldning og Guldsnit. 110,00.
2794. Samling udaf smukke og udvalde danske Vers og Miscellanea (v. J. Wieland). 1—14 Bd. Kbh. 1725—26 Hellæderbd. 320,00.
2795. Samling af smukke danske Vers og Miscellanea (v. B. W. Luxdorph). 1—10 Bd. Kbh. 1742. Hellæderbd. 120,00.
2796. Samling af adskillige nyttige og opbyggelige Materier, ved Oluf Bang. 1—2 Bd. (= 1—7 Stykke). Kbh. 1743—47. m. Kobb. Hellæderbd. 80,00.
2798. Poetiske Samlinger udgivne af et Selskab (Det Norske). I Bd. 1—3 Stykke (1 Stykke, 2. Oplag). 1783—93. ib. 46,00.
2805—09. Samlinger til Fyens Historie og Topographie, udg. af Fyens Stifts literære Selskab. 1—10. Odense 1861—90. sm. indb. (J. Baden). 75,00.
2810—31. Samlinger til jydsk Historie og Topografi, udg. af d. jydske histor.-topograf. Selskab. 1—10 Bd., 2 Række 1—4 Bd., 3 Række 1—6 Bd. og 4 Række 1—2 Bd. Aalborg og Kbh. 1866—1916. sm. indb. (J. Baden). 290,00.
2833—38. Samlinger til d. Norske Folks Sprog og Historie, udg. af et Samfund. 1—6 Bd. Kristiania 1833—38. 4:o, m. Illustr. ib. 60,00.
2843. SAXO GRAMMATICUS, Danorum Regum Heroumqve historiæ, cura Christ. Petri. Paris 1514. Folio. Hellæderbd. (særdeles rent og smukt Ekspl. m. bred Margen). 1400,00.

2844. SAXO GRAMMATICUS, Den Danske Krønicke, offuerseet af Anders Søffrinssøn Vedel. Prentet i Kiøbenhaffn 1575. Folio. meget smukt Ekspl. med en længere haandskreven latinsk Dedikation fra A. S. Vedel. Meget eleg. indb. i rødt Helskindbind med rig Forgyldning, Blindtryk og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 720,00.

2849. CORN. SCEPPERUS, Illustr. et invictissimi principis Dom. Christierni secundi Daniæ regis, ad emissos contra se Lubicensium articulos quibus suscepti adversus eum belli rationem prescribunt responsio. s. l. (Typ. Melchior Lotherus) 1524. 4:o, m. Portr. Pergamentbd. 190,00.

2850. — Illustr. et invict. principis Dom. Christierni ad duas epistolas, quibus rationem belli adversus illum suscepti illustr. Holsatiæ dux D. Fridericus etc. responsio. s. l. (Melch. Lotherus) 1524. 4:o, uib. 95,00.

2908. Prøve af de Skrifter som findes i Universitets Bogtrykker Joh. Fred. Schultz's Officin. Kbh. 1805. ib. 52,00.

2909. P. SCHULZ, Danskens Skriverigtighed. Kbh. 1724. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 64,00.

2916—17. F. C. SCHØNAU, Samling af danske lærde Fruentimer. 1—2. m. Portr. Kbh. 1753. ib. 57,00.

2920. GERH. SCHØNING, Beskrivelse over den vidtberømte Dom-Kirke i Throndhjem. Throndhjem 1762. 4:o, m. Kobb. ib. 100,00.

2926. L. A. SENECA, Skrifter, ofversat af Birgitte Tott. Sorøe 1658. Folio m. Portræt og kobberst. Titelblad. indb. 90,00.

2927. J. H. SENN, Norske nationale Klædedragter (c. 1812). m. 80 kolorerede Kobbere. 4:o, meget eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 890,00.

2929—37. WILL. SHAKESPEARE, Dramatiske Værker, overs. af Edv. Lembcke. 3. Udg. 1—9. Kbh. 1897—1900. eleg. indb. m. Guldsnit. 165,00.

2938. — En Skærsommernatsdrøm, overs. af Edv. Lembcke, illustr. af H. Nik. Hansen. Kbh. 1896. 4:o, eleg. indb. i Helskindbd. m. Guldsnit (J. Baden). 50,00.

2941. MICKEL IBSÖN SKAANING, En Synderis Speyel. Kbh. 1587. Presset Hellæderbd. 110,00.

2944. HANS HANSSÖN SKONNING, Kattenis Rættergang med Hundene. Aarhus 1650. 4:o, Hellæderbd. 75,00.

2945. — Taxte-Bog. Aarhuus 1647, sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 80,00.

2946. — Sandfærdig Relation oc Beskriffvelse om Aarhuss Domkirckis Spirss ynckelig oc saare jammerlig Undergang formedelst Liunild aff Himmelen. Aarhus 1642. 4:o, sm. indb. (G. Hedberg, Stockholm). 110,00.

2947. — Geographia historica Orientalis. Aarhus 1641. 4:o, Hellæderbd. (Ekspl. har tilhørt Luxdorph). 210,00.

2949. JOAKIM SKOVGAARDS Billeder i Viborg Domkirke. Arbejdets Historie, udg. af Forening for Boghaandværk. Kbh. 1915. m. Illustr. ubeskaaret,

m. Omslag, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit foroven. 300,00.

2950. P. N. Skovgaard, Beskrivelse over Bornholm. I. Kbh. 1804. ubeskaaret. ib. 41,00.

2951. — Bornholms Saga. Aalborg 1834. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 45,00.

2968—69. „Skrifter i Anledning af Begivenhederne d. 17. Januar 1772". 78 forskell. samtidige Smaaskrifter. indb. i 2 Bind. 190,00.

2970. „Adskillige Christiansborg Slots Ildebrand vedkommende Skrifter 1794". 58 forskell. Stkr. Smaaskrifter, Billeder, Avisudklip, Afskrifter, Bekendtgørelser m. m. indb. 130,00.

2971—82. Skuespil til Brug for den danske Skueplads. 1—12. Kbh. 1775—89. sm. indb. (J. Baden). 150,00.

2984—85. „Slaget paa Rheden d. 2. April 1801 og Krigstildragelserne imellem Danmark og England". 28 forskell. Smaaskrifter, Taler, Sange m. m. (med Kobbere) indb. i to Bind. 90,00.

2986—87. N. Slange, Christian d. Fierdes Historie. 1—2. Kbh. 1749. Folio m. Portrætter. Hellæderbd. 125,00.

2988. Henrick Smids tredie och fierde Urtegaard. Kbh. 1557. — En skøn nyttelig Lægebog. 1557. — En liden Bog om Menniskens Vand. 1557. 4:o, Hellæderbd. m. Beslag og Spænde. 380,00.

3001. Snorre Sturlesön, Norske Kongers Chronica udsat paa Danske aff Peder Claussøn Kbh. 1633. 4:o, eleg. indb. i Helskindbd. m. Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 65,00.

3005. Jørgen Sorterup, Nye Helte-Sange om Konning Frideric d. Fierdes lykkelige Seyervindinger 1715. Kbh. 1716. 4:o, eleg. indb. i Hellæderbd. m. rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 87,00.

3009. S. A. Stadfeldt, Beskrivelse over Randers Kiøbsted. Kbh. 1804. 4:o, m. Kobbere, sm. indb. i Hellæderbd. m. Blindtryk og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 110,00.

3012. Baronesse Stampes Erindringer om Thorvaldsen, udg. af Rigmor Stampe. Kbh. 1912. 4:o, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 200,00.

3014. Elefant-Ridder-Ordens Statuter. 1693. (Dansk og latinsk Udgave) m. Kobbere. Folio. Hellæderbd. m. Forgyldning. 65,00.

3017—20. Joh. Steenstrup, Normannerne. 1—4. Kbh. 1876—82. sm. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 85,00.

3026—35. Henr. Steffens, Hvad jeg oplevede, overs. af Fr. Schaldemose. 1—10. Kbh. 1840—45. ib. 60,00.

3037. Nic. Steno, Om faste Legemer, der findes naturlig indlejrede i andre faste Legemer. Kbh. 1902. 4:o, m. Omslag, indb. i Helskindbd. m. Forgyldning. 80,00.

3047. H. Storck, Dansk Vaabenbog. Kbh. 1910. m. 114 Tavler. sm. indb. (J. Baden). 50,00.

3049. EDV. STORM, Adskilligt paa Vers. Kbh. 1775. — Indfødsretten i fire Sange. Kbh. 1778. — Fabler og Fortællinger. Kbh. 1778. 4:o, ib. 45,00.
3052. HANS NILSSÖN STRELOW, Cronica Guthilandorum. Den Guthilandiske Cronica. Kbh. 1633. 4:o, indb. i Pergamentbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 135,00.
3054. Et Bind med 66 samtidige, særskilt udgivne Træsnit, Flyveblade, Kobberstik, Portrætter m. m. vedrørende Greverne Struensee og Brandt samt Begivenhederne d. 17. Januar 1772. Folio. (Eksempl. har tilhørt B. W. Luxdorph). 1100,00.
3057. H. STRØM, Beskrivelse over Eger Præstegiæld i Aggerhuus Stift i Norge, m. Kort og Kobb. Kbh. 1784. ib. 45,00.
3058. AMBR. STUB, Arier og andre poetiske Stykker. Kbh. 1771. ib. 120,00.
3060. V. STUCKENBERG, Digte. Kbh. 1886. m. Omslag, meget eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 92,00.
3066. — Digte. Ny Samling. Kbh. 1901. (trykt paa hollandsk Papir i 115 Eksempl.) meget eleg. indb. i Helskindbd., rigt forgyldt, m. Guldsnit (J. Baden). 220,00.
3067. — Aarsens Tid. Tolv Digte. Fredensborg 1905. (Kr. Kongstad) m. Omslag, ubeskaaret, eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit foroven (G. Hedberg, Stockholm). 80,00.
3068—77. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning, udg. af d. filolog. histor. Samfund. Nr. 1—120. Kbh. 1891—1920. (No. 1—77 indb. i Shirtingsbind). 65,00.
3084—99. P. F. SUHM, Samlede Skrifter. 1—16. Kbh. 1788—99. Skrivepapir. indb. i samtidigt Hellæderbd. m. Forgyldning. 90,00.
3118. JOH. SYLVIUS, Alexander Magnus d. e. En nye Krønicke om Kong Alexander den Store. Kbh. 1630. 4:o, meget eleg. indb. i Helskindbd. m. rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 100,00.
3119. P. P. SYV, Aldmindelige Danske Ordsproge og korte Lærdomme. 1—2. Kbh. 1682—88, meget eleg. indb. i rødt Helskindbind med prægtig, kunstnerisk Forgyldning og med Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 260,00.
3161—65. J. M. THIELE, Bertel Thorvaldsen og hans Værker. 1—4 Bd. m. Kobbere 1—4 Bd. Kbh. 1831—50. 4:o, ib. 60,00.
3166. (C. A. THIELO,) Spøgelset med Klokken. Kbh. 1747. — Den nyeste Mode. Kbh. 1747. — Den Seendis Blinde. Kbh. 1747. — Fruentimmer Huusholdning forestillet udi en Comoedie. Kbh. 1747. ib. 50,00.
3194. J. THIIS, Norske Malere og Billedhuggere. 1—2. Bergen 1904—07. 4:o, m. Illustr. uib. 70,00.
3195. — Leonardo da Vinci. Kristiania og Kbh. 1909. 4:o, m. Illustr. m. Omslag, meget eleg. indb. i rødt Helskindbind m. Forgyldning, Blindtryk og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 290,00.
3196. A. THISET, Danske adelige Sigiller fra d. 15—17 Aarhundrede. Kbh.

1905. Folio m. Tavler, eleg. indb. med Pergamentryg og -Hjørner, m. Guldsnit (J. Baden). 80,00.

3200. L. DE THURAH, Hafnia hodierna eller Udførlig Beskrivelse over Kiøbenhavn, m. Kobbere. Kbh. 1748. 4:o, Hellæderbd. 270,00.

3201. — Beskrivelse over Bornholm og Christiansø. Kbh. 1756. m. Kobbere. — Beskrivelse af Øen Samsøe. Kbh. 1758. m. Kobbere. — Beskrivelse over den liden Øe Amager. Kbh. 1758. m. Kobbere. 4:o, Hellæderbd. 560,00.

3204—10. Antiquarisk Tidsskrift, udg. af d. kgl. nord. Oldskrift-Selskab. 1843—63. (7 Bind). Kbh. m. Kobbere. sm. indb. m. Guldsnit (J. Baden). 50,00.

3217—51. Personalhistorisk Tidsskrift. 1—43 Aarg. (1—8 Rækkes 1 Bd.) Kbh. 1880—1922. sm. indb. i 35 Bd. (J. Baden) 1915—22 uib. 260,00.

3276—80. Tidsskrift for Kunstindustri, redig. af C. Nyrop. 1—15 Aarg. 1885—99. Kbh. 4:o, m. Illustr. eleg. indb. (J. Baden). 125,00.

3289. T. TORFÆUS, Hist. Beretning over Indbyggernes Bedrifter paa Færøerne, overs. Kbh. 1770. ib. 70,00.

3290. J. P. TRAP, Beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig. Kbh. 1864. m. Pl. og Illustr. eleg. indb. i Helskindbind m. rig Forgyldning (J. Baden). 85,00.

3292—3305. TROELS-LUND, Danmarks og Norges Historie i Slutningen af d. 16. Aarhundrede. Dagligt Liv i Norden. 1—14 Bog. Kbh. 1879—1901. sm. indb. (J. Baden). 110,00.

3308. CLAUS ANDERSSØN TRUNDHIEMB, Heptaemerinon eller Guds Hvile paa den sivende Dag. Kbh. 1676. 4:o, sm. indb. m. Pergament-Ryg og -Hjørner, m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 110,00.

3320—23. 1001 Nat paa ny udgivet m. Noter af J. Østrup. 1—4. Kbh. 1895—96. eleg. indb. m. Guldsnit (Petersen & Petersen). 100,00.

3326. Leonora Christina Grevinde Ulfeldt's „Jammers-Minde", udg. af S. Birket Smith. 3. Udg. Kbh. 1885, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (Petersen & Petersen). 140,00.

3332. M. R. URSIN, Stiftsstaden Viborg. Kbh. 1849. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 87,00.

3336. C. F. WADSKIÆR, Det kongel. privelig. Nørre-Jyllandske Bogtrykkeries første Prøve. Wiborg 1738. 4:o, sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 72,00.

3337. — Forandrings Skue-Plads paa Amalienborgs Lue-Plads. Kbh. (1754). 4:o, ib. eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 125,00.

3338. — Poëtiske Reflexioner fra den berömte Philosophiske Gang paa Soröe. Kbh. 1744. 4:o, eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 70,00.

3339. — Udvalgte danske Vers, udg. af H. Brix og A. Jensen. Kbh. 1915. 4:o, m. Omslag, ubeskaaret, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 160,00.

3340. C. F. WADSKIÆR og Andre, Et Bind med Bryllups- og Begravelses-Vers. 1730—43. 4:o, indb. 75,00.
3343. H. M. VALLENSBECK, Diarium eller en Daglig Tegnebog indeh. Kiøbenhaffns Belejrings Idretter 1658—60. Hafniæ 1660. 4:o, m. Træsnit. Hellæderbd. 70,00.
3369. N. H. WEINWICH, Beskrivelse over Stevns-Herred. Kbh. 1798. (Skrivepapir) Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit. 65,00.
3376. WERENSKIOLD, Samtlige Tegninger og Studier til norske Folkeeventyr ved P. C. Asbjørnsen, Jørgen Moe og Moltke Moe. Facsimileudgave. Kristiania og Kbh. 1910. Folio, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (Petersen & Petersen). 100,00.
3377—85. HENR. WERGELAND, Samlede Skrifter, udg. af Hartvig Lassen. 1—9. Christiania 1852—57. sm. indb. (J. Baden). 80,00.
3394—95. J. H. WESSEL, Samtlige Skrivter. 1—2, m. Kobbere og Portr. Kbh. 1787, samtidigt Hellæderbd. m. Forgyldning. 220,00.
3397. — Til Herr Jens Baggesen. s. l. e. a. — Votre Serviteur otiosis, et Ugeblad No. 1—54. (No. 3—5, 2. Oplag). Kbh. 1784. ib. 225,00.
3417. J. N. WILSE, Beskrivelse over Spydeberg Præstegield og Egn i Aggershuus-Stift udi Norge, m. Kobbere. Christiania 1779. ib. 60,00.
3418. — Beskrivelse af Stapel-Staden Fridericia. Kbh. 1767. m. Kobb. Hellæderbind. 100,00.
3419. (PEDER PEDERSEN WINSTRUP,) Den danske Hornblæser. Kbh. 1644. 4:o, m. Træsnit. indb. i Hellæderbd. m. Forgyldning og Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 145,00.
3427. CHR. WINTHER, Hjortens Flugt. Kbh. 1856. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 100,00.
3428. — Samme Bog. Jubeludgave, udg. af Verner Dahlerup, illustreret af Knud Larsen. Kbh. 1898. 4:o, Trykt paa japansk Papir, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 230,00.
3437. VIRGIL, Bucolica d. e. Hyrde-Vers paa Danske Rim, ved Peder Jenssøn Roiskilde. Kbh. 1680. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 57,00.
3438. — Georgica eller Bonde-Verks fire Bøger, paa Danske Riim oversatte af M. C. Raun. Kbh. 1680. sm. indb. m. Guldsnit (G. Hedberg, Stockholm). 100,00.
3440. 200 Viser om Konger, Kemper oc Andre, af P. Syv oc A. S. Vedel. Kbh. 1695, meget eleg. indb. i rødt Helskindbind med rig kunstnerisk Forgyldning og Guldsnit. 245,00.
3447. P. WITT, Guds Vognborg om dend kongel. Majestæts Flode og Staden Kiøbenhafn. Kbh. 1700. Hellæderbd. m. Guldsnit. 50,00.
3449. F. W. WIVET, Den danske Mercurius efter Andr. Bordings Maade. 1—4 Hæfte for Aar 1752—55. Kbh. 4:o, Hellæderbd. 65,00.
3457—59. J. WORM, Lexicon over danske, norske og islandske lærde Mænd.

1—3. Helsingøer og Kbh. 1771—84. Skrivepapir, samtidigt Hellæderbd. m. Forgyldning. 100,00.

3460. OLE WORM, Danicorum Monumentorum libri sex. Hafniæ 1643. Folio. Pergamentbd. 42,00.

3468. KR. ZAHRTMANN, Lovisa. Kbh. 1912. ubeskaaret, eleg. indb. i Helskindbind m. Forgyldning og Guldsnit foroven (J. Baden). 65,00.

3470. KRISTIAN ZAHRTMANN (1843—1917), en Mindebog, udg. af F. Hendriksen, m. Illustr. Kbh. 1919. 4:o, eleg. indb. i Helskindbind med Blindtryk, Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 132,00.

3477—80. A. S. ØRSTED, Af mit Livs og min Tids Historie. 1—4. Kbh. 1851—57. sm. indb. (J. Baden). 50,00.

3484—3501. Flora Danica, udg. af G. C. Oeder, O. F. Müller o. A. Vol. 1—17. et Supplementum Vol. I. 1766—1883. med 3240 kolorer. Tavler. Folio. eleg. indb. i Helskindbind med Forgyldning og Guldsnit (Tavlerne er haandkoloreret af Prof. J. L. Jensen. Indbindingen er udført af D. L. Clément). 4600,00.

3508—09. LAUR. DE THURAH, Den danske Vitruvius. 1—2. m. Kobbere. Kbh. 1746—49. Folio, meget eleg. indb. i Helskindbind med rig Forgyldning og Guldsnit (J. Baden). 850,00.

DANSK BOGHAANDVÆRK I DET SIDSTE AAR

AF R. PAULLI

Aarets Boghøst har, ialfald hvad den ædlere Avling angaar, kvantitativt været under middel. Forlæggerne viser en vis forsigtig Tilbageholdenhed, og det er maaske ogsaa lidt vanskeligt i Øjeblikket at faa Folk til at købe Bøger. I saa Henseende er det karakteristisk, at man, for at faa Subskribentantallet drevet op paa de seks Cifre, er nødt til at lægge et moderne populært Oplysningsværk an som en bedre Søndags B. T. Men sandt at sige, man kan ikke fortænke Folk i, at de ofte gaar Boghandlerens Dør forbi, thi mange af de nye Bøger har jo mildest talt deres Ydre imod sig. At den Bog, der købes paa Perronen og efterlades i Kupéen, har et fælt typografisk Udstyr, er vor Indignation for træg til at komme i Bevægelse over. Men de Bøger, der ikke skal kasseres lige straks, de Bøger, vi anskaffer os for virkelig at eje dem, at beholde dem til Brug og til Glæde, de skulde helst have et lidt ordentligt Udseende ligesom de andre Ting, vi har i vore Stuer. Dette er vel en rimelig og beskeden Form for Bibliofili, og af den Grund behøver Forlæggerne ikke at tro, de skal være Filantroper. At det ikke altid er nogen helt daarlig Forretning at lave pæne Bøger, at man baade kan holde en høj Standard og alligevel med Held drive storstilet Forlagsvirksomhed selv i en mindre Nation, har vi et godt Eksempel paa i Norstedt och Söner, et Forlag, der ofte nok er Anledning til at misunde Svenskerne, og hvis store Jubilæumsbog talte sit eget tydelige Sprog. Men herhjemme er det næsten, som om Kampen for at faa Arbejdet lavet billigst muligt og hurtigst muligt er saa haard, at vore smaa Ønsker nødvendigvis maa overdøves i den store Tummel. Vi kan ikke gøre andet end at gaa hjem, stikke Næsen i Bogskabet og græmme os.

Ja, en dansk Bogven har mange Sorger, og selv ikke Religionens Trøst er ham forundt uden Ærgrelse. I gamle Dage var *Bibelen* den Bog, hvis Ydre betegnede Højdepunktet af Landets og Tidens Typografi. Dette er forlængst et tilbagelagt Stadium, men endnu har det dog været saaledes, at man til Festgave eller til Objekt for et Fuldskindsbind kunde faa en statelig trykt Udgave at købe. Nu skal ogsaa det være forbi. At BIBELSELSKABET har ment at maatte forlade Frakturen, er der intet at sige til. Men med Antikva lader der sig som bekendt ogsaa gøre smukke Bøger; derimod lader der sig ikke skabe en smuk Kvartbibel ved blot at skyde Oktavbibelens Kolumner ud paa Kvartformat; Fremgangsmaaden er meget simpel, men det bliver Resultatet ogsaa, og Bibelen har faaet Udseende af et Trøstesløshedens Evangelium, hvad næppe er foreneligt med Bibelselskabets Formaal.

Skønt Frakturen, som antydet, har udspillet sin Rolle herhjemme, er det dog gerne den, man griber efter, naar der skal trykkes en Tekst fra ældre Tid. Udvalget er ikke stort, eller rettere sagt, af lidt stateligere Frakturskrifter har man i de danske Trykkerier egentlig kun en eneste: Leibniz-Frakturen, ganske vist i to lidt forskellige Variationer, og skønt den i Stil nærmest tilhører det 18. Aarhundrede, er dens Anvendelse ret ubegrænset. I det sidste Aars Tid er den saaledes brugt til „Solsangen" oversat fra Oldnordisk af *Thøger Larsen,* udkommet paa ATLANTIS' Forlag og trykt hos NIELS P. THOMSEN i Holstebro, til *Jacob Bircherods* Rejse 1720, ASCHEHOUG, trykt hos IVAR JANTZEN, og til „Erindringer af *Blichers* Liv", ASCHEHOUG, ogsaa trykt hos THOMSEN. Og man kan egentlig ikke sige, at Anakronismen støder; alle tre Bøger tager sig harmonisk ud, og de er godt trykt. Det samme kan derimod ikke siges om en lille Bog *Antoine Bournonvilles* Dagbøger, udgivet og trykt hos GYLDENDAL. Den anvendte Skrift, der bærer Navnet „Altdeutsch", er ikke nær saa god som Leibniz-Frakturen, efter

hvilken den øjensynlig er et Plagiat. Bogens Papir, med hvis Farve Tavlernes gullige Illustrationspapir ikke stemmer, er et godt Stykke Bøttepapir, men Trykkeriet har slet ikke magtet Behandlingen deraf. Saa er NIELS P. THOMSEN en Mand, der anderledes forstaar sin Métier; naturligvis kan man ogsaa finde lidt at kritisere hos ham; saaledes er Smudstitelen i Blicher-Bogen sat med spinkel Mediæval, som vel lader sig bruge til Udgiverens Noter, men som man dog bliver lidt forbløffet ved at se paa første Blad, straks naar man aabner Bogen. Men dette er jo en Petitesse. Faktum er, at man altid glæder sig over Thomsens omhyggelig trykte Bøger, hvortil ogsaa hører to smaa Julegaver, *Thomas Olesen Løkken* „Hilsen fra Hannes Hus“ og *Jeppe Aakjær* „Bonden og hans Jord“ (LEVIN & MUNKSGAARD), begge trykt med Genzsch-Antikva.

At det i det hele taget ikke blot er i København, der kan trykkes Bøger, viser ogsaa *Knud Hee Andersen* „Mark og Skov og grønne Enge“, DE UNGES FORLAG, trykt i AARHUS STIFTSTRYKKERI, som med denne Bog har taget smuk Revanche for den Aarestrup-Udgave, det ifjor i denne Aarbog med Rette fik Bebrejdelser for. Den hollandske Skrift er en god Nyerhvervelse, og Bogen er smukt trykt. Er end Forbillederne for dens Udseende københavnske, saa maa det kaldes prisværdigt, at det er noget godt, der er valgt til Efterligning. Det eneste rigtig originale er Anbringelsen af Kapiteloverskrifterne øverst paa ellers blanke Venstresider; dette klarer ganske vist den vanskelige Kollision mellem Vignet-Frisen og Rubriken, men hører dog nok til de Arrangementer, der næppe taaler at gentages ofte. *Aage Jørgensen*, der har tegnet Illustrationer og Omslag, er som Bogkunstner tydelig paavirket af Kongstad, men kommer i sine Landskaber ikke nær paa Højde med Kongstads umiddelbare Friskhed; man mærker en tung, men ærlig Kamp med Stoffet.

Ikke mindre redelig, men langt friere i sin Behandling af Stregens

vanskelige Kunst er naturligvis en saa gammel øvet Pennetegner som *Gerhard Heilmann*, der har illustreret *Valdemar Rørdams* „Fugleviser", ASCHEHOUG, trykt hos IVAR JANTZEN; Heilmann er som bekendt en af vore dygtigste Fugletegnere. Og dog har vi endnu en Kunstner, der fuldt ud behersker samme Omraade og tilmed formaar at fylde det med rig poetisk Følelse, nemlig *Johannes Larsen*, som over *Johs. V. Jensens* „Aarstiderne", (GYLDENDAL), i Pennetegninger atter har givet os en Række Skildringer af dansk Naturliv. Skade blot, at Bogen ikke er bedre trykt. Tilrettelægningen synes ikke foretaget af nogen kyndig Haand, og med Trykningen har der næppe været ført effektivt Tilsyn, ialtfald er det sikkert, at baade det billedmæssige og det typografiske staar meget ujævnt. I Modsætning hertil maa vi prise en Bog som *Joakim Skovgaards* „Bibelske Billeder", hvoraf der atter i Aar under AAGE MARCUS' Auspicier er kommet et Hefte hos HAASE. For det første har Billederne faaet en Udførelse, som med de Metoder, man i Øjeblikket raader over, næppe kan gøres bedre: Skovgaards Streg staar saa tro og saa levende, at det vel endog maa kunne tilfredsstille Kunstneren selv. Hertil kommer saa Bogens typografiske Anlæg; den kraftige Skrift passer udmærket til Billederne, og Trykningen er udført med største Omhu hos IVAR JANTZEN. En saadan fasttømret Ramme burde Gyldendal have givet Johannes Larsens Tegninger.

Det kan overhovedet ikke nægtes, at det ofte skorter paa ordentlig Udførelse i Værker, som man netop skulde tro, vort største Forlag selv var interesseret i at give et festligt Præg. Dette gælder i høj Grad første Bind af *J. P. Jacobsens* samlede Værker. Ved Det danske Sprog- og Litteraturselskabs Hjælp er „Marie Grubbe"s Tekst blevet mønsterværdigt udgivet og kommenteret, og saa meget ærgerligere er det da at se, hvor usoigneret det tekniske Arbejde er behandlet. Hvad hjælper det, at Papiret er godt, og at Kolumnen er gjort lille, slank og ele-

gant, naar det vigtigste, Typografien, er saa ringe. Skriften er en velkendt, sløj Kopi til Maskinsats af den gode franske Antikva. Skal der anvendes Maskinsats til en Udgave som denne, maa man ialfald kunne forlange propert Arbejde, saa godt som en Linotype kan præstere det. I Stedet for er her brugt slet justerede Matricer, der giver adskillige Linier et Udseende som Avissats. Fodnoternes Skrift hører ikke til Brødskriftens Garniture. En Ordensregel, som at Pagina og Arksignatur skal følges, er ikke engang overholdt; hvor saa man vel før en ordentlig Bog, i hvilken syv venstre Sider havde ulige Pagina og otte højre Sider lige? Trykningen er ikke bedre end Satsen; Fugtning kendes aabenbart ikke, og Tilretningen har været højst utilstrækkelig. At Slutningen af en Fodnote springer af under Trykningen, er naturligvis hændelig Skade, men i Sammenhæng med alt det øvrige karakteristisk. For en ordentlig Typografi havde vi gerne skænket Forlaget Illustrationerne. Indklæbede Lapper er altid en uheldig Ting; og specielt i det foreliggende Tilfælde spørger man sig selv, hvor længe disse Silkepapirer holder, der her er klæbet ind i Bogen tværs over Formatet, fæstet i Hjørnerne og paa Midten. Endnu et Par Ord om Omslaget til denne Bog. Der er intet at indvende mod, at en Omslagstitel fremtræder kraftigere end selve Titelbladet, men man har ikke Lov til at sætte den med en Skrift af et helt andet Snit, saaledes som det er gjort her. Og har man været saa uheldig paa Omslagets sidste Side at anbringe et selv nok saa lille Kræmmerskilt, da maa man hellere resolut trykke Omslaget om og ikke prøve paa at redde sig ved Hjælp af en ubehændig Overklæbning. Man skulde i det hele taget synes, at Gyldendal skyldte J. P. Jacobsen en lidt værdigere Behandling.

Forlaget kunde sikkert svare, at der er ofret mange Penge netop paa dette Værk. Men dermed er det som bekendt ikke gjort. Det viser ogsaa en anden af dets Bøger, *Sophus Michaëlis'* „Giovanna“ med Bog-

udstyr og „Miniaturer“ af *Gudmund Hentze.* Den har sikkert ogsaa kostet en Del at fremstille. Man mene om Hentzes Kunst, hvad man vil; men en Forudsætning for, at de indklæbede Farvetryk skal virke efter Hensigt, maa være, at de er anbragt i en delikat trykt Bog, og denne Betingelse er ikke opfyldt. Skriften er den samme som i det foregaaende Værk, blot i en større Grad, og til den passer Udsmykningen, navnlig de tegnede Initialord, aldeles ikke.

Maskinsats paa sit nuværende Standpunkt kan ikke i et og alt erstatte Haandsats, men derfor behøver man ikke at nære nogen dogmatisk Aversion imod den. Man ser jo da heldigvis mellem Aar og Dag smukke Eksempler paa dens Anvendelse. Et saadant er *Yeats*' „Drømmerier over Barneaar og Ungdom“ (HAASE, trykt hos IVAR JANTZEN), som viser, hvorledes man, uden at skulle gribe ned i Zirat-Kasserne, blot ved et godt Skriftvalg (Caslon), en gennemtænkt Tilrettelægning, omhyggelig Sats og Tryk kan faa en maskinsat Bog til at tage sig ud. Teknisk set god Maskinsats er ogsaa „Dansk Kirkeliv medens Tiderne skifter“, GADS Forlag, trykt hos FR. BAGGE; men den anvendte Skrift, Veronese, er egentlig i æstetisk Henseende fæl. Den kan i sit Ophav maaske føres tilbage til Morris' „Golden type“, men maa rigtignok i saa Fald karakteriseres som en Udartning.

Selv om det er aldrig saa beundringsværdigt, hvad en Maskine kan præstere, bliver man alligevel glad, naar man engang træffer en ydmyg Dyrker af det gamle Haandværk. Det fortjener at nævnes, at en mindre københavnsk Bogtrykker, KAJ HJORTH, har udsendt *Blichers* „Søren Kanne“, en Bagatel ganske vist, men fin og nydelig; man paaskønner den Aand, hvori Arbejdet er gjort.

Idet vi gaar over til at omtale en Række illustrerede Bøger, standser vi et Øjeblik ved „Danmark. Vort Land i Billeder“ (GYLDENDALS

SORTIMENT), et Særtryk af et stort tysk Billedværk omfattende hele Verden. Billederne er udført i en Teknik, Dybtryk, der ganske vist tidligere har været brugt her i Landet, men som i Øjeblikket vistnok ikke har nogen Udøver herhjemme. I Sverige f. Eks. bruges Metoden til Gengæld ikke saa lidt, og den har sikkert en Fremtid for sig. Visse Billeder kan i Dybtryk, saaledes som det nu almindeligvis fremtræder, staa med stor Bravour, men det gælder egentlig kun dem, der har meget stærke Kontrastvirkninger; ellers bliver det sorte nemt altfor dominerende. En stor Ulempe er det jo ogsaa, at Dybtrykket ikke gaar i Spænd med Typografien, men at al Tekst maa passere en Omvej for at komme med i samme Trykning. Dette bidrager naturligvis ogsaa til, at Metoden endnu ikke har formaaet at udkonkurrere Autotypien, som trods de Mangler, der klæber ved den, stadig formaar at hævde sig paa sit Omraade, naar den blot praktiseres med Forstand og Omhu.

Af Illustrationsværker, hvori Autotypier danner Grundstammen, er der flere at nævne. Først et Hefte af *F. Hendriksen* „Kjøbenhavnske Billeder fra 19. Aarhundrede“ (Foreningen FREMTIDEN, trykt hos NIELSEN & LYDICHE), en Bog saa fast i Plan og Gennemføring, med saa nøje Følgeskab mellem Tekst og Billeder, som det kun opnaas, hvor een Mester suverænt holder det hele i sin Haand.

Den franske Antikva, hvormed Teksten i denne Bog er trykt, og som oprindelig Hendriksen selv har opdaget hos GENZSCH & HEYSE, er jo blevet vor nationale Skrift. I henved tredive Aar har den givet dansk Bogtryk et Særpræg, og skønt man i danske Bøger har læst mange Millioner af dens Bogstaver, er man endnu ikke blevet ked af den, hvad rimeligvis skyldes, at den trods sin Ulastelighed ikke er tør. Da den tillige er neutral nok til at passe sammen med selv højst forskelligartet Billedstof, er det ikke saa underligt, at det bliver den, der fortrinsvis vælges til Illustrationsværker, ikke mindst kunsthistoriske Bø-

ger; alene i det sidste Aars Tid er den i forskellige Grader brugt til en Række ret anselige Værker, til en almindelig dansk Kunsthistorie, til Bøger om Roskilde Domkirke, om Thura, om Thorvaldsen og om Stein.

Med *Francis Becketts* Danmarks Kunst, trykt hos IVAR JANTZEN, har HENRIK KOPPEL truffet lige i Centrum af danske Bogvenners Ønsker. Det var netop den Haandbog, vi manglede, og det var netop den Mand, der skulde skrive den. At Forlæggeren med Tryghed kan se dens Fremtid i Møde, synes utvivlsomt; ved at give den lidt mere Præg af Festivitas havde han sikkert intet risikeret, men endda kunnet forøge den øjeblikkelige Sukces. Bourgeois er en lovlig lille Skriftgrad til denne Bog (især naar Cirkulæret var trykt med Cicero), og da Skydningen ikke er stor, virker Satsen, navnlig i glatte Kolumner, ret tæt. Illustrationer er med rig Haand strøet ind i Teksten, men desværre er enkelte ikke helt gode; specielt maa det bemærkes, at Autotypier med Dobbeltnet, d. v. s. Autotypi lavet efter Autotypi, ikke er rare; selv naar de ikke ligefrem bliver stortærnede eller moirérede, forgrover de Billederne og gør dem gerne døde i Stoffet. Og er de end uundgaaelige i en Haandbog som denne, hvor kunstneriske Forbilleder nødvendigvis maa gengives efter udenlandske Værker, saa burde man dog være forskaanet for at se danske, tilmed let tilgængelige Lokaliteter som Sorø, hvorfra der uden mindste Vanskelighed kan skaffes Fotografier, gengivet paa denne Maade.

Ujævnhed i Billedstoffet sætter i høj Grad sit Præg paa *Vilhelm Lorenzens* „Roskilde Domkirke“, E. FLENSBORGS Forlag i Roskilde, trykt hos NIELSEN & LYDICHE. Nogle af Klichéerne er særdeles velgjorte og staar nydeligt, men mange af dem er altfor haarde; Kontrasterne er saa grelle, at det ligefrem virker ubehageligt. Desuden er flere Detailbilleder, bl. a. nogle store Epitafier, gengivet i Udsparing, d. v. s. alle

Omgivelserne er fjernet; men dette er en farlig Ting; her er det gjort paa en saadan Maade, at Billederne næsten ligner Udklip med en Papirsaks; slemt er det ogsaa, at Pagineringen staar foroven, tilmed midt paa Formatet, lige over Epitafiernes Top; det kommer til at virke som Nummer-Etiketter.

I begge de sidstnævnte Bøger skyldes en stor Del af de fotografiske Optagelser af Mindesmærker og Arkitektur *K. Hude*, hvis Negativ-Samling paa dette Felt er som et Arkiv, hvorfra der kan skaffes Billeder fra hele Danmark. Men mærkeligt nok har denne rutinerede Fotograf ikke altid lagt tilstrækkelig Vægt paa „at faa alting med". Hyppigt er der indstillet saaledes, at Billedranden kolliderer med eller ligefrem afskærer en Spids, et Hjørne eller en Kant, hvorved ikke blot Detailler gaar tabt, men ogsaa Helhedsindtrykket forstyrres. Indendørs er det naturligvis ikke altid muligt at faa den tilstrækkelige Afstand, men hvorfor skal vi f. Eks. i Becketts Bog snydes for en Kant af Vorfrue-Portalen i Aalborg, en Top af Tveje-Merløse, Gavlspidser af Jernved, Storehedinge og Karise Kirker?

„Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker" har hos HENRIK KOPPEL udgivet *Fr. Weilbach* „Lauritz Thura", trykt hos IVAR JANTZEN. En stor Del af Billederne heri er Gengivelser efter gamle Arkitekturstik, som det ikke klæder godt at blive omsat til Autotypi. At lægge Net over Tegningerne fra „Danske Vitruvius" tredie Bind, som aldrig blev trykt, har været en Nødvendighed, men dette kan ikke siges om Kobberstikkene fra de to første Bind eller fra „Hafnia hodierna". Disse burde absolut have været gengivet i Streg allesammen, selv om det kræver endel Pillearbejde. Nogle faa er ganske vist lavet paa denne Maade, en Inkonsekvens, hvorved man ligefrem faar Beviserne udleveret, og Dommen falder ikke ud til Gunst for Autotypierne, som netop mangler den kobberstukne Stregs Præcision. Noget skæmmer

det ogsaa Bogen, at der hist og her er puttet gamle Klichéer ind, der synes at have kendt bedre Dage, men nu er noget havarerede. Alt dette, maaske i Forbindelse med, at den anvendte Skriftgrad er temmelig lille, bevirker, at denne Bog er blevet knap saa monumental, som det statelige Format ved første Øjekast lod en formode.

En Bog, hvis Billedstof er gennemført i en fin og douce Ensartethed, der stemmer godt med Emnet, er *Th. Oppermann* „Thorvaldsen, hans Barndom og Ungdom“, GADS Forlag, trykt hos THIELE. Det er rart at se blot saadan en Enkelthed, at et Par ovale Portrætter er fotograferet paa graa Baggrund, Klichéerne ikke udsparede, men i Firkant, som alle Autotypi-Illustrationer bør være. Om Billedanbringelsen et og andet Sted i Bogen kunde der maaske nok diskuteres, og hvad Typografien angaar, stødes man af de Dobbeltstreger, der staar baade over og under Kapiteloverskrifterne; iøvrigt passer Tekstens store Skrift med rigelig Skydning godt baade til Format og til Billeder.

Adskillige af Skulptur-Gengivelserne i *Johannes Steins* „Theobald Stein“ (TRYDE, trykt hos NIELSEN & LYDICHE) er udmærkede, men hvor findes der ikke Skær, som en Billedmager kan strande paa? Bronzestøbte Friluftsmonumenter vil ofte paa Fotografi ikke skille sig tilstrækkelig ud fra Baggrunden, og for at bøde herpaa dæmpes denne ned i graa Toner, der lader Statuernes sorte træde kraftigt frem. Dog, denne Proces maa udføres med en mere nænsom Haand, end Tilfældet er her; enkelte Steder er Figurernes Konturer trukket saadan op, at man ikke véd, hvad der er Billedhuggerens, og hvad der er Retouchørens Værk. Og Billederne af Niels Juels og Suensons Monumenter vilde man egentlig helst have undværet; at de er saa daarlige, skyldes nok tildels Fotografierne, der vist maa være taget en sludfuld Novemberdag.

Her kan vi lige indskyde et Par Ord om en Bog, som ellers falder

udenfor Kunstlitteraturens Felt, *J. C. Stochholm* „Det som forsvinder“ (AUG. BANG, trykt hos NIELSEN & LYDICHE), et Billedværk, hvori den gamle Fotograf har fastholdt en Mængde forsvundne og forsvindende Lokaliteter og Typer, mest i Genrebilledets Karakter. Ikke alle Fotografierne er lige gode, heller ikke er de alle taget af Stochholm selv; nogle skæmmes af uheldig Retouche, andre er øjensynlig ogsaa forstørret over Evne. Nogen Tilfældighed præger i det hele taget Bogen. I denne Forbindelse har vi taget den med, fordi ogsaa den er sat med den franske Antikva.

Og endnu har vi ikke udtømt Kategorien Kunstbøger sat med fransk Antikva. Skønt kun et nyt Bind af en velkendt Serie kan dog ikke *Kunstmuseets Aarsskrift* 1921-23 forbigaas i Tavshed, da det fremtræder som et digert Festskrift til Karl Madsen, (GYLDENDAL), trykt hos THIELE. De meget talrige og ikke mindre afvekslende Billeder fra omtrent alle Kunsthistoriens Felter er smukt udført og helt igennem vel anbragt; blot faar man atter Lejlighed til at konstatere, at Anbringelse af Pagina foroven paa Siden er uheldig i illustrerede Bøger, hvor Tallet tidt kan forstyrre Billeder, der staar paa Kolumnens Overkant. Under Trykningen af denne Bog er der trods det svære Papir fremkommet ikke saa lidt Præg, hvad der flere Steder skader Billederne paa den modsatte Side af Papiret.

Hvad man iøvrigt kan fremsætte af mindre Indvendinger mod den her nævnte Række af Illustrationsværker, saa er de dog alle typografisk set vel behandlede. Og hvor meget det har at sige, ses, naar man sammenligner en hvilken som helst af dem med *Ernst Goldschmidt* „Frankrigs Malerkunst“ II, GYLDENDAL, trykt hos KROHN. Illustrationerne præsenterer sig effektfuldt paa det gode Papir, men Anbringelsen er uheldig; at sætte lige mange Linier Tekst over og under en Kliché er daarlig Praksis, som bevirker, at Billedet kommer til at

„hænge“. Men det værste er dog den irriterende slette Maskinsats, hvor Spiess'erne sidder tæt som Lampesod ind mellem Bogstaverne. Det er nok til at ødelægge Bogen.

Noget bedre Maskinsats, men ellers i enhver Henseende et ringere Udseende har *Munthe Morgenstierne* „Nicolai Eigtved“, i Kommission hos HØST. Vi vilde ikke have nævnt Bogen her, hvis ikke Misforholdet mellem Emnet og Bogens Ydre havde været saa skrigende. Alene det, at et af Eigtveds smukkeste Værker, Marmorbroen, er afbildet i en lille, tarvelig Kliché, der tilmed har forskubbet sig ud i Marginen, betegner Niveauet. De Folk, der bærer Ansvaret for denne Bog, har slet ikke haft Forstaaelse af, hvilke Fordringer der maa stilles til en Monografi om en af vore fortjente Bygmestre.

Heldigvis har vi dog ofte Lejlighed til at se netop arkitektoniske Emner smukt behandlet herhjemme. Til daglig unddrager *Architekten* sig større Opmærksomhed uden for den Kreds, for hvilken den er Medlemsblad. Men et Særtryk deraf, der er udkommet i Aar, et Hefte om Christiansø med Tekst af *G. N. Brandt*, er kommet i Boghandelen (Kommission hos COLBERG i Rønne, trykt hos BIANCO LUNO) og henvender sig til en større Offentlighed. Det er ikke tilfældigt, at Arkitekternes Medlemsblad er Stedet, hvor den nyere Stil mest prægnant giver sig Udtryk, og vi genfinder her moderne Bygningskunsts Karaktermærker: den rolige Holdning, de enkle Virkemidler. Omsat i Typografien bliver det en næsten spartansk lille, men klar Skrift med stor Skydning; Titler, Kolumnetitler og Rubriker er stærkt spatierede; alle Billederne er anbragt paa Formatets Overkant, Klichéerne har naturligvis ingen Randlinier, og deres Valører er holdt meget afdæmpede. Nogle vilde maaske sige, at Helhedsindtrykket kunde blive lidt graat og ufestligt. Men enhver maa bøje sig for den harmoniske Sikkerhed, den stilfærdige Elegance.

Naturligvis passer denne Stil ikke til alting, bedst til klassicistiske Emner. Det kunde have været morsomt at se „Ældre nordisk Architektur“s sidste Publikation „Danske Empiremøbler“ (REITZEL, trykt hos IVAR JANTZEN, Fotolitogr. PACHT & CRONE) sat op paa denne Maade, saa meget mere, som der alligevel er skiftet Skrift i denne Serie, hvis nuværende monografiske Form man i saa høj Grad paaskønner. Ifjor tryktes Bogen om Frederiksdal med en halvfed Hollandsk, som vilde have passet betydelig bedre til den følgende Bog om Spøttrup. Til „Spøttrup“ og til „Empiremøblerne“ er brugt en magrere, men ogsaa god Skrift af lignende Snit. Om Tekstbillederne i „Empiremøblerne“ maa det lige bemærkes, at Klichéer, der staar paa Rad og er bestemt til at være lige store, ogsaa maa være det; her hvor der ingen Randlinie er paa, og hvor det kun er en Ubetydelighed, det drejer sig om, havde en Afhøvling paa et Øjeblik kunnet skabe Balance. Og gid der saa i denne Series Bøger kunde blive Raad til at give Afkald paa Annoncerne foran og bagi. Naturligvis fjernes de ved Indbinding, men det er ikke rart, naar en sort Reklameomramning forinden har naaet at smitte af paa Titelbladet.

I noget lignende typografisk Udstyr som „Spøttrup“, men med Maskinsats, der iøvrigt er prisværdig god, har „Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker“ hos KOPPEL udsendt en Bog af *Chr. Axel Jensen* om Gjorslev, ligeledes fremstillet hos IVAR JANTZEN og PACHT & CRONE; med stor Tilfredshed noterer vi, at man virkelig har bøjet sig for den Kritik, som er blevet fremført i de to sidste Aargange af denne Aarbog: Papiret er blevet kendelig bedre.

Medens vi venter paa den store danske Ornitologi, som Vinteren skal bringe, er der udgivet en mindre, populær Haandbog, *O. Helms* „Danske Fugle ved Hus og i Have“, GADS Forlag. Bogen er godt trykt hos EGMONT PETERSEN, blot forstyrres Siderne af Rubriker, der

ikke blot er sat med Skrift af andet Snit end Brødskriften, men ogsaa virker federe og mere dominerende end Hovedafsnittenes Rubriker. Foruden Gengivelser i Teksten efter Fotografier, som er udmærket optaget, reproduceret og trykt, hører der til Bogen en Række Tavler, der meget træffende i Farvetryk gengiver Akvarelkarakteren i nogle Typebilleder malet af *Ingeborg Frederiksen*. Papiret til Tavlerne er blankt krideret; trykt i Offset paa ru Papir kunde Virkningen være blevet endnu mere illuderende.

Den megen Kridering er jo i det hele taget ikke nødvendig. Det slaar en ogsaa, naar man ser *Saint-André* „Ludvig XV“ (forlagt og trykt hos HERTZ), i sit Anlæg et pompøst Pragtværk, trykt med den kraftige Bodoni paa matkrideret Papir, hvorpaa man skulde synes, at Billederne sagtens kunde gøre sig. De gamle franske Malere har jo allerede gjort alt, for at Portrætterne skulde brillere; og deres Billeder er saa taknemmelige at gengive og trykke, at Anvendelsen af særligt blanktkrideret Tavlepapir, som for Resten ikke helt holder Tone med Bogen, synes overflødig.

Ved alt for megen Glans kommer man ogsaa let til at tænke paa de blændende Festskrifter, som i en tidligere Aarbog er blevet træffende karakteriseret. Atter i Aar har den renvaskede og nystrøgne Fabrikselegance fejret Triumfer i Festskrifterne fra Maskinfabriken „Atlas“, Cementfabrikerne „Danmark“ og „Norden“. Ikke fuldt saa slikket er det HOFFENSBERGSKE Etablissements Jubilæumsskrift; men det er alligevel med et vist Vemod, vi konstaterer, at selv naar et Bogtrykkeri paa egen Haand skal lave Festskrift uden at være bundet af en Kundes Ønsker, saa er det dog i den banale Retning, at Smagen gaar og Valget træffes. Men heldigvis er det ikke alle Kunder, hvis Forlangende kun gaar ud paa at faa den mest blankskinnende Lakering, der ordentlig kan stikke Konkurrenterne i Øjnene. Glædeligt er det

som Modsætning at se et gediegent Festskrift, som „Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring" (Kommission hos GAD) har faaet trykt hos LANGKJÆR: en rigtig Bog i Kvartformat, trykt paa ru Papir med god Typografi og udstyret med Vignetter og Friser i Streg af *Fritz Kraul*; det ornamentale er maaske knap saa holdningsfuldt som det typografiske, men alligevel særdeles pynteligt. I Sammenligning med denne Bog falder Postvæsenets Jubilæumsskrift „La Poste Danoise 1624-1924" snarest lidt ubehjælpsomt ud. Bogen er gennemillustreret, men nogle af Klichéerne er af temmelig ringe Kvalitet, enkelte har sikkert forlængst traadt deres Børnesko, og desværre vil Bogen, der vel for en stor Del er bestemt for Udlandet, i det hele taget ikke give den vide Verden noget gunstigt, ej heller retfærdigt Indtryk af, hvad vi formaar herhjemme, og ikke noget rigtigt Indtryk af det THIELESKE Bogtrykkeris sjældne Traditioner.

Men er dette ikke helt vellykket, saa findes der dog det, der er værre. *Jægerspris*' Festskrift er ogsaa udført i et gammelt Officin med Traditioner, men baade Typografi, Klichéer og Billedanbringelse har i Forening skabt et Resultat, der ikke er Navnet J. SCHULTZ fuldt ud værdigt. Noget lignende gælder Universitetsprogrammet med *C. H. Ostenfeld* „Botanisk Have gennem 50 Aar". Universitetets Festskrifter havde netop i det sidste Aars Tid forbedret deres Udseende kendeligt; beklageligt er det da, at blot fordi et enkelt Festskrift skal illustreres, faar Trykkeriet et Tilbagefald. — Ved samme Lejlighed at bede Universitetet om ikke saa brutalt og forskelsløst at beskære alle Bøger, det lader udgaa fra sig, kan sikkert betragtes som fuldkommen haabløst.

Hvorfor skal overhovedet officielle Trykarbejder være grimme? Er det for at Skatteborgeren ikke skal tro, de har kostet for meget? Der klages i Øjeblikket højlydt over, at Staten bruger for mange Penge til

Tryksager, men ingen har et Ord tilovers for Spørgsmaalet om Kvalitetens Forhold til Udgiften. Lad os da haabe, naar nu Bestræbelserne sættes ind paa at begrænse Mængden, at saa det, der bliver tilbage, faar et lidt bedre Udseende. De kommunale Tryksager trængte ogsaa til en Lutringsproces. Hvordan er det f. Eks. Kommunens største Trykarbejde „Borgerrepræsentationens Forhandlinger“ ser ud? I vor Bys Styre sidder flere Mænd udgaaede fra Boghaandværkets Kredse; de burde en Gang se med faglige Blikke paa den Maskinsats, hvori deres Ord gaar over til Efterverdenen.

Der er ofte nok Anledning til at kritisere det Hast- og Lastværk, som sætter sine Spor i Bogtrykket. Men heller ikke alle Bogbindere er rene Engle. Mange Steder, hvor der laves Forlagsarbejde, kunde man trænge til at sætte Tempoet lidt ned og blandt andet give sig Tid til at skyde Makulaturark ud af Bunkerne. Nu propper man bare hele Historien i Maskinen som paa en gammel Pølsefabrik. Resultatet aabenbares, naar man kommer ind til sin Boghandler og efter blot et overfladisk Eftersyn maa kassere flere Eksemplarer af en Bog, før man finder et uden krøllede Ark, Smører eller Mishandlinger i False- og Heftemaskine. Eet nyt maskinelt Paafund skal noteres, da det ikke er saa helt værst: Perforeringen af Arkenes Overkant. Herved undgaas de grimme Falsefolder foroven inde ved Ryggen, men til Gengæld ser Overkanten af Bogen ikke godt ud, saa længe den er uindbundet. Til Kvalitetsarbejde paa svært Papir maa vi stadig bede om den gammeldags Opskæring. Vender vi os fra Omslagsarbejdet til Forlagsbindene, da er der dèr som sædvanlig megen Elendighed at skue. Værst er de tykke Bøger; et Leksikon paa over 1100 Sider, endda i stort Format, hænges ind i et tyndt, færdigfabrikeret Shirtingsbind. Før man har begyndt at bruge Bogen, er den hul i Ryggen som en Elverpige.

Saa meget desto gladere bliver man da ved igen at møde et virkelig godt Forlagsbind. Vi tænker paa det Bind, som HENRIK KOPPEL hos PETERSEN & PETERSEN har ladet udføre til *Emil Hannovers* nu afsluttede „Keramisk Haandbog“. Det er ikke blot solidt, gammeldags Haandarbejde, men tillige et smukt Bind, prydet med nogle af de *Thirslund*ske Stempler, som ifjor saas her paa et af de afbildede Helbind.

Nogen Repræsentation af saadanne Helbind findes ikke i denne Aargang af Aarbog for Bogvenner. Her vilde vi jo gerne gengive det bedste, men netop det skal gemmes til Pariserudstillingen 1925 og helst ikke fremvises i Forvejen. Og meget passende kan Aarsoversigten sluttes med alle gode Ønsker for dansk Boghaandværks Deltagelse i denne Udstilling. Gid der maa kunne tilvejebringes en Samling danske Bøger, der baade kan aftvinge et fremmed, forvænt Publikum Respekt og kan gøre en hjemlig, pindehuggende Kritik til Skamme.

VORE STATSBIBLIOTEKERS ERHVERVELSER I DET FORLØBNE AAR

AF ROBERT L. HANSEN

Ingen Vare er blevet forholdsvis dyrere end Bøger, og særlig er de dyre Bøger, altsaa netop de Bøger, som vore tre store Statsbiblioteker for en stor Del maa anvende deres knebne Penge til, blevet saa kostbare, at Bibliotekscheferne Gang paa Gang maa resignere overfor Værker, der ubestrideligt burde findes her i Landet, eller som man i alt Fald efter Anmeldelser og Prospekter vilde anse for nødvendige. Det er ganske vist ikke sikkert, man skal være særlig ked af, at Bibliotekerne maa udvise denne Resignation, thi det hænder efterhaanden ikke saa sjældent, at naar man endelig faar visse store, stærkt opreklamerede Værker i Haanden, paakommer der én en Anelse om, at en Række Forlæggere, særlig hos vor Nabo mod Syd, spekulationsmæssigt søger at holde store Virksomheder oppe ved Udsendelse af kostbare, hypervidenskabelige Værker just i saa stort Oplag, som de store Statsbiblioteker Verden over nødvendigvis maa aftage af en vis Frygt for at gaa Glip af Værker, der maaske ikke siden vil kunne opdrives. Der er en stor Chance for, at Forlagene forregner sig her, og at Værkerne faar Lov at ligge, til Priserne bliver menneskelige. Men disse Anskaffelser og det mere og mere tyngende Tidsskrifthold svider haardt til Kasserne, og overalt venter man derfor med Længsel paa det Forenklingssystem, der gerne skulde komme ud af den i Oktober nedsatte Bibliotekskommissions Arbejde.

Naar Høsten paa vore tre store Statsbiblioteker alligevel for 1924 maa betegnes som god og mulig over middel, skyldes det dels store Gaver, dels heldige Lejlighedskøb og Auktioner.

Saaledes betød *Simon Bernstens* og *F. Hendriksens* Auktioner i Begyndelsen af Aaret — endnu i Overbibliotekar H. O. Langes Tid — for DET KONGELIGE BIBLIOTEK Erhvervelsen af adskillige af de saa eftertragtede Tryk fra de engelske Privatpresser, bl. a. seks Bøger fra Kelmscott Press og desuden Repræsentanter for Chiswick Press, Doves Press. Eragny Press og Essex Press. Paa Bernstens Auktion købtes ogsaa det pragtfulde Værk med Tegninger af Beardsley: *Th. Malory*, Le Morte Darthur. 1-2. Lond. 1893-94. — Af andre kostbare Værker, Biblioteket har erhvervet ved Køb, er der Anledning til at nævne *F. Sarre*'s Denkmähler persischer Baukunst. Lond. 1901-10, *H. Wallis'* Persian ceramic art. Lond. 1891-94 og *H. F. Westlake*, Westminster Abbey. Lond. 1923, alle fra Overbibliotekar Langes Ægide, mens det faldt i hans Efterfølger, Carl S. Petersens Lod — foruden det følgende — at erhverve det meget sjældne Privattryk: The Record of the House of Gournay by *D. Gurney*. 1-5. Lond. 1848-58, et Værk som vor gamle Expert i Normandiets Historie Professor Johs. Steenstrup satte Biblioteket paa Jagt efter, og hvori han selv og hans Efterfølgere paa dette Forskningsomraade vil finde et mægtigt Kildemateriale til Frankrigs og Englands Historie. Den tørre Titel dækker tillige over et Værk, der er ualmindelig typisk for sin Tid og med sine Træsnit faar den læge Læsers gamle Kærlighed til Walter Scott til at blusse op paany. — For portrætinteresserede vil de to store Samlinger: *C. Deltour*, La France contemporaine. 1-3. Paris 1903-04 og *Delpech*, Iconographie française. 1-3. Paris 1840 være yderst kærkomne, ligesom vore altfor faa Havehistorikere vil være glade for *A. Alphand*'s store Værk Les promenades de Paris. 1-2. Paris 1867-73. — Bibliotekets allerede nu tydelige Karakter af Universitetsbibliotek for de humane Fag har hidført Købet af den haardt savnede Serie: Studien zur englischen Philologie, hrsg. von *Morsbach*, og endelig maa man paa manges Vegne

glæde sig over Erhvervelsen af de to Tidsskrifter: *Le Théâtre.* Paris 1898 ff. og *Mannus*, Würzb. 1909 ff., det vigtige forhistoriske Tidsskrift, der hidtil kun har været tilgængeligt paa Nationalmuseet for Specialister. At man ogsaa har købt Tidsskriftet: Al-Machriq, Revue catholique orientale. Beyrouth 1898-1923, vil vel næppe interessere den store Offentlighed, men saa meget mere vore faa, men fremragende Orientalister. — Det kgl. Biblioteks østerlandske Samling er iøvrigt blevet forøget med et større Antal (over 2000 kinesiske Bind) Værker af den kinesiske Litteratur og med de to store Serier af religiøs Litteratur, der er udgivet af Commercial Press i Shanghai: The second Series of Buddhist scriptures (751 Bind) og The Cheng Tung Library of Taoist literature (1200 Bind). Ved Lejlighedskøb — under Dr. *Kurt Wulffs* Ophold i Kina — har man desuden erhvervet en Samling buddhistiske Bøger, haandskrevne og trykte, paa Kinesisk, Tibetansk og Mongolsk, foruden at man som Gaver fra Telegrafbestyrerne *S. Black* i Tientsin og *L. S. Münter* i Peking har modtaget en betydelig Mængde Haandskrifter og Tryk af samme Art. — Herunder maa ogsaa nævnes, at saavel Det kongelige Bibliotek som Universitetsbiblioteket af Kongen af Siam og Prinsen af Chandaburi har modtaget store og kostbare Gaver, det første henved 800 Sanskrithaandskrifter, der repræsenterer de fleste Sider af Indiens litterære Kultur, det andet en stor Samling af religiøs Litteratur paa Siamesisk.

Og hermed er man inde i den anden Kategori, Gaverne, der for alle Biblioteker har været betydelige. Foruden de ovennævnte drejer det sig for Det kongelige Bibliotek her om de i Sandhed kongelige Gaver fra cand. mag., Translatør *Christensen Sejerup* i Barcelona, som har skænket c. 400 Bind katalansk Litteratur — der smukt fortsætter og udvider Bibliotekets fra det 17. Aarhundredes Adelsbiblioteker stammende Samlinger paa dette Litteraturomraade — og fra afdøde Overrets-

sagfører *L. Zeuthen*, hvis Gave fortjener særlig Omtale. Man har af dennes store Bibliotek saaledes kunnet udtage adskillige tyske Klassikere i Førsteudgaver, f. Eks. af Goethesamlingen saadanne, der supplerer Bibliotekets i Forvejen smukke Samling; endvidere en Del udenlandsk kunsthistorisk Litteratur, Værker om Haveanlæg, Førsteudgaver af Walter Scott og Thackeray, franske Bind signerede af Thouvenin og Simier, men først og fremmest en meget stor Samling danske Klassikerudgaver, moderne dansk Skønlitteratur i Førsteudgaver, en Wergeland-Samling, dansk historisk og kunsthistorisk Litteratur (Georg Brandes, Jul. Lange, Karl Madsen og Emil Hannover), samt store Billedværker, alt udmærket indbundet og bevaret, en værdifuld Erstatning for Bibliotekets egne, efterhaanden slidte Eksemplarer.

Endelig maa her nævnes en Gave paa c. 100 Bind fra en af Grundlæggerne af „Den danske Kirke i Amerika“, den endnu levende Pastor *Rasmus Andersen*, fra hvem man har modtaget en Samling Bøger, der giver et udmærket Billede af den evangelisk-lutherske Kirkes Historie i De forenede Stater.

Omend det da er de trykte Bøger, der har den største Tilvækst at opvise, har dog ogsaa Haandskriftsamlingen gjort smukke Erhvervelser, saaledes *H. F. Feilbergs* autobiografiske Optegnelser, *P. C. Kierkegaards* Journal 1850—83, og en Del Originalmanuskripter af nyere danske Forfattere, deriblandt til tre af *Carl Plougs* Atellaner, men den kostbareste er dog den for Penge fra et særligt Fond erhvervede *Tage Thotts* Stambog, ført paa hans Udenlandsrejse rundt i Europa 1599—1601, med Henrik IV af Frankrigs Autograf og det franske Vaaben haandkoloreret paa Bogens første Blad. Til dette Køb hørte tillige *Claus Christoffersen Lyschanders* Originalmanuskript til den omredigerede Udgave af hans „Billeslægtens Rimkrønike“ (1602).

Paa UNIVERSITETSBIBLIOTEKET er det vel nok Haandskriftsamlingen,

der har modtaget den anseligste Forøgelse, naar man i denne Forbindelse nærmest tænker paa, hvad der har en umiddelbar Interesse for en større Offentlighed.

Der vil her særlig være Grund til at nævne afdøde Dr. phil. *Kr. Kaalunds* Privatpapirer og Brevveksling, som man har modtaget fra Professor J. T. Lundbye, ligesom Fru Professorinde Therese Lassen har skænket Biblioteket en Samling af Professor *Jul. Lassens* efterladte Manuskripter. — Fra Professor E. Warmings Bo er tilkommet *P. W. Lunds* Dagbogsoptegnelser fra hans Rejse i Brasilien i 1830'erne. En Gave, der bestaar af afd. Barber *Fr. Wulffs* Samlinger til Barberlavets Historie er foreløbig ikke tilgængelig, mens afd. Docent *G. Brynjulfssons* efterladte Papirer og Breve indtil videre kun beror i Biblioteket som Depositum. Derimod er Sagfører *Dedenroth-Bergs* Portrætsamling — væsentlig fra forrige Aarhundredes sidste Halvdel — nu indordnet og tilgængelig. — Endelig maa nævnes den Korrespondance, afd. Viceinspektør ved Zoologisk Museum *H. Winge* har ført med en Række inden- og udenlandske Videnskabsmænd, og som blev skænket til Biblioteket sammen med den enestaaende Gave, det modtog efter hans Død, bestaaende i flere Tusind Bind til Dels meget kostbare zoologiske Værker. Det er en Gave, der er lige saa storstilet, som Giverens Liv var stille og ubemærket. — Af andre Boggaver, foruden de ovennævnte siamesiske, hæfter man sig især ved det dyre Værk: The Harvard Excavations at Samaria by *G. A. Reisner* (og andre). 1-2. Harvard University Press 1924, og endelig en stor, meget værdifuld Samling Værker om Violinbygning modtaget af Dr. med. *Victor Lange.*

For sine egne Penge har Biblioteket købt adskillige kostbare Værker, især paa det boghistoriske Omraade, saaledes *A. F. Butsch*, Bücherornamentik der Renaissance. 1-2. Münch. 1921; Illustrated Catalogue of Bookbindings. Burlington Fine Arts Club. Lond. 1891; *Strickland*

Gibson, Early Oxford Bindings. Lond. 1903; *K. Haebler*, Deutsche Bibliophilen des 16. Jahrhunderts. Lpz. 1923 og Die deutschen Buchdrucker des 15. Jahrhunderts im Auslande. Münch. 1924; *Charles Mortet*, Les origines et les débuts de l'imprimerie. Paris 1922; *F. Sarre*, Islamische Büchereinbände. Berl. 1924; *Christel Schmidt*, Jacob Krause. Lpz. 1923; *V. de Toldo*, L'art italien de la reliure du livre. Milano 1924[1].

Hvad endelig STATSBIBLIOTEKET I AARHUS angaar, er det jo ikke dettes Opgave at anskaffe de sjældne eller særlig kostbare Bøger, men at vedligeholde sin Bestand af først og fremmest „nyttige" Bøger for den store Almenhed. Men en Del Værker af den Art, der falder inden for denne Oversigts Rammer, tilgaar der dog Biblioteket Aaret rundt gennem Bytteforbindelser eller som i de sidste Aar gennem Bogudvekslingen mellem Universitetsbiblioteket og Det kongelige Bibliotek, hvorved en Række Dubletter af ældre medicinske Hovedværker og Tidsskriftsrækker er overgaaet til Statsbiblioteket. — Ved Bytteforbindelser med andre Biblioteker er Biblioteket af mærkbare Værker kommet i Besiddelse af f. Eks. *A. v. Minutolis* store Pragtværk: Der Dom zu Drontheim. Berl. 1853 og har faaet sit Exemplar af det grønlandske Tidsskrift „Atuagagdliutit" ganske komplet, fremdeles forøget sin Samling af ældre danske Værker med et meget smukt Exemplar af *Hofmans* „Portraits historiques des hommes illustres de Danemark" (1746), *Holbergs* „Niels Klim" 1742 (den første danske Oversættelse) og *Budtz Müllers* tre store, ikke almindelige Fotografiværker: „Danske Mindesmærker. Mærkelige Bygninger i København" (1866), „Thorvaldsens Arbejder" (1867-71) og „Offentlige og private Bygninger i København" (1872).

En ganske særlig og betydningsfuld Forøgelse har dette Bibliotek faaet gennem den overordentlige Gave, *Wilhelm Hansen* skænkede det

[1] Bøgerne findes alle ogsaa paa Det kgl. Bibliotek.

i 1922 af gammel Musik (Lohse & Delbancos og Hornemann & Erslevs gamle Musiklejebiblioteker), der først fornylig er ført derover og magasineret i Avissamlingens Bygning. De c. 70 000 Numre fyldte en hel Jernbanevogn. Bibliotekets i Forvejen ret betydelige Musiksamling bliver nu katalogiseret og ordnet efter nye og originale Regler, hvorved der er kommet adskillige Sjældenheder for Dagen.

Men den særlige Betydning, Biblioteket i Aarhus har for hele den store danske Almenhed, ligger jo som nævnt paa andre Omraader end det, der her interesserer os og fremgaar allerbedst af det Tillæg til den aarlige Accessionskatalog, som Biblioteket selv udgiver.

DANSKE BOGAUKTIONER I 1923

EN OVERSIGT

AF HERMAN LYNGE

I Aaret 1923 er der i København afholdt følgende større Bogauktioner:

I. 6. Februar: Professor ved Kunstakademiet SIGURD WANDELS Bogsamling. 1808 Numre, indbragte Kr. 51,632,00.

II. 12. Marts: KNUD SCAVENIUS' Bogsamling. 3509 Numre, indbragte Kr. 95,864,25.

III. 19. Marts: 21 forskellige Bogsamlinger, tilhørende bl. a. Raadstuearkivar, Dr. phil. VILLADS CHRISTENSEN m. fl. 4880 Numre, indbragte Kr. 8,885,90.

IV. 7. April: Forskellige Bogsamlinger. 722 Numre, indbragte Kr. 3,263,35.

V. 10. April: 24 forskellige Bogsamlinger, tilhørende bl. a. Lærer A. PETERSEN, Vallø, m. fl. 6112 Numre, indbragte Kr. 11,608,00.

VI. 20. April: Forskellige Bogsamlinger. 1245 Numre, indbragte Kr. 5,050,50.

VII. 30. April: Vekselererne JOHAN og MARTIN LEVINS Bogsamlinger. 4159 Numre, indbragte Kr. 36,924,50.

VIII. 31. Maj: 20 forskellige Bogsamlinger, tilhørende bl. a. fhv. Ekspeditionssekretær P. KØBKE, fhv. Godsforvalter TILEMANN, Ingeniør OTTO V. L. JENSEN, Chefredaktør OSCAR KALKO m. fl. 5848 Numre, indbragte Kr. 13,703,00.

IX. 9. Oktober: Afd. Forlagsboghandler J. L. LYBECKERS Bogsamling. 1906 Numre, indbragte Kr. 8,324,00.

X. 30. Oktober: 20 forskellige Bogsamlinger, tilhørende bl. a. Arkitekt, Professor H. STORCK, Læge H. DESSAU, Nationalbankdirektør MARCUS RUBIN m. fl. 8019 Numre, indbragte Kr. 18,159,00.

XI. 14. November: Forskellige Bogsamlinger. 2516 Numre, indbragte Kr. 9,908,50.

XII. 20. November: Frøken IDA FALBE-HANSENS Bogsamling. 2087 Numre, indbragte Kr. 5,218,00.

Til de ovennævnte Summer maa lægges 12½ pCt. i Auktions-Salær. Auktionsholder CHR. HEES Eftf. (J. WINSLØW) afholdt Auktionerne I, III, V, VIII, IX, X og XII. „Sagførernes Auktioner“ II, VI, VII og XI. Auktionen IV afholdtes af WINKEL OG MAGNUSSEN. Der blev ved alle Auktionerne tilsammen bortsolgt 42,811 Numre, som indbragte Kr. 268,541,00. (+ 12½ pCt. Auktions-Salær = Kr. 302,108,63).

En Sammenligning med tidligere Aars Auktioner viser, at:

i Aaret	1916	afholdtes	21	Auktioner,	der	tilsammen	indbragte	Kr.	86,400,00
—	1917	—	15	—	-	—	—	-	74,466.37
—	1918	—	14	—	-	—	—	-	135,674,40
—	1919	—	13	—	-	—	—	-	149,834,21
—	1920	—	7	—	-	—	—	-	74,103,26
—	1921	—	7	—	-	—	—	-	82,346,19
—	1922	—	13	—	-	—	—	-	141,849,31
—	1923	—	12	—	-	—	—	-	302,108,63

Det vil af denne Oversigt ses, at det Beløb, der i 1923 indkom ved Bogauktionerne, er det største, der i de sidste 8 Aar er opnaaet, alene dette viser, at der i 1923 har været store og kostbare Samlinger til Bortsalg. Prof. WANDELS og Direktør KNUD SCAVENIUS' Bogsamlinger

var hver paa sin Maade fortræffelige; over Prof. WANDELS Auktion har jeg i „Aarbog for Bogvenner“ for 1923 givet en Oversigt, og KNUD SCAVENIUS' Auktion er behandlet i en særskilt Artikel i nærværende Aargang; jeg henviser derfor for disse Auktioners Vedkommende til nævnte Oversigter. Veksellererne JOHAN og MARTIN LEVINS Bogsamlinger (VII) indeholdt mange gode og sjældne Bøger, Dedikations-Eksemplarer m. m.; flere var i særdeles smukke Indbindinger, hvoraf en Del var afbildet i Kataloget. Ved samme Auktion bortsolgtes en Autografsamling (c. 2500 Stk.); den blev betalt med Kr. 2,600,00. Afd. Forlagsboghandler J. L. LYBECKERS Samling (IX) bestod nærmest af dansk Skønlitteratur, og de fleste Forfattere var repræsenteret, mest i samlede Udgaver. Frk. FALBE-HANSENS Samling (XII) var et Brugsbibliotek og var samlet med dette for Øje, Eksemplarerne var gennemgaaende meget læste og benyttede, og der var ikke ofret særlig meget paa Indbindinger og Udstyr. I de andre Samlinger, der var fremme til Auktion, var der, som det vil ses af den følgende Pris-Oversigt, mange gode Bøger, men de var paa faa Undtagelser nær (f. Eks. Lærer A. PETERSENS i Vallø og Prof. H. STORCKS Biblioteker) som Bogsamlinger betragtet af ringere Betydning.

At Interessen for Bøger ikke er svækket, viser de gennemgaaende store Priser, der er blevet betalt ved omtrent alle Auktionerne. I den følgende Oversigt over Priser henviser Romertallet til den foran givne Liste over Auktionerne; i Priserne er Auktions-Salæret ikke medregnet.

J. AAKJÆR, Samlede Værker. 1-8. Kbh. 1918-19. IX 25,00; X, ib. 52,00.
— Derude fra Kjærene. Digte. Kbh. 1899. VII, ib. 11,00.
— Vadmelsfolk. Kbh. 1900. VII, ib. 12,00.
— Fjandboer. Kbh. 1901. VII, ib. 10,00.
— Fræ wor Hjemmen. Aarhus 1902. III 11,00.
— St. St. Blichers Livstragedie. 1-3. Kbh. 1903. IV 20,00; VII,ib. 31,00 og 27,00; VIII 20,00; XII, ib. 29,00.
— Rugens Sange. Kbh. 1906. VII, ib. 32,00.
— Gammel Jehannes hans Bivelskistaari. Kbh. 1911. VII, ib. 13,00.
— Arbejdets Glæde. Kbh. 1914. VII, ib. 11,00.
— Jens Langkniv. Kbh. 1915. VII, ib. 10,00.
— Vejr og Vind og Folkesind. 1916. III (Nr. 90 af 100 Ekspl.) 10,50.
— Gammel Jehannes hans Nøjesvis'. Holstebro 1916. X (m. Dedik.) 15,00.
— Hvor der er gjærende Kræfter. Kbh. 1916. VII, ib. 10,00.
Aarbog for Bogvenner, udg. af Sv. DAHL. 1-5. Aarg. Kbh. 1917-21. III 118,00; IX (1-6. Aarg. 1917-22) 100,00; X (1-6. Aarg.) 100,00.
— — Samme Værk. 2. Aarg. 1918. VII 11,00; 3. Aarg. 1919. VII 15,00; 4. Aarg. 1920. V 13,00; VII 12,00; 5. Aarg. 1921. VII 20,00.
Danmarks Adels Aarbog. 1-35. Bd. 1884-1918. Kbh. V, ib. 150,00; X (1884-1922) ib. 110,00.
Aarbøger for nord. Oldkyndighed og Historie, udg. af d. kgl. nord. Oldskr. Selskab. 1866-1921. Kbh. III (1866-1919 ib.) 200,00.
Aarbøger for nord. Oldkyndighed og Historie. 1866-1899 1-2. H. Kbh. V (1866-87 ib.) 60,00.
E. AARESTRUP, Digte. Kbh. 1838. III, ib. 12,00; VII, ib. 25,00 og 15,00; XII, ib. 22,00.
— Samlede Digte. Kbh. 1877. VIII, ib. 16,00; IX, ib. 17,00; X, ib. 12,00.
Det nittende Aarhundrede, udg. af G. og E. Brandes. 1875-77. (6 Bind) Kbh. III, ib. 12,00; VII, ib. 16,00.
Kunstmuseets Aarsskrift. Kbh. 4:o, m. Ill. VII (1-3 ib., 4-7 uib.) 1914-20. 67,00; (1-5 ib. og 6-7 uib.) 1914-20. 69,00; VIII (1—2) 1914-15. 50,00; X (1917-20) 20,00; (1914-20) ib. 83,50.
ABC Bog for flittige Børn, u. Aar. m. Litogr. VII 16,00.
JOHANNE ACHEN, Nogle Minder (trykt som Manuskript). VIII 10,00.
Kiøbenhavns Adresse-Contoirs Efterretninger for 1770. Kbh. 4:o. X, ib. 10,00.
Odense Adresse-Contoirs Efterretninger 1773, 76 og 77. VII, ib. 11,00.
C. F. ALLEN, Det danske Sprogs Historie i Slesvig. 1-2. Kbh. 1857-58. VIII, ib. 10,00.
— De tre nordiske Rigers Historie 1497-1536. 1-5. Kbh. 1864-72. X, ib. 10,00.
Amours d. dames illustres de France sous le regne de Louis XIV. 1-2. Cologne, av. grav. V 15,00.
R. AMUNDSEN, Nordvest-Passagen. Kria. 1907, m. Ill. VIII, ib. 14,00.
— Sydpolen. 1-2. Kria. og Kbh. 1912. XI, ib. 17,00.
C. C. ANDERSEN, Kjøbenhavns Slot. Kbh. 1902. Fol. m. Ill. X, ib. 17,50.
H. C. ANDERSEN, Samlede Skrifter. 1-15. 2. Udg. Kbh. 1876-80. IX, ib.

68,00; X, ib. 26,00; XI, sm. ib. af *J. Baden* 94,00; XII, ib. 26,00.

H. C. ANDERSEN, Udvalgte Skrifter v. Vilh. Andersen. 1-12. Kbh. 1898-1901. V, ib. 25,00; VIII, ib. 30,00; XI, ib. 31,00.

— Digte. Kbh. 1830. VII, kart. m. Dedik. til Oehlenschläger 135,00.

— Phantasier og Skitser. Kbh. 1831. VII, ib. med Dedikation. 75,00 samt et andet Ekspl. med Dedikation 80,00.

— Improvisatoren. 1-2. Kbh. 1835. VII, ib. 10,00.

— Eventyr fortalte for Børn. 1-3. Hefte. 1835-37. Ny Samling 1-3. Hefte 1838-42; VII, ib. af *A. Kyster* 350,00; XII (I 1-3 H. 2. Opl.) 36,00.

— Eventyr, fortalte for Børn. Ny Samling. 2. Hefte. Kbh. 1838. VII, ib. m. Dedikation fra Forf. til Fru J. L. Heiberg 50,00.

— O. T. 1-2. Kbh. 1836. VII. ib. 12,00.

— Kun en Spillemand. 1-3. Kbh. 1837. VII, ib. 23,00.

— Nye Eventyr. 1-2. Kbh. 1845. VII, ib. m. Tilskrift fra Forf. til J. C. Gerson 105,00.

— Historier, m. Ill. af *V. Pedersen*. Kbh. 1855. VII, ib. 10,00.

— Mit Livs Eventyr. Kbh. 1859. VII, ib. 14,00 og 12,00.

— Nye Eventyr og Historier. 1-2. Kbh. 1860. VII, ib. 14,00.

— Dryaden, et Eventyr. Kbh. 1868. XI, ib. m. Dedikation 20,00.

— Eventyr og Historier. 1-3. Kbh. 1868. XI, ib. m. Dedikation 115,00.

— Nye Eventyr og Historier. 1-3. m. Ill. af *L. Frølich*. Kbh. 1870. VII, ib. 50,00.

— Eventyr og Historier. 1-2. Folkeudgave. Kbh. 1881. VII, ib. 11,00.

— Eventyr. Verdensudgave, m. Illustr. af *H. Tegner*. 1-2. Kbh. 1900. 4:o. X 25.00.

H. C. ANDERSEN, Eventyr og Historier. 1-2. Jubilæums-Udg. Kbh. 1905. V, ib. 12,50; VII, ib. 15,00.

— Den lille Havfrue, m. Ill. af *L. Frølich*. Kbh. 1905. 4:o. VII, ib. 24,00.

Breve fra H. C. ANDERSEN, udg. af BILLE og BØGH. 1-2. Kbh. 1878. XI, ib. af *A. Kyster* 31,00.

H. C. ANDERSENS Udklipsbog til Viggo Ørsted. 2 Bind. ib. VII 2500,00.

H. N. ANDERSEN, Tilbageblik. Kbh. 1914. V, ib. 17,00; X, ib. 12,50 og 12,00.

VILH. ANDERSEN, Adam Oehlenschläger, et Livs Poesi. 1 3. Kbh. 1899-1900. VIII 10,00.

— Litteraturbilleder. 2. Samling. Kbh. 1907. VII, ib. 16,00.

M. ANDERSEN NEXØ, Pelle Erobreren. 1-4. Kbh. 1914-15. V 11,00.

P. ANDRÆ, Via Appia. 1-2. Kbh. 1882-86. XI, ib. af *A. Kyster* 30,00.

G. ANREP, Svenska Adelns Ättar-Taflor. 1-4. Stockh. 1858-64. X, ib. 110,00.

Antiquitates Americanæ. Kbh. 1837. 4:o. XII, ib. 16,00.

Architekten. Meddelelser fra Akademisk Architektforening. 1898-1922. 1-24. Aarg. Kbh. X 70,00.

KR. ARENTZEN, Baggesen og Oehlenschläger. 1-4. m. Reg. Kbh. 1870-77. XII, ib. 10,00.

O. ARLAUD, Bevingede Ord. 2. Udg. Kbh. 1906. VII, ib. 11,00 og 16,00; IX, ib. 17,00; X, ib. 16,00.

M. C. v. ARNHOLTZ, Cronborg Slots og Fæstnings Historie. Helsingør 1836. V, ib. 10,00.

P. C. ASBJØRNSEN, Hjemmet og

Vandringen, en Aarbog for 1847. Chria. X, ib. 15,00.

P. C. ASBJØRNSEN, Norske Huldre-Eventyr og Folkesagn. 2. Samling. 2. Udg. Kria. 1866. X (med Dedikation) 23,00.

— og J. MOE, Norske Folke- og Huldre Eventyr, m. Ill. Kria. 1911. IX 17,00; XI (1-2. 1911-14) ib. 29,00.

— — Eventyrbog for Børn, m. Ill. af *Kittelsen*. Kria. 1917. 4:o. VII, ib. 13,00.

ATHANASII ALEXANDRINI Opera. Argent. 1522. — BASILII MAGNI Opera, recogn. *I. Badii*. 1520. Fol. X, ib. 25,00.

N. BACHE, Nordens Historie. 1-5, m. Ill. Kbh. 1886-87. V, ib. 31,00 og 26,00; VIII, ib. 28,00; X, ib. 12,00 og 20,00.

O. O. BAGGE, Fabler for Børn, m. illum. Kobbere (et Kobber mangler). Kbh. 1831-33. IV 16,50.

C. BAGGER, Smaadigte. Kbh. 1834. IV, ib. 14,00.

— Min Broders Levnet. Kbh. 1835. IV, ib. (af *A. Kyster*) 15,00; VII, ib. 55,00 og 17,00.

— Havets Konge. Kbh. 1835. IV, ib. (af *A. Kyster*) 20,00.

— Digtninger, gamle og nye. Kbh. 1836. IV, ib. (af *A. Kyster*) 22,00.

— Øjeblikkets Børn. Odense 1845. IV, ib. (af *A. Kyster*) 15,00.

— Digtninger, udv. af H. SCHWANENFLÜGEL. Kbh. 1898. IV, ib. (af *A. Kyster*) 10,00.

J. BAGGESEN, Danske Værker, udg. af Forf.s Sønner og C. J. BOYE. 1—12. Kbh. 1827-32. III, ib. 35,00; VII, ib. 22,00.

— Samme Værk. 2. Udg. v. A. BAGGESEN. 1-12. Kbh. 1845-47. X, ib. 12,00 og 28,00.

J. BAGGESEN, Poetiske Skrifter. 1-5. Kbh. 1889-1903. IX, ib. 20,00.

— Comiske Fortællinger. Kbh. 1785. VII, ib. 25,00.

— Labyrinthen. 1-2. Kbh. 1792-93. VII, ib. 35,00; XII, ib. 13,00.

— Eventyrer og comiske Fortællinger. 1-2. Kbh. 1807. XII, orig. Kart. 26,00.

— Gjengangeren og han selv. Kbh. 1807. X, ib. m. Dedikation 10,00.

— Nyeste blandede Digte. Kbh. 1808. VII, orig. Kartonn. 10,00.

— Poetiske Epistler. Kbh. 1814. VII, ib. m. Tilskrift fra Forf. 26,00.

— Labyrinten. 1-4. Kbh. 1829—31. IX, ib. 12,00.

C. BAHNSON, Etnografien. 1-2, m. Ill. Kbh. 1900. VI, ib. 24,00 og uib. 14,00; X, ib. 25,00 og 23,00.

R. BAIN, Polens sista konung och hans samtid. 1914. VI, ib. af *G. Hedberg* 10,00.

N. E. BALLE, Bibelen forsvarer sig selv. 1-3. Kbh. 1798-1801. VIII 13,00.

GUST. BANG, Evropas Kulturhistorie. 1-2, m. Ill. Kbh. 1899. XI, ib. (af *A. Kyster*) 10,00.

HERM. BANG, Værker i Mindeudgave. 1—6. Kbh. 1912. XI, ib. 30,00.

— Tunge Melodier. Kbh. 1880. IV 13,50; V, ib. 11,00.

— Haabløse Slægter. Kbh. 1880. V, ib. 28,00; VII, ib. 30,00.

— Fædra. Kbh. 1883. IV 16,00; VII, ib. 13,00.

— Præster. Kbh. 1883. III 11,00.

— Stille Eksistenser. Kbh. 1886. V, ib. 21,00.

— Stuk. Kbh. 1887. III, ib. 11,00; V, ib. 11,00; VIII, ib. m. Omsl. ubeskaaret 23,00.

— Tine. Kbh. 1889. V, ib. 11,00; VII, ib. 13,00.

HERM. BANG, Rundt i Norge. Kbh. 1892. VII, ib. 20,00; X 21,00.
— Ludvigsbakke. Kbh. 1896. V, ib. 13,50.
— Det hvide Hus. Kbh. 1898. V, ib. 13,00; IX, Hellæderbd. m. Dedikat. 17,00.
— Liv og Død. Kbh. 1899. VII, hæft. m. Dedikation fra Forf. 11,00; IX, Helpergamentbd. m. Dedikat. 12,00.
— Udvalgte Fortællinger. Kbh. 1899. VII, ib. 10,00.
— Tine, m. Illustr. (Vignet-Udg.) Kbh. 1900. IX, Helskindbd. 17,00.
— Det graa Hus. Kbh. 1901. IX, Helskindb. 11,00.
— Sommerglæder, m. Ill. Kbh. 1902. VII, ib. 10,00.
— De uden Fædreland —. Kbh. 1906. IX, ib. 10,00.
— Vandreaar, fortalt i Breve. Kbh. 1918. VII, ib. 15,00; VIII 12,00.
A. BARBIER, Dictionnaire d. ouvrages anonymes et pseudonymes. 1-4. Paris 1822-27. VIII, ib. 12,00.
J. C. BARFOD, Märkvärdigheter rör. skånska Adeln. Stockh. 1847. X, ib. 18,00.
TH. BARTHOLIN, HIstoriarum anatomicarum rariorum centuria 1-6. Hafn. 1654-61. X (med flere Skrifter) ib. 50,00.
SOPH. BAUDITZ, Samlede Romaner og Noveller. 1-6. Kbh. 1911-12. IX, ib. 18,00.
J. J. BAUER, Bibliotheca librorum rariorum universalis oder Vollst. Verzeichniss rarer Bücher. 1-4. Nürnb. 1770. III, Hellæderbd. 35,00.
BEAUMARCHAIS, Les deux amis. Paris 1770. X, ib. 22,00.
FR. BECKETT, Altertavler i Danmark fra d. senere Middelalder, m. Tavler i Fol. Kbh. 1895. X 115,00.
FR. BECKETT, Københavns Raadhus, opført 1893-1905, udg. af F. HENDRIKSEN. Kbh. 1908. Fol. XI, ib. 52,00.
C. BEEN, Danmarks Malerkunst. 1-2. Kbh. 1902. VI 45,00.
H. BEHRMANN, Beskrivelse af Roeskilde. Kbh. 1832, m. Kobb. V, ib. 11,00.
C. M. BELLMAN, Samlade Skrifter. 1-4. Stockh. 1889. VII, ib. 22,00.
— Bacchi Tempel öpnadt vid en Hieltes Död. Stockh. 1815. m. Kobb. VII, ib. 21,00.
— Fredmans Epistlar, m. Bilder av E. NERMAN och Musik. Stockh. 1915. 4:o. VIII, eleg. ib. 21,00.
BENTLEY'S Miscellany, ed. by „Boz“. Vol. 1-2, 5-12 and 21-26. (16 vol.) w. pl. by CRUIKSHANK a. o. Lond. 1837-49. IV, ib. 30,00.
A. P. BERGGREEN, Folkesange og Melodier. 1-10. Kbh. 1860-70. VIII 18,00.
H. BERGSTEDT, Sange fra Provinsen. 1-4. Bog. Kbh. 1913-21. III 16,00; XI 14,50.
VILH. BERGSØE, Romaner og Fortællinger. 1-6. Kbh. 1913-14. IX 17,00.
— Fra Piazza del Popolo. Kbh. 1867. VII, ib. 10,00.
— Samme Bog. 1-2. m. Illustr. Kbh. 1894. 4:o. IX, ib. 18,00.
— Rom under Pius IX. Kbh. 1877, m. Ill. 4:o. VII, eleg. ib. i Pergamentbd. 47,00.
— Fra Mark og Skov. 1-2. Kbh. 1915. V, ib. 13,00.
CARL BERNHARD, Noveller og Fortællinger. 1-12. Kbh. 1856-57. VII, ib. 20,00.
— Samlede Skrifter. 1-14. Kbh. 1869-71. VII, ib. 62,00; IX, ib. 27,00; X, ib. 12,00.

CARL BERNHARD, Kommissionæren, m. Ill. af *C. Thomsen*. Kbh. 1905. IX, Helskindbd. 12,00.

Bibelen, overs. af C. H. KALKAR, m. Staalstik. 1-3. Kbh. 1845-47. IX, Helskindbd. 18,00; X, ib. 10,50.

Bibelen i Billeder af G. DORÉ. 230 Tegninger. Kbh. Fol. VII, eleg. ib. i Helskindbd. 75,00.

Bibelen paa Hollandsk. Dordrecht 1794. X, Hellæderbd. m. smukke Sølvspænder 38,00,

Utopia Didaci Bemardini, seu JACOBI BIDERMANI Sales musici, edit. tertia. Dilingæ 1591. X, ib. 30,00.

CHARL. DOR. BIEHL, Den Kierlige Mand. Comedie. Kbh. 1764. — Den listige Optrækkerske. Comedie. Kbh. 1765. VII, ib. m. Tilskrift af REVERDIL 27,00.

TH. BIERFREUND, Florens. 1-3. Kbh. 1901-04. III, ib. 26,00; VII, ib. 60,00; VIII 37,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 35,00.

— Florens. Billedkunst. 1-2. Kbh. 1903-04, m. Ill. V, ib. 26,00; X 19,50.

JOS. BILLE, Til Dig. Digte. Kbh. 1915. VII, ib. 10,00.

Billed-Alphabet for lærvillige Børn, m. illum. Kobbere. 2. Opl. Kbh. 1831. VII, ib. 20,00.

TH. BINDESBØLL, Keramiske Arbejder 1883-1904, udg. af Sv. HAMMERSHØI. Kbh. 1918. 4:o. VII, ib. 18,00.

U. BIRKEDAL, Lord Byrons Liv og Digtning. Kbh. 1917. VI, ib. (af *A. Kyster*) 10,00.

P. BJØRN, Nye Samling over Ridderne af Elephant- og Dannebrog-Ordenen 1660-1776. Kbh. 1776. 4:o. X, ib. 10,25.

BJ. BJØRNSON, Samlede Værker. 1—11. Kbh. 1900-02. IV, ib. 53,00; IX, ib. 81,00.

— Samme Værk. 1-10. 3. Udg. Kbh. 1914. VII, ib. 35,00; VIII, ib. 45,00.

— Samme Værk. Mindeudgave. 1-5. Kbh. 1910-11. XI, ib. 40,00 og 41,00.

— Halte-Hulda. Bergen 1858. VII, ib. 14,00.

— Smaastykker. Bergen 1860. VII, ib. 11,00.

— Fortællinger. 1-2. Kbh. 1873. VII, ib. 15,00.

Blade af dansk Kunsts Historie, udg. af Foren. f. national Kunst. 1-2. Bd. Kbh. 1902-06. 4:o. m. Ill. X 13,50; XI (1. Bd. 1902-05) ib. 13,00.

Fliegende Blätter. Bd. 1-76. München. 4:o. VII, ib. 85,00.

ST. ST. BLICHER, Samlede Noveller. 1-6. Kbh. 1833-40. VII, ib. 21,00; IX (1-5. Bd. 1833-36) ib. 51,00.

— Noveller. 1-3. og 5-7. Bd. Kbh. 1846-47. VII, ib. 13,00.

— Gamle og nye Noveller. 2. Udg. 1-7. Kbh. 1856-57. III, ib. 25.00; VIII, ib. 22,00; VIII (1-8. Bd. 1856-62 ib.) 13,00.

— Noveller i Udvalg. 1-3. Kbh. 1871. VIII, ib. 14,00.

— Udvalgte Noveller, m. Ill. af *C. Thomsen*. Kbh. 1899. IV, ib. 10,50.

— Bør Jøderne taales i Staten? Aarhus 1813. VII 46,00.

— Digte. I. Aarhus 1814. VII (Titelbladet mangler) m. Dedikation, ib. (af *A. Kyster*) 40,00.

— Generalprøven i Kragehul. Aarhus 1819. XII, uib. 22,00.

— Sneeklokken. Nytaarsgave for 1826. Viborg. VII, kartonn. 25,00; X, ib. 20,00; XII, ib. 10,00.

— Samlede Digte. 1-2. Kbh. 1835-36.

V, ib. 10,00; VIII, ib. 28,00; IX, ib. 26,00.
ST. ST. BLICHER, Trækfuglene. Randers u. Aar. VII, ib. 30,00 og 35,00.
— Vestlig Profil af den Cimbriske Halvøe. Kbh. 1839. IV, ib. (af *A. Kyster*) 10,00; XII, uib. 12,00.
— Viborg Amt. Kbh. 1839. XII 16,00.
— Kornmodn. Randers 1839. VII, kartonn. 25,00; XII (ib. sammen med: Nye Noveller 1843) 17,00.
— Svithiod. Sommerrejse i Sverrig. Randers 1840. XII, uib. 10,00.
— E Bindstouw. Randers 1842. V, ib. 66,00; VII (ib. m. fl. Skrifter) 55,00.
— Min Tidsalder (fra 1782-1842). Kbh. 1843. IV, ib. (af *A. Kyster*) 10,00; VII, kartonn. 11,00.
— Min Vinterbestilling 1842-43. Kbh. 1844. — Nye Noveller. Kbh. 1843. V, ib. 27,00.
— Min Vinterbestilling 1842-43. 1-2. Randers 1844. — Min Vinterbestilling 1844-45. Kbh. 1845. XII 28,00.
— Fem Noveller. Kbh. 1844. VII, kartonn. 13,00.
— Min Vinterbestilling i 1844 og 1845. Kbh. 1845. VII, ib. 12,00; VIII, ib. 12,00.
— Digte. 1-2. Kbh. 1847. XI, ib. 10,00.
— Digte, udg. af P. HANSEN. 1-2. Kbh. 1870. XI, ib. 10,50.
— Trækfuglene, m. Illustr. af *Johs. Larsen*. Kbh. 1914. VII 20,00.
— Præsten i Vejlby. Kbh. 1918. VI 10,00; VII, kart. 20,00.
O. BLOCH, Om Døden. 1-2. Folkeudgave. Kbh. 1914. VIII, ib. 11,00; IX, ib. 10,00.
V. A. BLOCH og J. M. SECHER, Haandbog i d. græske og romerske Mythologi. Kbh. 1882, m. Ill. V, ib. 12,00.
Blæksprutten 1895-1921. Kbh. III 10,50.
L. BOBÉ, Roskilde adelige Jomfrukloster 1699-1899. Roskilde 1899. 4:o. X, ib. 10,00.
— Frederikke Brun og hendes Kreds. Kbh. 1910. VI, ib. (Ekspl. har tilhørt Kr. Zahrtmann) 19,00; IX, ib. 10,75; X, ib. 16,00; XII, ib. 10,50.
G. BOCCACCIO, The Decameron, done into English. Lond. 1887 (for private circulation only, in 250 copies). III, ib. 10,50.
— Dekameron, overs. af A. FLINCH. 1-2. Kbh. 1873. V, ib. 13,00; IX, ib. 18,00.
W. BODE, Stunden mit Goethe. 1-10. m. Ill. Berl. 1904-13. IV 16,00.
BOGANIS, Jagtbreve, m. Vignetter af *H. N. Hansen*. Kbh. 1889. VII, ib. 24,00.
— Nye Jagtbreve, m. Vignetter. Kbh. 1892. VII, ib. 15,00.
JOH. BOJER, Romaner og Fortællinger. 1-4. Kria. 1917. IX 11,00.
L. DE BOISGELIN, Travels through Denmark and Sweden. 1-2. w. pl. Lond. 1810. IV, ib. 42,00.
C. BORCHGREVINK, Nærmest Sydpolen. Kbh. 1905. VIII, ib. 10,00.
AND. BORDING, Poetiske Skrifter. 1-2. Kbh. 1735. 4:o. XII, ib. 10,50.
A. BOURNONVILLE, Mit Theaterliv. 1-3. Kbh. 1848-70. VII, ib. 16,00.
A. E. BOYE, Holbergiana. 1-3. Kbh. 1832-35. m. Portr. VIII, ib. 16,00; XII, ib. 16,00.
G. BRANDES, Samlede Skrifter. 1-19. Kbh. 1899-1902. V, ib. 70,00.
— Samlede Skrifter. 1-14. Kbh. 1899-1904. IV, ib. i Skind 81,00; V (1-12. Bd.), ib. 50,00; VII, ib. 67,00; IX (1-12. Bd), ib. 112,00.
— Æsthetiske Studier. Kbh. 1868. VIII 15,00.

G. BRANDES, Den franske Æsthetik. Kbh. 1870. VIII 16,00.
— Danske Digtere. Kbh. 1877. VIII 16,00.
— Søren Kierkegaard. Kbh. 1877. VIII 16,00; X, ib. 12,00.
— Hovedstrømninger. 1-5. Kbh. 1877-90. VII, ib. 12,00; VIII (1-6 1874-90) 32,00; XII (1-5 1872-82) 10,00.
— Ludvig Holberg, et Festskrift. Kbh. 1884. VII, ib. 10,00; X, ib. 12,00.
— Will. Shakespeare. 1-3. Kbh. 1895-96. VII, ib. 12,00; XI, ib. 12,00.
— Levned. 1-3. Kbh. 1905-08. V, ib. 20,00; VII, ib. 16,00; IX, ib. 18,00; X, ib. 20,00; XI 10,00.
— William Shakespeare. 1-3, m. Ill. Kbh. 1912-13. V, ib. 15,90; X, ib. 19,00; XI, sm. ib. 21,00.
— Wolfgang Goethe. 1-2. Kbh. 1915. V, ib. 12,00; VII, ib. 17,00; X, ib. 14,00; XI, sm. ib. 20,00.
— François de Voltaire. 1-2. Kbh. 1916-17. V, ib. 18,00; VII, ib. 27,00 og 21,00; X, ib. 17,00; XI, ib. 23,00.
BRAUN et HOGENBERG, Civitates orbis terrarum. 1-5, c. tab. Bruxell. 1674. Fol. VII, Pergamentbd. 325,00.
C. BREDAHL, Dramatiske Scener. 1-6. Kbh. 1819-32. XII, ib. 17,00.
C. F. BRICKA, Kong Frederik II.s Ungdomskjærlighed. Kbh. 1873. VII, ib. m. Dedikat. 30,00; VII, ib. 24,00; XI, ib. 27,00.
H. BRIX, H. C. Andersen og hans Eventyr. Kbh. 1907. IX, ib. 10,50; XI, ib. (af *A. Kyster*) 30,00.
— Gudernes Tungemaal. Kbh. 1911. VII, ib. 11,00.
C. ER. BROCHMAND, Huus Postill. Kbh. 1778. 4:o. VII, Hellæderbd. m. Spænder 20,00.
H. A. BRORSON, Troens rare Klenodie. Kbh. u. A. (F. C. MUMME). m. Portr. X, Hellæderbd. m. Sølvspænder 80,00.
H. A. BRORSON, Svane-Sang. Kbh. 1765. X, ib. 10,00.
CARL BRUUN, Kjøbenhavn. 1-3. Kbh. 1887-1901, m. Ill. VI, uib. 12,00; VII, ib. 32,00 og 41,00; VIII, ib. 45,00 og 41,00; XI, ib. 30,00.
CHR. BRUUN, Ludv. Holbergs Peder Paars. Kbh. 1862. VII, Hellæderbd. 20,00; XII, st. hæft. 10,00.
— Ludvig Holberg som Lærer i Historie. Kbh. 1872. VII, ib. 10,00; XII 13,50.
— De nyeste Undersøgelser om Bogtrykkerkunstens Opfindelse. Kbh. 1889. 4:o. m. Ill. III, ib. 12,00; VII, eleg. ib. i Helskindbd. (af *D. L. Cléments* Eftf.) 55,00.
DAN. BRUUN, Afrika. 1-2, m. Ill. Kbh. 1898-1901. III, ib. 26,00; VIII, ib. 23,00; X, ib. 26,00; XI, ib. 24,00.
— Krig gennem Aartusinder. 1-5. Kbh. 1908-10, m. Ill. V, ib. 15,00; XI 13,00.
H. BRUUN, Gamle danske Minder. 1-3. Kbh. 1869. V, ib. 15,00; XI 12,00.
JOH. BUCHHOLTZ, Egholms Gud. Roman. Kbh. 1915. XI, ib. (af *A. Kyster*) 13,00.
— Clara van Haags Mirakler. Kbh. 1916. XI, ib. (af *A. Kyster*) 12,00.
BYRON, Udvalgte dramatiske Digte og Fortællinger, overs. af EDV. LEMBCKE. 1-2. Kbh. 1873-76. VII, ib. 14,00; XI, ib. 12,00.
— Don Juan, overs. af H. DRACHMANN. 1-2. Kbh. 1880-1902. III, ib. 30,00; VI, ib. 23,00; VII, ib. 22,00; IX, Helskindbd. 25,00; XI, ib. 17,00 og 20,00.
L. BØDTCHER, Digte, ældre og nyere. Kbh. 1856. IV, ib. 18,00.

E. BØGH, Jonas Tværmoses Ærgrelser. 1-2. Kbh. 1875, m. Ill. VIII, ib. 15,00.
— 150 Viser. Tekst og Musik. 1-2. 2. Opl. Kbh. 1892. VII, ib. 13,00.
L. BÖRNE, Gesammelte Schriften. 1-12. Hamb. 1829-33. X, ib. 19,00.
J. O. BØVING-PETERSEN, Universets Undere. 1-2, m. Ill. Kbh. 1913-14. 4:o. VIII, ib. 32,00.
Das curieuse Caffe-Hauss zu Venedig. Freyburg 1698. m. Kupf. VIII, ib. 16,00.
C. CANTU, Verdenshistorie, overs. 1-7, m. Reg. Kbh. 1871-79. V, ib. 28,00 og 20,00; VII, ib. 15,00; VIII, ib. 15,00; X, ib. 22,00; XII, ib. 14,00.
FR. CARLSEN, Efterretninger om Gammelkjøgegaard og Omegn. 1-2. Kbh. 1876-78. V, ib. 20,00.
H. CAVLING, Fra Amerika. Kbh. 1897, m. Ill. X, ib. 10,00.
— Østen. 1-2. Kbh. 1901-02, m. Ill. V, ib. 20,00; X, ib. 19,00.
BENV. CELLINIS Levned, skrevet af ham selv. 1-2. Kbh. V, ib. 10,50; IX, ib. 14,00.
CERVANTES, Don Quixote af Mancha, overs. af CH. D. BIEHL, m. Kobbere. 1-4. Kbh. 1776-77. IX, ib. 70,00.
— Don Quixote, overs. af C. D. BIEHL, m. Ill. af. *W. Marstrand.* 1-2. Kbh. 1865-69. VII, ib. 32,00.
P. CHIEVITZ, Japhet, der søger sig en Kone. Roman. Kbh. 1852. XI, ib. (af *A. Kyster*) 10,50.
C. CHRISTENSEN, Hørsholms Historie. Kbh. 1879. V, ib. 48,00.
H. CHR. CHRISTENSEN, Fortegnelse over Arbejder af Kr. Zahrtmann 1864-1904. Kbh. 1905. VIII 10,00.
— Fortegnelse over Aug. Jerndorffs Arbejder 1846-1906. Kbh. 1906. VIII 17,00.
H. CHR. CHRISTENSEN, Fortegnelse over Malerier og Studier af L. A. Ring 1880-1910. Kbh. IV 42,00.
— 40 Billeder efter Skitser og Studier af *Kr. Zahrtmann.* Kbh. 1913. IV 32,00.
— Fortegnelse over Karl Jensens Malerier 1873-1916. Kbh. IV 12,00.
— Kristian Zahrtmann 1843-1917. Fortegnelse over hans Malerier. Kbh. 1917. IV 40,00; VII, ib. 30,00 og hæft. 25,00.
Kong CHRISTIAN D. IVs Breve, udg. af BRICKA og FRIDERICIA. 1-7. Kbh. 1887-91. VII, ib. 45,00.
C. C. CLAUSEN, Vore store Mænd udgaaede fra smaa Hjem. Kbh. 1897. V, ib. 10,50.
H. V. CLAUSEN, Fra Holbæk Amt. Kbh. 1918. V 12,00.
JUL. CLAUSEN, Illustr. Verdens-Litteraturhistorie. 1-3. Kbh. 1901. III, ib. 23,00; VIII, ib. 35,00; IX, ib. 36,00; XI, ib. 28,00.
SOPH. CLAUSSEN, Løvetandsfnug. Kbh. 1918. VII (Nr. 131 af 200 Ekspl.), ib. 14,00.
A. D. COHEN, Jødiske Noveller. Kbh. 1861. VII, ib. 10,00.
EDG. COLLIN, Fremragende danske Frimurere. Kbh. 1872, m. Portr. VIII 14,00.
EDV. COLLIN, Anonymer og Pseudonymer. Kbh. 1869. IX, ib. 27,00; XII, ib. 27,00.
— H. C. Andersen og det Collinske Hus. Kbh. 1882. X, ib. 19,00.
J. F. COOPER, The last of the Mohicans. 1-2. Philad. 1826. VIII, Hellæderbd. 45,00.
— The red Rover. 1-2. Philad. 1827-28. VIII, ib. 40,00.

P. CORNEILLE, Oeuvres. 1-10. Paris 1692. VIII, Hellæderbd. 13,00.
— Théâtre. 1-12, av. grav. d'après Gravelot. Paris 1704. IV, ib. 20 00.
— Oeuvres, av. notes. 1-12. Paris 1854-55. VII, ib. 42,00.
Corsaren, redig. af M. GOLDSCHMIDT o. a. 1840-48. VII, ib. (i 10 Bd.) 91,00.
GEO. CRUIKSHANK — Sharpe's London Magazine. Vol. 7-8. Lond. u. A. w. pl. VIII, ib. 15,00.
— The Universal Songster. 1-3. Lond. u. A. w. pl. VIII, ib. 20,00.
S. CYPRIANUS, Opera. Basil. 1520. Fol. X, Hellæderbd. m. Spænder 20,00.
SVEND DAHL, Haandbog i Bibliotekskundskab. Kbh. 1912. VII, ib. 11,00; IX, ib. 13,00.
— Samme Bog. 2. Udg. Kbh. 1916. VII, ib. 26,00; IX, ib. 21,00; X 20,00; XII, ib. 26,00
F. DAHN, En Kamp om Rom. 1-4, overs. Kbh. 1881. IX, ib. 13,50.
J. J. DAMPE, Fortælling om mit Fængsel i haardeste Grad i 20 Aar. Kbh. 1858. V, ib. 13,00.
Dania, Tidsskrift, udg. af OTTO JESPERSEN og KR. NYROP. 1-10. Kbh. 1890-1903. XII, ib. 27,00.
Danmarks Kultur ved Aar 1900, udg. af CARLSEN, OLRIK og STARCKE. Kbh 1900. X, ib. 12,00.
DANTE, Guddommelige Komedie, overs. af C. K. F. MOLBECH. 3. Udg. 1-4. Kbh. 1878-79. III, ib. 15,00 og 10,00; IX, ib. 16,00.
— Guddommelige Komedie, overs. af MOLBECH. 4. Udg. Kbh. 1908. VII, ib. 15,00.
P. DASS, Omstændelig sandfærdig Beskrivelse over de norske Finlapper. 2. Opl. Kbh. u. A. V 11,00.
J. B. DAUGAARD, Om de danske Klostre i Middelalderen. Kbh. 1830. 4:o. X, ib. 51,00.
J. DAVIDSEN, Fra det gamle Kongens København. 1-2, m. Ill. Kbh. 1880. VII, ib. 20,00.
— Fra vore Fædres Tid. Kbh. 1884, m. Ill. VII, ib. 11,00.
— Kjøbenhavnerliv i ældre og nyere Tid, m. Ill. Kbh. 1889. X, ib. 10,00.
A. DEVILLE, Comptes de dépenses de la construction du chateau de Gaillon. Plans et dessins. Atlas. 1-2. Paris 1851. Fol. X, ib. 20,00.
CH. DICKENS, Master Humphrey's clock. Lond. 1840, w. illustr. by *Browne*. III, ib. 31,00.
— American notes. 1-2. Lond. 1842. VIII, ib. 25,00.
— A Christmas Carol in Prose. Lond. 1844. VIII, ib. 12,00.
— The chimes. Lond. 1845. VIII, ib. 12,00.
— Dombey and Son. Lond. 1848, w. illustr. by *H. K. Browne*. VIII, ib. 31,00.
— David Copperfield, w. illustr. by *H. K. Browne*. Lond. 1850. X, ib. 26,00.
— Bleak House, w. illustr. by *Browne*. Lond. 1853. VIII, ib. 23,00.
— Samtlige Værker, overs. af L. MOLTKE. 1-27. Bd. Kbh. 1861-65. VIII, ib. 60,00; XI (1—29. Bd.) uib. 56,00.
— Samlede Værker, overs. af L. MOLTKE. 4. Udg. 1-29. Bd. Kbh. 1889-95. III, ib. 66,00; IX, ib. 100,00.
L. DIETRICHSON, De norske Stavkirker. Kria. og Kbh. 1892, m. Ill. X, ib. 12,00.
Kjøbenhavns Diplomatarium, udg. af O. NIELSEN. 1-8, m. Reg. Kbh.

1872-87. V, ib. 50,00; X, ib. 51,00.

Diplomatarium Flensborgense, udg. af SEIDELIN. 1-2. Kbh. 1865-73. X, ib. 21,00.

R. DOHME, Kunst u. Künstler Italiens. 1-3. Lpz. 1878-79. VIII, ib. 15,00.

DORAT, Les baisers, av. grav. d'après Eisen. la Haye 1770. IV, Hellæderbd. 52,00.

N. V. DORPH, Rotvelsk Lexicon. Viborg 1824. XII 11,00.

F. M. DOSTOJEVSKI, Nihilister, overs. 1-2. Kbh. 1886. V, ib. 11,00.

H. DRACHMANN, Samlede poetiske Skrifter. 1-12. Kbh. 1906-09. VII, ib. 73,00; IX, ib. 108,00; XI, sm. ib. (af *J. Baden*) 105,00.

— Poetiske Skrifter. 1-10. Kbh. 1911-12. X, ib. 35,00.

— Digte. Kbh. 1872. X, ib. (af *A. Kyster*) 10,00.

— Med Kul og Kridt. Kbh. 1872. VI, ib. 11,00.

— Dæmpede Melodier. Kbh. 1875. VII, ib. 10,00.

— I Storm og Stille. Kbh. 1875. VI, ib. 11,00; VII, ib. 12,00; X, ib. (af *A. Kyster*) m. Omsl. 16,50.

— Ungt Blod. Kbh. 1877. VII, ib. 12,00.

— Sange ved Havet. Kbh. 1877. III, ib. 10,00; IV, ib. 10,00.

— Tannhäuser. Kbh. 1877. IV, ib. 11,00.

— Ranker og Roser. Kbh. 1879. III, ib. 13,00.

— Lars Kruse. Kbh. 1879. VII, ib. 11,00.

— Dybe Strenge. Kbh. 1884. III, ib. 10,50.

— Med den brede Pensel. Kbh. 1887. VI, ib. 10,00.

H. DRACHMANN, Sangenes Bog. Kbh. 1889. III, ib. 10,00; IV, ib. 10,00; VII, ib. 13,00.

— Troldtøj, m. Ill. Kbh. 1889-90. 4:o. IV, ib. 27,00; V, ib. 22,00.

— Forskrevet —. Roman. 1-2. Kbh. 1890. V, ib. 30,00; VI, Helskindbd. m. Blindtryk (af *A. Kyster*) 115,00; VII, ib. 36,00 og 37,00.

— Den hellige Ild. Kbh. 1899. V, ib. 10,00.

W. DREYER, Den hvide Races Sejrsgang. 1-2. Kbh. 1909-10. XI, ib. 16,00.

MAXIME DU CAMP, Paris, ses orgaganes, ses fonctions et sa vie. 1-6. Paris 1879. X, ib. 11,00.

J. A. DULAURE, Histoire de Paris. 1-8, av. atlas. Paris 1839. X, ib. 18,00.

ALEX. DUMAS, Greven af Monte Christo, m. Illustr. af *H. N. Hansen*. 1-6. Kbh. XI, ib. (af *A. Kyster*) 29,00.

TH. DURET, Histoire d. peintres impressionistes. Paris 1906 (édit. de luxe) IV, ib. (af *A. Kyster*) 24,00.

G. EBERS, Ægypten, overs. Kbh. 1882, m. Ill. VIII, ib. 12,00.

Edda. Nord. Tidsskrift for Litteraturforskning, red. af GRAN og BULL. 1-19. Bds. 1. Hft. Kria. 1914-23. X, 53,00; XII (1914-21 uib.) 22,00.

Snorre Edda, isl. dan. et isl. ed. P. J. RESEN. Haun. 1665. 4:o. VII, Pergamentbd. 10,00.

Den ældre Eddas Gudesange, overs. af K. GJELLERUP m. Ill. af *L. Frølich*. Kbh. 1895. 4:o. III, ib. 28,00; V 26,00; VII, eleg. ib. i Helskindbd. 95,00; XI, ib. 25,00.

T. FRIIS EDVARDSEN, Underretning om Schielschiør Kiøbstæd. Sorøe 1759. 4:o. V, Hellæderbd. 42,00.

C. ELBERLING, Breve fra en Bogelsker. Kbh. 1909. VI 20,00.
KR. ELSTER, Solskyer. Kbh. 1881. VII, ib. 11,00.
S. ELVIUS og H. R. HIORT-LORENZEN, Danske patriciske Slægter. Kbh. 1891. VIII, 10,00; X 10,50.
ERASMUS ROTERODAMUS, Adagiorum Chiliades quatuor lib. Basil. 1520. Fol. VIII, ib. m. Spænder 20,00.
N. ERDMANN, Carl Mich. Bellman. Stockh. 1899. XI, ib. (af *A. Kyster*) 11,00.
B. ERICHSEN og A. KRARUP, Dansk historisk Bibliografi. 1. og 3. Bd. Kbh. 1917-21. X 19,00.
KR. ERSLEV, Danmarks Historie under Dronning Margrethe og Erik af Pommern. 1-2. Kbh. 1882-1901. IX, ib. 15,00.
TH. H. ERSLEW, Alm. Forfatter-Lexicon for Danmark. 1-6. Kbh. 1843-68. V, ib. 57,00; VII, ib. 75,00; VIII, ib. 32,00; IX, ib. 76,00; XII, ib 50,00.
G. ESMANN, Samlede Værker. 1-3. Kbh. 1907. VII, ib. 48,00 og 20,00; IX, ib. 27,00; XI, ib. 22,00.
C. EWALD, Danske Dronninger uden Krone. 1-6. Kbh. 1906-07. VII, ib. 45.00.
E. EWALD, Den bibelske Concordantz. 1-3. Kbh. 1748-49. 4:o. X, ib. 12,00.
JOH. EWALD, Adam og Ewa. Kbh. 1769. VII 16,00.
— Rolf Krage. Kbh. 1770. VII, ib. 21,00
— De brutale Klappere. Kbh. 1771. VII, (kartonn.) 25,00 og ib. (af *A. Kyster*) 21,00.
— Fiskerne. Kbh. 1779. (Udsnit af „Forsøg i de skiønne Videnskaber"). VII, ib. 12,00.
JOH. EWALD, Samtlige Skrifter. 1-4. Kbh. 1780-91, m. Kobb. VII 31,00; X, ib. 38,00; XII (1-2. Bd. 2. Opl.) 20,00.
— Samtlige Skrifter. 2. Opl. 1-4 m. Kobb. Kbh. 1814-16. III, ib. 12,00.
— Samlede Skrifter, udg. af LIEBENBERG. 1-8. Kbh. 1850-55. VII, ib. 20,00; IX, ib. 25,00; XI, ib. 22,00.
Ex-libris Revuen. 1-3. Aarg. 1918-20. VII 21,00; IX, 31,00.
F. FABRICIUS, Dansk Bogfortegnelse for 1841-58. Kbh. 1861. VIII, ib. 31,00.
O. FABRICIUS, Horsens Kjøbstads Beskrivelse og Historie. Odense 1879. V, ib. 13,00; X, ib. 10,00.
H. FALK og A. TORP, Etymolog. Ordbog over d. norske og danske Sprog. 1-2. Kria. 1903-06. XII, ib. 55,00.
Nordisk Familjebok, redig af TH. WESTRIN. 1-32. Stockh. 1904-21. XII, ib. 100,00.
Fattigper, en Bødkerdrengs Oplevelser. Kbh. 1918. VII, ib. (Nr. 7 af 10 Ekspl.) 20,00.
A. FEDDERSEN, Samleren. Kbh. 1899, m. Ill. X, ib. 12,50.
H. F. FEILBERG, Jul. 1-2. Kbh. 1904. IX, Helskindbd. 26,00.
— Ordbog over jyske Almuesmål. 1-4. Kbh. 1886-1919. XII, ib. 82,00.
LUDV. FEILBERG, Samlede Skrifter, Kbh. og Chria. 1914. VIII, ib. 26,00.
FENELON, Les aventures de Telemaque. 1-2. Bruxell. 1699. X, Helskindbd. 15,00.
(JOS. FISCHER,) J. C. E. Michaelsen og Hustrus Forfædre. Kbh. 1913, m. Ill. (trykt som Manuskript). VII, ib. 14,00.

JOS. FISCHER og HAUCH FAUSBØLL, Familien Philipsen i Pilestræde. Kbh. 1920, m. Portr. VIII 10,00.

G. FLAUBERT, Oeuvres complètes. 1—17. Paris 1910. VII, ib. 166,00.

— Un coeur simple, av. ill. p. *A. Leroux*. Paris. VII, ib. (af *Aussourd*) 40,00.

— Salammbo, overs. af SOPH. MICHAËLIS. Kbh. 1902. IV, ib. 12,00; IX, ib. 13,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 29,00.

Folkekalender for Danmark 1852-76, m. Portr. og Ill. Kbh. V, ib. 25,00; VIII, ib. 15,00; IX, ib. 14,00; XI, ib. 12,00.

Danmarks Folkeviser i Udvalg v. SV. GRUNDTVIG. Kbh. 1882. V, ib. 10.00.

Gamle danske Folkeviser, udg. af OEHLENSCHLÄGER. Kbh. 1840. VII (orig. Kartonn. med tilskrevet Digt af Forf.) 90,00.

A. FOREL, Det sexuelle Spørgsmaal. Kbh. 1913. X, ib. 13,50.

Græske og latinske Forfattere. Samling af Oversættelser, udg. af M. CL. GERTZ. 1-3. Kbh. 1903-06. XI, ib. 29,00.

Formular allerlei Schriften, Instrumenten u. Briefe. Frankf. 1575. Fol. VIII, Pergamentbd. 25,00.

Forsøg i de skiønne og nyttige Videnskaber. 1-7. Kbh. 1770-79. XII, ib. 19,00.

E. FOURNIER, Le Théâtre français au 16e et 17e siècle. Paris, av. pl. col. VIII 18,00.

Fra Fjeld og Dal, udg. af H. J. GREENSTEEN, m. Ill. Kbh. 1875. X, ib. 10,50.

Les Français peints par eux mêmes. Moeurs contemporains par Balzac, Janin e. a. av. illustr. 1-4. 1876-78. IV 20.00.

J. A. FRIDERICIA, Adelsvældens sidste Dage. Kbh. 1894. X, ib. 12,50; XI, ib. (af *A. Kyster*) 15,00.

ACHTON FRIIS, Danmarks Ekspeditionen til Grønlands Nordostkyst. Kbh. 1909, m. Ill. VII, ib. 21,00; VIII, ib. 29,00.

I. W. FROHNE, Danske Fajancer. Kbh. 1911. VIII 30,00.

FRYDENSBERG, Det danske Oldenborgske Konge-Huus i Vers og Kobbere. 1-2. Kbh. 1764. 4:o, m. Kobb. VII (I Hellæderbd.) 18,00.

GUST. FRÖDING, Samlade skrifter. 1-5. Stockh. 1919. III, ib. 22,00.

— Samme Værk. 1-6. Stockh. 1911. XI, ib. 14,00.

— Samlade Dikter. 1-2. Stockh. 1905. XII, ib. 10,00.

— Efterskörd. 1-2. Stockh. 1910. VI, ib. (af *G. Hedberg*) 11,00.

LOR. FRØLICH, L'Amour et Psyché. Fol. V 17,00.

— 1820-1920. Egne Optegnelser og Breve. 1-2. udg. af F. HENDRIKSEN, m. Ill. Kbh. 1920-21. 4:o. VII 41,00; X 50,00.

ED. FUCHS, Geschichte d. erotischen Kunst. Münch. m. Ill. III, ib. 18,00.

J. J. FYHN, Efterretninger om Kjøbstaden Kolding. Kbh. 1848. V, ib. 25,00.

M. GALSCHIØT, Danmark i Skildringer og Billeder. 1-2. Kbh. 1887-93. 4:o. IX, ib. 41,00.

A. GARBORG, Trætte Mænd. Kria. 1891. VII, ib. 11,00.

GEBHARDI og CHRISTIANI, Danmarks, Norges og Hertugdømmenes Historie. 1-14. Kbh. og Odense 1777-98. 4:o. X, ib. og st. hæft. 12,00.

E. G. GEIJER, Samlade skrifter. 1-8. Stockh. 1875. X, ib. 20,00.
K. GJELLERUP, Germanernes Lærling. Kbh. 1882. XI, ib. 11,00.
— Minna. Kbh. 1889. IV, komp. Bd. 10,50.
— Minna. 2. illustr. Udg. Kbh. 1899. V, ib. 14,00; VII, sm. ib. 16,00; IX, ib. 11,00.
— Møllen. Kbh. 1896. IX, ib. 13,00.
C. GIESSING, Nye Samling af danske, norske og islandske Jubel-Lærere. 1-3. Kbh. 1779-86. 4:o. V, ib. 25,00; VIII, ib. 25,00.
T. GLIEMANN, Beskrivelse over Kjøbenhavns Amt. Kbh. 1821. V, ib. 11,50.
Fortegnelse over Generalkonsul VALD. GLÜCKSTADTS Samling af danske Kunstneres Arbejder, m. Afbildn. Kbh. 1917. XI, ib. (af *A. Kyster*) 12.00.
GOETHE, Werke. 1-12. Tübing. 1806-08. X, ib. 10,00.
— Werke. 1-20. Tübing. 1815-17. IV, ib. 22,00.
— Werke. Vollst. Ausgabe letzter Hand. Bd. 1-56. Stuttg. u. Tüb. 1827-28. VIII, ib. 31,00; X, ib. (Bd. 1-55 1827-33) 19.00.
— Werke. Vollst. Ausgabe letzter Hand. 1-40, m. Reg. Stuttg. u. Tüb. 1827-35. X, ib. 24,00.
— Sämmtliche Werke. 1-40. Jubiläums Ausgabe. Stuttg. VII, ib. 61,00.
— Sämmtliche Werke. 1-15. (Tempel-Klassiker Ausg.) Lpz. u. A. VII, ib. 33,00.
— Gedichte. 1-3. Wien 1816, m. Kupf. X, ib. 12,50.
— Gedichte Neue Aufl. 1-2. Stuttg. u. Tüb. 1829. X, Helskindbd. m. Blindtryk og Forgyldning 19,00.
— Aus meinen Leben. I, 1-3 u. II, 1-2 Tübing. 1811-17. VIII, ib. 11,00.
GOETHE, Wilhelm Meisters Wanderjahre. 1. Th. Tübing. 1821. VIII 40,00.
— Faust, overs. af P. HANSEN. 1-2. Kbh. 1881-89. IX, ib. 13,00.
— Samme Værk. 1-2. Kbh. 1897. V, ib. 16,00.
Goethe Jahrbuch. Bd. 7-19. Frankf. 1886-98. m. Tavl. i Mappe. VIII, ib. 44,00.
M. GOLDSCHMIDT, Poetiske Skrifter. 1-8. Kbh. 1896-98. VII, ib. 31,00; IX, ib. 40,00.
— Skrifter i Folkeudgave v. JUL. SALOMON. 1-8. Kbh. 1908-10. XI, ib. 34,00 og 24,00.
— En Jøde. Kbh. 1845. VII, ib. 18,00.
— Samme Bog. 3. Udg. Kbh. 1899. VII, ib. 11,00.
— Udvalg af Corsarens to første Aargange. Chria. 1845. XII, ib. 12,00.
— Fortællinger. Kbh. 1846. VII, ib. 10,00.
— Hjemløs. 2. Udg. 1-3. Kbh. 1853. VII, ib. 11,00.
— Fortællinger og Skildringer. 1-2. Kbh. 1863-65. XI, ib. (af *A. Kyster*) 15,00.
— Ravnen. Kbh. 1867. VII, ib. 15,00.
— Livs-Erindringer og Resultater. 1-2. Kbh. 1877. X, ib. 12,00.
EDM. et JUL. DE GONCOURT, L'art du XVIIIe siècle. 1-2. Paris 1881-82. X, m. Dedikation fra EDM. DE GONCOURT 15,00.
H. GRAETZ, Geschichte d. Juden. 1-11. Bd. Lpz. u. A. VII, ib. 60,00.
TH. GRAVLUND, Herredet. Kbh. 1919. XI, ib. (af *A. Kyster*) 10,00.
KATE GREENAWAY, Under the window. London (1. edit.) VIII, kartonn. 10,00.

J. G. GRUND, Afbildning af Nordmands-Dalen ved Fredensborg. Kbh. 1773. Fol. m. Kobb. VII. 25,00.

N. F. S. GRUNDTVIG, Udvalgte Skrifter, v. H. BEGTRUP. 1-10. Kbh. 1904-09. VII, ib. 90,00; XI, ib. 135,00.

— Poetiske Skrifter v. Sv. GRUNDTVIG. 1-7. Kbh. 1880-89. VII, ib. 70,00; XII, ib. 33,00.

— Optrin af Norners og Asers Kamp. Kbh. 1811. VII, eleg Hellæderbd. af (*J. Baden*) 50,00.

— Saga. Nytaarsgave for 1812. VII, Hellæderbd. (af *J. Baden*) 31,00.

— Kvædlinger eller Smaakvad. Kbh. 1815. VII, Hellæderbd. (af *J. Baden*) 32,00.

— Bibelske Prædikener. Kbh. 1816. X, Hellæderbd. trykt paa Skrivepapir, m. Dedikation 24,00.

— Udsigt over Verdenskrøniken. Kbh. 1817. VII, eleg. Hellæderbd. (af *J. Baden*) 66,00.

— Danskeren, et Ugeblad. 1-4. Kbh. 1848-51. XII, ib. 18,00.

— Salmer og aandelige Sange. 1-5. Kbh. 1873-90. ib. 16,00.

G. GUNNARSSON, Edbrødre. Roman. Kbh. 1918. X, ib. (af *A. Kyster*) 18,00.

FRU GYLLEMBOURG, Saml. Skrifter. 1-12. Kbh. 1849. VIII, ib. 11,00.

— Samme Værk. 1-12. Kbh. 1866-67. X, ib. 11,00.

J. HAAS, Samling af de evangeliske Biskopper i Sjællands Stift, deres Portraiter og deres Liv. Kbh. 1761. 4:o. X, ib. 25,00.

ALB. HAELWEG, Regum Daniae icones. Hafn. 1646. Fol., m. Kobb. VII, Pergamentbd. (3 Tavler mangler) 60,00.

J. B. HALVORSEN, Norsk Forfatterlexikon. 1-6. Kria. 1885-1901. XII (1-5 ib.) 65,00.

V. H. HAMMERSHAIMB, Færøsk Anthologi. 1-2. Kbh. 1891. XII, ib. 34,00.

VILH. HAMMERSHØI, Mappe. III (Nr. 4 af 10 Ekspl. paa japansk Papir) 15,00.

K. HAMSUN, Samlede Verker. 1-9. Kria. 1916. IX 24,00.

— Sult. Kbh. 1890. V, ib. 25,00.

— Mysterier. Kbh. 1892. VI, ib. 12,00; VII, ib. 18,00.

— Pan. Kbh. 1894. VII, ib. 23,00.

— Munken Vendt. Kbh. 1902. VI, ib. 11,00.

— Rosa. Kbh. 1908. VI, ib. 10,00.

— Børn av Tiden. Kbh. 1913. VI, ib. 10,00.

— Segelfoss By. Roman. 1-2. Kbh. 1915. VI, ib. 17,00; VII, ib. 15,00.

— Markens Grøde. 1-2. Kbh. 1917. III, ib. 14,00; VI, ib. 20,00.

— Konerne ved Vandposten. 1-2. Kria. og Kbh. 1920. III 11,00.

Handwörterbuch d. Naturwissenschaften. 1-10, m. Ill. Jena 1912-15. VIII, ib. 60,00.

E. HANNOVER, Antoine Watteau, m. Ill. Kbh. 1888. III, eleg ib. (af *A. Kyster*) 28,00; IV, ib. 31,00.

— Christen Købke. Kbh. 1893. 4:o. III, ib. (af *A. Kyster*) 21,00; VI 16,00 og 19,00; VII, ib. 27,00 og 18,00; X, ib. 14,00; XI, ib. 32,00.

— Maleren C. W. Eckersberg. Kbh. 1898. 4:o. m. Ill. VI 21,00; VII, ib. 18,00 og 30,00; VIII (paa japansk Papir) ib. 62,00; X, ib. 21,00.

— Maleren Constantin Hansen. Kbh. 1901. 4:o, m. Ill. VI 19,00; VII, ib. 22,00 og 27,00; VIII (paa japansk Papir) 60,00; X, ib. 20,00.

E. HANNOVER, Svensk Kunst. Kbh. 1916, m. Ill. VII, ib. 12,00; X, ib. 13,00; XI 13,00.

M. A. HANNOVER, Ad. Hannovers fædrene og mødrene Slægt. Kbh. 1914, m. Ill. VIII, ib. 16,50.

G. HANOTAUX, Histoire de la France contemporaine (1871-1900). 1-4, av. grav. Paris 1908. X, ib. 21,00.

HANS NIK. HANSEN, 50 Billeder saml. og udg. af H. CHR. CHRISTENSEN. Kbh. 1915. VII, ib. 22,00.

P. HANSEN, Illustr. dansk Litteraturhistorie. 1-2, m. Ill. Kbh. 1886. VII, meget eleg. ib. 80,00; IX 13.50.

— Samme Værk. 2. Udg. 1-3. Kbh. 1895-1902, m. Ill. VIII, ib. 55,00.

— Den danske Skueplads. Illustr. Theaterhistorie. 1-3. Kbh. 4:o, m. Ill. III, ib. 21,00; VII, ib. 36,00; VIII, ib. 22,00 og 18,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 33,00.

W. HARRISON, Rowlandson, the Humourist. Lond. 1831. VIII, Helskindbd. 42,00.

C. F. HARSDORFF'S Værker, udg. v. N. L. HØYEN. Kbh. 1871. 4:o, m. Kobb. X, ib. 40 00.

C. HAUCH, Samlede Romaner og Fortællinger. 1-7. Kbh. 1873-74. IX, ib. 33,00; X, ib. 18,50.

— Samme Værk. 2. Udg. 1-7. Kbh. 1903-05. VIII, ib. 30,00; XI, ib. 45,00.

— Svend Grathe. Kbh. 1841. VII, Hellæderbd. (af *J. Baden*) 12,00.

— Marsk Stig. Kbh. 1850. VII, Hellæderbd. (af *J. Baden*) 16,00.

— Minder fra min Barndom og Ungdom. Kbh 1867. VII, ib. 13,00 og 10,00; XII, ib. 10,25.

R. HAUPT, Die Bau- u. Kunstdenkmäler d. Provinz Schleswig-Holstein. 1-3. Wien 1880-82, m. Ill. X, ib. 22,00.

J. L. HEIBERG, Poetiske og prosaiske Skrifter. 1-22. Kbh. 1861-62. VII, ib. 54,00.

— Poetiske Skrifter. 1-11. Kbh, 1862. VII, ib. 30,00; VIII, ib. 26,00; XII, ib. 22,00.

— Poetiske Skrifter. 1-8. Kbh. 1848-49. IX, ib. 16,00.

— Marionettheater. Kbh. 1814. VII, ib. 22,00.

— Ny ABC-Bog for den unge Grundtvig. Kbh. 1817. VII, ib. 23,00.

— Julespøg og Nytaarsløjer. Kbh. 1817. VII, ib. 15,00.

— Psyche. Kbh. 1817. VII, ib. (ubeskaaret) 19,00.

— Kong Salomon og Jørgen Hattemager. Kbh 1825. VII, ib. 10,00.

— Aprilsnarrene. Kbh. 1826. VII 20,00.

— Et Æventyr i Rosenborg Have. Kbh. 1827. VII 12,00.

— Recensenten og Dyret. Kbh. 1827. VII, ib. 20,00.

— De Uadskillelige. Kbh. 1827, m. Kobb. VII, ib. 26,00.

— Kjøge Huuskors. Kbh. 1831. VII, ib. 25,00; XII, ib. 21,00.

— Udsigt over d. danske skjønne Literatur. Kbh. 1831. 4:o. XII 12,50.

— Nej. Kbh. 1836. — Emilies Hjertebanken. Kbh. 1840. — Syvsoverdag. Kbh. 1840. VII, ib. 51,00.

— Emilies Hjertebanken. Kbh. 1840. VII 18,00.

— Nye Digte. Kbh. 1841. III, ib. 15,00; VII, ib. 13,00 og 20,00; VIII, ib. 12,00.

— Gadeviser, 1. Samling, Nr. 1-7. Kbh. 1849. VII, ib. 22,00 og 14,00.

JOH. LUISE HEIBERG, Et Liv genoplevet i Erindringen. 1-4. Kbh. 1891-92. VII, ib. 20,00; IX, ib. 32,00; XI, ib. 23,00; XII, ib. 19,00.
— Samme Værk. Folkeudgave. 1-2. Kbh. 1904. VII, ib. 17,00.
— Samme Værk. 3. Udg. 1-2. Kbh. 1913. VIII, ib. 14,00.
J. L. HEIBERG, Italien. Kbh. 1904. 4:o, m. Ill. VII, ib. 60,00; X, ib. 68,00 og uib. 49,00.
P. A. HEIBERG, Skuespil. 1-2. Kbh. 1792-93. X, Hellæderbd. (trykt paa Skrivepapir) 29,00.
— Samlede Skuespil, udg. af K. L. RAHBEK. 2. Udg. 1-4. Kbh. 1806-19. VII, ib. 15,00 og 19,00.
— Udvalgte Skrifter, udg. af O. BORCHSENIUS og FR. WINKEL HORN. Kbh. 1884. VII, ib. 10,00.
— Ultimatum til Herr K. L. RAHBEK. Kbh. 1787. VII 12,00.
— Rigsdaler-Sedlens Hændelser. 1-2. Kbh. 1789-93. VII, ib. 30,00.
— Politie-Forhøret og Kiendelse i Sagen ang. Visen „Hver Mand i Byen om Indtoget taler". Kbh. 1790. VII, ib. 24,00.
— Indtoget. Syngestykke. Kbh. 1791. VII, ib. 18,00.
— Procedure og Dom i Sagen ang. Visen „Vor Klub er dog en herlig Sag". Kbh. 1795. VII, ib. 18,00.
— Précis histor. et crit. de la constitution de la monarchie danoise. Paris 1820. X, ib. m. Dedikation 10,00.
V. v. HEIDENSTAM, Nya dikter. Stockh. 1915. VI, ib. (af *G. Hedberg*) 15,00.
H. HEINE, Werke, hrsg. v. HERRMANN u. a. 1-15. Berl. u. Lpz. III, ib. 13,00.
— Reisebilder. 1-3 m. Nachtr. Hamb. 1830-31. X, ib. (1-2. Bd. 2. Aufl.) 31,00.
H. HEINE, Der Salon. 1-4. Hamb. 1834-40. VIII, ib. 21,00.
J. HELLER, Prakt. Handbuch für Kupferstichsammler. 2. Aufl. Lpz. 1850. X, ib. 13.50.
J. HELMS, Ribe Domkirke undersøgt og beskreven. Kbh. 1870. Fol. X, ib. 12,00.
— Danske Tufstenskirker. 1-2 m. Tavler. Kbh. 1894. Fol. X, ib. 20,00.
L. HELWEG, Nord. illustr. Havebrugsleksikon. 3. Udg. 1-2. Kbh. 1920. VIII, ib. 19,00.
L. N. HELVEG, Den danske Kirkes Historie efter Reformationen. 2. Udg. 1-2. Kbh. 1857-83. XII, ib. 11,00.
N. HEMMINGSEN, Catechismi qvæstiones concinnatæ. Viteberg. 1563, m. Træsnit. X, ib. (Titelbladet kopieret) 28,00.
F. HENDRIKSEN, Mennesker og Oplevelser. Kbh. 1910, m. Ill. VII, ib. 235,00; IX, ib. 275,00.
E. HENRICHSEN, Mændene fra Forfatningskampen. 1-2. Kbh. 1913-14. X, ib. 14,00.
(AX. HENRIQUES,) Gamle Viser af Sganarel. VII (6. Saml. 1921) 11,00; VII (3-6. Saml. 1911-21) ib. 13,00.
JOH. DAN. HERHOLDT og hans Værker, udg. af hans Elever. Kbh. 1898. Fol., m. Tavler. X (paa Velin-Papir), ib. 42,00 og uib. 15,00.
HERODIANI Historie udi otte Bøger, overs. af L. HOLBERG. Kbh. 1746. VII, Hellæderbd. 18,00.
— — Samme Bog. 2. Opl. Kbh. 1753. VII, Hellæderbd. 30,00.
HENR. HERTZ, Dramatiske Værker. 1-17. Kbh. 1854-69. VII, ib. 32,00; XII (1-18. Bd. 1854-73), ib. 37,00.

HENR. HERTZ, Svend Dyrings Hus. Kbh. 1837. VII, ib. 19,00.
— Lyriske og dramatiske Digte. 1-2. Kbh. 1841-44. X, ib. m. Dedikation 14,00.
H. HILDEBRAND, Sveriges medeltid. 1-3. Stockh. 1879-1903, m. Ill. X 27,00.
A. HIRSCH, Biograph. Lexikon d. hervorragenden Aerzte aller Zeiten u. Völker. 1-6. Wien u. Lpz. 1884-88. X, ib. 85,00.
Der Hirsch-Park oder das Serail Louis XV. 1-3. Altenb. 1834. V, ib. 10,00.
Sveriges Historia, utg. af MONTELIUS, HILDEBRAND o. a. 1-6, m. Ill. Stockh. 1877-81. X, ib. 15,00.
Danmarks Riges Historie, udg. af J. STEENSTRUP, ERSLEV, HEISE o. a. 1-6, m. Reg. Kbh. 1896-1907. III, uib. 83,00; V, ib. 110,00; VII, ib. 130,00 og 160,00; VIII, ib. 127,00; X, ib. 140,00 og 90,00.
Kgl. dansk Hof- og Statskalender 1831-1914. Kbh. V 18,00.
E. T. A. HOFFMANN, Die Serapions-Brüder. 1-4. Berl. 1819-21. IV, ib. 16,00.
— Prinzessin Brambilla. Bresl. 1821, m. 8 Kupf. X, ib. 17,00.
KAJ HOFFMANN, Danske Kærlighedsdigte. Kbh. 1916. VI, Helskindbd. 11,00.
T. DE HOFMAN, Samlinger af Fundationer og Gavebreve udi Danmark og Norge. 1-10. Kbh. 1755-65. 4:o. X, Hellæderbd. 41,00.
— Histor. Efterretninger om danske Adelsmænd. 1-3, m. Kobb. Kbh. 1777-79. 4:o. X, ib. 105,00.
WILL. HOGARTH og hans udvalgte Værker. Texten af H. P. HOLST, m. Staalstik. Kbh. 1870. 4:o. VII, ib. 18,00.
J. HOLBEK, Dekadent Barbari. 1-2. Kbh. 1904. Fol. III 16,00; VII, ib. 30,00; VIII 11,00.
L. HOLBERG, Udvalgte Skrifter, ved K. L. RAHBEK. 1-21. Kbh. 1804-14. VII, ib. 30,00; XI, ib. 20,00.
— Samlede Skrifter, udg. af CARL S. PETERSEN. 1—5. Bd. Kbh. 1913-20. 4:o. VI, Pergamentbd. 150,00 og 180,00.
— Hans Mikkelsens Comoedier. 1-2. 1723-24. Facsimile-Udgave. Kbh. 1902. VI, Hellæderbd. 23,00 og ib. 16,00; X (paa haandgjort Papir) 13,00; XI, ib. 26,00.
— Den danske Skueplads. 6. Tome. 1753. X, ib. 22,00.
— Den danske Skueplads, deelt udi 7 Tomer. 1-7. (3. Høpfnerske Eftertryk). Kbh. (1790). VII, ib. 26,00; X, Papbd. 16,00.
— Comedier, udg. af RAHBEK og BOYE. 1-7. Kbh. 1824-32. VII, ib. 10,00.
— Dramatiske Skrifter, redig. af I. C. LANGE. 1-7, m. Litogr. Kbh. 1832. VII, ib. 11,00.
— Comedier, udg. af F. L. LIEBENBERG. 1-8. Kbh. 1848-54. VII, ib. 50,00.
— Comedier, udg. af F. L. LIEBENBERG. 1-3. Kbh. 1869-70. VII, ib. 16,00; VIII, ib. 20,00.
— Samtlige Comoedier. Jubeludgave ved LIEBENBERG, illustr. af *H. Tegner*. 1-3. Kbh. 1883-88. 4:o. VII, ib. 132,00 og 175,00; IX, ib. 56,00; X, ib. 67,00 og uib. 23,00.
— Samtlige Comoedier. LIEBENBERGS Tekst. Tegner-Udgaven. 1-2. Kbh. 1896. 4:o. VII, ib. 35,00; X, ib. 51,00; XI, st. hæft. 16,00.
— Komedier, udg. af J. MARTENSEN. 1-13. Kbh. 1897-1909. VII, ib. 85,00 og 52,00; VIII 35,00.

L. HOLBERG, Julestue. Kbh. 1919. (Privattryk i 200 Ekspl.) VII, ib. 13,00.
— Sechs Lust-Spiele, übers v. I. G. L(AUB) v. A(UGSBURG). Hamb. u. Lpz. 1743. VIII, ib. 21,00.
— Peder Paars. 3. Edition, m. Træsnit. Kbh. 1720. VII, ib. 45,00.
— En sandfærdig ny Vise om Peder Paars. (3. Eftertryk). Kbh. (1752), m. Træsnit. VII, ib. 30,00.
— Peder Paars, udg. paa nye ved et Selskab. Kbh. 1772. 4:o, m. Kobb. VII, Pergamentbd. m. Forgyldning og Guldsnit, trykt paa stort Skrivepapir, har tilhørt J. Wiedewelt 450,00; VII, Hellæderbd. 40,00.
— Peder Paars, udg. af F. L. LIEBENBERG, m. Tegninger af *Marstrand*. Kbh. 1863. VII, ib. 11,00.
— Peder Paars, m 100 Illustr. 4. Opl. Kbh. 1878. IX, ib. 12,00.
— Peder Paars, m. Ill. af *L. Moe*. Kbh. 1902. VII, ib. 12,00; IX, Helskindbd. 10,50.
— Peder Paars, übers. (v. J. A. SCHEIBE). Kopenh. 1750, m. Kupf. VII, kartonn. 12,00.
— Peter Paars. Neue Uebersetzung v. J. A. SCHEIBE. Kopenh. u. Lpz. 1764, m. Kupf. VII, Hellæderbd. 25,00.
— Nicolai Klimii iter subterraneum. Hafn. et Lips. 1741. VII, Hellæderbd. (med Tilskrift af N. F. S. Grundtvig) 100,00.
— Niels Klims Reise under Jorden. 2. Opl. Kbh. og Aalborg 1745. VII, ib 45,00 og 40,00.
— Niels Klims underjordiske Reise, overs. af J. BAGGESEN, Kbh. 1789. 4:o. m. Kobb. VII, ib. 100,00.
— Niels Klims underjordiske Rejse, m. Kobb. Kbh. 1867. IX, ib. 14,00.

L. HOLBERG, Nicolai Klims unterirdische Reise. Copenh. u. Lpz. 1741, m. Kupf. VII, ib. 11,00.
— Nicolai Klims unterird. Reise. Neue Aufl. Copenh. u. Lpz. 1780, m. Kupf. VII, ib. 20,00.
— Dannemarks Riges Historie. 1-3. Kbh. 4:o. VII (I 1732 II 1753 III 1754 m. Port.) Hellæderbd. 13,00; IX (1732-54), Hellæderbd. 25,00; X (1732-35) m. Portr., Hellæderbd. 55,00.
— Dannemarks Riges Historie. 2. Edit. 1-3. Kbh. 1753-54. 4:o. V, Hellæderbd. 44,00; VII, Hellæderbd. 45,00 og 30,00.
— Dannemarks Riges Historie. 3. Opl. 1-3. Kbh. 1762-64. 4:o, m. Portr. VIII, Hellæderbd. 36.00.
— Almindelig Kirke-Historie. 1-2. Kbh. 1738. 4:o. VII, Pergamentbd. 25,00.
— Almindelig Kirke-Historie. 1-2. Kbh. 1740. 4:o. IV, Hellæderbd. 19,00; VII, Hellæderbd. 20,00 og 26,00.
— — Samme Værk. 3. Opl. 1-2. Kbh. 1765. 4:o. VII, Hellæderbd. 11,00.
— Jødiske Historie. 1-2. Kbh. 1742. 4:o. V, Hellæderbd. 10,00; VII, Hellæderbd. 20,00 og 25,00; VIII, ib. 20,00.
— Helte-Historier. 1-2. Kbh. 1753. XII, ib. 32,00.
— Adskill. Heltinders sammenlign. Historier. 1-2, 2. Udg. Kbh. 1757. VII, Hellæderbd. 16,00.
— Moralske Tanker. 1-2. Trykt paa Autors egen Bekostning. Kbh. 1744. VII, Hellæderbd. 56.00 og 30,00.
— Lifs- og Lefnets Beskrivelse, overs. Bergen 1741. VII, ib. 40,00.
— Trende Epistler til *** hvorudi befattes det Fornemste af hans Liv

og Levnet. Kbh. 1745, m. Portr. VII, ib. 20,00.

L. HOLBERG, Samme Bog. Nyt Oplag. Kbh. 1745. X, Hellæderbd. 32,00.

— Mindre poetiske Skrifter. Kbh. 1746, m. Kobb. VII, Hellæderbd. 34,00 og 31,00; XII, ib. 20,00.

— — Samme Bog. Kbh. 1767, m. Kobb. VII, Hellæderbd. 32,00.

— Hans Mikkelsens Fire Skiemte-Digte. 1722. VII, Hellæderbd. 170,00.

— Metamorphosis eller Forvandlinger. Kbh. 1726. VII, ib. 200,00.

— Metamorphosis oder Verwandelungen, übers. Copenh. u. Lpz. 1746. VIII, ib. 12,00.

— Epistler. 1-5. Kbh. 1748—54. VII, Hellæderbd. 99,00; VII (1749—58) ib. 45,00; X (Tom. 3-5 Kbh. 1749-54). ib. 28,00.

— Epistler, udg. af CHR. BRUUN. 1-5. Kbh. 1865-75. VII, ib. 32,00; XII, 25,00.

— Vermischte Briefe. 1-2 (2. Bd. 2. Aufl.) Copenh. u. Lpz. 1753-54. X, ib. 10,00.

— Naturens og Folkerettens Kundskab. 3. Edit. 1-2. Kbh. 1734. VII, Hellæderbd. 20,00; X, Pergamentbd. 12,00.

— Naturens og Folkerettens Kundskab. 4. Edit. 1-2. Kbh. 1741. VII, Hellæderbd. 31,00.

— — Samme Bog. 5. Edit. 1-2. Kbh. 1751. VII, Hellæderbd. 11,00.

— Danmarks og Norges geistlige og verdslige Staat. 2. Edit. Kbh. 1749. 4:o. VII, Hellæderbd. 41,00, 27,00 og 10,00.

— Samme Værk. 3. Opl. Kbh. 1762. 4:o. VII, Hellæderbd. 14,00.

— Moralske Fabler. 2. Opl. Kbh. 1751. VII 16,00.

L. HOLBERG, Introduction til de fornemste Europæiske Rigers Historier. Kbh. 1711. VII, ib. 60,00.

— — Samme Værk. Kbh. 1757. VII, Hellæderbd. 10,00; VIII, Hellæderbd. 19,00.

— Bergens Beskrivelse. Kbh. 1737. XII, ib. 20,00.

— — Samme Bog. Kbh. 1757. VII, Hellæderbd. 28,00.

Holbergs Gallerie (udg. af M. L. NATHANSON). 15 Kobberstik (1-5 Hefte). Kbh. 1828-31. 4:o. VII, kartonn. 55,00; X (13 Blade Kobberstik), ib. 26,00.

H. J. HOLM, Bornholms ældgamle Kirkebygninger. Kbh. 1878, Fol. m. Ill. X 27,00.

— Danske Herreborge fra d. 16. Aarhundrede opmaalte, m. Tekst af FR. BECKETT. Kbh. 1904. Fol. X 15,00.

VIGGO V. HOLM, Drilske Smaarim. Kbh. 1884. VII 35,00.

L. HOLSTEIN, Digte. Kbh. 1895. III, ib. ubeskaaret 16,00; VI, uib. 15,00; VII, Helskindbd. 26,00.

— Løv. Kbh. 1915. VII, Helskindbd. 12,00.

C. F. v. HOLTEN, Erindringer, udg. af W. BLOCH. Kbh. 1899. VII, ib. 10,00 og 12,00; XI, ib. af *A. Kyster*. 16,00.

HOMERS Odyssee og Iliade, overs. af CHR. WILSTER. 2. Opl. Kbh. 1855. VII, ib. 25,00.

TH. HOOD, Comic Annual. Lond. 1830-33, w. ill. VIII, ib. 15,00.

C. HOSTRUP, Samlede Skrifter. 1-4. Kbh. 1865. VIII, ib. 13,00.

— Komedier. 4. Udg. 1-3. Kbh. 1886. V, ib. 15,00; IX, ib. 12,00.

— Komedier. 6. Udg. 1-3. Kbh. 1900. VII, ib. 23,00.

— Gjenboerne. Kbh. 1847. VIII, ib. 14,00.

C. HOSTRUP, Eventyr paa Fodrejsen. Kbh. 1849. VIII, ib. 15,00.
— Mester og Lærling. Kbh. 1852. VII, ib. m. Dedikation 11,00.
— Erindringer. 1-2. Kbh. 1891-93. X, ib. 16,00.
A. HUITFELD, Danmarckis Rigis Krønicke. 1-2. Kbh. 1652. Fol. VII, ib. 85,00 og 70,00; X, Pergamentbd. 30,00.
— Kong Christiern d. Andens Krønicke. Kbh. 1596. 4:o. X, Hellæderbd. m. Luxdorphs Super-ex-libris. 92,00.
F. HVASS, Samling af Meddelelser om Personer og Familier af Navnet Hvas. 1-5. Kbh. 1861-90. V, ib. 32,00.
J. R. HÜBERTZ, Aktstykker vedk. Staden og Stiftet Aarhus. 1-3. Kbh. 1845—46. V, ib. 21,00.
N. L. HØYEN, Skrifter. 1-3. Kbh. 1871—76. IV, ib. (af *A. Kyster*) 11,00; X, ib. 13,50.
H. IBSEN, Samlede Værker. 1-9. Kbh. 1898-1900. IV, ib. 22,00; V, ib. 36,00; VII, ib. 43,00; IX, ib. 46,00; X (1-10. Bd. 1898-1902), ib. 39,00.
— Samme Værk. 3. Udg. 1-8. Kbh. 1914. VIII, ib. 35,00.
— Kongs-Emnerne. Chria. 1864. VII, ib. 23,00.
— Brand. Kbh. 1866. VII, ib. 22,00.
— Peer Gynt. Kbh. 1867. VII, ib. 23,00; XI, sm. ib. 20,00.
— Vildanden. Kbh. 1884. VII, ib. 12,00.
B. S. INGEMANN, Samlede Eventyr og Fortællinger. 1—13. Kbh. 1853-64. VII, ib. 31,00.
— Morgenpsalmer til Brug for Eleverne i Sorø Akademies Skole. Sorø. VII, m. Dedikation 20,00.
— Morgen- og Aftensange, m. Melodier af WEYSE. Kbh. 1845. VII, m. Dedikat. fra Forf. 23,00.
B. S. INGEMANN, Valdemar Seier. 2. Udg. 1-3. Kbh. 1828—29. VII, ib. 15,00.
OLIG. JACOBAEUS, Museum regium. Hafn. 1696. Fol., c. tab. X, Hellæderbd. 29,00.
J. P. JACOBSEN, Samlede Skrifter. 1-2. Kbh. 1888. IX, ib. 13,50.
— Samme Værk. 3. Udg. 1-2. Kbh. 1899. VII, ib. 11,00.
— Fru Marie Grubbe. Kbh. 1876. VII, ib. 15,00.
— Niels Lyhne. Kbh. 1880. VII, ib. (med Dedikation) 22,00.
— Mogens og andre Noveller. Kbh. 1882. VII, ib. 26,00; VII, ib. (m. Dedikation) 20,00.
— Digte og Udkast. Kbh. 1886. V, ib. 13,00; VII, ib. 15,00; X 14,00.
Breve fra J. P. Jacobsen, udg. af E. BRANDES. Kbh. 1899, V, ib. 10,50; VII, ib. 13,00; XII 11,00.
(OTHILIA JACOBSEN,) Ord. Kbh. (trykt af *S. Bernsteen*). IX, Helskindbd. 27,00.
Preussische Jahrbücher, hrsg. v. H. DELBRÜCK, W. SCHOTTE u. a. 1911 -23. Berl. X (1911-20 ib.) 14,00.
J. JAKOBSEN, Færøske Folkesagn og Æventyr. Kbh. 1898-1901. XII, ib. 25,00.
C. AX. JENSEN, Danmarks Snedkere og Billedsnidere 1536-1660. Kbh. 1911. 4:o, m. Ill. III 12,00; V 20,00.
— og E. RONDAHL, Stilarternes Historie. Kbh. 1912, m. Ill. V, ib. 20,00.
C. E. JENSEN, Karikatur-Album. 1-2. Kbh. 1906-12. III, ib. 12,00 og 12,50; IX, ib. 15,00.
— og F. J. BORGBJERG, Socialdemokratiets Aarhundrede. 1-2, m. Ill. Kbh. 1904. 4:o. VII, ib. 17,00 og 10,00.

JOHS. V. JENSEN, Skrifter. 1-8. Kbh. 1916. V, ib. 50,00; IX 22,00; X, ib. 32,00; XI, sm. ib. 48,00.
— Einar Elkær. Roman. Kbh. 1898. IV, ib. (af *A. Kyster*) 24,00; VI, ib. 35,00; VII, ib. 30,00.
— Himmerlandsfolk. Historier. Kbh. 1898. IV, ib. (af *A. Kyster*) 34,00; VI, ib. 12,00.
— Foraarets Død. 1900. Den store Sommer. 1900. Vinteren. 1901. III 20,00; IV, ib. (af *A. Kyster*) 32,00; VI, ib. 29,00; VII, ib. 31,00.
— KongensFald.Kbh.1901.VI,ib.25,00.
— Den gotiske Renaissance. Kbh. 1901. X, m. Dedikation 11,00.
— Madame d'Ora. Kbh. 1904. IV 19,00; VI, ib. 20,00; VII, ib. 17,00, 18,00 og 25,00.
— Nye Himmerlandshistorier. Kbh. 1904. IV, ib. (af *A. Kyster*) 21,00; VI, ib. 12,00; VII, ib. 16,00 og 15,00.
— Hjulet. Kbh. 1905. VI, ib. 16,00; VII, ib. 17,00 og 20,00.
— Singapore Noveller. Kbh. 1907. IV, ib. (af *A. Kyster*) 15,00; VI, ib. 17,00; VII, ib. 14,00.
— Bræen. Kbh. 1908. IV 35,00; VI, ib. 38,00; VII, ib. 35,00; VIII 21,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 27,00.
— Himmerlandshistorier. Kbh. 1908. VII, ib. 24,00.
— Lille Ahasverus. Kbh. 1909. VII, ib. 10,00.
— Skovene. Kbh. 1910. VII, ib. 11,00.
— Himmerlandshistorier. 3. Samling. Kbh. 1910. IV, ib. (af *A. Kyster*) 15,00; VI, ib. 11,00; VII, ib. 12,00.
— Skibet. Kbh. 1912. IV, uib. 11,00; V, ib. 10,00; VI, ib. 13.00; VII, ib. 12,00 og 15,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 14,00.
— Introduktion til vor Tidsalder. Kbh. 1915. IV, ib. (af *A. Kyster*) 12,00.

JOHS. V. JENSEN, Aarbog 1916-17. Kbh. VI, ib. 20,00.
— Digte. 2. Udg. Kbh. 1917. VII, ib. (Nr. 284 af 500 Ekspl.) 13,00.
— Norne-Gæst. Kbh. 1919. X, ib. (af *A. Kyster*) 11,00.
— Johannes Larsen og hans Billeder. Kbh. 1920, m. Ill. X, ib, 12,50.
— Christoffer Columbus. Kbh. 1921. VI, ib. 10,00; X 10,00; XI, ib. 11,00.
N. P. JENSEN, Den fransk-tyske Krig 1870-71. Kbh. 1896, m. Ill. V, ib. 16,00; VIII, ib. 26,00; XI, ib. 10,00.
H. JENSSEN-TUSCH, Skandinaver i Congo. Kbh. 1902-05, m. Ill. XI, ib. (af *A. Kyster*) 21,00,
F. JÓNSSON, Den oldnordiske Litteraturs Historie. 1-3. Kbh. 1894-1901. XII, ib. 17,00.
FLAV. JOSEPHUS, Jødiske Historie, overs. af A. REYERSEN. 1-3 Kbh. 1750-57. 4:o. Hellæderbd. 48,00.
Journée de l'Amour ou Heures de Cythère. à Gnide 1776, av. grav. VIII, Hellædrbr. 12,00.
J. H. JUNG-STILLING, Jugend. Berl. u. Lpz. 1779, m. Kupf. — Jünglings-Jahre. Berl. u. Lpz. 1778, m. Kupf. X, ib. 10,00.
— Lehr-Jahre. Berl. u. Lpz. 1804, m. Portr. X, ib. 10,00.
JUSTINUS MARTYR, Opera omnia per J. Langum in Latinum vers. Basel (Froben) 1565. Fol. V, ib. 16,00; X, ib. 16,00.
FRITZ JÜRGENSEN og hans Tegninger, v. N. BØGH. Kbh. u. A. VI, ib. 17,00; IX, ib. 11,00.
HANS JÆGER, Fra Kristiania-Bohêmen. 1-2. Kria. 1885. VII, ib. 56,00.
— Samme Bog. 2. Udg. Kria. u. A. VII, ib. 25,00.

HENR. JÆGER, Illustr. norsk Literaturhistorie. 1—3. Kria. 1896. X, ib. 50,00; XII, ib. 36,00.

A. D. JØRGENSEN, Historiske Afhandlinger. 1-4. Kbh. 1898-99. VII, ib. 22,00.

— Peter Schumacher Griffenfeld. 1-2. Kbh. 1893-94. VII, ib. 20,00 og 21,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 21,00.

JOHS. JØRGENSEN, Udvalgte Værker. 1-7. Kbh. 1915. VII, ib. 40,00 og 41,00; IX 19,00.

— Vers. Kbh. 1887. VII, ib. 25,00

— Foraarssagn. Kbh. 1888. VII, ib. 17,00.

— Mit Livs Legende. 1-6. Kbh. 1916-19. V 14,00; VII, ib. 25,00; X 19,00.

J. A. JØRGENSEN, Bornholms Historie. 1-2. Rønne 1900-01. V 11,00.

L. JØRGENSEN, Mine Erindringer. Kbh. 1891. XI 20,00.

H. V. KAALUND, Samlede Digte. Kbh. 1840. VII, ib. 11,00.

— Fabler for Børn, m. Ill. af *J. T. Lundbye*, 2. Opl. Kbh. 1866. IV, kartonn. 10,00.

— Fabler for Børn, m. Illustr. af *Lundbye*. Kbh. 1908. VI, ib. 14,00; VII, ib. 18,00.

KALIDASAS, Sakuntala, overs. af M. HAMMERICH. Kbh. 1858, m. Ill. VI, kartonn. 11,00; IX, ib. 15,00.

— Samme Værk. 3. Udg. Kbh. 1879, m. Ill. IV, ib. 11,50.

O. KALKAR, Ordbog til d. ældre danske Sprog. 1—4. Kbh. 1881-1907. XII, ib. 65,00

E. A. KARLFELT, Skalden Lucidor. Stockh. 1914. VI, ib. af *Hedberg*. 28,00.

G. KELLER, Den grønne Henriks Roman, overs. 1-2. Kbh. 1883-84. VIII, ib. 18 00; IX, ib. 18,00.

H. KIDDE, Aage og Else. 1-2. Kbh. 1902-03. V, ib. 30,00; VII, ib. 30,00 og 41,00.

H. KIDDE, Helten, Roman. Kbh. 1912. X 25,00.

— Jærnet, Roman. Kbh. 1918. XI, ib. (af *A. Kyster*) 19,00.

ALEX. L. KIELLAND, Samlede Værker. 1-11. Kbh. 1897-99. IX, ib. 46,00.

— Samlede Værker. 1-6. Kbh. 1903-04. VII, ib. 69,00; XI, ib. 34,00.

— Samlede Værker. 1-5. 5. Udg. Kbh. 1917. VIII, ib. 16,00.

— Jacob. Kbh. 1891. VII, ib. 12,00.

S. KIERKEGAARD, Af en endnu Levendes Papirer. Kbh. 1838. VII, ib. 17,00; X 11,00.

— Om Begrebet Ironi. Kbh. 1841. X, ib. 15,00.

— Frygt og Bæven. Kbh. 1843. X, ib. 10,00.

— Enten-Eller. 1-2. Kbh. 1843. VII, ib. 71,00 og 20,00.

— Samme Bog. 2. Udg. 1-2. Kbh. 1849. VII, ib. 30,00.

— Samme Bog. 3. Udg. Kbh. 1865. X, ib. 14,50.

— Samme Bog. 4. Opl. 1-2. Kbh. 1878. III, ib. 13,50; VII, ib. 23,00; X 10,00.

— Atten opbyggelige Taler. Kbh. 1843-45. VII, ib. 13,00.

— Philosophiske Smuler. Kbh. 1844. X, ib. 12,50.

— Stadier paa Livets Vej. Kbh. 1845. VII, ib. 33,00 og 12,00.

— Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift. Kbh. 1846. X, ib. 10,00 og 11,00.

— Indøvelse i Christendom. Kbh. 1850. X, m. Dedikation 120,00.

— Øjeblikket Nr. 1-9. Kbh. 1855. VII, ib. 11,00.

Af S. KIERKEGAARDS efterl. Papi-

rer, ved BARFOD og GOTTSCHED 1833-55. Kbh. 1869-81 (9 Bind). III 13,00.

J. KINCH, Ribe Bys Historie og Beskrivelse. 1-2. Ribe og Odder 1869-84. III, ib. 26,00; V, ib. 35,00.

Tre Indlæg til Overretten og en Overretsdom i Sagen Direktør KINCH ctr. Østasiat. Kompagni 1913. VI 13,00; VII, ib. 18,00.

RUD. KIPLING, The Jungle book. Lond. 1895, w. illustr. X, ib. 13,00.

— Romaner og Fortællinger. 1-11. Kbh. 1905-07. IX, ib. 38,00.

Kircke-Ordinantzen 1607. Kbh. VII, Hellæderbd. 15,00.

TH. KITTELSEN, Folk og Trold. Kria. 1911, m. Ill. XI, ib. (af *A. Kyster*) 17,50.

SEV. KJÆR, Præsten i Vejlby Søren Jensen Qvist. Kbh. 1894. VII, ib. 12,00.

— For 200 Aar siden. Kbh. 1903. VII, ib. 14,00.

— Erik Grubbe til Tjele og hans tre Døtre. Kbh. 1904. VII, ib. 14,00.

— Gjøngehøvdingen Svend Poulsen og Snaphanerne. Kbh. 1892. V, ib. 12,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 15,50.

N. KJÆRBØLLING, Skandinaviens Fugle. (Tekst.) 2. Udg. v. JON. COLLIN. Kbh. 1875-77. X, ib. 12,00; XI, ib. 20,00.

Det skønne København, v. K. FRIIS-MØLLER. Kbh. 1917, m. Ill. VII (édit. de luxe Nr. 11) 19,00; IX 10,00.

Kjøbenhavn, som den er og som den burde være. Kbh. 1914, m. Ill. (af *Kongstad*). VII, ib. 14,00 og 12,00.

Kjøbenhavns Brandforsikring 1731-1911. Kbh. 1913. 4:o. m. Ill. X, ib. 13,00.

Kjøbenhavns Huse og Indvaanere efter Branden 1728. Kbh. 1906. 4:o. IX, ib. 16,50.

E. C. v. KLEIST, Sämmtliche Werke. 1-2. Berl. 1803. VIII, ib. 12,00.

H. v. KLEIST, Erzählungen. Berlin 1810. VIII, ib. 11,00.

Klingen. 1-2. Aarg. Kbh. 1917-19. VI, orig. Kartonn. 42,00; VI, 2. Aarg. ib. 20,00, 3. Aarg. ib. 18,00; XI, 1. Aarg. 1917-18, ib. m. Omslag (af *A. Kyster*) 16,00.

C. A. KLINGSPOR, Sveriges Ridderskaps- och Adels Vapenbok, m. Text. Stockh. 1890. Fol. X, ib. 12,00.

JAK. KNUDSEN, Den gamle Præst. Kbh. 1899. VII, ib. 13.00.

— Livsfilosofi. Kbh. 1908. VII, ib 22,00.

J. P. KOCH, Gennem den hvide Ørken. Kbh. 1913, m. Ill. VIII 12,00.

P. KONEWKA. Silhouetter. En Skjærsommernatsdrøm og Goethes Faust. Kbh. 4:o. III, ib. 10,50.

J. KORNERUP, Roeskilde i gamle Dage. Kbh. 1892. V, ib. 14,00.

J. E. KRAFT, Norsk Forfatter-Lexicon 1814-56. Kria. 1863. V, ib. 12,00.

N. KRAG og S. STEPHANIUS, Kong Christian IIIs Historie, overs. 1-3. Kbh. 1776-79. 4:o. VII, Hellæderbd. 15,00.

P. KRAPOTKIN, En Anarkists Erindringer, overs. Kbh. 1900. IX, ib. 12,50.

V. KRISTIANSEN, Ordbog over Gadesproget. 2. Udg. Kbh. 1908. VII, ib. 12,00; IX, ib. 16,00.

F. C. KROHN, Fortegnelse over danske Kobberstik, Raderinger m. m. I. Kbh. 1889. VIII 27,00.

J. KROHN, Peters Jul. Vers m. Illustr. af *P. Krohn*. Kbh. 1870. VIII 40,00.

— Billedbog for Børn, tegnet af *O. Haslund* og *P. Krohn*. Kbh. 1871. VIII, ib. 13,00.

J. KROHN, Fortællinger for Børn m. Tegninger. Kbh. 1877. VIII, ib. 17,00.
— Samme Bog. 3. Opl. 1-4. Saml. Kbh. 1911. VIII, ib. 19,00.
— Dansk Versebog. Kbh. 1881. VIII, ib. 19,00.
M. KROHN, Maleren Chr. Købkes Arbejder, illustr. Fortegnelse. Kbh. 1915. VIII 11,00.
H. KRØYER, Danmarks Fiske. 1-3 (4 Bind). Kbh. 1838-53, m. Ill. VIII, ib. 20,00.
Kunst, udg. af ALFR. JACOBSEN. 1-7. Kbh. 1899-1906. 4:o. IV, ib. 37,00; VII, ib. 57,00.
Dansk Kunstblad, udg. af KUNSTFORENINGEN. 1836-38 (et Nummer mangl.) Kbh. 4:o. IV, ib. (af *A. Kyster*) 30,00.
Det nye Kunstblad, redig. af E. GOLDSCHMIDT 1910-11. Kbh. XI, ib. (af *A. Kyster*) 13,00.
Kunstbladet 1898, redig. af E. HANNOVER. Kbh. m. Ill. 4:o. XI, ib. 10,00.
Kunstbladet, redig. af CARL V. PETERSEN og V. WANSCHER, 1909-10. Kbh. XI, (ib. af *A. Kyster*) 11,00.
Det danske Kunstindustrimuseums Virksomhed 1903-20, m. Ill. Kbh. XI, ib. (af *A. Kyster*) 82,00.
ANKER KYSTER, Ex-libris, tegnede af *Th. Bindesbøll*. Holstebro 1917. VII 13,00 og 12,00; X 10,50.
P. LABARTHE, Voyage au Sénégal. 1784-85. Paris 1802. X, Hellæderbd. (af Louis Napoléons Bibliotek, med hans Super-ex-libris) 35,00.
P. la COUR og J. APPEL, Historisk Fysik. 1-6. Kbh. 1906 09, m. Ill. VIII, ib. 13,00.
ERASM. LAETUS, Rerum Danicarum libri undecim. Francf. 1573. 4:o. X, Pergamentbd. med Dedikation 22,00.
J. F. LAFITAU, Moeurs d. sauvages amériquains. 1-2, av. grav. Paris 1724. 4:o. III, Hellæderbd. 33,00.
P. LAFOND, Degas. 1-2. Paris 1918-19, av. ill. X (édit. de luxe), ib. 26,00.
G. L. LAHDE, Mindesmærker paa Assistents Kirkegaard, m. 10 Kobbere. 1798. 4:o. IV, kartonn. 12,50.
Mémoires histor. de Marie-Thérèse—Louise de Carignan princesse de LAMBALLE. 1-4. Paris 1801, av. grav. X, ib. 20,00.
Landmandsbogen ved WESTERMANN og GOLDSCHMIDT. 1-3. Kbh. 1895. V, komp. Bd. 21,00.
JUL. LANGE, Menneskefiguren i Kunstens Historie, udg. af P. KØBKE. Kbh. 1899, m. Ill. VII, ib. 110,00; VIII 82,00; X, ib. 60,00 og 71,00.
— Udvalgte Skrifter, udg. af G. BRANDES og P. KØBKE. 1-3. Kbh. 1900-03. VI, ib. 21,00; VII, ib. 32,00 og 40,00; VIII, ib. 28,00 og 30,00; IX, ib. 33,00; X, ib. 32,00.
CHR. LANGGAARDS Samlinger av Malerkunst og Kunsthaandverk fra Fortiden. illustr. m. Tekst af H. FETT, GROSCH, HANNOVER o. a. 1-2. Kria. 1913. Fol. VII, Pergamentbd. 260,00.
ALFR. LARSEN og E. SCHIØDTE, Gamle kjøbenhavnske Huse og Gaarde, m. Ill. Kbh. 1894. VII (trykt paa japansk Papir), ib. 45,00; VII, ib. 18,00; VIII 16,00.
JOHS. LARSEN, Historien om en lille Mis. Kbh. 1905. XI, ib. (af *A. Kyster*) 20,00.
KARL LARSEN, Kvinder, Ære. Kbh. 1889. VII, ib. 11,00.
— Udenfor Rangklasserne. Kbh. 1896, m. Ill. VII, ib. 16,00.

KARL LARSEN, En Hverdagshistorie. Kbh. 1906. VII, ib. 14,00.
— De, der tog hjemmefra. 1-4. Kbh. 1912-14. VII, ib. 25,00.
THØGER LARSEN, Vilde Roser af T. UNDERBJERG. Aarhus 1895. VII, ib. 12,00.
LA VICOMTERIE, Sündenregister d. Könige v. Frankreich. Paris 1791. V, Hellæderbd. 15,00.
C. G. LEOPOLD, Samlade skrifter. 1-3. Stockh. 1800-02. XII, ib. 10,00.
LE SAGE, Halte-Fanden, overs. 1-2. Kbh. 1757-58. IX, ib. 12,50.
G. E. LESSING, Nathan der Weise, ein dramat. Gedicht. 1779. VII, ib. 10,00; XI, Helskindbd. 18,00.
— Nathan d. Viise, overs. af K. L. RAHBEK. Kbh. 1799. VII, ib. 20,00.
LETAROUILLY, Édifices de Rome moderne. 1-3. VI 27,00.
O. LEVERTIN, Rococonoveller. Stockh. 1919. VI, ib. (af *Hedberg*) 52,00.
Dansk biografisk Lexikon, udg. af C. F. BRICKA. 1-19. Kbh. 1887-1905. III, ib. 115,00; V, ib. 230,00; VII (1-18. Bd.) ib. 215,00; VIII, ib. 200,00; IX, ib. 155,00; XII, ib. 102,00.
Lexikon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne. 1—2, m. Supplem. Kbh. 1787-1872. 4:o. m. Tvl. X, ib. 101,00.
J. LIE, Samlede Værker. 1-14. Kbh. 1902-09. IV, ib. 41,00; XI, ib. 56,00.
— Samme Værk. Mindeudgave. 1-5. Kbh. 1908. X, ib. 20,00.
— Samme Værk. 3. Udg. 1-10. Kbh. 1914. VIII, ib. 42,00.
BERING LIISBERG, Rosenborg og Lysthusene i Kongens Have. Kbh. 1914. 4:o. VII, ib. 30,00 og 22,00.
Liselund, udg. v. L. BOBÉ og CHR. AXEL JENSEN. Kbh. 1918. Fol., m. Ill. VII, ib. 65,00.
LIVINGSTONES tredie og sidste Rejse i Syd-Afrika, overs. 1-2, m. Ill. Kbh. 1878. X, ib. 11,00.
Le livre d'amour de l'Orient. 1-3. Paris 1921-22. III 20,00.
G. LJUNGGREN, Svenska vitterhetens häfder. 1-5. Lund 1873-75. XII, ib. 10,50.
V. LORENZEN, Gammel dansk Bygningskultur. 1-4. Kbh. 1908-12, m. Ill. X 22,00.
Love for Dreyers Klub. Kbh. 1780. VII, ib. 15,00.
W. LÜBKE, Kunsthistorien. 3. Udg. v. FR. BECKETT. Kbh. 1897-1901, m. Ill. V, ib. 20,00; VIII, ib. 24,00.
C. LUMHOLTZ, Blandt Menneskeædere. Kbh. 1888, m. Ill. XI 10,50.
— Blandt Mexicos Indianere. 1-2, m. Ill. Kria. 1903. VIII, ib. 21,00.
JOH. TH. LUNDBYE, Danske Landskabstegninger, v. AAGE MARCUS. Kbh. 1918. Fol. VII 13,00; X 21,00.
— Billeder i Træsnit, m. Digte af H. DRACHMANN, udg. af EM. BLOCH. Kbh. 1884. Fol. VII, kart. 11,00.
B. W. LUXDORPH, Carmina. Havn. 1775. 4:o. X, trykt paa Skrivepapir m. Dedikation, Hellæderbd. 22,00.
J. L. LYBECKER, Jur. Afhandling ang. de saakaldede Ørefigen m. m. Kbh. 1769. IX 10,00.
— Tre Prisskrifter. Kbh. 1772. IX, ib. 10,00,
J. L. LYBECKER, Erindringer fra mine Læreaar. Kbh. 1918. IX, ib. 18,00.
J. B. LØFFLER, Udsigt over Danmarks Kirkebygninger fra d. tidl. Middelalder. Kbh. 1883. X 31,00.
Maanederne i Digt og Billeder ved C. ANDERSEN og F. HENDRIKSEN. Kbh. 1878. XI, ib. (af *A. Kyster*) 14,00.

N. MACHIAVELLI, Tutte le opere. 1-3. 1679. X, Hellæderbd. 17,00.

KARL MADSEN, Japansk Malerkunst. Kbh. 1885, m. Ill. V, ib. 11,00.

— Hollandsk Malerkunst. Kbh. 1891. XI, ib. (af *A. Kyster*) 11,00.

— Studier fra Sverige. Kbh. 1892, m. Ill. XI, ib. 11,00.

— Joh. Th. Lundbye 1818-48. Kbh. 1895. 4:o. VI, 31,00; VII, ib. 32,00 og 31,00; VIII, ib. 41,00; X, ib. 36,00.

— Billedkunsten. Kbh. 4:o, m. Ill. X, ib. 10,00.

— Kunstens Historie i Danmark. Kbh. 1901-07. 4:o. III, ib. 31,00; VII, ib. 40,00 og 39,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 40,00.

— Wilhelm Marstrand. 1810-73. Kbh. 1905. 4:o, m. Ill. III 27,00; V 26,00; VII, ib. 37,00 og 41,00; X, ib. 30,00; XI, ib. 30,00.

— Billeder af Rembrandt og hans Elever i d. kgl. Malerisamling. Kbh. 1911. 4:o. VII, ib. 10,00.

— Maleren Th. Philipsen. Kbh. 1912, m. Ill. III 15,00 og 11,00; VII, ib. 11,00.

Danske Magazin, udg. af d. danske Selskab. 1. Række, 1-6. Bd. Kbh. 1745-52. 4:o. X, Hellæderbd. 35,00.

K. MANTZIUS, Skuespillerkunstens Historie. 1-5. Kbh. 1897-1907. V, ib. 25,00; XI (1-6. Bd. 1897-1916), ib. (af *A. Kyster*) 87,00; XII (1-3. og 5. Bd.) 14,50.

P. MARIAGER, Antike Fortællinger. 1-2. Kbh. 1900. IX, ib. 16,50; XI, ib. 16,00.

Journal de MARIE-THÉRÈSE de France 1789-92. Paris, av. grav. V, eleg. ib. 15,00.

H. MARTENSEN, Den christelige Ethik. 1-3. Kbh. 1872-78. VIII, ib. 10,00; X, ib. 11,00.

H. G. MASIUS, Trauer-Rede welche bey d. Herrn Chr. Güldenleu Leichbegängnis gehalten worden 1703. Kopenh. 1709. Fol., m. Kupf. VII, ib. (ukompl.) 210,00.

S. MATTHISEN, Een let Arithmetica eller Regne-Kunst. Kbh. 1718. VII, Hellæderbd. m. Spænder 20,00.

E. MAU, Dansk Ordsprogs-Skat. 1-2. Kbh. 1879. VIII, ib. 11,00; XII, ib. 13,50.

G. DE MAUPASSANT, Oeuvres complètes, av. illustr. 1-25. Paris. VII, eleg. ib. 150,00.

— Samlede Værker, overs. m. Illustr. (27 Bind). Kbh. 1904-09. VII, ib. 110,00; VIII (ib. i 13 Bind) 70,00.

Historiske Meddelelser om København, udg. af VILL. CHRISTENSEN. 1-6. Kbh. 1907-18. VII, ib. 60,00.

R. MEJBORG, Gamle danske Hjem i 16.-18. Aarh. Kbh. 1888. 4:o. VIII 21,00; X 13,00.

— Nordiske Bøndergaarde i d. 16.-18. Aarh. I. Slesvig. Kbh. 1892. 4:o. X 19,00.

Memoirer og Breve, udg. af JUL. CLAUSEN og P. F. RIST. 1-37. Bd. Kbh. 1905-22. VII (1-35 ib., 36-37 uib.) 440,00; VIII (1-33. Bd. 1905-20) 330,00.

— Samme Værk. VII (Bd. 1-6, 12, 17, 19, 21, 24-27 og 33, ib.) 135,00.

Mémoires d'une reine infortunée (Caroline Mathilde). Londres 1776. VII, ib. 13,00.

MENTZ og OSTENFELD, Billeder af Nordens Flora. 1-3, m. Tavler. Kbh. 1901-07. VII, ib. 45,00.

G. MERCATOR, Atlas minor, m. Kupf. Amst. u. A. Tvær 4:o. VII, Pergamentbd. 21,00.

MEYERS grosses Konversations-Lex-

ikon. 6. Aufl. 1-24. Lpz. u. Wien 1903-13. VIII, ib. 150,00.

L. MEYER, Fremmedordbog. 6. Udg. Kbh. 1884. III, ib. 21,00.

— Samme Værk. 7. Udg. Kbh. 1898-1902. IX, ib. 37,00.

SOPH. MICHAELIS, Digte. Kbh. 1889. III, ib. 12,50.

— Solblomster. Kbh. 1893. III, ib. ubeskaaret m. Omslag 11,50.

— Æbelø. Kbh. 1895. III, ib. 12,50.

— Hellener og Barbar. Roman. Kbh. 1914. XI, ib. (af *A. Kyster*) m. Omslag 12,50.

— og A. BRAMSEN, Vilh. Hammershøi. Kunstneren og hans Værk. Kbh. 1918, m. Ill. VII, ib. (Særudgaven) 41,00; VIII 17,00.

MICHAELIS Merseburgensis, Catechismus. Maintz 1557. Fol., m. Træsnit. X, Pergamentbd. m. Spænder 35,00.

Les mille et une nuit. Contes arabes trad. par Galland. 1-8. Lille 1781. X 29,00.

J. MILTON, Paradise regained. 1-2. Lond. 1773, w. portr. VIII, Hellæderbd. 26,00.

Danske Mindesmærker, udg. af HOLM, H. HANSEN, HERBST, HØYEN o. a. 1-2 Kbh. 1877. Fol. X, ib. 25,00.

(MIRABEAU) Erotica Biblion. Paris 1792. III, ib. 30,00.

Missale Romanum. Venetiis 1584. Fol., m. Træsnit. X, ib. 20,00.

L. MOE, Min egen Billedbog. Kbh. 1919. 4:o, m. Ill. VII, ib. 13,00.

C. MOLBECH, Dansk Dialekt-Lexicon. Kbh. 1841. VIII, ib. 15,00; XII, ib. 17,00.

— Dansk Glossarium. 1-2. Kbh. 1857-66. VIII, ib. 18,00.

MOLIÈRE, Oeuvres. 1-6, av. grav. Paris 1758. X, Hellæderbd. 20,00.

MOLIÈRE, Oeuvres complètes. Paris 1834, av. grav. III, eleg. ib. Helskindbd. m. Forgyldning 26,00.

— Oeuvres, av. d. notes et variantes éd. p. A. PAULY. 1-8. Paris (1872-74), av. ill. VII (Nr. 73 af 120 Ekspl. paa Papier Whatman), eleg. ib. 60,00.

— L'amour médecin, av. illustr. p. *Fournier*. Paris 1905 (trykt i 225 Ekspl.). VIII 12,00.

— Lystspil overs. af B. ARNESEN KALL. 1-3. Kbh. 1869-70. VII, ib. 30,00; IX, ib. 20,00; X, ib. 20,00; XI, ib. 17,00.

TH. MOMMSEN, Römische Geschichte. 1-3. u. 5. Bd. Berl. 1861-85. X, ib. 13,00.

W. MORRIS, Earthly Paradise. 1-5. Lond. 1889. VIII, ib. 10,00.

Museum. Tidsskrift for Historie og Geografi 1890-96 Kbh. X, ib. 21,00.

A. DE MUSSET, Oeuvres complètes. 1-11. Paris 1877, av. grav. VII, ib. 135,00.

L. MYLIUS ERICHSEN og H. MOLTKE, Grønland. Kbh. 1906. VIII, ib. 12,00.

JOH. MÜLLER, Briefe an C. V. v. Bonstetten 1773-1809, hrsg. v. Friederika Brun. 1-2. Tübing. 1812. X, ib. (Ekspl. har tilhørt Kamma Rahbek, Mynster og H. Martensen) 12,00.

SOPH. MÜLLER, Vor Oldtid. Kbh. 1897, m. Ill. VIII, ib. 23,00, uib. 21,00.

TH. A. MÜLLER, Holbergportrætter. Kbh. 1918. 4:o. VI 12,00; VII 14,00 og ib. 13,00; X 11,00.

O. MÜNSTERBERG, Chinesische Kunstgeschichte. 1-2. Esslingen 1910-12, m. Ill. X, ib. 27,00.

BIRG. MØLLER, Dyrenes Liv. 1-3, m. Ill. Kbh. 1893. V, ib. 13,50.

NIELS MØLLER, Egelunden. Digte. Kbh. 1920. 4:o. III, ib. ubeskaaret 17,50; X 11,00.

P. M. MØLLER, Efterladte Skrifter. 1-3. Kbh. 1839-43. VII, ib. 26,00; VIII, ib. 14,00.

— Samme Værk. 3. Udg. 1-6. Kbh. 1855-56. VII, ib. 10,00.

— En dansk Students Æventyr, illustr. af *F. Henningsen*. Kbh. 1900. IX, ib. 14,00.

— Lægdsgaarden i Ølseby-Magle. Fredensborg *(Kongstad)* 1911. VII, kart. 14,00; XI, kart. 12,50.

VILH. MØLLER, Verdensliteraturens Perler. 1-2. Aarhus 1897-1901. XII, ib. 13,00.

Besondere Nachrichten von d. Opfern d. Staaten dieses Jahrhunderts. (Struensee u. Brandt.) Pelim 1772. VII, ib. 15,00.

FR. NANSEN, Paa Ski over Grønland. Kria. 1890, m. Ill. VIII 11,00; X, ib. 23,00.

— Fram over Polhavet. 1-2. Kria. 1897. III, ib. 16,00; VII, ib. 12,00; VIII, ib. 14,00; X, ib. 15,00.

P. NANSEN, Samlede Skrifter. 1-3. Kbh. 1908-09. VII (Nr. 10 af 25 Ekspl. paa hollandsk Papir), ib. 56,00; IX, ib. (m. Dedikation) 19,00.

— Samme Værk 2. Udg. 1-3. Kbh. 1917. VIII, ib. 24,00.

— Judiths Ægteskab. Kbh. 1889. VII, ib. m. Dedikation 12,00.

— Kammerater. 2. Opl. Kbh. 1897. VII, ib. 11,00.

Narcisse dans l'Isle de Vénus, av. grav. U. St. o. A., VIII, ib. 24,00.

H. NATHANSEN, Af Hugo Davids Liv. 1-4. Kbh. 1917. VII, ib. 29,00 og 30,00.

N. NEERGAARD, Under Junigrundloven. 1-2. (3 Bind). Kbh. 1892-1916 X, ib. 42,00.

LAUR. NIELSEN, Dansk Bibliografi 1482-1550. Kbh. 1919. VI 10,00.

L. C. NIELSEN, Frederik V. Hegel, et Mindeskrift. 1-2. Kbh. 1909. VII, Helmaroquinbd. 74,00; IX, ib. 40,00; XII, uib. 30,00.

O. NIELSEN, Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse. 1-6. Kbh. 1877-92. V, ib. 22,00; VII, ib. 21,00.

— Kjøbenhavn paa Holbergs Tid. Kbh. 1884, m. Ill. VII, ib. 21,00.

Nord og Syd, udg. af M. GOLDSCHMIDT. 1848-59. Kbh. VII (ib. i 24 Bind), 38,00.

Nordlyset, et Maanedsskrift redig. af BLICHER og ELMENHOFF. 4. Bd. Randers 1827. IV 22,00.

R. NYERUP, Kjøbenhavns Beskrivelse. Kbh. 1800. V, ib. 10,00.

— og J. E. KRAFT, Alm. Litteraturlexicon for Danmark, Norge og Island. Kbh. 1820. 4:o. V 60,00; IX, ib. 31,00; XII, ib. 30,00.

C. NYROP, Bidrag til d. danske Boghandels Historie. 1-2. Kbh. 1870. IV, ib. 10,00; V, ib. 16,00; IX, eleg. Helskindbd. 46,00.

— Det Suhrske Hus i Kjøbenhavn. 1749-1899. Kbh. 1899. 4:o. VII, Pergamentbd. m. Forgyldn. efter Tegn. af H. TEGNER 90,00; XI 20,00.

KR. NYROP, Sprogets vilde Skud. Kbh. 1882. VIII 15,00; XII, ib. 20,00.

— Ordenes Liv. Kbh. 1901. III, ib. 14,00; IX, ib. 16,00.

— Fortids Sagn og Sange. 1-6. Kbh. 1907-09. VII, ib. 35,00.

E. NYSTRØM, Søllerød i Fortid og Nutid. Kbh. 1911. VII, ib. 23,00.

(S. OBSTFELDER,) Heimskringlam edidit et emendavit Sigbjørnus. Chria. 1889. VI, orig. Kartonn. 48,00.

S. OBSTFELDER, Digte. Bergen 1893. VI, ib. 20,00.
— To Novelletter. Bergen 1895. VI, ib. 11,00; VI, ib. m. Dedikation 20,00.
A. OEHLENSCHLÄGER, Poetiske Skrifter, udg. af LIEBENBERG. 1-32. Kbh. 1857-62. III, ib. 51,00; VII, ib. 45,00; VIII, ib. 32,00; X, ib. 40,00; XII, ib. 20,00.
— Saml. Digterværker. 1-26. Kbh. 1851-54. IX, ib. 24,00.
— Saml. Tragedier, Digterværker og prosaiske Skrifter. 1-36 (Pragtudgaven). Kbh. 1851-54. XI, ib. 25,00.
— Tragödier. 1-10. Kbh. 1849. IX, ib. 13,00.
— Tragiske Dramaer. 1-10. Kbh. 1858-59. VII, ib. 18,00.
— Digte. Kbh. 1803. VI, Helskindbd. (af *A. Kyster*) 30,00; VII, ib. i rødt Helskindbd. 80,00; X (Orig. Udg.), ib. 15,00; XII, ib. 17,50.
— Poetiske Skrifter. 1-2. Kbh. 1805. VII, ib. Trykt paa Skrivepapir med bred Margen. 100,00; VII, ib. 45,00; XII, ib. 36,00.
— Nordiske Digte. Kbh. 1807. VII, ib. 19,00; VIII, ib. 12,00; XII, ib. 13,00.
— Axel og Valborg. Kbh. 1810. VII, ib. 11,00 og ib. i Helskindbd. 21,00.
— Digtninger. 1-2. Kbh. 1811-13. VIII, ib. 16,00.
— Helge. Kbh. 1812. VII, ib. 23,00.
— Ludlams Hule. Kbh. 1814. — Faruk. Kbh. 1812. — Sovedrikken, overs. Kbh. 1808. VII, ib. (Ekspl. har tilhørt Weyse) 20,00.
— Fiskeren. Kbh. 1816. VII, ib. 10,00.
— Frederiksberg. Kbh. 1817. VII, ib. 14,00; XII 12,50.
— Hroars Saga. Kbh. 1817. VII, ib. 14,00.
A. OEHLENSCHLÄGER, Nordens Guder. Kbh. 1819. VII, ib. (med Dedikation) 22,00; VII, ib. 12,00; XII, ib. 13,50.
— Aladdin. 2. Udg. Kbh. 1820. X, ib. 16,00.
— Samlede Digte. 1-3. Kbh. 1823. III, ib. 11,00; X, ib. 12,00.
— Skuespil. Kbh. 1827. VII, ib. (m. Dedikation) 15,00.
— Skuespil. Kbh. 1827. VII. ib. (m. Dedikation) 15,00.
— Rolf Krake. Kbh. 1828. VIII, ib. 12,00.
— Nye poetiske Skrifter. 1-3. Kbh. 1828-29. VII, ib. (Ekspl. har tilhørt K. L. Rahbek) 28,00.
— Levnet fortalt af ham selv. 1-2. Kbh. 1830. VII, ib. 13,00.
— Aladdin, m. Illustr. af *H. N. Hansen*. Kbh. 1893. 4:o. IX 11,50; XI, ib. 17,00 og 20,00.
OEHLERS, Die offene Schreib-Schule. Flensburg c. 1748. VIII, ib. 20,00.
AX. OLRIK, Danske Heltesagn, m. Tegninger af *Lor. Frølich*. Kbh. 1900. XI, ib. m. Omsl. (af *A. Kyster*) 17,00.
H. OLRIK, Absalon. 1-2. Kbh. 1908-09. IX, ib. 14,00.
J. OLRIK, Drikkehorn og Sølvtøj fra Middelalder og Renaissance. Kbh. 1909. Fol., m. Ill. III, ib. (af A. *Kyster*) 23,00.
FREJLIF OLSEN, Min Fængselsdagbog. 1918. VII, ib. 27,00.
C. OLUFSEN, Gulddaasen. Kbh. 1793. VII, ib. 45,00.
Opmaalinger, udg. af Foreningen af 3. December 1892. 1-5. Bd. Kbh. 1894-1920, m. Pl. 4:o. X 26,00.
TH. OPPERMANN, Kunst og Liv i d. gamle Florens. Kbh. 1895. XI, ib. (af *A. Kyster*) 10,00.

TH. OPPERMANN, Kunsten i Danmark under Frederik V og Christian VII. Kbh. 1906. VII, ib. 20,00; X 16,50.
Ord och Bild. 1910-11. Stockh. VII, ib. 35,00.
L'origine des puces. Londres 1761. X, ib. 10,00.
C. OSTERSEN, Glossarium juridico-Danicum. Kbh. 1641. 4:o. X, Pergamentbd. (m. Dedikation fra Forlæggeren til Corf. Ulfeld) 40,00.
J. OTTOSEN, Vor Historie. 1-3, m. Ill. Kbh. 1901-03. X, ib. 10,00.
TH. OVERSKOU, Comedier. 1-6, m. Portr. Kbh. 1850-52. VII, ib. 20,00; VIII (1-5. Bd., m. Portr.) 13,00; XI (1-5. Bd., m. Portr.), ib. 20,00.
— Den danske Skueplads. 1-5. Kbh. 1854-64. VII, ib. 21,00; X (1-7. Bd. 1854-76), ib. 18,00; XII (1-7. Bd.), 1-5 ib. 14,00.
— Af mit Liv og min Tid. 1-2. Kbh. 1915-16. VII, ib. 20,00.
OVID, Forvandlinger, overs. af S. MEISLING. Kbh. 1831. IX, ib. 12,00.
— Elskovskunsten, overs. af W. ROSENBERG, m. Illustr. af *Salto*. Kbh. 1917. VI, orig. Kartonn. 21,00 og 16,00; VIII 13,00.
P. PALUDAN, Beskrivelse over Staden Kallundborg. Kbh. 1788. V, ib. 21,00.
FR. PALUDAN-MÜLLER, Samlede Værker. 1-8. Kbh. 1901-02. VII, ib. 36,00.
— Kjærlighed ved Hoffet. Kbh. 1832. VII, ib. (ubeskaaret) 20,00.
— Dandserinden. Kbh. 1833. VII, Helskindbd. 70,00.
— Adam Homo, et Digt. 1-3. Kbh. 1842-49. IV (samt I i 2. revid. Udg. 1849), sm. ib. af *A. Kyster* 46,00; VII, ib. 74,00 og 60,00.
FR. PALUDAN-MÜLLER, Samme Værk. 1-3. Kbh. 1849. VII (I revideret Udg.) 25,00; X, ib. 32,00; XII, ib. 32,00.
— Luftskipperen og Atheisten, et Digt. Kbh. 1853. X, ib. m. Dedikation 16,00.
H. PANUM og W. BEHREND, Illustreret Musikhistorie. 1-2. Kbh. 1897-1905. VII, ib. 65,00.
PATTULLO, Essai sur l'amelioration d. terres. Paris 1758. X, Helskindbd. m. Grev Holsteins Super-ex-libris (m. Dedikation) 20,00.
SIM. PAULLI, Quadripartitum botanicum. Hafn. 1666. 4:o. X, Hellæderbd. 160,00.
CHR. PEDERSEN, Danske Skrifter, udg. af BRANDT og FENGER. 1-5. Kbh. 1850-56. X 10,50.
J. PEDERSEN, Motivet ubekendt. Kbh. 1905 (Privattryk). VII, ib. 16,00.
L. PEDERSEN, Helsingør, m. Tegninger af *Kongstad*. Kbh. 1912. VII, ib. 10,00.
N. PEDERSEN, Kirken i Tibirke. Fredensborg (Kongstad) 1903, m. Ill. XI, ib. (af *A. Kyster*) 31,00.
CH. PERRAULT, Eventyr, m. Ill. af *G. Doré*. Kbh. 1873, Fol. V 11,50.
H. PETERSEN, Danske geistlige Sigiller fra Middelalderen. Kbh. 1883. Fol. X, ib. 40,00.
— Danske adelige Sigiller fra det 13. og 14. Aarh. Kbh. 1897, Fol. X, ib. 47,00.
HOLGER PETERSEN, Min Slægtebog. Kbh. 1918. 4:o. VIII, eleg. ib. 182,00.
N. M. PETERSEN, Den danske Literaturs Historie. 1-5, m. Reg. Kbh. 1853-64. VII, ib. 18,00; XII, ib. 10,00.
— Den danske Literaturs Historie.

2. Udg. 1-5, m. Reg. Kbh. 1867-72. V, ib. 20,00; IX, ib. 13,00.

FR. PETRARCA, De remediis utriusque fortunae libri duo. Bernæ 1600. X, Pergamentbd. 10,00.

Piraten, Ugeskrift udg. af O. RODE. Nr. 1-15. Kbh 1887. VII, ib. 30,00.

E. PONTOPPIDAN, Marmora Danica. 1-2. Hafn. 1739-41. Fol. X, Hellæderbd. 39,00.

— Origines Hafniensis. Kbh. 1760. 4:o. m. Kobbere. V, Hellæderbd. 20,00; X, Hellæderbd. 51,00.

— Den danske Atlas. 1-7. Kbh. 1763-81. 4:o, m. Kobb. V, Hellæderbd. 350,00; X, Hellæderbd. 410,00.

H. PONTOPPIDAN, Stækkede Vinger. Kbh. 1881. IV, ib. (af *A. Kyster*) 20,00.

— Landsbybilleder. 1883. Fra Hytterne. Nye Landsbybilleder. 1887. IV, ib. (af *A. Kyster*) 10,50.

— Muld. Kbh. 1891. IV, komp. Bd. 18,00; V, ib. 20,00; VII, ib. 14,00.

— Dommens Dag. Kbh. 1895. VII, ib. 10,00.

— Højsang. Kbh. 1896. VII, ib. 12,00.

— Lykke-Per. 1-8. Kbh. 1898-1904. V, ib. 83,00; VI, ib. 87,00; VII, ib. 92,00.

— Fortællinger. 1-2. Kbh. 1899. IV, ib. 10,00.

— De Dødes Rige. En Fortællings Kres. 1-5. Kbh. 1912-16. V, ib. 36,00; VI, ib. 40,00; VII (1-4 ib.), m. Dedikat. 39,00; VII, ib. 37,00; IX 35,00; X, ib. 60,00.

FR. POULSEN, Oraklet i Delfi. Kbh. 1919, m. Ill. X 17,00.

JOHS. POULSEN. Gennem de fagre Riger. Kbh. 1916. IX, ib. 14 00.

Schleswig - Holstein - Lauenburgische Provinzial-Berichte 1811-34. Kiel u. Altona. V, ib. 10,50.

R. PRUTZ, Ludwig Holberg, sein Leben u. seine Schriften. Stuttg. u. Augsb. 1857. X, ib. 12,00.

S. PUFFENDORF, Leben u. Thaten Caroli Gustavi. Nürnb. 1697, Fol. m. Kupf. IV, Hellæderbd. 260,00.

(v. PÖLLNITZ,) La Saxe galante. Amsterd. 1734. V, ib. 20,00.

J. QVIRSFELD, Himmelske Have-Selskab, overs. af P. MØLLER. Kbh. 1691. X, Pergamentbd. m. Spænder 26,00.

J. RACINE, Oeuvres. 1-4, av. grav. Paris 1810. VII, ib. 33,00.

L. RAEMAKERS, The great war. 1-2. 1916, Fol. VII, ib. 128,00.

K. L. RAHBEK, Breve fra en gammel Skuespiller til hans Søn. Kbh. 1782, m. Portr. VII, ib. 50,00, 40,00 og 30,00.

— Prosaiske Forsøg. 1-4. Kbh. 1785-96. X, ib. 20,00.

— Poetiske Forsøg. Bd. 1. Kbh. 1794. X, ib. m. tilskrevet Digt fra Forf. 25,00.

— og R. NYERUP, Bidrag til d. danske Digtekunsts Historie. 1-6. Kbh. 1805-28. X (1-5 ib.) 18,00.

— Holberg som Lystspildigter. 1-3. Kbh. 1815-17. XII, ib. 20,00.

— Nordiske Fortællinger. 1-2. Kbh. 1819. VII, ib. 11,00.

— Erindringer af mit Liv. 1-5. Kbh. 1824-29. VII, ib. 35,00; X, ib. m. Dedikation 40,00; X, ib. 38,00; XII, ib. 25,00.

EMIL RASMUSSEN, Den kolde Eros. Kbh. 1908. VII, ib. 13,00.

— Camillo Cantori og hans Koner. Kbh. 1909. VII, ib. 12,00.

— Søster Ingeborg. Kbh. 1913. VII, ib. 10,00.

— Skriftemaalsdjævlen. Kbh. 1915. VII, ib. 11,00.

EMIL RASMUSSEN, Det polske Blod. Kbh. 1918. VII, ib. 10,00.

C. F. REISER, Histor. Beskrivelse over d. mærkværdige og fyrgterlige Ildebrand 1728. Kbh. 1784. VII, ib. 18,00.

C. REITZEL, Fortegnelse over danske Kunstneres Arbejder paa Charlottenborg Udstillingerne 1807-82. Kbh. 1883. VII, ib. 75,00; IX 96,00.

A. REPHOLTZ, Thorvaldsen og Nysø. Kbh. 1911, m. Ill. XI, ib. 16,50.

P. RESEN, Kong Frederik d. IIs Krønike, m. Kobb. Kbh. 1680. Fol. VII (Titelbladet mangler), ib. 26,00.

P. RHODE, Samlinger til Laalands og Falsters Historie, udg. af F. R. FRIIS. 1-2. Kbh. 1859. V, ib. 11,00.

CHR. RICHARDT og G. RODE, En Billedbog. Kbh. u. A., m. Ill. VII 10,00.

JEAN PAUL RICHTER, Flegeljahre, eine Biographie. 1-4. Tübing. 1804-05. X, ib. 13,00.

V. RICHTER, 100 Aars Dødsfald (1791-1890). 1-2. Kbh. 1901-05. V, ib. 23,00.

Den danske Riimkrønike, udg. af CHR. MOLBECH. Kbh. 1825. VII, ib. 10,00.

P. F. RIST, En Rekrut fra 64. Kbh. 1884. VII, ib. 12,00.

— Samme Bog, illustr. af *Fr. Henningsen*. Kbh. 1897 (Bibliofiludgave). IX, ib. 14,00.

— Jonathan. Kbh. 1894. VII, ib. 12,00.

— Olaf Ryes Saga. Kbh. 1899. VII, ib. 10,00.

— Lasse Månsson fra Skaane. Kbh. 1903. VII, ib. 12,00.

C. ROSENBERG, Nordboernes Aandsliv. 1-3. Kbh. 1878-85. XII, ib. 17,00.

ROSENSTAND-GOISKE, Den dramatiske Journal 1771-72. 1-2. Kbh. VII, ib. 50,00 og 32,00.

J. ROSS, Anden Opdagelsesrejse til de nordl. Polaregne. Kbh. 1837, m. Kobb. X 19,00.

J. J. ROUSSEAU, Oeuvres. 1-6 av. grav. Amsterd. 1772. IV, Hellæderbd. 36,00.

— Oeuvres complètes. 1-15. Genève 1782. 4:o. X, Hellæderbd. 31,00.

— Oeuvres complètes. Nouv. édit. 1-39. 1788-93, av. grav. VII, Hellæderbd. 320,00.

E. ROUVEYRE, Connaissances necessaires à un bibliophile. 1-2. 1879. IV, sm. ib. 11,50.

M. RUBIN, 1807-14. Kbh. 1892. VII, ib. 10,00.

— Frederik VIs Tid. Kbh. 1895. VII, ib. 12,00 og 11,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 13,50.

AX. RUBOW, Nationalbankens Historie 1818-1908. 1-2. Kbh. 1918-20. X 17,00.

En Ræffue Bog som kaldis paa Tydsk Reinicke Foss, fordansket af HERM. WEIGERE. Kbh. 1555. 4;o. VII, ib. (ukompl.) 80,00 og 20,00,

H. F. RØRDAM, Kjøbenhavns Kirker og Klostere i Middelalderen. Kbh. 1859-63. X, ib. 10,00.

Sagabibliothek, udg. af P. E. MÜLLER. 1-3. Kbh. 1817-20. VII, ib. 13,00.

SALMONSENS store illustr. Konversations Leksikon. Bd. 1-19. Kbh. 1893-1911. III, ib. 195,00; IV (Bd. 1-18), ib. 137,00; X, ib. 138,00.

Samling af Poesier for Aaret 1785, udg. af C. PRAM og K. L. RAHBEK. Odense 1785. III, m. Dedikation fra Rahbek til Mad. Rosing 24,00.

Poetiske Samlinger, udg. af et Selskab (det Norske). 1-3. Stykke. Kbh. 1775. XII (med Wessels Autograf) 140,00.

Bornholmske Samlinger, udg. af Born-

holmsk Samfund. 1-14. Rønne 1906-22. X (1-9 ib.) 45,00.

Danske Samlinger for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie. 1-2. Række (12 Bind). Kbh. 1865-79. III, ib. 40,00; V, ib. 38,00.

Samlinger til Fyens Historie og Topographi. 1-9. Odense 1861-84. V, ib. 23,00.

Samlinger til jydsk Historie og Topografi. Bd. 1-10 og 2. Række, Bd. 1-4. Aalb. og Kbh. 1866-88. V (1.-10. Bd. ib.) 37,00; VIII (1.-4. Rækkes 1.-4. Bds. 1. H. 1866-1922. 1.-3. Rækkes 1.-5. Bd. ib.) 65,00.

Kirkehistoriske Samlinger, udg. af H. F. RØRDAM. 1.-5. Række (26 Bind). Kbh. 1849-1913. III, ib. 82,00.

— — 1.-5. Rækkes 1.-2. Bd. Kbh. 1849-1905. V, ib. 38,00.

Kiøbenhavnske Samlinger af rare trykte og utrykte Piecer (udg. af W. HØJBERG) I (Holbergiana). Kbh. (1755), m. Portr. VII, Hellæderbd. 50,00.

Sang og Klang, samlet af V. FABER og C. MØLLER. 1-2. Kbh. 1873. IX, ib. 20,00.

Danske Sange fra det ældste Tidsrum, udg. af B. C. SANDVIG. Kbh. 1779. XII, ib., m. Grundtvigs Autograf 10,00.

SAXO GRAMMATICUS, Historia Danica, rec. MÜLLER et VELSCHOW. 1-2 (3 vol.) Havn. 1839-58. III, ib. (uden Kobbere) 11,00.

— Den danske Krønike, offuers. af A. S. VEDEL. Kbh. 1575. Fol. V, Titelbladet mangler, ib. 15,00; X, Titelbladet mangler, Hellæderbd. 31,00.

— Den danske Chrønikes første Bog, oversat m. Antegnelser (af JOH. LAURENTSEN). Kbh. 1713. 4:o. VII, ib. 100,00.

SAXO GRAMMATICUS, Danmarks Krønike, overs. af N. F. S. GRUNDTVIG. 1-3. Kbh. 1818-22. 4:o. III, kartonn. 21,00.

— Den danske Krønike, overs. af A. S. VEDEL. Kbh. 1851. III, ib. 10,00; V, ib. 10,50; XII, ib. 14,50.

— Danmarks Krønike, overs. af WINKEL HORN, m. Illustr. af *L. Moe.* 1-2. Kbh. 1898. X, ib. 18,00; XI, ib. 15,00.

V. SCAMOZZI, Klärl. Beschreibung d. fünff Säulen-Ordnungen. Nürnb. 1678. Fol., m. Kupf. X, Pergamentbd. 10,00.

H. E. SCHACK, Phantasterne. Kbh. 1858. VII, ib. 19,00 og 26,00; X, ib. 42,00; XI, ib. 25,00.

S. SCHANDORPH, Oplevelser. 1-2. Kbh. 1889-98. IX, ib. 12,50.

H. SCHARLING, Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard. Kbh. 1862. V, ib. 10,00.

FR. SCHILLER, Sämmtl. Werke. 1-18. Stuttg. 1819-20. VI, ib. 12,00.

— Samme Værk. 1-12. Stuttg. u. Tüb. 1838. III, ib. 10,00.

— Samme Værk. 1-12. Stuttg. u. Augsb. 1855. X, ib. 10,00.

— Gedichte. 1-2. Lpz. 1803-04, m. Kupf. X (I 2. Aufl.), Hellæderbd. m. Dedikation fra N. F. S. Grundtvig til Prof. Sibbern 50,00.

— Udvalgte Værker, overs. af JOH. MAGNUSSEN. 1-8. Kbh. 1896, IX, ib. 40,00.

J. H. SCHLEGEL, Geschichte d. Könige v. Dänemark aus d. Oldenburg. Stamme. 1-2. Kopenh. 1769-77. Fol., m. Kupf. VII, eleg. ib. i Hellæderbd. m. Spænder m. m. 100,00.

J. C. SCHLICHTKRULL, Maleren Jens Vige 1864-1912, et Mindeskrift.

Kbh. 1914. XI, ib. (af *A. Kyster*) 19,00.
J. SCHOVELIN, Fra den danske Handels Empire. 1-2. Kbh. 1899-1900. VII, ib. 13,00.
— Den danske Landmandsbank 1871-1921. Kbh. 1921. 4:o. VII, ib. 30,00; X, ib. 15,00.
A. SCHRØDER, Meddelelser om Faaborg Kjøbstad. Faaborg 1866. V, ib. 12,50.
A. SCHWARTZ, Skagen. 1-2, m. Ill. Kbh. 1912-13. VII, ib. 12,00; IX, ib. 25,00.
H. SCHÜCK, Ur gamla Papper. 1-5. Stockh. 1892-1902. XII 10,00.
— Rom, en Vandring genom Seklerna. 1-2, m. Ill. Stockh. 1913-14. X, ib. 26,00.
— och K. WARBURG, Illustr. svensk Literaturhistoria. 1-3. Stockh. 1896-97. XII, ib. 25,00.
F. C. SCHÖNAU, Samling af danske lærde Fruentimer. 1-2. Kbh. 1753. XII, ib. 20,00.
W. SCOTT. The Lay of the last Minstrel. Lond. 1809, w. pl. X, Helskindbd. 14,50.
— Quentin Durward. 1-3. Edinb. 1823. VIII, ib. 22,00.
— St. Ronan's Well. 1-3. Edinb. 1824. VIII, ib. 15,00.
— Redgauntlet. 1-3. Edinb. 1824. VIII, Helskindbd. 22,00.
— Tales of the Crusaders. 1-4. Philadelphia 1825. VIII, Hellæderbd. 16,00.
— Anne of Geierstein. 1-3. Edinb. 1829. VIII, ib. 17,00.
— Samlede Romaner, overs. Kbh. 1833-58, ib. i 39 Bind. IX 43,00.
R. F. SCOTTS sidste Rejse, overs. m. Illustr. Kbh. 1914. VIII 10,00.
H. H. SEEDORF, Vinløv og Vedbend. Kbh. 1916. VII 11,00 og ib. 10,00.
— Hyben. Kbh. 1917. VI, ib. 15,00; VII 14,00.
— De syngende Palmer. Digte. Kbh. 1921. III, ib. 32,00; VI, orig. Kartonn. 23,00; IX 18,00; X, ib. 22,00.
SEIDELINS Visebog eller danske Selskabssange. Kbh. 1821. X, Helskindbd. 20,00.
H. P. SELMER, Nekrologiske Samlinger. 1-2. Kbh. 1849-52. V, ib. 11,00.
L. A. SENECA, Skrifter, overs. af BIRG. TOTT. Sorøe 1658. Fol. X, Pergamentbd. (uden Portræt, Ekspl. har tilhørt Merte Sofia Urne) 115,00.
Sermones Thesauri novi de tempore. Argent. (Math. Flach) 1493. 4:o. V, ib. 19,00.
W. SHAKESPEARE, Dramatiske Værker, overs. af E. LEMBCKE. 1-18. Kbh. 1861-72. VII, ib. 41,00.
— Samme Værk. 1-9. 3. Udg. Kbh. 1897-1900. VII, ib. 44,00; IX, ib. 46,00; XI, ib. 60,00.
— Samme Værk. Folkeudgave. 1-5. Kbh. 1910-11. VIII, ib. 30,00; X, ib. 39,00.
— En Skærsommernatsdrøm, overs. af E. LEMBCKE, m. Illustr. af *H. N. Hansen*. Kbh. 1896. 4:o. IX, ib. 15,00; XI, ib. 12,50.
O. SKAVLAN, Holberg som Komedieforfatter. Kria. 1872. VIII, ib. 13,00; XII, ib. 13,00.
JOAK. SKOVGAARDS Billeder i Viborg Domkirke. Kbh. 1909. Fol., m. Ill. XI 22,00.
— — Arbejdets Historie. Kbh. 1915. 4:o. VII, ib. 13,00; X 10,00.
AMALIE SKRAM, Samlede Værker.

1-9. Kbh. 1905-07. V, ib. 44,00; VII, ib. 52,00; XI, ib. 29,00.
AMALIE SKRAM, Samme Værk. Mindeudgave. 1-3. Kbh. 1911-12. VIII, ib. 25,00 og 27,00; XI, ib. 20,00.
— Constance Ring. Kria. 1885. IX 14,50.
— S. G. Myre. Kbh. 1890. IX 12,00.
— Kjærlighed i Nord og Syd. Kbh. 1891. IX 10,50.
— Forraadt. Kbh. 1892. IX 10,00.
— Professor Hieronimus. Kbh. 1895. IX, 12,00.
— Julehelg. Kbh. 1900. IX 10,00.
Skrifter udg. af Selsk. til histor. Kildeskrifters Oversættelse. 12 ib. Bind og 54 uib. Bind og Hæfter. Kbh. 1889-1920. III 52,00.
Skønhed i Hjemmet, i Billeder og Text ved G. BRØCHNER. Kbh. Fol. VIII, ib. 12,00.
N. SLANGE, Christian d. IV's Historie. 1-2. Kbh. 1749. Fol., m. Portr. VII, Hellæderbd. m. rig Forgyldning m. m. (af *Anker Kyster*) 190,00; VII, ib. i rødt Maroquinbd. m. rig Forgyldning 275,00.
HENR. SMID, En skiøn nyttelig Lægebog. Kbh. 1650. VII, Hellæderbd. (Titelbladet kopieret) 25,00.
S. BIRKET SMITH, Leonora Christine (Ulfeldt) paa Maribo Kloster. Kbh. 1872. V, m. fl. Skrifter ib. 13,00; XI, ib. 16,00.
— Leonora Christina Grevinde Ulfeldts Historie. 1-2. Kbh. 1881. XI, ib. (af *A. Kyster*) 25,00.
C. SNOILSKY, Dikter. Stockh. 1869. III, ib. 10,00.
— Dikter. 1-5. Stockh. 1896-97. XII, ib. 16,00.
SNORRE STURLESØN, Norske Kongers Krønike, overs. af P. CLAUSEN. Kbh. 1757. 4:o. VII, Hellæderbd. 15,00.
SNORRE STURLESØN, Norske Kongers Krønike, overs. af N. F. S. GRUNDTVIG. 1-3. Kbh. 1818-22. 4:o. VII (1-2 ib.) 15,00.
— Heimskringla, udg. af F. JÓNSSON. 1-4. Kbh. 1893-1901. XII, ib. 35,00.
J. SPANGENBERG, Postilla, fordansket af P. TIDEMAND. Lybeck 1595. 4:o. V, Titelbladet kopieret, ib. 15,00.
SCHACK STAFFELDT, Digte. I. Kbh. 1804. VII, ib. 17,00 og Helskindbd. 34,00.
— Nye Digte. Kiel 1808. VII, Helskindbd. 13,00.
— Samlede Digte, udg. v. LIEBENBERG. 1-2. Kbh. 1843. VII, ib. 13,00; XI (Saml. Digte og Biografi. 1-4. 1843-51), ib. 20,00; XII, ib. 11,00.
H. M. STANLEY, Through the dark Continent. 1-2, w. pl. Lond. 1899. VIII 16,00.
— Congofloden, overs. Kbh. 1885, m. Ill. VIII, ib. 10,00.
— I det mørkeste Afrika. 1-2. Kria. 1890. III 16,00; VII, ib. 17,00; VIII 22,00; IX, ib. 18,00; XI, ib. 21,00.
JOH. STEENSTRUP, Normannerne. 1-4. Kbh. 1876-82. III, ib. 43,00; VIII, ib. 53,00; XII, ib. 32,00.
H. STORCK, Grenaa-Egnens Kridtstenskirker. Kbh. 1896, m. Tvl. Fol. X, 11,00.
— Danske Teglstenskirker. Kbh. 1918, m. Tvl. Fol. X 12,00.
— Jydske Granitkirker. Kbh. 1903, m. Tvl. Fol. X 11,00 og 12,00.
EDV. STORM, Originale Fabler og Fortællinger. Kbh. 1782. VII, ib. 17,00.
— Samlede Digte. Kbh. 1785. VII, ib. 12,00; X, ib. 10,00.

A. STRINDBERG, Fadren. Sorgespel. Helsingborg 1887. VIII 10,00.
— Historiske Miniatyrer. 1-2. Stockh. 1905. XII 17,00.
AMBR. STUB, Arier og andre poetiske Stykker. 1771. VII, ib. 55,00; XI 51,00.
— Samlede Digte. 3. Udg. v. FR. BARFOD. Kbh. 1852. X, ib. 10,00.
V. STUCKENBERG, Samlede Værker. 1-3. Kbh. 1910-11. VII, ib. 27,00 og 30,00; VIII, ib. 18,00 og 22,00; IX, ib. 21,00; XI, ib. 29,00.
— Digte. Kbh. 1886. III 18,00; VI, Helskindbd., 19,00; VII, ib. 20,00.
Studenterbladet, redig. af C. BEHRENS. 1-3. Kbh. 1895-96. 4:o. III, ib. 15,00.
The Studio. London past and present. 1915-16. VII, ib. 10,00.
J. STUMPFF, Gem. löbl. Eydgnoschaft Chronik. 1-2. Zürich 1548. Fol., m. Ill. X, Pergamentbd. m. Beslag og Spænder 76,00.
P. F. SUHM, Samlede Skrifter. 1-16. Kbh. 1788-99. V, ib. 22,00; VII, ib. 21,00.
L. SWANE, Dankwart Dreyer 1816-52. Kbh. 1921. 4:o, m. Ill. VI, ib. 12,00; VII 10,00.
O. SYLWAN o. J. BING, Europas Litteraturhistoria, m. Ill. 1-2. Stockh. 1910. X, ib. 14,00.
P. SYV, Den danske Sprogkunst. Kbh. 1685. VII (Ekspl. har tilhørt R. Rask) 120,00.
— Kiernefulde Ordsprog, udg. af R. NYERUP. Kbh. 1807. III 11,00; V, ib. 10,00.
EDV. SØDERBERG, Gadens Digte. Kbh. 1900. V, ib. 13,00; VII, ib. 12,00; VII (ib. sammen med „Rønnerne“ 1903) 20,00.
JULIE W. SØDRINGS Erindringer. 1-2. Kbh. 1894-95. X, ib. 24,00.
Fornaldar sögur Nordrlanda, utg. af C. C RAFN. 1-3. Kaupmh. 1829-30. VIII 31,00.
N. RASMUSSEN SØKILDE, Holstenshus og Nakkebølle. Odense 1875. V, ib. 10,00.
Taarnet, illustr. Maanedsskrift redig. af JOHS. JØRGENSEN. 1-2. 1893-95. Kbh. 4:o. IV, ib. (af *A. Kyster*) 32,00; VII, ib. 39,00; IX 19,00; X 28,00.
H. TAINE, Den engelske Literaturs Historie, overs. af VODSKOV. 1-4. Kbh. 1874. XII, ib. 14,00.
TERENTIUS, Comediae, ed. ERASMUS ROTEROD. Venetiis 1533. Fol. X, Hellæderbd. 18,00.
A. THIERS, Histoire de la révolution française. 8. éd. 1-4. Paris 1839, av. grav. et portr. X, ib. 12,00.
— Histoire du Consulat et de l'Empire, édit. illustrée. 1-5. Paris 1865-67. X, ib. 12,50.
J. THIIS, Norske Malere og Billedhuggere. 1-2. Bergen 1904. III, eleg. ib. af *A. Kyster* 65,00.
— Fransk Aand og Kunst, m. Ill. Kria. og Kbh. 1917-18. 4:o. VII, ib. 38,00 og 32,00; X 14.00.
A. THISET, Danske adelige Sigiller fra d. 15.-17. Aarh. Kbh. 1905. Fol. X, ib. 50,00.
THORVALDSENS Værker, udg. af E. HANNOVER, m. Ill. Kbh. 1907. 4:o. VII, ib. 20,00.
L. THURAH, Hafnia hodierna. Udførl. Beskrivelse af Kjøbenhavn, m. Kobb. Kbh. 1748. 4:o. VII, ib. 150,00.
Historisk Tidsskrift, udg. af d. danske histor. Forening. 1-9. Rækkes 1-2.

Bd.s 1-3. H. Kbh. 1840-1922 (1-9. Rækkes 1. Bd. ib.) III 114,00.

Historisk Tidsskrift, 1-6. Række (36 Bind). Kbh. 1840-97. V (1-5. Række ib.) 125,00.

Tidsskrift for Kunstindustri, red. af C. NYROP. 1889-99. Kbh. 4:o. VIII, ib. 25,00; X (1-15. Aarg. 1885-99), ib. 30,00.

Nationaløkonomisk Tidsskrift, udg. af Nationaløkonom. Forening. 1-61. Bds. 1. H. Kbh. 1873-1923. X (1-58. Bd. ib.) 145,00.

Personalhistorisk Tidsskrift. Kbh. III, 1-43. Aarg. 1-2. Hft. 1880-1922 (1-38 ib.) 150,00; V, 1-4. Rækkes 1-4. Bd. 1880-1901, ib. 120,00; VIII, 1-7. Rækkes 1-6. Bd. 1880-1921 (1-4. Række ib.) 120,00; X, 1-8. Rækkes 1. Bd. 1880-1922(1-4. Rækkes 1-2. Bd. ib.) 80,00.

L. TOLSTOY, Romaner og Noveller overs. af GERSTENBERG. 1-7. Kbh. 1911. IX, ib. 37,00.

— Barndom og Drengeaar, overs. Kbh. 1885. — Ungdom, overs. Kbh. 1886. X, ib. 12,00.

— Krig og Fred, overs. af GERSTENBERG. 1-3. Kbh. 1911. V 10,50.

Le tombeau d. amours de Louis le Grand et ses dernieres galanteries. Cologne 1695. V 13,00.

Z. TOPELIUS, Fra det høje Nord, overs. 1-5. Kbh. 1882-85. V, ib. 13,00.

— Feltlægens Historier, overs. 1-6. Kbh. 1880-82. V, ib. 30,00.

V. TOPSØE, Samlede Fortællinger. 1-3. Kbh. 1891. VII, ib. 15,00; IX, ib. 13,00.

T. TORFÆUS, Histor. Beretning om Indbyggernes Bedrifter paa Færøerne. Kbh. 1770. XII, ib. 42,00.

J. P. TRAP, Beskrivelse af Danmark. 1-5. Kbh. 1858-60. III, ib. 21,00; V, ib. 10,00; VI, Hellæderbd. 32,00; VIII, ib. 17,00.

J. P. TRAP, Samme Værk. 2. Udg. 1-6. Kbh. 1872-79, m. Ill. V, ib. 21,00; X, ib. 11,50 og 12,00.

— Samme Værk. 3. Udg. v. H. WEITEMEYER. 1-5. Kbh. 1898-1906, m. Ill. VIII, ib. 51,00 og 46,00; X, ib. 51,00 og 25,00.

— Beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig, m. Ill. Kbh. 1864. X, ib. 15,00 og 17,50.

TRÉBRA, Observations sur l'intérieur d montagnes. Paris 1787. Fol., av. pl. VIII, 13,00.

G. TRESCHOW, Danske Jubel-Lærere. Kbh. 1753. 4:o. V, ib. 13,00.

H. TRIER, Gaarden Nr. 8 Amagertorv. Kbh. 1900. VII, ib. 26,00 og 31,00; X, ib. 18,00.

TROELS LUND, Mogens Heinesøn. Kbh. 1877. XI, ib. (af *A. Kyster*) 15,50.

— Dagligt Liv i Norden i d. 16. Aarh. 1-14 (Folkeudgave). Kbh. 1903-04. IX, ib. 38,00.

— Samme Værk. 1-14, m. Ill. Kbh. 1908. V, ib. 66,00 og 65,00; XI, ib. 70,00 og 67,00.

— Samme Værk. 1-14, m. Ill. Kbh. 1908. V, ib. 66,00 og 65; XI, ib. 70,00 og 67,00.

— Samme Værk. 4. Udg. 1-14, m. Ill. Kbh. 1914. VIII, ib. 52,00 og 50,00; XI, ib. 67,00.

— Peder Oxe. Kbh. 1906. XI, ib. (af *A. Kyster*) 16,00.

— Historiske Fortællinger. 1-4. Kbh. 1910-12, m. Ill. VII, ib. 37,00 og 41,00; VIII, ib. 18,00; IX, ib. 32,00; XI, ib. 34,00.

Tusind og een Nat, overs. af E. ØRUM. 1-6. Kbh. 1862-63. VIII, ib. 30,00.

Tusind og en Nat, overs. og udg. af J. ØSTRUP. 1-4. Kbh. 1895-96. IX, ib. 33,00.

MARK TWAIN, Skildringer og Skitser, overs. 1-2. Kbh. 1881-82. V, ib. 11,00.

Ude og Hjemme, udg. af O. BORCHSENIUS og F. HENDRIKSEN. 1-7. 1877-84. Kbh. X 36,00.

LEONORA CHRISTINA ULFELDTS „Jammersminde", udg. af S. BIRKET SMITH. Kbh. 1869. VIII, ib. 26,00 og 33,00; VIII, ib. 13,00; XI, ib. 30,00; XII, ib. 19,00.

— — Samme Bog. 2. Udg. Kbh. 1869. V, ib. 10,00; VII, ib. 16,00.

— — Samme Bog. 3. Udg. Kbh. 1885. III 15,00; IX, ib. 25,00; XI, ib. 30,00.

SIGRID UNDSET, Splinten af Troldspejlet. Kria. 1917. VI, ib. 11,00; VII, ib. 11,00.

— Kristin Lavransdatter. 1-3. Kria. 1921-22. IX 21,00.

— Kristin Lavransdatter. Kransen. Kria. 1920. III 26,00.

— — Husfrue. Kria. 1921. III 12,00.

M. R. URSIN, Stiftsstaden Viborg. Kbh. 1849. V, ib. 20,00.

C. F. WADSKIÆR, Poetisk Skueplads. Kbh. 1741. 4:o. VII, Hellæderbd. 36,00; IX, Pergamentbd. 27,00.

— Samling af Lejlighedsdigte. 1740-48. VII, ib. 65,00.

RICH. WAGNER, Gesammelte Schriften und Dichtungen. 1-5. Lpz. 1871-72. V, ib. 10,00.

Vagten, Tidsskrift redig. af MYLIUS ERICHSEN 1899-1900. Kbh. IV, ib. (af *A. Kyster*) 20.00; IX 14,00.

J. VAHL, Slægtebog over Afkommet af Chr. Nielsen. 1-2. Kbh. 1879-97. V, ib. 18,00.

O. WANG, Danske Ex-libris. Kbh. 1915, m. Ill. VII 13,00.

G. VASARI, Renaissancens ypperste Kunstnere, v. E. RASMUSSEN. Kbh. 1907. VII, ib. 20,00 og 30,00; X 14,00; XI, ib. (af *A. Kyster*) 24,00.

O. VAUPELL, Den danske og norske Hærs Historie. 1-2, m. Ill. Kbh. 1872-76. V, ib. 16,00; X, ib. 19,00.

VEDEL-SIMONSEN, Bidrag til Odense Byes ældste Historie. 1-3. Odense 1842-44. V, ib. 10,00.

J. WEDELL-NEERGAARD, Svenstrup, et sjællandsk Gods' Historie. Kbh. 1921. 4:o. X, ib. 66,00.

P. WEILBACH, Nyt dansk Kunstnerlexikon. 1-2. Kbh. 1896-97. V, ib. 10,00; VII, ib. 21,00; IX, ib. 13,00; X 10,00.

N. H. WEINWICH, Histor. Efterretninger om Stevns Herred. Kbh. 1776. V, ib. 10,50.

— Beskrivelse over Stevns Herred. Kbh. 1798. V, ib. 10,00.

J. S. WELHAVEN, Samlede Skrifter. 1-8. Kbh. 1867-68. VII, ib. 30,00.

— Samlede Digterværker. Jubilæumsudgave. 1-4. Kria. og Kbh. 1906-07. VIII, ib. 14,00.

— Om Ludvig Holberg. Chria. 1854. VII 22,00; X, ib. m. Dedikation 28,00.

Verdenskulturen, red. af AAGE FRIIS, m. Ill. 1-8. Kbh. 1905-12. VII, ib. 110,00; VIII, ib. 85,00; X, ib. 54,00.

H. WERGELAND, Digterværker, udg. af HARTV. LASSEN. 1-6. Kbh. 1882-84. VII, ib. 50,00; XI, ib. 23,00; XII ib. 14,00.

(—) Engelsk Salt af Siful Sifadda. Farce. Kria. 1841. XII, uib. 20,00.

— Mennesket, et Digt. Chria. 1845. X, orig. Papbd. m. Dedikation. 30,00.

J. H. WESSEL, Samtlige Skrifter. 1-2, m. Kobb. 1787-90. VII, Hellæderbd. 85,00 og 135,00.
— Anno 7603. Kbh. 1785. VIII, ib. 37,00
— Kierlighed uden Strømper. Kbh. (Udsnit af Samling af orig. Skuespil) 1772. VII, m. Tilskrift fra Skuespiller Liebe til Rosenkilde 16,00.
— Lieb' ohne Strümpfe, übers. v. OEHLENSCHLÄGER. Lpz. 1844. X, m. Dedikation fra Oehlenschläger. 30,00.
P. WESTERGAARD, Barritskov Gods og Ejere. Kbh. 1921. X 16,00.
S. V. WIBERG, Alm. dansk Præstehistorie. 1-3, m. Suppl. Odense og Faaborg 1870-79. V, ib. 28,00.
K. F. WIBORG, Kunstudstillingen 1841, m. 15 Raderinger. Kbh. 4:o. IV, ib. (af *A. Kyster*) 15,00.
GUST. WIED, Saml. Værker. Mindeudgave. 1-8. Kbh. 1915-16. IX, ib. 60,00; XI, ib. 40,00.
— Samme Værk. Mindeudgave. 1-8. Kbh. 1920-21. X, ib. 32,00.
— Ungdomshistorier. Kbh. 1895. VII, ib. 11,00.
— Lystige Historier. Kbh. 1896. VII, ib. 21,00.
— Slægten. Kbh. 1898. VII, ib. 12,00.
— Livsens Ondskab. Kbh. 1899. VII, ib. 18,00.
— Knagsted. Kbh. 1902, VII. ib. 17,00.
— Pastor Sørensen & Co. Kbh. 1913. VII, ib. 10,00.
H. WILDENWEY, Nyinger. Digte. Kria. 1907. VI, ib. (af *A. Kyster*) 10,00.
— Digte i Udvalg. Kbh. 1917. VI, ib. (af *A. Kyster*) 11,00.
CHR. WINTHER, Saml. Digtninger. 1-9. Kbh. 1860. III, ib. 18,00; VII (1-11. Bd. 1860-72), ib. 27,00.
CHR. WINTHER, Samlede Digtninger. 1-11. Bd. Kbh. 1905. VII, ib. 25,00; XI, ib. 23,00.
— Haandtegninger. Digte. Kbh. 1840. VII, m. Dedikation fra Forf. 62,00.
— 25 Billeder for smaa Børn af RØRBYE. Kbh. 1846. VII, ib. Hellæderbd. 27,00.
— Hjortens Flugt. Kbh. 1856. III, ib. 20,00; VI, ib. 10,00; VII, eleg. ib. 54,00; VIII, ib. 17,00; X, ib. 10,00.
— Billedbog for Store og Smaa, m. Ill. Kbh. 1871. IV, kartonn. 10,00; VI, orig. Kartonn. 19,00.
— og CONSTANTIN HANSEN, A.B.C., med Illustr. Kbh. u. Aar. VII, kartonn. 12,00.
— Hjortens Flugt, m. Illustr. af *K. Larsen*. Kbh. 1898. 4:o. VIII, ib. 35,00.
VIOLLET LE-DUC, Dictionnaire raisonné de l'architecture française du XI au XVI siècle. 1-10, av. ill. Paris 1854-68. X, ib. 42,00.
200 udvalde Danske Viser om Konger, Kæmper og andre, v. P. SYV og A. S. VEDEL. Kbh. 1764. VII 20,00.
Udvalgte danske Viser fra Middelalderen, udg. af ABRAHAMSON, NYERUP og RAHBEK. 1-5. Kbh. 1812-14. III, Papbd. 25,00; VII, ib. 15,00; XII, ib. 12,00.
Udvalg af danske Viser fra d. 16. til d. 18. Aarh., udg. af R. NYERUP og P. RASMUSSEN. 1-2. Kbh. 1821. XII, ib. 13,00.
VOLTAIRE, La pucelle d'Orléans. Londres 1761, av. grav. IV, Hellæderbd. 27,00.
Vor Ungdom. Tidsskrift for Opdragelse og Undervisning. 1879-1923. Kbh. X (1879-1919 ib.) 41,00.
J. WORM, Lexicon over danske, norske og islandske lærde Mænd. 1-3.

Kbh. og Helsingør 1771-84. VIII, ib. 58,00; IX, ib. 40,00; X (1-2 ib.) 21,00.

Vues de Copenhague et ses environs. (c. 1850). Litografier. VII 24,00.

W. YARRELL, A history of British birds. 4. ed. 1-4. Lond. 1874-85, w. ill. VIII, ib. 16,00.

KR. ZAHRTMANN, Lovisa, m. Ill. Kbh. 1912. IV 36,00.

KRISTIAN ZAHRTMANN, en Mindebog 1843-1917, udg. af F. HENDRIKSEN. Kbh. 1919. 4:o. IV 71,00; VII 55,00; X, ib. 61,00.

E. ZOLA, Renée, pièce. Paris 1887. X, m. Dedikation 10,00.

— Paris. Paris 1898. X, m. Dedikation 50,00.

D. G. ZWERGIUS, Det siellandske Clerisie. Kbh. 1754. 4:o. V, ib. 17,00.

A. S. ØRSTED, Af mit Livs og min Tids Historie. 1-4. Kbh. 1851-57. VIII, ib. 13,00 og 14,00; X, ib. 11,00 og 13,00.

VILH. ØSTERGAARD, Vort Folk i det 19de Aarhundrede, m. Ill. 1-2. Kbh. 1887-1901. 4:o. VII, ib. 16,00.

INDHOLD

Sophus Michaëlis: Bøgerne 5

AFHANDLINGER

Emil Selmar: Den danske Bogtrykkerslægt Godiches Historie i Omrids 9
Aleks. Frølund: En Antikvarboghandelens Napoleon 31
Carl Roos: Jacob Krause-Bind paa Det kongelige Bibliotek 44
Alfred Glahn: Ogsaa en „Bogsamler“ 68

KRONIKER

Knud Scavenius' Bibliotek. Indledning. Af Knud Scavenius. — Auktionen over Samlingen. Af Herman Lynge 125
R. Paulli: Dansk Boghaandværk i det sidste Aar 155
Robert L. Hansen: Vore Statsbibliotekers Erhvervelser i det forløbne Aar 172
Herman Lynge: Danske Bogauktioner i 1923. En Oversigt 179

BOGEN ER TRYKT HOS GRÆBE
PAPIR: DE FORENEDE PAPIRFABRIKKER
REPRODUKTIONER: F. HENDRIKSENS REPRODUKTIONSATELIER
KARTONNAGE: ANKER KYSTER

